

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätös 2023

Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2024:11

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätös 2023

Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat

Opetus- ja kulttuuriministeriö Helsinki 2024

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö
CC BY-SA 4.0

ISBN pdf: 978-952-263-743-7
ISSN pdf: 1799-0351

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2024

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätös vuodelta 2023 Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2024:11		Teema	Hallinto
Julkaisija	Opetus- ja kulttuuriministeriö		
Tekijä/t	Pasi Rentola		
Kieli	suomi	Sivumäärä	215
Tiivistelmä	Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikön vuoden 2023 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteumalaskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista. Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä raportoinnin ministeriön toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös sisäisen valvonnan arviointilausuman, kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedot väärinkäytöksistä.		
Asiasanat	tuloksellisuus, vaikuttavuus, toimintakertomukset, tilinpäätös, talous		
ISBN PDF	978-952-263-743-7	ISSN PDF	1799-0351
Julkaisun osoite	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-743-7		

Undervisnings- och kulturministeriets bokslut för 2023

Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2024:11	Tema	Förvaltning
Utgivare	Undervisnings- och kulturministeriet	

Författare	Pasi Rentola	Sidantal	215
Språk	finska		

Referat

Undervisnings- och kulturministeriets bokföringsenhets bokslut för 2023 består av en verksamhetsberättelse, utfallskalkyler som redogör för utfallet av budgeten, en intäkt- och kostnadskalkyl som redogör för intäkterna och kostnaderna, en balansräkning som redogör för den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och uppgifter som ingår i bilagor.

Verksamhetsberättelsen i bokslutet innehåller ledningens översikt över verksamheten, en rapport om de samhälleliga effekterna av ministeriets verksamhet och en beskrivning av den funktionella effektiviteten, resultaten, kvalitetsledningen och hanteringen av mänskliga resurser. Verksamhetsberättelsen innehåller också ett utlåtande om bedömningen av den interna kontrollen, resultaten av helhetsbedömningar och sammanfattningar av oegentligheter.

Nyckelord resultatriktning, verkningfullhet, verksamhetsberättelser, bokslut, ekonomi

---

ISBN PDF	978-952-263-743-7	ISSN PDF	1799-0351

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-743-7>

Sisältö

Toimintakertomus	7
1 Johdon katsaus	7
2 Tuloksellisuus	9
3 Vaikuttavuus	36
4 Toiminnallinen tehokkuus	46
4.1 Toiminnan tuottavuus	46
4.2 Toiminnan taloudellisuus.....	47
4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	48
5 Tuotokset ja laadunhallinta	49
5.1 Ministeriön suoritteiden määrät.....	49
5.2 Kirjanpitoyksikköön kuuluvien muiden virastojen tuloksellisuus ja suoritteiden määrät.....	51
5.2.1 Kotimaisten kielten keskus	51
5.2.1.1 Johdon katsaus	51
5.2.1.2 Tuloksellisuus.....	54
5.2.1.3 Vaikuttavuus.....	54
5.2.1.4 Toiminnallinen tehokkuus	56
5.2.1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	65
5.2.2 Saavutettavuuskirjasto Celia	70
5.2.2.1 Johdon katsaus	70
5.2.2.2 Tiivistelmä tulossopimuksen tavoitteiden toteutumisesta 2023	71
5.2.2.3 Tuloksellisuus.....	73
5.2.2.4 Vaikuttavuus.....	75
5.2.2.5 Toiminnallinen tehokkuus	81
5.2.2.6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	83
5.2.2.7 Tuloksellisuuden tunnuslukujen kehitys tulossopimuskaudella 2020–2023	86
5.2.3 Kansallinen audiovisuaalinen instituutti	89
5.2.3.1 Johdon katsaus	89
5.2.3.2 Vaikuttavuus.....	90
5.2.3.3 Toiminnallinen tehokkuus	91
5.2.3.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	93

5.2.4	Taiteen edistämiskeskus	95
5.2.4.1	Johdon katsaus	95
5.2.4.2	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	96
5.2.4.3	Toiminnallinen tuloksellisuus	98
5.2.4.4	Toiminnallinen tehokkuus	99
5.2.4.5	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	100
5.2.5	Varastokirjasto.....	102
5.2.5.1	Johdon katsaus	102
5.2.5.2	Tuloksellisuus.....	103
5.2.5.3	Vaikuttavuus.....	105
5.2.5.4	Toiminnallinen tehokkuus	106
5.2.5.5	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	111
6	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	116
7	Tilinpäätösanalyysi.....	120
7.1	Rahoituksen rakenne.....	120
7.2	Talousarvion toteutuminen	123
7.3	Tuotto- ja kululaskelma	126
7.4	Tase	127
8	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	128
9	Arviointien tulokset.....	136
10	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	147
10.1	Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot.....	147
10.2	Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot.....	147
11	Talousarvion toteutumalaskelma.....	149
12	Valtuudet	177
13	Tuotto- ja kululaskelma.....	178
14	Tase	180
	Liitteet	182
	Allekirjoitukset.....	211

Toimintakertomus

1 Johdon katsaus

Globaali ja eurooppalainen toimintaympäristö on voimakkaassa murroksessa. Turvallisuusympäristön muutos on tehnyt toimintaympäristöstä epävarman. Ilmasto- ja luonnon monimuotoisuuden vähenemisen hillitseminen on vaativa maailmanlaajuinen haaste. Väestörakenteen muutokset ja syntyvyyden lasku, talouden, tieteen ja teknologian kehitys, eri väestöryhmien ja alueiden eriarvoistumiskehitys sekä demokratian kehitys ja erilaistuvat arvot ja asenteet vaikuttavat merkittävästi opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan toimintaan.

Suomi on ollut pitkään kansainvälisesti tunnustettu sivistyksen menestystarina – osaamiseen, koulutukseen ja kulttuuriin panostamalla on luotu perusta taloudelliselle menestykselle ja henkiselle yhteenkuuluvuudelle. Myönteinen kehitys on hiipunut. Oppimistulokset ovat olleet laskussa vuosituhannen vaihteesta ja tuoreet Pisa-tulokset osoittavat, että heikko kehitys jatkuu edelleen. Suomen koulutustason nousu on pysähtynyt ja erityisesti suhteessa menestyvissä kansakuntiin Suomi on jäänyt jälkeen. Inhimillisen pääoman heikko kehitys muodostaa vakavan uhan taloudelliselle kasvulle ja yhteiskunnan kehitykselle.

Lasten ja nuorten hyvinvointi on heikentynyt ja muun muassa mielenterveysongelmien laajuus ja nuorten huoli toimeentulosta heijastuvat koko yhteiskuntaan. Alueelliset, sosioekonomiset ja sukupuolten väliset erot sekä koulutuksen periytyvyys näkyvät oppimisessa ja koulutuspoluissa. Fyysinen toimintakyky on huolestuttavalla tasolla sekä nuoremmissa että iäkkäämmissä väestöryhmissä. Huono-osaisuus kasaantuu yhä vahvemmin. Luovien alojen kykyä uudistaa yhteiskuntaa ja vahvistaa taloutta ei ole hyödynnetty riittävästi.

Hallituskauden vaihtuminen vaikutti merkittävästi kertomusvuoden toimintaan. Uuteen hallitukseen ja hallitusneuvotteluihin varauduttiin mm. laatimalla opetus- ja kulttuuriministeriön sivistyskatsaus, virkanäkemykset tulevan hallituskauden valinnoista sekä hallitusohjelmakortit.

Uudessa hallitusohjelmassa hallinnonalan keskeisiä tavoitteina on parantaa varhaiskasvatuksen laatua, nostaa suomalaisten oppimistasoa ja koulutustasoa, vahvistaa perustaitojen osaamista, luoda edellytyksiä talouden kasvulle, vastata koulutuksella paremmin työelämän tarpeisiin ja vähentää työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrää sekä lisätä liikumista kaikissa ikäryhmissä.

Hallitusohjelman koulutustason ja oppimistulosten nostamiseksi, tasa-arvon edistämiseksi sekä koulutuksella työelämätarpeisiin ja osaajapulaan vastaamiseksi käynnistettiin useita toimia. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tasa-arvoavustuksen

määrärahataso vakiinnutettiin hallitusohjelman mukaisesti. Perustaitojen vahvistamiseksi käynnistettiin valmistelu perusopetuksen vähimmäistuntimäärän kasvattamiseksi 3 vuosiviikkotunnilla laajentamatta opetussuunnitelmaa. Koulujen turvallisuuskulttuuria vahvistettiin. Lukiokoulutuksen rahoitusta, oppimisen tukea ja ylioppilastutkinnon kehittämistä sekä ammatillisen koulutuksen rahoitusta, toiminnan ohjausta ja oppimisen tukea koskevien uudistusten valmistelu käynnistettiin.

Vuoden 2023 alussa astui voimaan valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituslaki, jossa säädetään merkittävistä T&K-toiminnan lisäpanostuksista. Hallitus osoitti vuosille 2024 – 2027 lisärahoitusta korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen koulutusmäärien lisäämiseen. Hallitusohjelman korkeakoulu- ja tiedepoliittisten tavoitteiden toimeenpanemiseksi valmisteltiin sopimuskauden 2025-2028 ohjekirje ja korkeakoulujen ohjaus- ja rahoituskäytänteiden uudistamista valmisteleva työryhmä sai työnsä päätökseen. Myös EU- ja ETA-alueen ulkopuolisten korkeakouluopiskelijoiden lukuvuosimaksuja sekä avoimen korkeakoulutuksen maksuja koskevat säädösvalmistelut käynnistyivät. Lisäksi käynnistettiin korkeakoulutuksen kasautumisen ehkäisemistä koskevan toimenpideohjelman valmistelu. Päätöksen opiskelun toimeentuloedellytyksiä ja opiskelijan ostovoimaa parannettiin korottamalla opintotuessa käytettäviä opiskelijan omia tulorajoja 1.1.2023 pysyvästi 50 prosentilla vuoden 2021 tasoon verrattuna sekä korottamalla 1.1.2023 korkeakouluopiskelijoiden ateriatukea ja opintorahan huoltajakorotusta sekä tekemällä opintorahoihin indeksikorotukset 1.8.2023.

Kulttuurin ja luovien alojen vahvistamiseksi käynnistettiin kulttuuripoliittisen selonteon valmistelu. Selonteon rinnalla valmistellaan luovien alojen kasvustrategia. Lisäksi toteutettiin e-kirjojen lainauskorvaus säätämällä e-kirjojen ja e-äänikirjojen kirjastokäytön korvauksesta.

Lasten ja nuorten kasvu- ja elinolojen sekä hyvinvoinnin edistämiseksi Valtakunnallisen nuorisotyön ja –politiikan ohjelman 2020-2023 nuorisopoliittisista toimenpiteistä valtaosa saatiin toteutettua. Uuden ohjelmakauden 2024-2027 valmistelu käynnistettiin. Suomi Liikkeelle-ohjelma käynnistyi.

Sivistyshallinto 2030 –uudistushankkeen suuntaviivat hyväksyttiin joulukuussa. Uudistuksella selkeytetään OKM:n hallinnonalaan kuuluvaa virastorakennetta, kevennetään päällekkäistä hallintoa ja vahvistetaan virastojen tuloksellista ohjausta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö neuvotteli hallinnonalan virastojen kanssa tulossopimukset kaudelle 2024-2027.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä käynnistyi riskienhallintapolitiikan laatiminen. OKM:n ja OM:n yhteinen toimitilahanke käynnistyi.

2 Tuloksellisuus

Varhaiskasvatus, perusopetus ja vapaa sivistystyö

Linjaukset 2023	Toteuma ja sen analyysi
Hallitusohjelma- valmistelu ja toimeenpanon käynnistäminen	Valmistellaan uuden hallitusohjelman vaatimia toimenpidekokonaisuuksia koulutuspoliittisen selonteon linjausten pohjalta. Valmistellaan hallitusohjelman toimeenpanoa. Valmistelussa hyödynnetään Oikeus oppia -ohjelman hankkeiden ja työryhmien sekä ohjelmassa toteutettujen tutkimus- ja selvityshankkeiden kautta luotua tietoperustaa lainsäädännön, ohjaus- sekä rahoitusjärjestelmän kokonaisuudistuksen toteutukselle. Toteutetaan lainsäädännön kokonaisuudistuksen valmistelutyö siten, että kokonaisuudistus on mahdollista käynnistää seuraavan hallituskauden käynnistyessä. Valmisteltiin pääministeri Orpon hallitusohjelman toimeenpanoa osaston toimialalla hyödyntäen koulutuspoliittisen selonteon linjauksia. Käynnistettiin hallitusohjelman toimeenpanon edellyttämien lainsäädäntö-, kehittämis- ja muiden toimenpiteiden valmistelua ja valmistelun edellyttämää sidosryhmä- ja muuta yhteistyötä sekä tarvittavia kuulemisia. Toteutettiin hallitusohjelman mukaiset leikkaukset vapaan sivistystyön rahoitukseen. Valmisteltiin hallitusohjelman mukaisesti tarveperusteisen rahoituksen vakiinnuttamisen toimeenpanoa.
Maahanmuutto- taustaisten oppilaiden perustaitojen ja opetuskielen vahvistamisen toimenpideohjelma perusopetuksessa	Toteutetaan maahanmuuttotaustaisten oppilaiden perustaitojen ja opetuskielen vahvistamisen toimenpideohjelmaa vuosille 2022–2026. Ohjelmalla varmistetaan maahanmuuttotaustaisten oppilaiden perustaitojen pitkäjänteinen, tietoon perustuva kehittämistyö. Toimenpideohjelman toteutukseen osallistuvat OKM, OPH ja Karvi ja siinä hyödynnetään kehittävän arvioinnin menetelmiä sekä laajapohjaista asiantuntijayhteistyötä. Varmistetaan toimenpideohjelman synergia muuhun hallitusohjelman maahanmuuttajia koskevaan valmisteluun, erityisesti maahanmuuttajien toimivan ja vaikuttavan suomen ja ruotsin kielen osaamisen vahvistamiseen (kielipolku). Valmistellaan tarvittavat rakenteelliset muutokset. Vuonna 2023 jatkettiin maahanmuuttotaustaisten oppilaiden perustaitojen ja opetuskielen vahvistamisen toimenpideohjelmaa vuosille 2022–2026 (Kieppi). Ohjelmalla varmistetaan maahanmuuttotaustaisten oppilaiden perustaitojen pitkäjänteinen, tietoon perustuva kehittämistyö. Toimenpideohjelman toteutukseen osallistuvat OKM, OPH ja Karvi ja siinä hyödynnetään kehittävän arvioinnin menetelmiä sekä laajapohjaista asiantuntijayhteistyötä. Toimenpideohjelmassa on neljä alatyöryhmää, jotka käsittelevät perusopetukseen valmistavan opetuksen integroitua perusopetukseen, opetuskielen ja muun tuen organisointia perusopetukseen siirryttäessä, oppilaiden ohjaamista suomi toisena kielenä -opetukseen ja kielitieteistä opetusta eri oppiaineissa.

Linjaukset 2023	Toteuma ja sen analyysi
Käynnistetään osaston toimialaa koskevan kunta-osaamisen kehittämisen kokonaisuus	Väestökehityksen myötä kuntien eriytyvät tilanteet haastavat varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen järjestämisen normipohjaa, rahoitusta ja osaamisopohjaa. Sote-uudistus sekä hyvinvointialueita koskeva järjestäytyminen korostaa tarvetta pohtia uudenlaisia tapoja vahvistaa kuntia koskevaa ohjausta sekä kuntaosaamista. Osasto käynnistää toimialan kuntakehittämisen kokonaisuuden, jossa vahvistetaan osaston omaa osaamista kuntia, kuntien toimintaedellytyksiä ja kuntien tietopohjaa koskien. Strategisena tavoitteena on tukea kehittämistoimin lainsäädännön, rahoituksen ja ohjauksen kokonaisuudistusta sekä varmistaa strateginen ohjaus yhdyspintatyössä. Osastolla organisoidutaan alueellisen kuntatilannetta koskevan seurannan ja tietopohjan järjestämiseksi. Kuntaosaamista kehitetään sekä oman virkatyön ohessa että mahdollisesti erillisellä koulutuskokonaisuudella. Vahvistetaan kuntaosaamisen resursseja. Uudistetaan kuntien ohjausta koskevia rakenteita ja sidosryhmäyhteistyötä ja pohditaan vaikuttavia malleja tukea kuntien välistä hyvien käytänteiden jakamista. Mahdollisena uutena toimintamallina on osaamiskeskusmallinen toimintatapa. Käynnistettiin valmistelutyö hallitusohjelman kuntia ja perusopetuksen järjestämistä koskevan uudistamistyön tueksi. Vahvistettiin osaston toimintavalmiuksia ja koordinaatiota kuntia koskevassa hallitus-ohjelmavalmistelussa.
Vahvistetaan laadunvarmistusta ja sivistyksellisen tasa-arvon toteutumisen ja segregatiiokehityksen valtakunnallista seuranta- ja toimialan tietopohjaa	Käynnistetään perusopetuksen laatukriteerien valmistelutyö Oikeus oppia -työryhmän ehdotuksen mukaisesti. Pohditaan tarveperusteisen rahoituksen vakiinnuttamiseen liittyvää tutkimuksellista yhteistyötä. Käynnistettiin valmistelutyö hallitusohjelman kuntia ja perusopetuksen järjestämistä koskevien kirjausten toimeenpanon tueksi. Käynnistettiin hallitusohjelman mukaisen perusopetuksen laatukriteerien valmistelu. Toteutettiin tarveperusteisen rahoituksen vakiinnuttamiseen liittyvän tutkimuksen kilpailutus.
Varmistetaan toimialan toimintaedellytykset muutuvissa tilanteissa ja monihäiriötilanteissa	Huomioidaan valmius tarvittaviin toimenpiteisiin sekä lainsäädännön, rahoituksen että politiikkatoimien osalta. Varmistetaan, että hallinnonalojen, Avien, opetuksen järjestäjien ja sidosryhmien välinen yhteistyö ja ennakointi toteutuvat laadukkaasti. Jatkettiin varautumisen yhteensovittamisen toimia varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa. (OKM, OPH, AVIt)
Varaudutaan opettajarekisteri-hankkeeseen	Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta Opetushallitus toteutti syksyllä 2022 ja alkuvuodesta 2023 opettajarekisterin valmisteluun liittyvän määrittelytyön ja selvitti opettajarekisterin rakentamisen edellytyksiä ja rajoituksia. Opetushallituksen loppuraportti valmistelutyön tuloksista julkaistiin huhtikuussa 2023.

Lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Jatketaan koulutuspoliittiseen selontekoon pohjautuvan toisen asteen kehittämiss-hankkeen valmistelua syksyllä 2022 julkaistun Laadukas toisen asteen koulutus kaikille -raportin ehdotusten pohjalta. Käytännön toimiin sisältyy mm. alueellisen vuoropuhelun pilotointi. Työhön linkittyy syksyllä 2022 käynnistynyt ammatillisten tutkintojen kehittämisryhmän työ.

Laadukas toisen asteen koulutus kaikille –raportin ehdotusten pohjalta laadittu luonnos hallituksen esitykseksi mm. kaksoistutkintojen toteuttamisesta ja ammatil-lisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamisesta ei aikataulupaineiden takia edennyt eduskuntakäsittelyyn kevätkaudelle 2023. Tämän vuoksi kehittämiss-hankkeen valmistelu keskeytettiin.

Muutoin työtä toiminnanohjauksen kehittämiseksi jatkettiin ja kevätkaudella 2023 toteutettiin kolme lukiokoulutukselle ja ammatilliselle koulutukselle yhteistä alue-tilaisuutta. Tilaisuudet järjestettiin Joensuussa, Oulussa ja Tampereella. Tavoitteena oli luoda yhteistä tilannekuvaa eri alueilla ja käydä keskustelua toimintaympäristön haasteisiin vastaamiseksi. Tavoitteena oli myös arvioida, miten alueelliset keskuste-lut voisivat toimia toisen asteen koulutuksen järjestäjien ja opetus- ja kulttuurimi-nisteriön välisen vuoropuhelun alustana.

Ammatillisten tutkintojen kehittämisryhmän väliraportti julkaistiin maalisi-kuussa. Työryhmän ehdotukset liittyivät mm. tutkinnon osien nykyistä laajempaan ja joustavampaan hyödyntämiseen yksilöiden ja työelämän osaamistarpeisiin vas-taamisessa. Tuloksia hyödynnettiin hallitusohjelmavalmistelussa. Työryhmä jatkoi työtään syyskuun loppuun ja loppuraportti julkaistiin marraskuussa. Siinä keskeiset ehdotukset liittyvät vihreän siirtymän ja digitaalisen osaamisen sekä perustaitojen ja oppimisvalmiuksien vahvistamiseen ammatillisissa tutkinnoissa.

Toimeenpannaan toisen asteen kehittämissäädäntö ml. ammatillisen koulutuk-sen järjestämislupien muuttaminen vastamaan oppivelvollisuuskoulutuksen mää-rällisen sääntelyn purkamista.

Laadukas toisen asteen koulutus kaikille –raportin ehdotusten pohjalta laadittu luonnos hallituksen esitykseksi mm. kaksoistutkintojen toteuttamisesta ja ammatil-lisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamisesta ei aikataulupaineiden takia edennyt eduskuntakäsittelyyn kevätkaudelle 2023. Tämän vuoksi tulostavoitteeksi asetettua toisen asteen kehittämissäädännön toimeenpanoa ei toteutettu.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Toteutetaan syksyllä 2021 julkaistu ja vuoteen 2024 ulottuvan oppivelvollisuusudistuksen seurantaohjelma sekä muu oppivelvollisuusudistuksen seuranta yhdessä Opetushallituksen kanssa.

Oppivelvollisuusudistuksen tavoitteiden toteumista ja vaikuttavuutta on seurattu ja arvioitu oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon seurantasuunnitelman mukaisesti yhteistyössä Opetushallituksen kanssa. Määrällisessä seurannassa on hyödynnetty ensisijaisesti olemassa olevia rekistereitä ja muita tietolähteitä (mm. opiskelijavalintarekisteri, KOSKI-tietovaranto ja tilastopalvelu Vipunen). Opetuksen ja ohjauksen toteutumista on seurattu mm. kustannustiedonkeruun ja eHOKS-aineistojen pohjalta. Opiskelijoiden hyvinvoinnin seurannassa on käytetty Arvo-palautetta sekä lukiolais- ja Amis-barometrejä.

Lisäksi on toteutettu tai tilattu erillisiä selvityksiä koskien mm. oppivelvollisuuden laajentamisen maksuttomuuden toteutumista, majoitus- ja matkakorvauksia ja mahdollisia laajennustarpeita sekä majoituksen järjestämisen korotusperusteen käyttöönottoa lukiokoulutuksessa.

Opetushallitukselle on annettu tehtäväksi selvittää oppivelvollisuusudistuksen laajentamisen mahdollisia vaikutuksia lukiokoulutuksen erikoisopintojaksotarjontaan. Myös tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA-koulutuksen) toivuudesta on käynnistetty selvitys.

Koko oppivelvollisuusudistuksen tavoitteiden toteutumisen, toimeenpanon onnistumisen ja vaikuttavuuden arviointi tehdään laajana tieteellisenä tutkimuksena, jossa tullaan hyödyntämään teemakohtaisista seurannoista, selvityksistä ja arvioinneista saatavaa tietoa. Toisen asteen tutkinnon suorittamisasteen sekä työelämään ja jatko-opintoihin siirtymisen osalta tutkimus tulee antamaan vasta alustavaa tietoa tavoitteiden toteutumisesta, sillä ensimmäiset oppivelvolliset valmistuvat yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta pääasiassa vasta vuonna 2024. Näiden tavoitteiden toteutumisen kattava arviointi edellyttää seurantaohjelmassa asetettua seuranta-aikaa pidempää tarkastelujaksoa.

Koulutuksen järjestäjille ja sidosryhmille järjestettiin yhteistyössä Opetushallituksen kanssa kaksi webinaaria.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Valmistellaan RRF-rahoitteinen jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus yhdessä TEM:n kanssa tiiviissä yhteistyössä OPH:n ja Keha-keskuksen kanssa.

Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen osasto vastaa opetus- ja kulttuuri-ministeriön sisällä jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelukokonaisuus –hankkeen valmistelusta, mikä tapahtuu yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Valmistelussa ovat mukana myös Opetushallitus ja Keha-keskus ja sitä tehdään yhteistyössä korkeakoulujen Digivisio 2030-hankkeen kanssa.

Suomen päivitetty elpymis- ja palautumissuunnitelma hyväksyttiin maaliskuussa 2023, jonka osana päivitettiin hankkeen aikataulu ja tavoitteet. Tehtyjen muutosten perusteella tarkennettiin hankesuunnitelma ja tavoitearkkitehtuuriraportti. Lisäksi on tarkennettu kohderyhmien konsepteja sekä jatkettu lainsäädäntötyön valmistelua. Suunnitelman mukaiset hankintakilpailutukset on toteutettu: ICT-hankinta, palvelumuotoilu, tietolustan esiselvitys, koulustarjontapalvelun markkinaselvitys sekä viestintäpalvelut. Yksilöille suunnattujen palvelujen toteutus on käynnistynyt. RRF-raportoinnin osalta on valmisteltu Suomen ensimmäistä maksupyynnöä (kohdistuu syksyyn 2021). Aikataulu on siirtynyt useita kertoja. Lisäksi on toteutettu raportointia RRP-järjestelmässä liittyen yhteisiin indikaattoreihin ja välitavoitteisiin. Niin ikään on tehty tiedonhallintalain edellyttämä lausuntomenettely JOD-palveluiden vaikutuksista tiedonhallintaan ja tietoturvallisuuteen. Aktiivinen sidosryhmätyö on jatkunut.

Korkeakoulu- ja tiedepolitiikka

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Laadukas korkeakoulutus tuottaa osaamista ja lisää osaavan työvoiman tarjontaa

Valmistellaan realistiset skenaariot aloituspaikoiksi ja julkisen panostuksen määräksi 50 % tavoitteeseen pääsemiseksi vuoteen 2035 mennessä, ja toimenpiteistä joilla 21-vuotiaiden tai sitä nuorempien osuus aloittajista nousee.

Koulutustason nostamiseksi ja korkeakoulutuksen tarpeettoman kasautumisen ehkäisemiseksi on laadittu hallitusohjelman mukaisesti toimeenpanosuunnitelma, jonka pohjalta hallitus tekee linjaukset kehysriihen 2024 mennessä. Koulutustason nostoon liittyvät kannusteet ovat olleet esillä korkeakoulujen rahoitus- ja ohjauksen käytänteitä käsittelevän työryhmän työssä. Työryhmä sai rahoitusmalleihin liittyvät säädosmuutosehdotukset valmiiksi joulukuussa. Osana korkeakoulujen tulevan sopimuskauden 2025 – 2028 valmistelua korkeakouluille lokakuussa toimitetussa sopimuskauden valmisteluohjeessa tutkintotavoitteiden valtakunnallinen lähtökohta on laadittu siten, että vuoteen mennessä 2035 saavutetaan nuorten aikuisten koulutettujen määrässä vähintään 50 prosentin taso.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Edistetään korkeakoulutuksen saavutettavuutta digitalisaatiolla, korkeakoulujen yhteistyöllä ja selkeyttämällä eri väyliä korkeakoulutukseen.

Korkeakoulutuksen saavutettavuutta digitalisaation keinoin on tuettu osana digivisiotyötä korkeakoulujen ohjelmallisella strategiarahoituksella sekä EU:n elpymis- ja palautumisvälineen rahoituksella.

Suunnataan opiskelijahyvinvoinnin tukeen resursseja ja jaetaan parhaita käytäntöjä; selvitetään opintojen ohjaukseen, läpäisyyn ja opiskelijahyvinvointiin liittyviä pudokkuutta estäviä toimia.

Korkeakoulut laativat opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeistuksesta vuonna 2022 omat korkeakoulukohtaiset saavutettavuussuunnitelmansa vuonna 2021 julkaistun korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelman yhteisten suuntaviivojen pohjalta. Oppimisen tuki ja ohjaus on huomioitu korkeakoulujen suunnitelmissa. Opetus- ja kulttuuriministeriö järjesti kesäkuussa 2023 korkeakouluille saavutettavuussuunnitelmia koskevan keskustelutilaisuuden suunnitelmia koskevista jatkotoimista keskustelemiseksi. Osana korkeakoulujen tulevan sopimuskauden 2025 – 2028 valmistelua ja ohjeistusta opiskeluhuvinvoinnin edistäminen on nostettu korkeakoulujen keskeisiin yhteisiin tavoitteisiin. Korkeakoulut laativat päivitettyjä saavutettavuussuunnitelmia seuraavalla sopimuskaudella.

Uudistetaan koulutusvastuujärjestelmä nykyistä joustavammaksi ja paremmin työmarkkinoiden tarpeisiin vastaavaksi. Koulutusvastuiden myöntämisen prosessi määritellään entistä selkeämmin ja prosessi kytketään korkeakoulujen ja ministeriön sopimusprosessiin.

OKM:n pyynnöstä ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen rehtorineuvostot ovat laatineet keväällä 2023 alakohtaiset ehdotukset koulutusvastuujärjestelmän kehittämiseen. Valmistelua jatketaan esitysten pohjalta vuoden 2024 aikana.

Käynnistetään ammattikorkeakoulujen sosiaali- ja terveystieteiden koulutus ja tutkintorakennetta koskevien ehdotusten lainsäädäntömuutosten valmistelu.

Sosiaali- ja terveystieteiden korkeakoulutuksen kehittämishankkeen loppuraportti valmistui maaliskuussa. Hallitusohjelman linjausten pohjalta on käynnistetty esivalmistelu sosiaali- ja terveystieteiden koulutuspolkujen sujuvoittamiseksi ja tutkintorakenteen uudistamiseksi sekä koulutuksen kasautumisen vähentämiseksi.

Edistetään opettajankoulutuksen kehittämisohjelman toimenpiteitä korkeakoulujen ja sidosryhmien yhteistyössä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama valtakunnallinen Opettajankoulutusfoorumi on edistänyt Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman toimeenpanoa. Foorumin toimikausi päättyi vuoden 2023 lopussa. Opetus- ja kulttuuriministeriö päätti joulukuussa 2023 Opettajankoulutusfoorumin jatkorahoituksesta uuden nelivuotisen toimikauden ajaksi 2024–2027.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Kansainvälisten osaajien määrä korkeakouluissa ja työmarkkinoilla kasvaa

Edistetään toimia, joilla uusien kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden ja ulkomaalaisten tutkijoiden määrä korkeakouluissa kasvaa ja tutkinnon suorittaneiden työllistyminen Suomeen paranee uralla kohti 15 000 aloittajan tavoitetta 2030. Kohdistetaan kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden koulutusta osaajapula-aloille.

Valmisteltiin hallitusohjelman linjausten pohjalta uudistettu työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton Talent Boost –ohjelma vuosille 2023-2027. Ohjelman tavoitteena on tukea kootusti toimia, jotka edistävät koulutusperäistä maahanmuuttoa ja opiskelijoiden jäämistä Suomeen. Ohjelman toimeenpano on käynnistetty.

Valmistellaan esitys kansainvälisistä opiskelijoista aiheutuvien kulujen rahoittamiseksi ja kokonaisopiskelupaikkamäärien lisäämiseksi lukuvuosimaksuihin perustuen, linjattavaksi hallitusohjelmaneuvoituissa 2023. Valmistellaan esitykset tilauskoulutuksen käyttövaihtoehtoiksi, käytettäväksi hallitusohjelmaneuvoituissa 2023.

Laadittiin lukuvuosimaksuja ja tilauskoulutusta koskevaa tausta-aineistoa osana ministeriön hallitusohjelmavalmistelua. Elokuussa asetettiin työryhmä valmistelemaan keväällä 2024 annettavan hallituksen esityksen EU/ETA-alueen ulkopuolisten korkeakouluopiskelijoiden lukuvuosimaksujen korotuksesta, hakemusmaksun palauttamisesta, lukuvuosimaksuvälttelyn estämisestä ja tilauskoulutusta koskevien säädösten täsmentämisestä. Myöhemmässä vaiheessa arvioidaan erilaisten kannustemallien käyttöönottoa, kuten valtakunnallista apurahajärjestelmää tai opintolainahyvityksen kaltaisen mallin luomista Suomeen jäävälle valmistuneelle lukuvuosimaksuvelvolliselle.

Valmistellaan kolmesta EU-maasta tehdyn benchmark-selvityksen perusteella ehdotukset yhteisen opiskelijahoukuttelun toimintatavoiksi ja rakenteiksi sekä rahoitukseksi.

Opetushallituksen kanssa on käynnistetty kansainvälisen opiskelijan palvelupolun kehittäminen. Valmistuneen benchmark-selvityksen ohella opiskelijahoukuttelun kannustemallien selvittäminen käynnistetty osana EU/ETA-alueen ulkopuolisten korkeakoulujen lukuvuosimaksujen korottamista valmistelevan työryhmän työtä.

Vakiinnutetaan säännellyssä ammateissa toimimisen edellytyksenä olevien pätevöitymispolkujen ja pätevöitymiskoulutusten järjestäminen, tästä valmistellaan esitys hallitusohjelmaneuvoitteluiden pohjaksi.

Pätevöitymispolkujen ja pätevöitymiskoulutusten vakiinnuttamista koskeva esitys laadittiin osana ministeriön hallitusohjelmavalmistelua. OKM on osallistunut STM:n vetämän asiantuntijaryhmän työhön, jonka tavoitteena on antaa suositukset laillistamismenettelyn ja pätevöitymispolun kehittämisestä alkuvuonna 2024. Loppuvuodesta 2023 OKM myönsi 500 000 euron harkinnanvaraisen rahoituksen ammattikorkeakouluille EU/ETA-maiden ulkopuolella sosiaali- ja terveysalan koulutuksen suorittaneiden sairaanhoitajien ammatinharjoitusoikeuteen liittyvän pätevöitymiskoulutukseen kehittämiseen.

Linjaukset 2023**Toteuma ja sen analyysi****Jatkuva oppiminen tukee osaamisen ja työelämän uudistumista**

Aloitetaan kansallisen korkeakoulujen jatkuvan oppimisen strategian toimeenpano.

Joulukuussa 2022 julkaistun korkeakoulujen jatkuvan oppimisen strategian tavoitteena on luoda selkeä asiantuntijana kehittymisen ja pätevöitymisen polku, monipuolistaa avointa korkeakoulutusta ja uudistaa työelämää TKI-työlle rakentuvina jatkuvan oppimisen toteutuksina. Tavoitteiden edistäminen on esillä korkeakoulujen tulevan sopimuskauden valmistelussa.

Toteutetaan kansallisiin tarpeisiin vastaavan pienten osaamiskokonaisuuksien määrittelyn ja käyttöönoton selvitys- ja kokeiluprosessi yhteistyössä korkeakoulujen ja sidosryhmien kanssa.

Pienten osaamiskokonaisuuksien valmistelu on edennyt ministeriön asettamassa työryhmässä kohti kokeiluja yhdessä elinkeinoelämän kanssa JOTPA:n rahoituksella. Kysymys on ollut esillä myös osana korkeakoulujen rahoitusmallivalmistelua.

Kehitetään erikoistumiskoulutusten sääntelyä joustavammaksi.

Erikoistumiskoulutuksen sääntelyn joustavoittamista on tarkasteltu osana koulutusvastuu- ja tutkintorakennemuutuksen valmistelua.

Valmistellaan valmentavan koulutuksen sääntely myös yliopistoille ja tarkennetaan sitä ammattikorkeakouluille.

Korkeakoulujen valmentavaa koulutusta koskevaa sääntelyn uudistamista on tarkasteltu tarkastella myöhemmin hallituskauden aikana osana koulutustason noston edistämiseen liittyviä toimia.

Linjaukset 2023	Toteuma ja sen analyysi
Tutkimus tukee osaamista, sivistystä, hyvinvointia ja kestäväää kasvua	Toimeenpannaan T&K-rahoituksen tason nostamisen turvaavat prosessit yhdessä muiden ministeriöiden kanssa. Hallitusohjelman linjauksen pohjalta asetettu valtion T&K-rahoituksen käytön pitkäjänteisen suunnitelman laatimista käsittelevä OKM:n ja TEM:n asettama työryhmä on valmistellut ehdotusta kehyskautta pidemmästä T&K-rahoituksen suunnitelmasta. Ehdotus valmistuu kevään 2024 aikana. Lisätään tohtorikoulutusta kasvavan T&K-rahoituksen tutkijatyön tarpeisiin ja osaamisen huoltovarmuuden turvaamiseksi. OKM toteutti Suomen Akatemian avustuksella tohtorikoulutuksen uudistamista tukevan pilotin haun marraskuussa 2023. OKM tekee päätökset hakemusten kansainvälistä arviointia hyödyntäen helmikuussa 2024. Tohtoripilotit käynnistyvät elokuussa 2024 ja tammikuussa 2025. NATO-jäsenyyden avaamien mahdollisuuksien avaaminen tutkimusyhteisölle ml. Arvovaltapalvelut. OKM on osallistunut PLM:n Maanpuolustuksen tieteellisen neuvoston MATINE toimintaan ja siellä verkottumalla jakanut tietoa NATOn avaamista mahdollisuuksista. OKM on ollut mukana keskusteluissa NATOn Partnership for Peace -ohjelman tilaisuuden järjestämisestä Suomessa. Suomen Akatemia on käynnistänyt yhteiset tutkimusrahoitustoimet NSF:n ja NIH:n lisäksi myös Yhdysvaltain puolustushallinnon kanssa. OKM käynnistää konkreettisen yhteistyön NASAn kanssa. Parannetaan tutkimuksen tekemisen tukea (data, tutkimusinfrastruktuurit, laskentakapasiteetti, digitalisaatio) muuttuvassa toimintaympäristössä. OKM on käynnistänyt syksyn budjettiriihen tiedotteen yhteydessä kirjatun suurteholaskennan kansainvälisen kilpailukyvyn jatkuvuuden turvaamisen vaatimat toimet. Edistetään tutkimuksen vaikuttavuutta, teemojen esillä pitäminen ja arvovaltapalvelut. Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto on edistänyt Suomen Akatemian rahoittamien lippulaivojen verkottumista globaalisti. OKM on yhdessä korkeakoulujen kanssa nostanut tutkimuksen näkyvyyttä muun muassa Suomen tiedepalkinnon jakamisella ja Tiedefoorumin järjestämisellä. Team Finland Knowledge -verkosto on globaalisti edistänyt suomalaisen tutkimuksen näkyvyyttä ja verkottumista. Toteutetaan OKM-tasoiset tehtävät Suomen kestävään kasvuun ohjelman toimeenpanossa. Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osastolla on valmisteltu johdon vahvistuslausumat liittyen RRP-rahoituksen ensimmäiseen maksatuspyyntöön Suomen Akatemian osalta.

Linjaukset 2023	Toteuma ja sen analyysi
Digitaalisuus edistää laadukasta korkeakoulutusta ja tutkimusta	Tuetaan digivisiota sen tavoitteiden saavuttamisessa ja tuodaan korkeakoulujen tarjontaa jatkuvan oppimisen yhteiselle digitaaliselle alustalle. Korkeakoulujen digivisiotyötä on tuettu osana korkeakoulujen ohjelmallista strategiarahoitusta sekä EU:n elpymis- ja palautumisvälineen rahoitusta.
Rahoitus ja ohjaus edistävät vaikuttavasti keskeisiä korkeakoulu- ja tiedepoliittisia tavoitteita ja turvaavat korkeakoulujen ja tiedelaitosten toimintaedellytyksiä	Käynnistetään seuraavan sopimuskauden rahoitus- ja ohjauskäytänteiden uudistaminen ottaen huomioon kesällä 2023 valmistuvan arvioinnin tulokset ja TKI -rahoituksen lisäämisen suuntaaminen. Korkeakoulujen rahoitus- ja ohjauskäytänteiden uudistamista pohtiva työryhmä on asetettu ajalle 10.3.2023 – 30.4.2024. Työryhmä sai joulukuussa valmiiksi rahoitusmalleja koskevat säädösmuutosehdotukset. Työryhmä jatkaa työtään keväällä 2024 korkeakoulujen ohjauskäytänteiden kehittämiseksi. Tutkimuksen, tutkijoiden ja tutkimusorganisaatioiden vastuullinen arviointi: Arvioidaan ohjaus- ja rahoitusmalli kv-arvioinnissa ja käynnistetään tämän perusteella valmistelu, joka tähtää muutosten käyttöönottoon 2025 alkaen rahoitusmallissa ja tieteen arvioinnissa. Tutkimuksen, tutkijoiden ja tutkimusorganisaatioiden vastuullisen arvioinnin verrokkimaiden käytäntöjä koskeva selvitys valmistui elokuussa. Selvitystä on hyödynnetty osana korkeakoulujen rahoitus- ja ohjausmallivalmistelua. Vastuullisen tutkimuksen arvioinnin laajamittainen sisällyttäminen rahoitusmalleihin on realistista aikaisintaan 2029 alkavalla ohjaus- ja rahoituskaudella. Aloitetaan korkeakoulujen 2025-2028 sopimuskauden tavoitetilan ja tavoitteiden valmistelu. Korkeakoulujen sopimuskauden 2025 – 2028 valmistelun ohjekirje toimitettiin korkeakouluille lokakuussa. Ohjekirje sisältää sopimuskauden keskeisen valtakunnallisen tavoitetilan. Korkeakoulujen yhteisiä tavoitteita on valmisteltu korkeakoulujen ja keskeisten sidosryhmien yhteistyönä. Tutkintotavoitteiden valmistelu kaudelle 2025-2028 on käynnistetty korkeakoulujen kanssa.

Kulttuuri- ja taidepolitiikka

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon sekä jakelun muodot monipuolistuvat

Parannetaan taiteen ja kulttuurin toimialan edellytyksiä toipua koronapandemian aiheuttamista vaurioista huomioiden erityisesti taiteilijoiden ja muiden alan ammattilaisten aseman vahvistamista edellyttävät toimet.

Taiteilijaeläkkeiden ja taiteilija-apurahojen huomattavat indeksikorotukset nostivat eläkkeiden ja apurahojen kuukausittaista summaa. Kuvataiteen näyttelypalkkio laajennettiin koskemaan museoiden lisäksi myös yhteisöjä, jotka järjestävät näyttelytoimintaa ja saavat tukea Taiteen edistämiskeskukselta.

Uudet klassikot – Nya klassiker -rahaston tuki laajennettiin esittävästä taiteesta myös visuaalisen taiteen kentälle, mikä helpottaa niin gallerioiden ja taidelainamoiden kuin myös muiden näyttelytoimintaa ja teosten myyntiä yleisölle harjoittavien yhteisöjen sekä niiden edustamien kuvataiteilijoiden työskentelyn ja kasvun edellytyksiä.

Julkistettiin ministeriön teettämä selvitys Suomen ulkomailla toimivien kulttuuri-instituuttien ja Hanasaaren ruotsalais-suomalaisen kulttuurirahaston toiminnan vaikuttavuudesta.

Osallistuttiin aktiivisesti Pohjoismaiden ministerineuvoston puitteissa tapahtuvaan pohjoismaiseen kulttuuriyhteistyöhön mm. erilaisten hankkeiden ja selvitysten muodossa.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Tuetaan kulttuuri- ja luovien alojen elpymistä ja uutta kasvua vahvistamalla kulttuurisisältöjen saatavuuden, tuotekehityksen, viennin ja kansainvälistymisen edellytyksiä ottaen huomioon koronapandemian aikana tehdyt erityisesti jakeluun ja saatavuuteen liittyvät innovaatiot ja niiden hyödyntäminen. Toimeenpannaan EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen toimenpiteisiin liittyvää kulttuuri- ja luovien alojen rakennetukea. Käynnistetään kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartan toimeenpano.

Kulttuuri- ja luovien alojen elpyminen jatkui vuonna 2023, mutta taiteilijoiden työllisyys ei ole vielä palautunut koronaa edeltäneelle tasolle. Kulttuuri- ja luovien alojen uudistumisen rakennetuen (RFF) kautta jaettiin taiteen ja kulttuurin kentälle tukea yhteensä 8,38 miljoonaa euroa. Kulttuuriviennin edistämistä jatkettiin resurssi- ja informaatio-ohjauksen keinoin. Resurssiohjauksen ytimen muodostavat kulttuuriviennin edistämisen valtionavustukset, joita myönnettiin hieman enemmän kuin vuonna 2022, mutta merkittävästi vähemmän kuin esim. vuosina 2019 ja 2020. Informaatio-ohjaus keskittyi vuorovaikutukseen kulttuuri- ja luovien alojen toimialajärjestöjen sekä yritysten ja muiden toimijoiden kanssa. Kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartta julkaistiin.

[Vahvistetaan tekijänoikeusjärjestelmän toimivuutta kehittämällä tekijänoikeuksia koskevan datan hallinnoinnin teknistä infrastruktuuria.](#)

Verkkolähetyksiä ja tekijänoikeuksia digitaalisilla sisämarkkinoilla koskevien EU:n direktiivien (EU) 789/2019 ja (EU) 790/2019 kansallinen täytäntöönpano tehtiin tekijänoikeuslain muutoksella. Laki 263/2023 tuli voimaan 3.4.2023.

Jatkettiin tekijänoikeusinfrastruktuurin kehittämistä EU-tasolla valmistelemalla yhteisiin tekijänoikeustietoa koskeviin vähimmäiskäytäntöihin perustuva ja lohko-
ketjuteknologiaa pilotoiva käytötapa tekijänoikeudella suojattujen teosten käytöstä tekoälyn koulutuksessa (ja sen kieltämistä).

[Valmistellaan Taiteen edistämiskeskuksen ja sen yhteydessä olevien luottamuselinten toiminnan ja rakenteen uudistamista vuonna 2020 valmistuneen arvioinnin perusteella.](#)

Käynnistettiin toimet luottamuselinten toiminnan ja rakenteen uudistamiseksi yhteistyössä Taiteen edistämiskeskuksen ja toimikuntalaitoksen kanssa. Viraston toimintaa ja rakennetta koskeva uudistus toteutetaan osana Sivistyshallinto 2030 -hanketta.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa kaventuvat

Taide-, kulttuuri- ja kirjastopalveluja on saatavilla eri väestöryhmien tarpeisiin ja palvelujen käyttö palaa vuotta 2020 edeltäneelle tasolle.

Keskeiset kirjastonkäytön mittarit osoittavat palvelujen käytön olevan palautumassa vuotta 2020 edeltäneelle tasolle. Kasvu on ollut erityisen voimakasta lasten kaunokirjallisuuden lainamäärissä. Kirjastoissa järjestettyjen tapahtumien määrä on myös palautumassa pandemiaa edeltäneelle tasolle. Uusien omatoimikirjastojen käyttöönoton myötä kirjastopalvelujen saatavuus on edelleen parantunut.

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin Elonet + palvelussa olevien arkistotelokuvien katselumahdollisuutta laajennettiin Finnan lisäksi mobiililaitteille ja televisioon uusien sovellusten käyttöönoton myötä.

Vahvistetaan kulttuurisen moninaisuuden toteutumista taiteen ja kulttuurin sisällöissä ja palveluissa sekä toimialan toimijarakenteissa toimeenpanemalla ministeriön kulttuurisen moninaisuuden toimintaohjelmaa.

Julkaistiin yhteistyössä virastojen, kansallisten taidelaitosten ja muiden sidosryhmien kanssa valmistelu ohjelma *Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimenpideohjelma moninaisuuden edistämiseksi taiteen ja kulttuurin alalla*.

Vahvistetaan lasten ja nuorten osallistumismahdollisuuksia taiteeseen ja kulttuuriin Harrastamisen Suomen mallin kautta.

Harrastamisen Suomen malli toteutuu lähes kaikissa maamme kunnissa (267 kuntaa mukana). Kunnat valitsevat harrastukset lasten toiveiden mukaisesti. Harrastusten järjestäjien valintamenettelyssä korostuu avoimuus. Harrastuksissa on mukana 140 000 lasta.

Kehitetään kulttuurihyvinvointitoiminnan ja sen asiantuntijapalvelun vahvistamiseksi pysyviä rakenteita osaksi valtionhallintoa.

OKM:n ja STM:n yhteisen TAIKU 3 -yhteistyöryhmän myötä kulttuurihyvinvointi kytkettiin entistä vahvemmin osaksi monialaista hyvinvoinnin edistämistä sekä sosiaali- ja terveyssektorin toimintaa. Yhteistyöryhmän työssä painottui hyvinvointialueuudistus ja sen tuomat muutokset sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen ja yhdyspintatyöhön. Taiteen edistämiskeskuksen kulttuurihyvinvoinnin asiantuntijapalveluiden rooli hyvinvointialueiden ja kuntien yhdyspintatyössä kasvoi. STM:n rahoittama, Taiken koordinoima hanke Hyvinvointia kulttuurista ikäihmisille (IKO) vaikutti ikäihmisten hoidon laatusuosiin ja kulttuurin toimintamalleihin osana hoitoa ja hoivaa.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Edistetään taiteen perusopetuksessa saavutetun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista liittämällä taiteen perusopetuksen koulutustiedot valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain mukaisiin tietovarantoihin (ns. Koski-tietovaranto). Vahvistetaan taiteen perusopetuksen tietopohjaa sekä kehitetään taiteen perusopetusta koskevia indikaattoreita ja laatutavoitteita.

Taiteen perusopetuksen opintosuoritustietojen tallentaminen opetuksen ja koulutuksen valtakunnalliseen Koski-tietovarantoon tuli mahdolliseksi lakimuutoksen myötä. Tilastokeskuksen oppilaitosrekisteri päivitettiin koskemaan koko taiteen perusopetuksen oppilaitoskenttää. Valmisteltiin uuden, vapaan sivistystyön koulutukseen ja taiteen perusopetukseen kohdennettavan tiedonkeruun sisällöt. Taiteen perusopetuksen viitearkkitehtuurin jalkauttamista koulutuksen järjestäjäkentällä tuettiin pilottihankkeen kautta. Taiteen perusopetuksen strategiset tavoitteet sekä laadun strategiset indikaattorit julkaistiin. Osana taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön uudistamisen esivalmistelua toteutettiin toimialalle suunnattu kysely taiteenperusopetuslain uudistustarpeista.

Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen

Uudistetaan muinaismuistolaki.

Työryhmän mietintö muinaismuistolain uudistamisesta valmistui ja lähetettiin lausuntokierrokselle. Ehdotuksen mukaan säädettäisiin laki arkeologisesta kulttuuriperinnöstä. Lakiuudistuksessa on otettu huomioon toimintaympäristön ja lainsäädännöllisen viitekehyksen muuttuminen, arkeologisen kulttuuriperinnön määrittely ja tutkimuksen tuomat muutokset sekä erityiskysymyksenä saamelaisien oikeuksien turvaaminen.

Saamelaisalueen koulutuskeskus julkaisi koulutusmateriaalia saamelaiseen kulttuuriperintöön liittyvistä aineettomista oikeuksista. Materiaali edisti rajat ylittävää vuoropuhelua saamelaisten oikeuksien lisäämiseksi.

Toteutetaan valtioneuvoston periaatepäätös kulttuuriperintöstrategiaksi laatimalla erillinen toimeenpanosuunnitelma.

Valtioneuvosto teki periaatepäätöksen **kulttuuriperintöstrategiasta 2023–2030**. Strategiassa on ensimmäistä kertaa Suomessa tarkasteltu kulttuuriperintöä kokonaisvaltaisesti. Kulttuuriperintö voi olla aineellista, aineetonta tai digitaalista tai se voi liittyä kulttuuri- tai luonnonympäristöön. Käynnistyneessä strategian toimeenpanosuunnitelman valmistelussa hyödynnetään laajentunutta ymmärrystä kulttuuriperinnöstä ja sen vaikutuksista ihmisten elämää, hyvinvointiin ja kotoutumiseen.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Tuetaan kulttuuriperintöaineistojen digitaalisen saatavuuden, käytön ja pitkäaikais-säilytyksen lisääntymistä.

Finna-palvelu otettiin käyttöön kahdeksassa uudessa organisaatiossa, kokonaismäärä vuoden lopussa oli 453 organisaatiota. Finnan verkossa saatavilla olevat aineistot lisääntyvät noin 300 000:lla, kokonaismäärä vuoden lopussa oli noin 3,2 miljoonaa. Koko palvelun käyntien määrä oli noin 59,3 miljoonaa, joka 15 prosenttia enemmän kuin 2022. Finnan kautta löytyvien avoimien oppimateriaalien ja Finna Luokkahuoneen valmiiden aineistopakettien käyttö nousivat edellisvuoteen nähden n. 40 %. Ministeriö myönsi Kansalliskirjastolle avustuksen kattamaan ahvenanmaalaisten yleisten kirjastojen ja museoiden liittymisen Finnaan.

Vuonna 2023 avautui myös maan suurimman kirjastokimpan, pääkaupunkiseudun Helmet-kirjastojen verkkokirjasto, jonka myötä Finnan käyntien määrä kasvaa erityisen voimakkaasti vuonna 2024.

Kulttuuriperintö-PAS-palvelussa säilytetään pitkäaikaisesti mm. Museoviraston, Kansallisen audiovisuaalisen instituutin, Kansallisgallerian ja Saavutettavuuskirjasto Celian kansallisesti keskeisiä digitaalisia aineistoja. Aineistojen vastaanotto ja säilytyksen edellyttämät toimenpiteet sekä palvelun kehittäminen ja ammatillisten museoiden aineistojen säilyttämisen valmistelu ovat toteutuneet suunnitellusti.

[Toimeenpannaan arkkitehtuuripoliittista ohjelmaa.](#)

Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman toimeenpanon tukena toimiva koordinaatio-ryhmä jatkoi toimintaansa. Vuonna 2023 toimeenpanon erityiseksi painopistealueeksi nostettiin paikallinen ja alueellinen yhteistyö ja verkostojen kehittäminen. Verkostotyön mallin kehittäminen on käynnissä mm. sidosryhmien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta yhdessä ympäristöministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

[Jatketaan arkkitehtuuri- ja designmuseohankkeen valmistelua.](#)

Museon toteuttamiseen liittyvää valmistelua jatkettiin yhteistyössä Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseon säätiön, ADM-kiinteistöosakeyhtiön ja Helsingin kaupungin kanssa. Nykyisen Designmuseon säätiö ja Suomen arkkitehtuurimuseon säätiö sulautuivat uuteen säätiöön vuonna 2023. Kaupunki myönsi museolle suunniteluvarauksen Makasiinirannan tontille. Toimintaympäristön muuttumisen, kustannusten nousun ja kiinteistömarkkinoiden tilanteen vuoksi selvitettiin toteutus- ja rahoitusmallia.

[Valmistellaan kuvaohjelman uudistamista.](#)

Kuvaohjelman uudistamista valmistellut työryhmä esitti raportissaan (2023:20) selvennyksiä ja teknisiä parannuksia kuvaohjelman ymmärrettävyyteen. Raportissa tarkasteltiin myös luokiteltujen ikärajojen sitovuutta ja suositusluontoisuutta.

Linjaukset 2023**Toteuma ja sen analyysi**

Toimeenpannaan konserniselvityksestä mahdollisesti johtuvia toimia.

Osallistuttiin Sivistyshallinto 2030 -hankkeen yhteisten palveluiden ja ohjauksen valmisteluryhmän työskentelyyn.

Toteutetaan kulttuurialan tilasto- ja tietoperustan alustaratkaisun ensimmäinen versio.

Palvelun sisältö ja tilastoraportointi suunniteltiin yhdessä kentän toimijoista koostuneen projektiverkoston kanssa. Projekti eteni suunnitellusti ja ensimmäinen versio julkaistiin joulukuussa. Kulttuuri- ja taidealan tietoperustaan ja tilastoihin liittyvät taulukot löytyvät taidejakulttuuri-fi -sivustolta.

Uskonnollisia yhdyskuntia koskevat asiat ja hautaus toimi

Tavoitteena on turvata toimintaedellytykset evankelisluterilaiselle ja ortodoksiselle kirkolle sekä muille uskonnollisille yhdyskunnille, edistää mahdollisuuksia uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen sekä muilla tavoin edistää uskonnonvapauden toteutumista. Hautaus toimen yleisessä järjestämisessä lähtökohtana on uskonnonvapauden ja yhdenvertaisuuden sekä arvokkuuden ja kunnioittavuuden toteutuminen

Jatkettiin evankelis-luterilaisen kirkon hoitamien yhteiskunnallisten tehtävien (hautaus toimi, väestökirjanpito sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpito) rahoittamista (122 661 000 euroa) sekä uskonnollisten yhteisöjen toimintaedellytysten edistämistä valtionavustuksin. Uskonnonvapauden edistämiseksi valtionavustusta myönnettiin myös uskontojen vuoropuhelun edistämiseen. Valtionavustuksia myönnettiin yhteensä 3 775 000 euroa.

Hautaus toimen ohjauksessa painottui yhteistyö hautaus toimen lupa- ja valvonta-tehtävistä vastaavan Itä-Suomen aluehallintoviraston kanssa sekä esitykset ja keskustelut hautaus toimen alan koulutustilaisuuksissa.

Nuoriso- ja liikuntapolitiikka

Linjaukset 2023	Toteuma ja sen analyysi
Harrastamisen Suomen malli	Jatketaan Harrastamisen Suomen mallin toimeenpanoa ja kehittämistyötä arviointityön tulosten pohjalta. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (KARVI) julkaisi Harrastamisen Suomen mallia koskevan arviointinsa 25.4.2023 (Mielekästä vapaa-aikaa, kavereita ja koordinaatiota – Harrastamisen Suomen mallin arviointi, ISBN 978-952-206-780-7 pdf). Arvioinnin mukaan toiminnalle olisi enemmän kysyntää kuin mitä tällä hetkellä voidaan tarjota. Koulut ovat avainasemassa mallin onnistuneessa toteutuksessa. Harrastustoiminta koulupäivän yhteydessä tukee kouluarkea ja ehkäisee levottomuutta. Alkuvuodesta 2023 avattiin haku Harrastamisen Suomen mallia kehittäville hankkeille, tavoitteena parantaa mallin toteutuksen laatua. Avustusta myönnettiin 17 hankkeelle.
Opintotuki	
Kehitetään opintotukea yhdenvertaisten opiskelumahdollisuuksien edistämiseksi	Valmistaudutaan hallitusohjelmaan ja opintotuen kokonaisuudistukseen. Laadittu taustaselvityksiä ja suunniteltu kokonaisuudistuksen toimeenpanoa. Annettu hallituksen esitys laiksi opintotukilain muuttamisesta siten, että opintolainan valtiontakauksen ja huoltajakorotuksen määriä korotetaan päätoimisten opiskeluedellytysten turvaamiseksi. Lisäksi muiden kuin korkeakouluopiskelijoiden opintolainojen nostokertojen määrää lukukauden aikana ehdotetaan lisättäväksi. Osallistutaan sosiaaliturvauudistukseen. Sosiaaliturvan kokonaisuudistuksessa on työstetty ratkaisuja sosiaaliturvan ongelmiin sekä valmisteltu linjauksia komitean välimietintöä. Ehdotettu opintotuen kokonaisuudistusta.
Liikunta	
Liikunnallisen kokonaisuuden lisääminen ja kansalaistoiminnan edellytysten vahvistaminen	Jatketaan liikunnan tavoiteohjattavien toimijoiden kanssa yhteisen pöydän menettelyssä valittua osaamisen kehittämistä valmennuksen ja ohjauksen, vastuullisuuden sekä fyysisen aktiivisuuden kokonaisuuksissa. Yhteisessä pöydässä sovittujen asioiden edistäminen jatkuu alatyöryhmissä. Varsinaisen työryhmän työ päättyi marraskuussa 2023. Käynnistetään huippu-urheilun ulkoisen arvioinnin osalta sovitut toimenpiteet ja prosessit, yhteistyössä huippu-urheilun sidosryhmien kanssa. Käynnistettiin arvioinnin pohjalta toimenpiteitä keskinäisen luottamuksen lisäämiseksi ja toimijoiden roolien selkeyttämiseksi. Arvioinnin johtopäätökset ja tarvittavien toimenpiteiden käynnistämistä käsiteltiin useissa huippu-urheiluverkoston toimijoiden tilaisuuksissa.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Otetaan käyttöön valtion uusi liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirja. Liikuntapaikkarakentamisen avustamisprosessia kehitetään kestävästä kehityksen vaatimusten näkökulmista.

Uusi Liikuntapaikkarakentamisen suunta -asiakirja julkaistiin 14.9.2023 (valtion liikuntaneuvoston julkaisu 2023:19).

Liikkuvat-toiminta laajenee ja vakiintuu valtakunnallisesti kattavaksi koko suomalaisen väestön fyysistä aktiivisuutta, liikuntaa ja kokonaisvaltaista hyvinvointia edistäväksi kokonaisuudeksi. Kehitetään Liikkuvien yhteistä seuranta- ja arviointimallia toiminnan vaikuttavuuden yhä systemaattisemmaksi osoittamiseksi ja parantamiseksi.

Liikkuvat-kokonaisuus on laajentunut useissa ikäryhmissä. Liikkuvat-kokonaisuuden seuranta- ja arviointia on kehitetty.

Kehitetään liikuntaa edistävien järjestöjen vastuullisuustoimien arviointia ja jatketaan liikunnan ja huippu-urheilun ohjauksen kehittämistä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden, vastuullisuuden ja kestävästä kehityksen edistämiseksi.

Liikuntaa edistävien järjestöjen vastuullisuustoimien arviointi vaikutti vuoden 2023 myönnettyjen järjestöjen yleisavustusten määrään. Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry arvioi järjestöjen antidoping- ja kilpailumanipulaation vastaiset ohjelmat syksyllä 2023. Arviointia hyödynnetään järjestöjen valtionavustusten määrän harkinnassa vuodelle 2024. Liikuntaa edistävien järjestöjen vastuullisuustoimien arvioinnin ja ohjauksen kehittämistä on jatkettu erityisesti hyvän hallinnon osalta yhdessä asiantuntijoiden kanssa. Kaikkiaan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden, vastuullisuuden ja kestävästä kehityksen edistäviä informaatio- ja resurssiohjauksen välineiden päivittämistä jatketaan valtionavustushakuun vuodelle 2025.

Nuorisio

Tuetaan nuorten kasvu- ja elinoloja luomalla ja kehittämällä yleisiä edellytyksiä nuorisotyölle ja -politiikalle

Toimeenpannaan valtakunnallista nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaa vuosille 2020–2023 ja tavoiteohjataan nuorisualan osaamiskeskuksia toimialan kehittämisessä yhdessä sovittujen tehtävien mukaisesti.

Ohjelmassa määritellyt vastuuministeriöt ovat toteuttaneet ohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä. Seurannasta vastaava virkamiestyöryhmä on kokoontunut ja käsitellyt mm. ohjelman arviointia, joka on tehty valtion nuorisoneuvoston toimesta (Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman 2020-2023 arviointi). Nuorisualan osaamiskeskukset saivat neljännen ja samalla viimeisen toimintavuotensa valtionavustukset, ja osaamiskeskusten kanssa oli säännöllistä yhteydenpitoa.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Valmistellaan valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma vuosille 2024–2027 nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Valmistelu käynnistyi nuorten kuulemisella (kysely 7000 nuorelle sekä 24 työpaikkaa, johon osallistui yli 200 nuorta). Lisäksi kuultiin myös nuorisoalan ammattilaisia alueellisissa ja valtakunnallisissa tilaisuuksissa. Valtion nuorisoneuvoston lausunto uuteen ohjelmaan otettavista asioista ja [Nuorten hyvinvointikatsaus 2023](#) (valtion nuorisoneuvoston julkaisu, numero 70) pohjustivat valmistelua, kuten myös keskustelut eri ministeriöiden kanssa. Valmistelu jatkuu hallitusohjelman pohjalta, hallituksen lasten, nuorten ja perheiden ministeriryhmän ohjaamana. Tavoitteena on, että valtioneuvosto hyväksyisi uuden ohjelman istunnossaan 8.2.2024.

[Kehitetään nuorisotoimialan tutkimusta, tiedontuotantoa ja osaamista nuorten hyvinvointia koskevan tietoperustan vahvistamiseksi.](#)

Nuorisoalan osaamiskeskusten tiedontuotannon koordinaatiota jatkettiin. Tuettiin nuorisoalan järjestöjen toiminnan vaikuttavuustiedon keruun järjestelmän (Järjestin) sekä kunnallisen nuorisotyön laadullisen tiedon keruun järjestelmän (NuoDo) kehittämistä sekä niiden yhdyspintojen vahvistamista suhteessa nuorisotilastot.fi-palveluun.

Hallintoyksikkö

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

[Selvitetään mahdollisuudet kunniamerkkiprosessin digitalisointiin.](#)

Kunniamerkkiprosessin digitalisointia selvitetty Ritarikuntien sekä eräiden ministeriöiden kanssa (VM, TEM, STM). Ministeriöiden kanssa käydyssä keskustelussa todettiin, että kyseessä on VN:n yhteinen tehtävä. Asiasta keskusteltiin VNHY:n johtajan kanssa, joka tunnisti VNK:n roolin ja otti asian edistämisen VNK:n hoidettavaksi.

[Tuetaan kriittisten prosessien jatkuvuussuunnitelmien laadintaa.](#)

Ministeriön jatkuvuudenhallinnan kehittämistä jatkettiin toimintavuoden aikana. Hallintoyksikkö tuki ministeriön ydinprosesseista vastaavia toimintayksiköitä jatkuvuussuunnitelmien laadinnassa.

Linjaukset 2023	Toteuma ja sen analyysi
	Kehitetään johdon raportointia yhteistyössä TAL:n kanssa. Johdon raportoinnin kehittäminen aloitettiin yhteistyössä TAL:n sekä Palkeet kanssa. Alkuvaiheen suunnittelun jälkeen Palkeet teki tarjouksen toteutuksesta. Asian valmistelu kuitenkin keskeytettiin muiden käynnistyneiden kehittämishankkeiden vaatiman ajankäytön takia. Toteutetaan OKM-tasoiset hallinnolliset tukitehtävät Suomen kestävän kasvun ohjelman toimeenpanossa. Tarvittavat tehtävät toteutettu.

Talouksyksikkö

Linjaukset 2023	Toteuma ja sen analyysi
Suunnittelu	Valmistellaan ja koordinoidaan Julkisen talouden suunnitelma ja talousarvioesitys laadukkaasti. Hoidettu talouden suunnitteluprosessiin liittyvät tehtävät ja koordinointi aikataulujen puitteissa virheiden määrä minimoiden. Koordinoitu ja valmisteltu julkisen talouden suunnitelmaa sekä talousarvioita koskevia selvityksiä ja lausuntoja. Koordinoitu Kuntatalousohjelman valmistelutyötä OKM-toimialan osalta. Vahvistetaan talouden ja rahoituksen yleistä palvelukykyä. Kehitetty taloutta ja rahoitusta koskevien asioiden osallistavaa valmistelua ja tiedonjakoa toimintayksiköiden kanssa rahoituksen yhteistyöryhmän puitteissa sekä vakiinnutettu rahoituksen yhteistyöryhmän roolia tiedonkulun foorumina ja linjauksen määrittäjänä. Osallistutaan hallitusohjelman valmisteluun ja toimeenpanoon. Osallistuttu hallitusohjelmavalmisteluun ja sen toimeenpanoon koordinoimalla hallitusohjelman mukaisten hallintoa ja yhteisiä toimintoja koskevien hankkeiden valmistelua sekä niiden viemistä JTS- ja talousarvioesityksiin. Osallistuttu Sivistyshallinto 2030 -hankkeen yhteisten palveluiden kehittämishankkeiden valmisteluun ja toimeenpanoon.

Linjaukset 2023**Toteuma ja sen analyysi****Toteuttaminen**

Toteutetaan valtionosuusjärjestelmän koordinointi- ja kehittämistehtävät.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusjärjestelmän toimeenpanoprosessia ja sen kehittämistyötä on toteutettu laadukkaasti yhteistyössä osastojen ja Opetushallituksen kanssa. Laskennallisen rahoituksen valmistelua valtionosuusjärjestelmän toimeenpanon ja jatkuvuuden varmistamiseksi on koordinoitu osana Rahoituksen yhteistyöryhmän valtionosuusjärjestelmän asioita käsittelevän jaoston työskentelyä. Osallistuttiin valtionosuusjärjestelmän tietojärjestelmän (VALOS) kehittämistyöhön yhdessä Opetushallituksen, ministeriön osastojen, Valtiokonttorin ja muiden tahojen kanssa sekä toteutettiin hankkeen ohjausta ja etenemisen seurantaa.

Varmistetaan taloushallinnon palvelukyky ja jatkuvuus sekä toteutetaan taloushallinnon kehittämishankkeet.

Toteutettiin taloushallinnon vuosikellon mukaiset toimenpiteet talousarviovuoden ja tilikauden aikana.

Kehittämishankkeet:

- Osastoja neuvottiin ja tuettiin talouden seurannan kehittämisessä (määräraha- ja htv-seuranta).
- Ostotiimin toimintaa kehitettiin ja edistettiin automatisaatiota.
- Laadittiin maksuliikkeen jatkuvuussuunnitelma.
- Käynnistettiin osana CAF-työtä osastojen taloushallintoprosessien kehittämistyö.
- Toteutettiin Kieku-hankkeen läpivienti OKM KPY:ssä.
- Osallistuttiin VNK-tason laskentatoimen talouskahvit-verkoston työhön.
- Kehitettiin taloushallinnon tehtäväkokonaisuuden hallintaa, työnjakoa ja laadunvarmistusta riskienhallinnan varmistamiseksi: osaamisen jakaminen ja siirtäminen eläköitymisiin valmistautumiseksi.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Toteutetaan valtionavustusten taloustarkastus ja valtionosuuksia koskeva tarkastustoiminta sekä niiden määrällinen lisääminen ja menetelmien kehittäminen.

Tarkastustoiminnan ohjeiden ja menettelytapojen yhdenmukaisuuden varmistamista vahvistettiin.

Valtionavustusten tarkastussuunnitelmakauden (1.5.2022 – 30.4.2023) aikana tarkastettiin noin 800 selvitystä, mikä tarkoittaa noin 290 milj. euron suuruisia avustuksia. Tarkastusten perusteella avustuksia perittiin takaisin tai palautettiin yhteensä noin 1,4 milj. euroa.

Paikan päällä tarkastuksia toteutettiin 2 kertaa.

Ulkopuolisten tarkastuspalveluiden tuottajien yhteistyönä (BDO Auditor ja KPMG) toteutettiin Covid-avustusten tarkastukset, joiden määrä oli yhteensä 250 milj. euroa.

Valtionosuuksien valvontaa toteutettiin erillisillä valtionosuuden saajien talouteen ja toimintaan kohdistuvilla tarkastuskäynneillä (2 kpl), erillisillä selvityspyynnöillä sekä korjattiin tiedonkeruuhavaintojen ja Opetushallituksen toteuttaman tarkastusraportoinnin perusteella perusteettomia etuja oikaisumenettelyllä sekä hallintolain nojalla osana valtionosuusprosessin maksatuksia. Valtionosuuksien tarkastuksia lisättiin ja koostettiin materiaalia valtionosuustarkastuksien menetelmistä ja toimintaperiaatteista. Näillä toimilla perusteetonta valtionosuutta palautettiin tai korjattiin noin 3 milj. euroa.

Kuluvan tarkastussuunnitelmakauden osalta valmistelussa on useita tarkastuksiin perustuvia valtionosuusrahoituksen takaisinperintäpäätöksiä.

Osallistuttiin Opetushallituksen toteuttamiin tiedon hankintaan ja ohjaukseen liittyviin prosesseihin, joilla varmistettiin rahoituksen perusteena olevien tietojen laatua ja oikeellisuutta (mm. opintokeskusten yksikköhinnan perusteena olevien kustannusten uudelleenkeruu).

Linjaukset 2023	Toteuma ja sen analyysi
Muut tavoitteet	Uudistetaan talouden suunnittelua, toteuttamista ja valvonnan prosesseja konserni-hankkeen linjausten mukaisesti. Sivistyshallinto 2030 -hankkeessa osana kokonaisuohjauksen vuosikelloa on uudistettu taloussuunnittelun prosesseja. Perustettiin ministeriön johdolla toimiva hallinnonalan rahoitusryhmä, jossa ovat osallisina kaikki virastot. Rahoituksen yhteistyöryhmän toimintaa on kehitetty osallistamalla osastot talouden suunnittelua koskevien ohjeiden ja aikataulutusten valmisteluun. Koordinoidaan valtionosuusjärjestelmään ja laskennalliseen rahoitusjärjestelmään liittyvä rahoituslainsäädännön uudistaminen. Osallistuttu rahoituslainsäädännön erillisiin kehittämishankkeisiin kuten TUVA-koulutuksen rahoituslainsäädännön tarkentamiseen ja opintokeskusten rahoitusjärjestelmää selvittävän työryhmän työskentelyyn ja hallituksen esityksen valmisteluun vapaasta sivistystyöstä annetun lain tarkentamisesta ja muuttamisesta. Osallistutaan ja koordinoidaan kuntien rahoitus- ja ohjausjärjestelmän uudistamista. Osallistuttu kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistamiseen koordinoimalla OKM:n tavoitteiden ja linjausten valmistelua sekä osallistumalla uudistusta valmistelevan ryhmän työhön varajäsenenä. Osallistutaan valtionavustusten digitalisaatiohankkeen valmisteluun. Osallistuttiin valtionavustusten digitalisaatiohankkeen valmisteluun erityisesti avustusten maksatukseen ja seurantaan liittyvien järjestelmätason vaatimusten ja kehittämistarpeiden näkökulmasta. Kehitetään johdon raportointia yhteistyössä HAL:n kanssa. Käynnistettiin johdon raportointia koskeva kehittäminen yhteistyössä HAL:n kanssa ja selvitettiin Palkeiden mahdollisuuksia raportointia koskevien palveluiden tuottamiseksi. Toteutetaan OKM-tasoiset taloushallinnon tehtävät Suomen kestävän kasvun ohjelman toimeenpanossa. Koordinoitiin RRP-rahoituksen valvonnan ja seurannan järjestelmän luominen, seurannan koordinaatio ja ohjeistus.

Kansainvälisten asiain sihteeristö

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Osallistutaan Euroopan unionin vuosien 2024–2029 painopisteiden määrittämiseen ja vaikutetaan niihin.

Vuoden 2023 aikana määriteltiin opetus- ja kulttuuriministeriön prioriteetit vuosille 2024–2029. Näitä olivat mm. eurooppalaisen koulutusalueen jatkokehittäminen, erityisesti opiskelija-, tutkija- ja henkilöstöliikkuvuuden edistämien, panostaminen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä kulttuurin ja luovien alojen toimintaedellytysten parantaminen osana strategisen kilpailukyvyyn vahvistamista. Painopisteitä edistettiin valtioneuvoston yhteisten painopisteiden määrittämis-työssä ja työssä EU-toimielinten kanssa.

Seurataan Ukrainan jälleenrakennukseen liittyvää keskustelua EU:ssa ja kansainvälisissä järjestöissä. Edistetään suomalaistoimijoiden osallistumista jälleenrakennukseen, ml. koulutusvienti.

Koulutus on ollut yksi Suomen ja Ukrainan kahdenvälisen suhteen prioriteettialueista. Yhteistyön tueksi laadittiin Ukrainan koulutuksen kehittämistä koskeva suunnitelma jälleenrakennukselle. KAS johdolla on kokoontunut säännöllisesti Ukrainan koulutuksen jälleenrakennusverkosto, joka on jakanut tilannekuvaa Ukrainan jälleenrakennuksen tilanteesta ja tarpeista eri sidosryhmille sekä EU4Skills ja Learning Together -hankkeiden tuloksista. Aktivoitiin vuorovaikutusta Suomen ja Ukrainan opetusministereiden välillä ja käynnistettiin yhteistyötä tukevan yhteisymmärrysasiakirjan (MoU) laadinta.

OPH/FINCEED määräaikaiset asiantuntijasekondeeraukset aloittivat Ukrainan opetusministeriön ja Maailmanpankin Ukraina –tiimin tehtävissä koulutuksen jälleenrakennusvaiheen tukemiseksi.

Maakuvatyössä ja ministeriön kansainvälisessä toiminnassa ja viestinnässä nostetaan vahvemmin esille koulutuksen ja kulttuurin merkitystä yhteiskuntien kehityksessä, kriisinkestävyys ylläpitämisessä ja kansainvälisessä kanssakäymisessä ja tuodaan esille näihin liittyviä Suomen vahvuuksia.

Maakuvatyössä sekä kansainvälisessä toiminnassa ja viestinnässä on painotettu em. viestejä ja entistä enemmän kulttuuri- ja tiedediplomatian sisällyttämistä osaksi Suomen maakuvatyön kokonaisuutta. OKM:n sektorilla erityisesti nuorten media-kasvatus ja medialukutaito –teemoina sekä resilienssi ovat herättäneet kiinnostusta ja tuotu keskeisemmin osaksi maakuvatyötä. Viestinnällistä online-materiaalia on tuotettu Team Finland-verkoston ja hallinnonalan käyttöön

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Jatketaan YK:n Agenda 2030:n toimeenpanoon liittyvien keskeisten globaaliprosessin seurantaan tavoitteena Suomen selkeä ja vaikuttava rooli, ml. YK:n tulevaisuushuippukokouksen valmistelu ja Transforming Education Summit -jatkotoimet. Yhteistyössä sidosryhmien kanssa valmistaudutaan Unescon yleiskokoukseen. Afrikan yhteistyötä ja kumppanuutta edistetään.

Osana Agenda 2030 toimeenpanoa, Suomi on liittyi vuonna 2023 mukaan mm. koulutushuippukokouksen globaalialoitteisiin ”Greening Education Partnership” (Unesco) ja ”Gateways to Public Digital Learning” (Unesco ja Unicef). Lisäksi osallistuttiin Suomen kantojen valmisteluun YK:n Global Digital Compact –aloitteessa osana valmistautumista tulevaisuushuippukokoukseen (Summit of the Future 2024).

Uusi Unesco-toimikunta aloitti työnsä huhtikuussa 2023. Osallistuttu Unescon 42. yleiskokoukseen 7.-22.11.2023 ja vastattu sen sisältövalmisteluista yhdessä edustuston kanssa (ml. toimikunta). KAS osallistui myös joulukuussa COP28 kokoukseen koulutuskärjellä.

Suomen Afrikka-strategian toimeenpanoa on OKM hallinnonalalla jatkettu OKM toimeenpanosuunnitelman mukaisesti hallinnonalan kanssa. Keväällä 2023 järjestettiin Afrikan maiden Suomen-suurlähettiläille suunnattu tilaisuus, jossa esiteltiin koulutusalan toimijoita.

Kehitetään tapaamisten, matkojen ja tilaisuuksien valmisteluprosessia entistä eheämpään, yhtenäisempään ja kestävämpään suuntaan huomioiden ministeriön johdon tarpeet sekä digitalisaation tarjoamat mahdollisuudet. Parannetaan taustamateriaalien kohdentamista ja räätälöintiä kulloiseenkin kontekstiin ja käyttäjälle sopivaksi.

Korkean tason tapaamisten, matkojen ja tilaisuuksien valmisteluprosessia kehitettiin entistä eheämpään, yhtenäisempään ja kestävämpään suuntaan. KAS laati niistä prosessikuvaukset OKM laatujärjestelmän mukaisesti. Sähköisten matkakansioiden valmistelussa edettiin ja prosesseissa siirryttiin yhtenäisempään valmisteluun mm. hyödyntämällä jaettavien kansioiden mahdollisuuksia, laatimalla taustamateriaaleille yhtenäinen rakenne ja ulkoasu sekä hyödyntämällä videoneuvotteluiden mahdollisuuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriön nk. perusviestit päivitettiin uuden hallitusohjelman mukaisesti.

Toteutetaan OKM-tasoiset tehtävät Suomen kestävän kasvun ohjelman toimeenpanossa

Opetus- ja kulttuuriministeriö on edistänyt hallinnonlansa toimia Suomen kestävän kasvun ohjelmassa (RRF). Toimenpiteiden seurannasta on huolehdittu ministeriön poikkihallinnollisessa ryhmässä.

Viestintäyksikkö

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Toteutetaan uuden hallitusohjelman viestintää.

Hallituksen vaihdos heijastui erityisesti ulkoiseen viestintään: alkuvuodesta vedettiin yhteen edeltäneen hallituksen hankkeita ja hallituskautta ja syksyllä valmistauttiin suunnittelemaan viestintää esim. hallitusohjelmaan sisältyvistä hankkeista.

Hallitusneuvottelujen yhteydessä tuotettiin ja julkaistiin tausta-aineistoja verkkosivuilla.

Viestinnän käytännöistä valmisteltiin perehdytysmateriaaleja uutta avustajakuntaa varten.

Toteutetaan akuuttien poikkeustilanteiden viestintää.

Viestinnässä varauduttiin jatkamaan akuuttien poikkeustilanteiden viestintää, mutta tilanne oli kuitenkin rauhallinen.

Yhteistyötä (varautuminen) valtioneuvoston kanslian ja muiden ministeriöiden viestintöjen kanssa lisättiin ja ylläpidettiin.

Laaditaan sidosryhmäyön käsikirja.

Sidosryhmäyön tueksi laadittiin käsikirja ja sitä tukevia aineistoja ml. hyvät käytännöt osastoilta.

Käsikirjan linjaukset käsitellään johtoryhmässä vuonna 2024 ja käsikirja julkaistaan uudessa.

Lisätään viestintätaitoja ministeriössä

Viestinnän palveluista koottiin Kampukseen tietopaketti koko henkilöstön käyttöön. Tulossopimuksen sisäistä toimintaa koskevien tavoitteiden mukaisesti viestintäyksikössä on tehty kuvaus ajankohtaisviestinnän prosessista (laatutyö).

Viestintäosaamisen lisäämiseksi järjestettiin opastusta esim. saavutettavuudesta ja uuden Kampuksen ja ulkoisten verkkosivujen päivittäjät koulutettiin järjestelmiin. Viestintäyksikkö osallistui hyvän virkakielen käyttöä edistävän Selkeän kielen päivän seminaarin suunnitteluun ja toteutukseen.

Viestintäyksikön omaa osaamista kartutettiin mm. valmentamisessa ja kouluttamisessa, informaatiovaikuttamisessa, saavutettavuudessa ja erikoisosaamiseen liittyviin ohjelmiin perehtymisessä.

Toteutetaan OKM-tasoiset viestintätehtävät Suomen kestävän kasvun ohjelman toimeenpanossa.

Viestintätehtävät toteutettiin sovitusti.

---

3 Vaikuttavuus

Linjaukset 2023	Toteuma ja sen analyysi
Työllisyysaste nousee 75 prosenttiin.	Opintotuki: Opiskelijan omat tulorajat nousivat 1.1.2023 pysyvästi 50 prosentilla vuoden 2021 tasoon verrattuna (laki 941/2022). Toimenpiteen työllisyysvaikutus on arviolta 2500 henkilöä. Korkeakoulutus: Koulutus- ja osaamistason kasvua edistävät toimenpiteet tukevat työllisyystavoitteen saavuttamista. Koulutustason nosto ja korkeasti koulutettujen määrän lisääminen ovat yhteydessä korkeampaan työllisyysasteeseen. Korkeakoulutettujen työllisyysaste on huomattavasti korkeampi kuin toisen asteen tutkinnon suorittaneiden työllisyysaste (86,8 % vs 72,5 %). Ennakkotietojen mukaan vuonna 2023 suoritettiin yhteensä 63 471 korkeakoulututkintoa, eli 4800 enemmän kuin vuonna 2022. Kansainväliset osaajat lisäävät työvoiman tarjontaa. Suomeen jääneiden ulkomaalaisten korkeakoulutettujen työllisyysaste on 75-80 %, eli myös he nostavat väestön työllisyysastetta. Kansainvälisten opiskelijoiden määrä on kasvussa, vuonna 2023 aloitti 12 134 kansainvälistä (suorittanut toisen asteen tutkinnon muualla kuin Suomessa) perustutkinto-opiskelijaa. T&K-intensiteetin kasvattamiseksi tehdyt toimenpiteet vahvistavat kansantalouden tuottavuuskehitystä ja yhteiskunnan uudistamista tukien näin pitkän aikavälin työllisyyskehitystä.
Koulutus- ja osaamistaso nousee.	Opintotuki: Valmisteltiin hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opintotukilain muuttamisesta päätoimisten opiskeluedellytysten vahvistamiseksi siten, että opintorahan huoltajakorotusta ja opintolainan valtioneuvoston korotetaan. Lisäksi ehdotetaan lisättäväksi muiden kuin korkeakouluopiskelijoiden opintolainojen nostokertojen määrää lukukauden aikana. Korkeakoulutus: Opetus- ja kulttuuriministeriö on tukenut korkeakouluja erillisellä lisäaloituspaikkarahoituksella ja kannustanut korkeakouluja nostamaan aloittavien opiskelijoiden määrää osana korkeakoulujen ohjausprosessia. Väestön koulutustasoa nostavat erityisesti ensikertaiset aloittajat. Korkeakoulutuksen I syklin ensikertaisia paikan vastaanottaneita jotka olivat suorittaneet toisen asteen tutkinnon Suomessa oli vuonna 2023 yhteensä 41 349. Määrä väheni noin 1000 paikan vastaanottajalla vuodesta 2022, mutta on huomattava, että merkittävimmät lisäaloituspaikkarahoitukset suuntautuivat vuosille 2020-2022. Vuodesta 2020 eteenpäin tehdyt merkittävät aloituspaikkalisäykset eivät ole vielä täysimääräisesti näkyneet tutkintomäärien kasvuna vuoteen 2023 mennessä.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Oppimiserot kaventuvat ja kouluksellinen tasa-arvo lisääntyy.

Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus: Opetuksen järjestämisen vahvistamiseksi sekä tasa-arvon edistämiseksi käynnistettiin valmistelutyö hallitusohjelman kuntia ja perusopetuksen järjestämistä koskevien kirjausten toimeenpanon tueksi. Jatkettiin tasa-arvoa edistävää tarveperusteista rahoitusta siten, että keväällä 2023 avustusta myönnettiin 162:lle varhaiskasvatuksen järjestäjälle noin 18 miljoonaa euroa ja 204:lle esi- ja perusopetuksen järjestäjälle noin 46 miljoonaa euroa. Toteutettiin tarveperusteisen rahoituksen vakiinnuttamiseen liittyvän tutkimuksen kilpailutus.

Käynnistettiin hallitusohjelman mukaisesti oppimisen tuen uudistamisen valmistelu sekä perustaitojen vahvistamiseksi tuntilisäysten valmistelu peruskoulun ensimmäisille luokille.

Korkeakoulutus: Korkeakoulutuksen saavutettavuutta on tuettu osana korkeakoulujen digivisiotyötä monipuolistaen opintotarjontaa ja mahdollistaen opintoihin osallistumisen laajemmalle joukolle.

Koulutus rakentaa yhteiskunnallista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus: Kouluksellista tasa-arvoa edistetään huomioimalla eriytymiskehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niihin reagoimista. Hallitusohjelman mukaisesti aloitettiin valmistelu peruskoulun pitkäjänteisen kehittämisen suuntaviivoista laajapohjaisessa yhteistyössä. Työssä huomioidaan yhteiskunnan murrosten edellyttämät muutokset koulutuksen tavoitteisiin ja tarkoitukseen.

Käynnistettiin hallitusohjelman mukaisesti opetuksen järjestäjien laadunhallintaa sekä tietopohjaa vahvistavaa työtä sekä käynnistettiin valmistelu oppimisen tuen uudistuksesta sekä valmistelu perustaitojen vahvistamisesta tuntilisäyksillä peruskoulun ensimmäisille luokille.

Korkeakoulutus: Vuonna 2021 julkaistu korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelma sisälsi korkeakouluille asetettujen tavoitteiden lisäksi tavoitteita myös opetus- ja kulttuuriministeriölle. Tavoitteiden mukaisesti ministeriö on ottanut korkeakoulujen saavutettavuussuunnitelmat osaksi ministeriön ja korkeakoulujen välistä ohjausprosessia sekä huomionut informaatio-ohjauksen keinoin saavutettavuustyön osana opettajankoulutusta ja opinto-ohjaajakoulutusta sekä tukenut korkeakoulujen keskinäistä saavutettavuusasioihin liittyvää yhteistyötä sekä parhaiden käytäntöjen jakamista olemassa olevia verkostoja ja foorumeita hyödyntäen.

Opintotuki: Opintolainahyvitykseen oikeuttavaa tutkinnon suorittamisaikaa voidaan pidentää 1.1.2023 lukien yhdellä lukuvuodella, jos opiskelija osoittaa opintojensa viivästymisen johtuneen opiskelumaassa valinneesta sotatilasta tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavista poikkeuksellisista olosuhteista (laki 947/2022).

Ateriakohtaista avustusta korotettiin 1.1.2023 2,30 eurosta 0,25 eurolla 2,55 euroon liittyen 1.10.2022 voimaan tulleeseen opiskelija-aterioiden enimmäishinnan korotukseen.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Lapset ja nuoret voivat hyvin. Nuorten syrjäytyminen vähenee ja nuorten osallisuus kasvaa.

Esi- ja perusopetus: Perusopetuslain 26 §:ää muutettiin siten, että opetuksen järjestäjän on ennaltaehkäistävä poissaoloja sekä seurattava ja puututtava niihin suunnitelmallisesti. Laki sekä siihen kytkeytyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutokset tulivat voimaan 1.8.2023. Sitouttavan koulu-yhteisötyön loppuraporttina julkaistiin käsikirja Yhteisellä koulutiellä: Käsikirja perusopetuksen oppilaiden läsnäolon tukemiseen ja poissaolojen vähentämiseen (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165025>).

Vuodelle 2023 yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistamiseen ja kehittämiseen myönnettiin yhteensä 11,6 miljoonaa euroa valtionavustuksia. Vuoden 2023 lopussa opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi 12 miljoonaa euroa valtionavustuksia yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistamiseen käytettäväksi ajalla 1.1.2024–31.7.2025. Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla edistetään muun muassa oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia.

Nuoriso: Hallitusohjelman mukaisesti toimeenpantiin valtakunnallista nuorisotyön ja –politiikan ohjelmaa. Ohjelmakauden nuorisoalan osaamiskeskustoiminnan kautta vahvistettiin nuorten osallisuutta sekä kohdennettua nuorisotyötä koskevaa osaamista ja kehittämistä toimialla. Valtionavustuksia kohdennettiin erilaisiin nuorten osallisuutta, yhdenvertaisuutta, hyvinvointia ja harrastustoimintaa tukeviin ja syrjäytymistä ehkäiseviin kohteisiin.

Valtion nuorisoneuvosto ja Nuorisotutkimusseura julkaisivat Läpi kriisin Nuorisobarometri 2022: n. Tutkimuksessa tarkasteltiin erityisesti resilienssiä ja kykyä pärjätä epävarmuuksien ajassa, jota leimaa erityisesti koronapandemia, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan sekä ympäristökysymykset. Tutkimusta varten haastateltiin 1864 nuorta vuonna 2022. Tutkimustulokset koskivat lisäksi nuorten kohtaamia vastoinkäymisiä, arjenhallintaa, stressikokemuksia, elämään tyytyväisyyttä sekä institutionaalista luottamusta. Valtion nuorisoneuvosto laati tutkimuksen pohjalta [politiikkasuositukset](#) tukemaan toimia lasten ja nuorten yhteisöllisyyden vahvistamiseksi. (Nuorisobarometri 2022, ISBN 978-952-372-045-9)

Valtion liikuntaneuvosto ja valtion nuorisoneuvosto julkaisivat yhdessä Nuorisotutkimusseuran kanssa Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimuksen erillisotoksen saamelaisalueen lapsista ja nuorista. Tämä oli ensimmäinen kattava saamelaisalueen lasten ja nuorten vapaa-aikaa ja harrastamista koskeva tutkimus.

https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2023/08/Nuoruuden_pohjoisin_ulottuvuus.pdf

Opintotuki: Opintorahoihin on tehty opintotukilain mukaiset indeksikorotukset 1.8.2023.

Kulttuuri: Harrastamisen Suomen malli ja lapsistrategian toimet ovat lisänneet lasten hyvinvointia. Lasten on mahdollista harrastaa maksutta koulupäivän yhteydessä. Ohjaajien ja valmentajien pedagogista osaamista on lisätty uudella koulutuskokonaisuudella.

Valtakunnallisessa ja Euroopan sosiaalirahaston osarahoittamassa Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kehittäminen ja hyvinvoinnin edistäminen kohti yhdenvertaisuutta –teemassa on avattu 1. hankehaku (yht. 5 M€), jossa yhtenä (kolmesta) teemasta: Lasten, nuorten ja heidän vanhempiensa tukeminen aktiiviseen ja yhdenvertaiseen osallistumiseen kulttuuri- ja liikuntapalveluihin sekä ohjattuun vapaa-ajan toimintaan.

Linjaukset 2023	Toteuma ja sen analyysi
Kansalaisten yhdenvertaisuus, tasa-arvo, yhdenvertaiset oikeudet, demokratia ja osallisuus sekä luottamus yhteiskunnan instituutioihin vahvistuvat.	Opetus- ja kulttuuriministeriön ja oikeusministeriön asettaman demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen kehittämisen ohjausryhmän työ jatkui ja päättyi vuonna 2023. Ohjausryhmä julkaisi loppuraportin ja suositukset jatkotoimenpiteiksi toukuussa 2023. Digitaalisen sivistyksen käsite on tuotu keskusteluun osana kansallisen digitaalisuusi-strategian 2030, eli Digikompassin toimeenpanoa. OKM on tuonut mukaan yhteiseen keskusteluun digitaalisen sivistyksen käsitteen ja sen edistämisen yhteiskunnallisen luottamuksen ja osallisuuden vahvistamiseksi. Kulttuuri: Ministeriö tuki kulttuurista ulkosuomalaistoimintaa, jonka avulla edistettiin mm. mahdollisuutta ylläpitää ja kehittää omaa kieltä ja kulttuuria, kulttuurin toimialaa tukevaa kansalaisyhteiskuntatoimintaa sekä kansalaisten osallistumista taiteeseen ja kulttuuriin.
Yhteiskunnan ja kansalaisten hyvinvointi, lapsi- ja perheystävällisyys sekä ikäystävällisyys vahvistuvat ja eriarvoisuus yhteiskunnassa vähenee.	Opetus- ja kulttuuriministeriö on osallistunut omalta osaltaan kansallisen lapsistrategian toimeenpanosuunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteuttamiseen. Lisäksi ministeriö osallistui Istanbulin (naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäiseminen ja torjunta) ja Lanzaroten (lapsiin kohdistuvan seksuaalisen häirinnän, houkuttelun ja seksuaaliväkivallan ehkäiseminen) sopimusten sekä toimeenpanosuunnitelmien ja Väkivallaton lapsuus -toimintaohjelman toteuttamiseen.
Maahanmuuttajien integroituminen yhteiskuntaan vahvistuu.	Vuoden 2023 talousarviossa myönnettiin vapaalle sivistys-työlle 5 miljoonaa euroa lisärahoitusta kotoutumisajalla olevien maahanmuuttajien kotouttavalle kielikoulutukselle tilapäistä suojelua saavien kielikoulutustarpeeseen vastaamiseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi lisäksi 6 miljoonaa euroa valtionavustusrahoitusta kotoutumisajan ylittäneiden luku- ja kirjoitustaidon ja muun kotouttavan kielikoulutuksen sekä aikuisten perustaitoja vahvistavan koulutuksen järjestämiseen. Korkeakoulujen sopimuskauden 2021 - 2024 kansainvälisyysohjelmassa on edistetty toimenpiteitä, jotka tukevat maahanmuuttajien korkeakoulutukseen pääsyä, suomen- ja ruotsin kielen oppimista sekä suomalaiseen yhteiskuntaan ja työelämään integroitumista. Korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelman jatkotyönä korkeakoulut ovat laatineet korkeakoulukohtaiset saavutettavuussuunnitelmat, joissa maahanmuuttajat ovat yhtenä kohderyhmänä. Saavutettavuussuunnitelmien toimenpiteet ulottuvat vuosille 2022 – 2024. Kulttuuri: Cultura-säätiön tavoiteohjauksella vahvistettiin venäjänkieliseen väestönsosaan kuuluvien integroitumista tekemällä poikkihallinnollista yhteistyötä valtioneuvoston piirissä sekä järjestämällä kohtaamispaikka ja kehityshankkeita taiteen ja kulttuurin alalla. Ministeriö on aktiivisesti osallistunut maahanmuuttaneita ja eri kulttuurisista taustoista tulevia henkilöitä edustavien järjestöjen ja verkostojen tapahtumiin sekä niiden suunnitteluun ja toteutukseen. Työtä ohjaa toimenpideohjelma taiteen ja kulttuurin moninaisuuden edistämiseksi, työvälineenä mm. Dialogikortit.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Kulttuuripalvelut ovat paremmin saavutettavissa ja kulttuurin toimintaedellytykset ovat vahvistuneet.

Kuntien kulttuuritoiminnan osalta kulttuuripalveluiden parempaa saavutettavuutta ja kulttuurin toimintaedellytyksiä ovat vahvistaneet valtakunnalliset ja alueelliset kehittämistehtävät. Taiteen edistämiskeskuksen kulttuuritoiminnan asiantuntijapalvelut ovat tuoneet kehittämistyöhön merkittävän työpanoksen ja toiminta on vakiintumassa. Lisäksi toimii yhteistyöverkosto OKM:n, Taiteen edistämiskeskuksen, Suomen Kuntaliiton ja kehittämistehtävien kesken. OKM toteutti yhteistyössä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kanssa kolmannen kulttuurin TEAvisari-kyselyn, jonka tulosten perusteella kulttuurin saavutettavuuteen ja monimuotoisten ihmisryhmien tavoittamiseen on panostettu aikaisempaa (2021) enemmän.

Liikunnallinen kokonaisaktiivisuus nousee kaikissa ryhmissä ja ulkoilun ja arkiliikkumisen edellytykset paranevat.

Hallitusohjelman mukaisesti jatkettiin liikuntapoliittisen selonteon toimeenpanoa. Avustuksia kohdennettiin kaikki ikäryhmät kattavaan Liikkuvat -kokonaisuuteen, seuratukeen, urheilukatemoille ja valmennuskeskuksille sekä lajitukeen.

Vahvistettiin koko väestön liikkumisen edistämiseen kohdistuvan Liikkuvat -kokonaisuuden johtamista, koordinaatiota sekä yhteistä rakennetta ja toimintatapoja. Laajennettiin, syvennettiin ja vakiinnutettiin Liikkuvat-kokonaisuudessa toimivien ohjelmien toimintaa ja niiden välistä yhteistyötä. Kehitettiin seurantaa ja arviointia Liikkuvat-kokonaisuudessa.

Liikuntapaikkojen ja niihin liittyvien vapaa-aikatilojen perustamishankkeiden investointiavustusavustuksia myönnettiin 33 miljoonaa euroa. Liikunnan koulutuskeskusten perustamishankkeiden investointiavustuksia myönnettiin yhteensä 1,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 ensimmäisessä lisäbudjetissa asetettiin 1 miljoonan euron määräraha valtionavustukselle päiväkotipihojen liikuntaedellytysten parantamiseen ja luonnonmukaistamiseen. Aluehallintovirastot myöntävät avustukset vuoden 2023 loppuun mennessä. Uusi Liikuntapaikkarakentamisen suunta -asiakirja julkistettiin.

Seuratoiminnan kehittämistukea jaettiin paikallisille liikunta- ja urheiluseuroille lasten ja nuorten organisoidun liikunnan kehittämiseksi. Avustuksella pystytään lisäämään liikunnallista kokonaisaktiivisuutta edistämällä ja toteuttamalla tasa-arvoisia ja yhdenvertaisia liikunnan harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille, erityisesti matalan kynnyksen toiminnan kautta. Seuratukea jaettiin 350 hankkeelle. Osassa kehittämishankkeita on mukana myös soveltavan liikunnan ryhmiä ja erityisiä toimia saada maahanmuuttajataustaiset mukaan toimintaan. Avustetuissa hankkeissa on yhtenä keskeisenä tavoitteena myös ehkäistä liikunnan drop outia, mikä osaltaan edistää liikunnallisen elämäntavan omaksumista.

Valtion liikuntaneuvosto julkaisi perusopetusikäisten lasten ja nuorten liikuntakäytännön koskevan LIITU-tutkimuksen tulokset (tutkimuksen rahoitus: opetus- ja kulttuuriministeriö, tutkimuksen pää toteuttajat: Jyväskylän yliopisto ja UKK-instituutti). Lähes kaksi kolmesta kaikista 7–15-vuotiaista arvioi liikkumisensa lisääntyneen edellisen vuoden aikana, mutta vain noin kolmasosa raportoi saavuttavansa liikkumissuosituksen, mikä on pienempi osuus kuin aiemmassa tutkimuksessa vuonna 2018. <https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2023/03/Lasten-ja-nuorten-liikuntakayttaytyminen-Suomessa-2022-2.pdf>

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Suomi on kansainvälisesti houkutteleva paikka opiskella, tutkia ja investoida.

Korkeakoulutus: Tavoite on horisontaalinen ja sen toteuttaminen edellyttää eri hallinnonalojen ja muiden toimijoiden yhteistyötä. Talent Boost-ohjelma, joka jatkuu vuosina 2023 – 2027 on luonut mahdollisuuksia viestintään ulkomailla, vahvistanut kansallisesti työelämän vastaanottavuutta ja ulkomaisten osaajien inklusiota. Korkeakoulujen, tutkimuslaitosten, virastojen, kuntien sekä ministeriöiden yhteistyö on vahvistunut tavoitteen saavuttamiseksi. Kansainvälisten opiskelijoiden määrä on kasvussa, vuonna 2023 aloitti 12 134 kansainvälistä (suorittanut toisen asteen tutkinnon muualla kuin Suomessa) perustutkinto-opiskelijaa. Yhteiskunnan T&K-intensiteetin vahvistamiseksi tehdyt toimet lisäävät Suomen houkuttelevuutta investointikohteena sekä opiskelu- ja työskentelymaana.

Suomi kehittyy tutkimus- ja innovaatioympäristönä sekä aineettomat ja aineelliset investoinnit lähtevät kasvuun.

Suomen tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot olivat 2,95 prosenttia bruttokansantuotteesta vuonna 2022 ja arvioidaan olevan 2,9 prosenttia vuonna 2023. Vuoden 2023 alussa astui voimaan valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan (T&K) rahoituslaki (1092/2022), jossa säädetään merkittävistä T&K-toiminnan lisäpanoksista. Tavoitteena on T&K-toiminnan neljän prosentin bruttokansantuoteosuus vuoteen 2030 mennessä valtionrahoituksen osuuden ollessa 1,2 %. Parlamentaarisen TKI-työryhmän puitteissa valmisteltiin T&K-rahoituslain mukaista pitkäjänteisen T&K-rahoituksen suunnitelmaa. Parlamentaarisen TKI-työryhmän raportti julkaistiin 1.3.2023. Hallitusohjelman mukainen valtion T&K-rahoituksen käytön pitkän aikavälin suunnitelmaa valmisteleva työryhmä asetettiin lokakuussa. Työryhmän on tarkoitus saada esityksensä valmiiksi kevään 2024 aikana.

Osaaminen ja jatkuva oppiminen vahvistavat turvaa työn murroksessa.

Joulukuussa 2022 julkaistun **korkeakoulujen jatkuvan oppimisen** strategian pohjalta on lähdetty luomaan selkeää asiantuntijana kehittymisen ja pätevytyksen polkua, monipuolistamaan avointa korkeakoulutusta ja uudistamaan työelämää TKI-työlle rakentuvina jatkuvan oppimisen toteutuksina. Tavoitteiden edistäminen on esillä korkeakoulujen tulevan sopimuskauden 2025 – 2028 valmistelussa. Strategiaan sisältyvien pienten osaamiskokonaisuuksien valmistelu on edennyt ministeriön asettamassa työryhmässä kohti kokeiluja yhdessä elinkeinoelämän kanssa. Rahoitus toteutuu jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen kautta.

Luovien alojen työpaikat lisääntyvät, osuus BKT:sta nousee ja työntekijöiden työskentelyedellytykset paranevat.

Viimeisimmät tilastotiedot kulttuurin satelliittitilinpäädystä ovat vuodelta 2021. Niiden mukaan kulttuurin toimialojen arvonlisäys oli kasvanut lähes 6,8 miljardiin euroon ja osuus koko kansantalouden arvonlisäyksestä 3,1 prosenttiin. Työllisyys jatkoi selvästi laskevalla trendillään ollen alle 71 800 työllistä, mikä oli 2,7% kaikista työllisistä.

Suomi tunnetaan teknologisen kehityksen, innovatiivisten hankintojen ja kokeilukulttuurin edelläkävijänä.

CSC Tieteen tietotekniikan keskus Oy:n isännöimä yhteiseurooppalainen (EuroHPC) supertietokone LUMI saatiin käyttöön täydessä kapasiteetissa vuoden 2023 aikana. LUMI:n avulla on saatu solmittua kansainvälisiä yhteistyökumppanuuksia muun muassa yhdysvaltalaisien ja japanilaisten toimijoiden kanssa.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Kestävä kehitys on toiminnan perusta ja Suomi on hiilineutraali vuonna 2035.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen käynnistämää koulutuksen ilmasto- ja kestävyyskasvatushanketta jatkettiin vuoden 2023 ajan. Hankkeella tuetaan **peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten** toimintakulttuurin muutosta kohti ekologisesti kestävämpää elämäntapaa ja vahvistetaan oppilaiden ilmastonmuutoksen hillintään liittyviä taitoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti vuonna 2022 määrärahan Opetushallitukselle jaettavaksi erityisavustuksina **perusopetuksen ja toisen asteen** ilmasto- ja kestävyyskasvatukseen. Perusopetuksen rahoitusta jäi jäljelle ensimmäisen hakukierroksen jälkeen noin 800 000 euroa ja se jaettiin kokonaisuudessaan kesällä 2023 yhteensä 14 hankkeelle. Hankkeet jatkuvat pisimmillään vuoden 2024 loppuun.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on edistänyt **korkeakoulujen** sopimuskaudella 2021 – 2024 korkeakoulujen hiilijalanjäljen mittaamista. Asiaa käsiteltiin korkeakoulujen kanssa mm. korkeakoulujen sopimuskauden välitarkastelun yhteydessä vuoden 2022 aikana ja etenemisestä sovittiin korkeakoulusektoreiden kanssa. Korkeakoulusektorit jatkoivat kestävä kehitystä ja vastuullisuutta koskevien toimintaohjelmien toimeenpanoa. Osana korkeakoulujen tulevan sopimuskauden 2025 – 2028 valmistelua kestävä kehityksen ja kaksoissiirtymän edistäminen on nostettu yhdessä korkeakoulujen keskeiseksi yhteiseksi tavoitteeksi. 1.3. julkaistussa parlamentaarisen T&K-työryhmän loppuraportissa korostetaan TKI-toiminnan mahdollisuuksia kestävyysmurrosten ratkaisujen tuottamisessa. Maaliskuussa 2023 julkaistussa LUMA(TE)-strategiassa ja -toimenpidesuunnitelmassa on lähtökohtana, että LUMA-TE-osaamisen kehittämisen kautta edistetään hyvinvointia sekä sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävä kasvua.

Ministeriö edistänyt kestävä kehitystä pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön avulla. Vuonna 2023 pohjoismaiset taide- ja kulttuurilaitokset saivat vapaasti käyttöönsä kulttuuriministerineuvoston julkaiseman tiekartan nimeltä Nordic Green Roadmap for Cultural Institutions.

Monenkeskinen yhteistyö ja globaali vastuu vahvistuvat.

Korkeakoulutus: Globaali vastuu ja monenkeskinen yhteistyö toteutuvat sekä eurooppalaisessa yhteistyössä että kansallisesti. Suomi on aktiivisesti osallistunut EU:n ja globaalin etelän alueiden välisiin tutkimus- ja innovaatiodialoisiin. Korkeakoulun sopimuskaudella 2021 – 2024 korkeakoulujen strategiarahoituksen ohjelmarahoitusosuudella on mahdollistettu vastuullisia pilotetteja sovituisissa maissa (Afrikan maita, Kiina, Intia, Yhdysvallat) ja sovituisilla aloilla (oppiminen ja opettaminen, terveys ja hyvinvointi, kestävä kehitys ja vastuullisuus).

Kulttuuri: Ukrainalaisten kanssa tehtävään kulttuuriyhteistyöhön myönnettiin noin puoli miljoonaa euroa 21 suomalaiselle kulttuurialan yhteisölle. Hankeavustusten tavoitteena on mahdollistaa kulttuurien välinen vuoropuhelu ja konkreettinen tuki ja kansainvälisten kriisien vaikutusten lieventäminen taiteen ja kulttuurin alalla. Hanketuen ansiosta ukrainalaiset taiteilijat ovat päässeet työskentelemään Suomeen mm. kuvataiteen, teatterin, tanssin, musiikin ja valokuvataiteen residensseissä ja yhteistyöprojekteissa. Välittömän tuen antamisen lisäksi tavoitteena on mahdollistaa kansainvälisten verkostojen syntyminen ja yhteistyön jatkuminen sodan jälkeen. Ministeriö on tukenut lisäksi Suomessa asuvien ukrainalaisten yhdistystoimintaa (ystävyyssuratoiminta), jossa näkyy myös Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Kansalaislähtöisiä julkisia palveluita kehitetään. Edistetään digitaalisia palveluita ja esteettömyyttä sekä selkeää hallinnollista kieltä.

Jatkettiin **perusopetuksen** oppimistulosarviointien digitaalisen järjestelmän kehittämishanketta (DigiOTA). DigiOTA-hankkeessa kehitettävällä palvelulla Karvi toteuttaa perusopetuksen oppimistulosten arvioinnit vuodesta 2025 alkaen. Varhaiskasvatuksen kansallisen laadunarviointijärjestelmä Valssi valmistui ja avattiin varhaiskasvatuksen järjestäjille ja palveluntuottajille elokuussa 2023. Valssi-järjestelmällä tuetaan järjestäjiä ja palveluntuottajia heidän laadunhallinnassaan.

Digitaalisten palveluiden yhteentoimivuuden edistämiseksi jatkettiin **varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen** viitearkkitehtuurityön toteuttamista sidosryhmäyhteistyössä. Vuonna 2023 valmistuivat kuvaus opiskeluhuollon arkkitehtuurista ja ohjeistukset koulutustoimijoille tietojen luovutuksista koulutuksesta opiskelu- huoltopalveluille. Digitalisaation viitekehystyössä valmistui tavoitetila varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen digitalisaatiolle sekä kasvatusta ja koulutusta koskevat digitalisaation linjaukset.

Julkaistiin **Varhaiskasvatuksen** tietovarantoon (Varda) pohjautuvat tilastoraportit varhaiskasvatuksessa olevien lasten äidinkielistä sekä varhaiskasvatuksen henkilöstöstä. Tilastopalvelu Vipusesta löytyvät raportit ovat kaikkien avoimesti hyödynnettävissä.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Poikkihallinnollinen yhteistyö julkisessa hallinnossa vahvistuu.

Toteutettiin Venäjän hyökkäyksen johdosta Ukrainasta Suomeen paenneiden maahantuloon ja koulutukseen pääsyyn liittyvää koordinaatiota tiiviissä poikkihallinnollisessa yhteistyössä eri ministeriöiden ja virastojen yhteistyössä (mm. OKM eri osastot ja toimialat, SM, TEM, STM, VM, OPH, AVIt, Kuntaliitto, kunnat, opetuksen ja koulutuksen järjestäjät sekä Kirkkohallitus).

Jatkettiin varautumisen yhteensovittamisen toimia **varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa** (OKM, OPH, AVIt).

Toteutettiin **varhaiskasvatuksen** ja neuvolatoiminnan yh-teistyöhanke varhaiskasvatuksen palveluohjauksen kehittämiseksi (OKM, STM, OPH, THL).

Liikunta: Liikuntapolitiikan koordinaatioelin (LIPOKO) toimi ajalla 1.1.2020–30.4.2023. Koordinaatioelimen jäsenenä oli 11 edustajaa eri ministeriöistä sekä asiantuntijajäseniä liikkumista edistävästä asiantuntija- ja koulutusorganisaatioista. LIPOKO asetti työlleen tavoitteiksi kestävien ja esteettömien liikkumismahdollisuuksien parantamisen, liikunnallisen elämäntavan edistämistoimien lisäämisen sekä eriarvoisuuden vähentämisen hyvinvoinnissa, terveydessä ja liikkumisessa. Koordinaatioelimen tehtävänä oli myös edistää organisaatioiden toimintakulttuurien liikunnallistamista sekä käyttää liikkumista keinona vahvistaa yhteiskunnan hyvinvointia ja kansantaloutta. Tavoitteiden saavuttamiseksi laadittiin yhteensä 126 toimenpidettä, joista toimikauden aikana pystyttiin viemään läpi 77 ja 34 saatiin aloitettua. LIPOKO työskenteli myös alatyöryhmien avulla. Näiden ryhmien toiminta keskittyi Liikkuvat-kokonaisuuden yhteistyön edistämiseen, liikkumisen vaikutusten arvioinnin kehittämiseen, liikuntaneuvonnan integroimiseen osaksi elintapaohjausta uusissa sote-rakenteissa sekä urheilijoiden toimeentuloturvan ja koulutuksen parantamiseen.

Ministeriöiden liikkumiseen liittyvien toimenpiteiden suunnittelun ja toteutuksen läpikäynnin keskeinen tavoite oli lisätä tiedonkulkua eri ministeriöiden välillä ja siten madaltaa yhteistyön esteitä. Tämä tavoite toteutui toimikaudella hyvin. Poikkihallinnollisessa liikkumisen edistämässä on tapahtunut selkeää edistystä: ministeriökohtaista työtä on syvennetty, yhteisen työn järjestelmällisyyttä on parannettu ja seuranta sekä arviointia on vahvistettu.

OKM:n edustaja oli mukana valtioneuvoston kanslian Terveet tilat 2028 -hankkeen pääsihteeristössä. Muut hankkeeseen osallistuvat ministeriöt ovat ympäristöministeriö ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. OKM oli aktiivisesti mukana ympäristöministeriön asettamassa kansallisen luonnon virkistyskäytön strategian 2030 koordinaatioryhmässä.

Valtion liikuntaneuvosto toteutti ministeriökohtaiset arvoinnit (12 kpl) valtionhallinnosta liikunnan ja liikkumisen edistäjänä. Kunkin ministeriön arvoinnissa käydään läpi ministeriön perustiedot, yleiset tavoitteet, kosketuspinta ja intressi sekä toimenpiteet (mm. strategiat ja suunnitelmat sekä normi-, resurssi- ja informaatio-ohjaukset) liittyen liikkumisen, liikunnan ja urheilun edistämiseen.

Arviointien lopuksi esitetään analyysi ja kehittämissuosituksia liikkumisen, liikunnan ja urheilun edistämiseksi kyseisellä hallinnonalalla valtionhallinnon osalta. Arviointeja hyödynnetään hallitusohjelman Suomi Liikkeelle -ohjelman toimeenpanossa. <https://www.liikuntaneuvosto.fi/>.

Linjaukset 2023

Toteuma ja sen analyysi

Korkeakoulutus: Opetus- ja kulttuuriministeriö on osallistunut digitoimiston työhön ja puheenjohtajistoon. Digitoimiston tehtävänä on huolehtia yhteiskunnan uudistamisen ministerityöryhmän sihteeristötehtävien edellyttämästä ministeriöiden välisestä yhteistyön organisoinnista sekä yleisestä digitalisaation ja datatalouden edistämisen koordinaatiosta valtioneuvostossa.

Kulttuuri: Osallistuttu KUPO:lta laajasti OKM:n yhteistyöryhmien toimintaan, kehittämistöimiin, VN-tason poikkihallinnollisiin työryhmiin ja toimiin ml. toimialaohjaus sekä valtion aluehallinnon uudistamiseen osana julkishallinnon kehittämistä.

Tietopolitiikan johtamista vahvistetaan. Julkisen tiedon avoimuus lisääntyy.

Julkisilla varoilla rahoitetun tutkimuksen yhteydessä syntyneiden tieteellisten julkaisujen avoin saatavuus on asetettu päämääräksi sekä EU:ssa että Suomessa.

OKM:n myöntää vuosittain valtionavustuksen Tieteellisten seurain valtuuskunnalle (TSV), jonka TSV jakaa edelleen tieteellisille seuroille tiedelehtien julkaisemiseen.

Vuoden 2023 aikana Digikompassin osaamisen osa-alueen toimeenpanoa työstettiin eteenpäin OKM:ssä osastojen edustajien muodostamassa valmisteluryhmässä. Tämä kokonaisuus kuului osana Digikompassin toimeenpanosuunnitelmaa.

Julkisen tiedon avoimuutta lisättiin, kun valtionavustusten vähimmäistietojen toimittamisvelvoite astui voimaan 1.10.2023. OKM muiden valtioapuviranomaisen tavoin toimittaa Valtiokonttorin valtionavustuspalveluihin vähimmäistiedot valtionavustushauistaan sekä niihin liittyvistä valtionavustushakemuksista ja -päätöksistä.

Henkilöstöjohtamisen uudistusohjelman toteutusta tuetaan siten, että parannetaan valtion kilpailukykyä työnantajana sekä valmistaudutaan suureen rekryointitarpeeseen.

Osallistuttu uudistusohjelman jälkeiseen yhteisen valtionhallinnon henkilöstöstrategian valmisteluun. Yhteisten HR-tulostavoitteiden osalta kehitetty erityisesti ministeriön hakijaviestintää osana työnantajakuvan kehittämistä sekä tuettu osaamisen liikkuvuutta luomalla toimintatavat ja prosessit henkilökiertoja koskien. Aloitettu strategisen henkilöstösuunnittelun kehittäminen.

Osana ministeriön perehdyttämisohjelmaa tuotettiin eOppiva-verkkoympäristöön Tervetuloa opetus- ja kulttuuriministeriöön -verkkokoulutus.

4 Toiminnallinen tehokkuus

Opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnan taloudellisuuden ja tehokkuuden seuranta perustuu sisäisen laskennan tuottamiin tietoihin toimintayksiköiden ja toimintaprosessien kustannuksista. Tiedot tuotetaan palkkojen osalta Kiekun ajanhallinnan työaikailmoitusten perusteella. Prosesseille kohdennetaan noin 99 % opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnan kustannuksista. Kustannuksiin sisältyy kaikki opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnasta aiheutuvat kustannukset riippumatta siitä, miltä talousarvion momentilta ne on rahoitettu.

4.1 Toiminnan tuottavuus

Toiminnan tuottavuutta on arvioitu tarkastelemalla henkilötyövuosia ja toiminnan kustannuksia toiminnoittain. Vuonna 2023 opetus- ja kulttuuriministeriön henkilötyövuosien kokonaismäärä kasvoi noin kuudella henkilötyövuodella vuoteen 2022 verrattuna. Henkilötyövuosien määrä oli kertomusvuonna hieman pienempi kuin vuotta aiemmin. Kokonaiskustannukset kasvoivat 13 % edellisestä vuodesta.

Prosessit	2021	2022	2023	Muutos	2021	2022	2023	Muutos
	HTV	HTV	HTV	% 22/23	1 000 euroa	1 000 euroa	1 000 euroa	% 22/23
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	51,8	48,9	54,9	12,5 %	30 164,1	33 308,9	39 163,2	¹ 17,6 %
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	15,4	13,2	14,5	9,6 %	1 276,4	1 181,2	1 269,8	7,5 %
Ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu	29,2	25,5	26,3	3,0 %	3 289,7	3 016,6	3 507,3	16,3 %
Muut ministeriökohtaiset erityistehtävät	17,3	16,2	16,7	3,3 %	1 213,2	1 200,0	1 469,9	22,5 %
EU- ja kansainväliset asiat	18,1	16,2	16,9	4,3 %	2 158,3	2 904,2	2 807,9	-3,3 %
Tukitoiminnot	60,7	57,5	56,5	-1,7 %	5 363,4	5 279,5	5 627,3	6,6 %
Palkallinen poissaolo	66,1	71,2	68,7	-3,5 %	5 661,7	6 239,0	6 395,7	2,5 %
YHTEENSÄ	258,6	248,7	254,6	2,3 %	49 126,9	53 129,4	60 241,2	13,4 %
Prosesseille kohdistamattomat kustannukset					403,2	273,4	209,8	-23,3 %
Opintotuen muutoksen hakulautakunta					637,0	683,3	658,2	-3,7 %
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ					50 167,0	54 086,2	61 109,2	13,0 %

Opetus- ja kulttuuriministeriölle kohdistettu osuus VNHY:n toimintamenojen kustannuksista vuonna 2023 oli yhteensä 6 653 422 euroa.

¹ Sisältää KTPO:n ostamia atk:n käyttöpalveluja ja tietotekniikan asiantuntijapalveluja
v. 2023 21,0 milj. euroa
v. 2022 19,5 milj. euroa
v. 2021 19,5 milj. euroa

4.2 Toiminnan taloudellisuus

Toiminnan taloudellisuutta arvioidaan tarkastelemalla ministeriön toimintamenoja menolajeittain sekä arvioimalla toimintamenojen htv-kehitystä. Ministeriön toimintamenot olivat vuonna 2023 yhteensä 22,2 miljoonaa euroa, mikä on 1,3 miljoonaa

euroa enemmän kuin vuonna 2022. Kasvu johtuu pääasiassa henkilöstökulujen kasvusta. Toimintamenojen suurimmat kuluerät ovat henkilöstökulut (86 %) sekä palveluostot (13 %). Vuonna 2023 toimintamenojen htv-määrä oli 237.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot menolajeittain vuosina 2021–2023

Menolaji	2021	2022	2023	Muutos 22/23	
	1 000 euroa	1 000 euroa	1 000 euroa	1 000 euroa	%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	58	28	21	-7	-26 %
Henkilöstökulut	18 039	17 888	19 150	1 262	7 %
Vuokrat	32	23	29	6	28 %
Palvelujen ostot	2 123	2 798	2 816	17	1 %
Muut kulut	63	145	166	21	15 %
Yhteensä	20 315	20 883	22 182	1 299	6 %
HTV (toimintamenot)	236	230	237	7	3 %

Opetus- ja kulttuuriministeriölle kohdistettu osuus VNHY:n toimintamenojen kustannuksista oli 6 653 422 euroa vuonna 2023 (Ei sisälly taulukkoon).
Taulukko ei sisällä Opintotuen muutoksenhakulautakunnan kuluja.

4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Opetus- ja kulttuuriministeriössä ei ole asetettu maksullista toimintaa koskevia tulostavoitteita. Valtion talousarviosta annetun lain 16 §:n 2 momentin (1096/2009) mukaan viraston ja laitoksen on järjestettävä maksullisen toiminnan kannattavuuden seuranta siten, että maksullisen toiminnan vuositulo voidaan esittää tilinpäätöksen yhteydessä. Valtiokonttorin määräyksen mukaan kirjanpitoyksikön tulee esittää yksittäisen osa-alueen kustannusvastaavuuslaskelma toimintakertomuksessa, jos osa-alueen tuotot ovat vähintään 1 milj. euroa.

Vuonna 2023 maksuperustelain mukaiset suoritteiden tuotot olivat opetus- ja kulttuuriministeriössä yhteensä 0,1 milj. euroa ja kirjanpitoyksikössä yhteensä 0,9 milj. euroa. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin Kilpailulain 30 d §:ssä (721/2019) tarkoitetun toiminnan tuotot olivat vuonna 2023 yhteensä 0,3 milj. euroa ja Kotimaisien kielten keskuksella 0,09 milj. euroa. Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista on esitetty liitteessä 18.

5 Tuotokset ja laadunhallinta

5.1 Ministeriön suoritteiden määrät

Esitettävät määrälliset tiedot eivät kuvaa opetus- ja kulttuuriministeriössä käsiteltyjen asioiden laajuutta, laatua tai vaikeusastetta.

OKM:ssä käsitellyt 2015–2023 avatut asiat

	Avattu	Välitoimet	Vireillä	Päätetty	Käsittelyaika keskiarvo vrk
Vuosi 2015	9 182	1 118	2 937	6 245	60
Vuosi 2016	7 659	1 634	5 043	2 616	69
Vuosi 2017	7 694	2 000	2 321	5 373	75
Vuosi 2018	6 524	2 577	2 352	4 172	52
Vuosi 2019	6 396	3 380	1 504	4 892	63
Vuosi 2020	VAHVA: 3 160 SALAMA: 8 998			VAHVA: 1 764 SALAMA: 6 690	
Vuosi 2021	VAHVA: 3 199 SALAMA: 9 138			VAHVA: 1 963 SALAMA: 7 733	
Vuosi 2022	VAHVA: 2 549 SALAMA: 5 897			VAHVA: 1 439 SALAMA: 4 472	
Vuosi 2023	VAHVA: 3 083 SALAMA: 5 135			VAHVA: 1 800 SALAMA: 3 485	

Lähde: SALAMA- ja VAHVA-asianhallintajärjestelmät

Asiakirjamäärät

	2019	2020	2021	2022	2023
VAHVA		10 112	11 417	9 986	11 421
SALAMA		54 386	73 088 (vuosien 2019-2020 tapaan laskettuna 58 192)	44 015	38 911
Yhteensä	41 606	64 498	84 505	54 001	50 332

Lähde: SALAMA- ja VAHVA-asianhallintajärjestelmät

Viestinnän tunnuslukuja 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Mediaviestintä/ uutistoiminta					
Tiedotteet					
• suomeksi	168	183	211	124	109
• ruotsiksi	98	145	189	122	109
• englanniksi	30	30	53	25	21
• muilla kielillä		18	5	6	3
Mediakatsaus	verkkomedian seuranta laajassa käytössä, räätälöinti ja reaaliaikainen seuranta tarpeen mukaan, some-seuranta	verkko- ja printtimedian sekä sosiaalisen median seurantatyökalu Retriever käytössä	verkko- ja printtimedian seurantatyökalu Retriever käytössä	verkko- ja printtimedian seurantatyökalu Retriever käytössä	verkko- ja printtimedian seurantatyökalu Retriever käytössä
Verkkouutiset	suomeksi 91 ruotsiksi 22 englanniksi 8 yhteensä 121	suomeksi 53 ruotsiksi 23 englanniksi 8 muut 3 yhteensä 87	suomeksi 173 ruotsiksi 47 englanniksi 7 koltansaame 1 inarinsaame 1 pohjoisaame 1	suomeksi 90 ruotsiksi 49 englanniksi 10 muut 3	suomeksi 74 ruotsiksi 57 englanniksi 11 muut 3
Www-palvelu					
Sivuhaku	2,1 milj. 830 000 vierailijaa (kävijätiedot ajalta maalis-joulukuu 2019)	käyntejä sivustolla: 1,7 milj. kävijöitä: 1 milj. sivulatauksia: 3,7 milj.	käyntejä sivustolla: 1,4 milj. kävijöitä: 992 000 Sivulatauksia: 3,1 milj. Huom! Lukuihin ei sisälly tietoja tilastoevästeet kieltäneistä.	käyntejä sivustolla: 636 000 kävijöitä: 570 590 Sivulatauksia: 1,5 milj. Huom! Lukuihin ei sisälly tietoja tilastoevästeet kieltäneistä.	käyntejä sivustolla: 613 000 kävijöitä: 423 000 Sivulatauksia: 1,4 milj. Huom! Lukuihin ei sisälly tietoja tilastoevästeet kieltäneistä.
Sivuston laatu	83,3/100 (lähde: Siteimprove)	74,5/100 (lähde: Siteimprove)	76,7/100 (lähde: Siteimprove)	93,7/100 (lähde: Siteimprove)	86,6/100 (lähde: Siteimprove)
Seuraajat sosiaalisessa mediassa					
Twitter	21 817	28 945	33 182	37 236	37 600
Facebook, Instagram ja YouTube	Facebook 3 795 Instagram 1 986 YouTube 521	Facebook 4 595 Instagram 2 813 YouTube 1 050	Facebook 7 422 Instagram 3 829 YouTube 1 310	Facebook 7 914 Instagram 4 811 Youtube 1 620 LinkedIn 7 251	Facebook 8 200 Instagram 5 750 YouTube 1 990 LinkedIn 15 000

	2019	2020	2021	2022	2023
Julkaisutoiminta					
Julkaisusarjojen julkaisut, esitteet	65	Julkaisut 34, esitteet 10	OKM julkaisusarja 53 VN julkaisusarja 10 esitteet: suomi 4, ruotsi 5, englanti 2, venäjä, 1, arabia 1, somali 1, viro 1 ja pohjoissaame 1	OKM-julkaisusarja 55, VN-julkaisusarja 5, Esitteet: suomi 5, ruotsi 2, englanti 3	OKM-julkaisusarja 54, VN-julkaisusarja 7, Politiikka-analyysijä julkaisusarja 2, Esitteet 19 kpl: suomi 3, ruotsi 3, englanti 3, muut kielet 10 kpl (1 kpl kielistä: arabia, espanja, inarinsaame, koltansaame, pohjoissaame, ranska, romani, saksa, venäjä, viro)

5.2 Kirjanpitoyksikköön kuuluvien muiden virastojen tuloksellisuus ja suoritteiden määrät

5.2.1 Kotimaisten kielten keskus

5.2.1.1 Johdon katsaus

Vuonna 2023 Kotimaisten kielten keskus (Kotus) seurasi aktiivisesti julkista kielenkäyttöä ja toimi sen parantamiseksi mm. aktiivisella viranomaisyhteistyöllä sekä antamalla neuvontaa, koulutusta, ohjeita ja lausuntoja. Kotus osallistui Kansalliskielistrategian ja Kielipoliittisen ohjelman toimeenpanoon. Kielenhuollon tiedotuslehtiä Kielikello ja Språkbruk julkaistiin edelleen avoimesti verkossa. Lisäksi Kotuksen verkkosivuille tuotettiin runsaasti kielitietoa mm. ohjesivustojen, uutisten, blogien ja videoiden muodossa. Kotuksen verkkopalvelujen käyttäjäkunta on hyvin laaja kieliammattilaisista (tutkijat, toimittajat, opettajat, kääntäjät, kielialan yrittäjät) kieliharrastajiin.

Sanakirjojen laatiminen ja julkaiseminen ovat olennainen osa Kotuksen toimintaa. Valtion rahoituksen niukkuuden vuoksi Kotuksen suurten sanakirjojen toimitustyön jatkuvuus alkoi olla yhä enemmän uhattuna. Vanhan kirjasuomen sanakirja on saanut säätiötukea jo pitempään, ja nyt muidenkin kulttuurihistoriallisten sanakirjojen toimitustyön jatkumisen turvaamiseksi neuvoteltiin sanakirjojen määräaikaisesta taloudellisesta tukemisesta säätiörahoituksella Kotuksen johdon, opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) sekä Koneen Säätiön, Suomen Kulttuurirahaston, Svenska litteratursällskapetin ja Svenska kulturfondenin kesken.

Vuoden 2023 aikana julkaistiin saavutettavuusominaisuuksiltaan parannetussa käyttöliittymässä *Karjalan kielen sanakirja* ja *Finlandssvensk ordbok. Vanhan kirjasuomen sanakirja*, *Suomen murteiden sanakirja* ja *Ordbok över Finlands svenska folkmål* laajenivat uusin sana-artikkelien aakkosvälein. *Kielitoimiston sanakirjan* vuoden 2022 versioon pohjautuva *Nykysuomen sanalista* julkaistiin nyt sanaluokkatiedoin varustettuna. *Suomen etymologista sanakirjaa* päivitettiin. Uusia sana-artikkeleita lisättiin myös *Suomi–ruotsi-suursanakirjaan*. Maahanmuuttajakielten sanakirjahanke jatkui; *Suomi–sorani-sanakirjasta* julkaistiin aakkosväli a–k ja käsikirjoitus eteni r-alkuisiin sanoihin. Verkossa on julkaistu jo kokonaisuudessaan *Suomi–kurmandži-sanakirja* ja *Suomi–somalisanakirja*.

Kotus sai vuonna 2023 OKM:lta tehtävän muodostaa pysyvä kielitoimijoiden verkosto Vähemmistökielifoorumi ja koordinoida sen työtä. Kotuksen vähemmistökielifoorumi perustettiin tukemaan Kielipoliittisen ohjelman tavoitteita kielten elvytyksen hyvien käytäntöjen keräämisestä ja välittämisestä sekä kielten välisen vuoropuhelun ja yhteistyön edistämisestä. Foorumissa on mukana saamen kielten, viittomakielten, karjalan kielen ja romanikielen aseman ja käytön edistämisen asiantuntija- ja koordinaatitahoja. Kielipoliittisessa ohjelmassa oli myös tavoitteena perustaa valtioneuvostotason karjalan kielen asiantuntijatyöryhmä, jossa tehdään karjalan kielen elvytysuunnitelma ja toimenpideohjelma. OKM nimitti vuonna 2023 karjalan kielen asiantuntijatyöryhmän Kotuksen yhteyteen kaudelle 1.7.2023–31.12.2024. Ryhmän tehtävät ja kokoonpano valmisteltiin Kotuksen, OKM:n ja OM:n yhteistyönä keväällä 2023. Ryhmän tehtävänä on arvioida karjalan kielen tilannetta ja sen parantamiseksi tarvittavia toimenpiteitä, osallistua karjalan kielen pitkän tähtäimen elvytysuunnitelman ja toimenpideohjelman laatimiseen sekä laatia ehdotus pysyvän asiantuntijaelimen tehtävistä toimikautensa jälkeen.

Laaja verkkopalveluiden yhtenäistämishanke jatkui vuonna 2023. Hankkeen tavoitteena on, että Kotus palvelee kielenkäyttäjiä ja yhteiskuntaa parhaalla mahdollisella tavalla verkossa niillä resursseilla, jotka sillä on käytettävissään. Vuoden 2023 alussa allekirjoitettiin toimitussopimus julkaisujärjestelmästä ja tarkennettiin vaatimusmäärittelyn mukaisia toiminnallisuuksia ja ulkoasua sekä teknistä toteutusta. Syksyn 2023 aikana uudessa julkaisujärjestelmässä julkaistiin seuraavat kokonaisuudet: *Språkbruk*, Kielitoimiston ohjepankki, Hyvän virkakielen ohjeita ja kaksikielinen Hyvän nimistön opas – *Namnplaneringsguiden*. Kielikello julkaistaan uudessa julkaisujärjestelmässä alkuvuodesta 2024. Keväällä 2023 julkaistiin Kotuksen uusi verkkokauppa. Vuoden aikana valmisteltiin uutiskirjetuotantoa, joka otettiin käyttöön loppuvuodesta 2023 sekä suomeksi että ruotsiksi.

Kotuksen vuonna 2021 valmistuneen strategian toimeenpanoa jatkettiin edelleen vuonna 2023. Strategian toimeenpanossa keskeisiä ovat vaikutusohjelmat, joista kolmea vuonna 2022 käynnistynyttä (Selkeän julkisen kielen edistäminen, Kansalliskielet ja monikielinen Suomi sekä Verkkopalveluiden vaikuttavuus) jatkettiin edelleen toimintavuonna. Keväällä 2023 käynnistettiin uusi vaikutusohjelma Sana-kirjatyön vaikuttavuus. Asiakaspalveluprosessien vaikuttavuuteen liittyvä työ käynnistetään vuonna 2024. Kieliteknologian hyödyntämistä koskevaa vaikutusohjelmaa varten ulkopuoliselta selvityshenkilöltä tilattu selvitys valmistui keväällä 2023. Selvityksen avulla kartoitettiin kieliteknologian käytön nykytilaa Suomessa sekä tulevia toimenpiteitä kieliteknologian tarkoituksenmukaiseen hyödyntämiseen ja siihen liittyvään yhteistyöhön. Toimintavuonna laadittiin suunnitelma kieliteknologiahankkeeksi, jolle Kotus etsii rahoitusta. Hankkeessa olisi tarkoitus pilotoida Kotuksen perustehtäviä tukevia sovelluksia (esim. tekoälypohjainen sanapoimuri uudissanojen keräämiseen sanastuksessa, käyttäjiä palvelevan tsättibotin kehittäminen ja kieliaineistojen siirto tekoälyn kielimallien käyttöön) ja tehdä laajempaa yhteistyötä suomalaisten kielimallien kehittämisen ja hyödyntämisen tueksi.

OKM:n hallinnonalan virastorakenne muuttuu osana Sivistyshallinto 2030 -uudistusta hallitusohjelman linjausten mukaisesti. Ministeriryhmä linjasi joulukuussa 2023, että jatkossa sivistys-hallinto koostuu yhdentoista viraston sijasta viidestä virastosta vuoden 2026 alusta. Uudistus edellyttää myös muutoksia lainsäädäntöön. Kotimaisten kielten keskuksen on linjattu kuuluvan jatkossa kasvatuksesta, koulutuksesta ja kielestä vastaavaan kokonaisuuteen, johon Kotuksen lisäksi kuuluvat Opetushallitus ja sen erillisyyksiköt.

Kotus on edustettuna Sivistyshallinto 2030 -hankkeen ohjausryhmässä ja sen alaisissa muissa työryhmissä. Tietoa uudistushankkeen etenemisestä on välitetty aktiivisesti sekä henkilöstölle että verkkosivujen kautta asiakkaille. Hallinnonalan ja virastojen välisen yhteistyön ja vuoropuhelun lisääminen on ollut prosessin aikana tärkeää. Kotus on osallistunut edelleen avoimen hallinnon kehittämistyöhön sekä valtionhallinnon johtamisfoorumeihin. Senaatin kanssa viimeisteltiin Valtion toimitalstrategian toimeenpanosuunnitelma ja valmistauduttiin Senaatin käynnistämään Hakaniemenranta 6 -kiinteistön myyntiin. Vuonna 2023 toteutettiin myös Hakaniemenranta 6:n väestösuojatiloissa olevan aineiston siirto ja käynnistettiin suunniteluhanke vuonna 2028 tapahtuvalle muutolle Rauhankatu 17: ään.

Toimintavuonna Kotuksessa tehtiin organisaatiomuutos, jossa aiemmat hallinto- ja kehittämisyksiköt yhdistettiin hallinto- ja viestintäyksiköksi. Organisaatiomuutos tuli voimaan 1.9. Samaan aikaan kehittämispäällikön tehtävä lakkasi. Kotuksen työjärjestykseen tehtiin asiaa koskevat muutokset. Toimintavuonna työjärjestyksestä muutettiin myös väärinkäytösten ilmoituskanavan perustamisen vuoksi. Ilmoituskanava työntekijöiden, sidosryhmien ja yhteistyökumppanien ilmoituksille väärinkäytösepäilystä tai muusta epäeettisestä toiminnasta otettiin käyttöön 1.4.2023.

5.2.1.2 Tuloksellisuus

Vuonna 2023 Kotuksen toiminnallinen tulos oli hyvä. Kielineuvonta-indikaattori jäi hieman tavoitteesta. Suomenkielistä neuvontapalvelua on edelleen hieman supistettu ja asiakkaita ohjataan käyttämään henkilökohtaisen palvelun sijaan ensisijaisesti Kotuksen verkkopalveluita. Kielenkäytön opetus -indikaattorin tavoite jäi tavoitteesta jonkin verran. Myös asiantuntijatehtävien indikaattorin tavoitteesta jäätettiin hieman. Sanakirjatyössä julkaistujen sanakirja-artikkelien määrä ylitti vuoden 2023 tavoitteen.

Talouden osalta tilikausi muodostui alijäämäiseksi, vaikka noudatimme tiukkaa henkilöstöpolitiikkaa (noin kolmen lähtevän tilalle voitiin palkata keskimäärin yksi uusi työntekijä). Vuonna 2023 määrärahan lisäystä saatiin palkkausten tarkistuksiin. Lisäksi saatiin OKM:n tieteen edistämisen määrärahoista rahoitusta tiettyihin kehittämishankkeisiin. Tilikauden alijäämään vaikuttivat aiemman alijäämän kuromistarpeet, yleinen kustannustason nousu ja palkkausten tarkistukset.

Kotuksen taloustilanteen ja lakisääteisten tehtävien turvaamisen kannalta oli tärkeää, että keskus sai säätiöiltä rahoitusta sanakirjatyöhön. Koneen Säätiö myönsi noin 1,4 miljoonan euron jatkorahoituksen *Vanhan kirjasuomen sanakirjan* uudelle kaudelle vuosille 2024–2028. Suomen Kulttuurirahasto myönsi *Suomen murteiden sanakirjan* toimittamiseen 850 000 euron rahoituksen vuosille 2024–2028. Svenska litteratursällskapet ja Svenska kulturfonden myönsivät rahoitusta Suomen ruotsalaismurteiden sanakirjalle *Ordbok över Finlands svenska folkmål* 2,34 miljoonaa euroa vuosille 2024–2036.

5.2.1.3 Vaikuttavuus

Kotus on pyrkinyt lisäämään yhteiskunnallista vaikuttavuutta erityisesti strategia-työn toimeenpanoon sisältyvän vaikutusohjelmatyön kautta. Vuonna 2023 jatkettiin kolmea käynnistynyttä vaikutusohjelmaa (Selkeän julkisen kielenkäytön edistäminen, Kansalliskielet ja monikielinen Suomi sekä Verkkopalveluiden vaikuttavuus) ja käynnistettiin uusi vaikutusohjelma (Kotuksen sanakirjatyön tulevaisuus). Kieliteknologian hyödyntäminen -vaikutusohjelma käynnistyi selvitystyöllä. Kotuksen asiakaspalveluprosessien vaikuttavuus -ohjelma siirtyi vuodelle 2024 henkilöstövaihdosten vuoksi.

Kotuksen vuonna 2022 valmistelemista hallitusohjelma-avauksista viestittiin aktiivisesti keväällä 2023. Kotus oli myös kuultavana hallitusohjelmaneuvoittelussa ja toimitti pyynnöstä hallitusohjelmaneuvoittelijoille laajan paketin kieliin liittyvistä ajankohtaisista näkökohdista. Avaukset valmisteltiin yhteistyössä Kotuksen neuvottelukunnan ja kielilautakuntien kanssa.

Tavoite 1: Hallinnollinen kieli kehittyy selkeämmäksi. Selkeä kieli ja Kotuksen antamat kieleen liittyvät julkiset palvelut vahvistavat demokratiaa, osallisuutta ja luottamusta yhteiskunnan instituutioihin.

Tavoite 1	Tavoite 2023	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021
Virkakielen verkkokurssien kävijämäärä E-oppivassa (kumuloituva luku)	35 300	12 270	10 841	8 538

Kotus seuraa E-oppivaan tuottamiensa hyvän virkakielen kurssien kävijämäärää osana vaikuttavuutensa mittaristoa. Luku on kumuloituva, ja siihen sisältyvät kävijätiedot ensimmäisen kurssin julkaisusta, vuodesta 2018 alkaen. Vuosittaiset kävijämäärät ovat osoittautuneet odotettua selvästi pienemmiksi, sillä kurssipakettia ei ole toistaiseksi onnistuttu saamaan osaksi valtionhallinnon säännöllistä perehdyttämistä.

Tavoite 2: Kotus luo edellytyksiä maahanmuuttajien kotimaisten kielten oppimiselle osana kotoutumista.

Tavoite 2	Tavoite 2023	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021
Maahanmuuttajakielten sanakirjojen julkaistut sana-artikkelit, yhteensä	8 000	10 610	0	2 311

Kotuksen maahanmuuttajasanakirjoista Suomi–somal- ja suomi–kurmandzi-sanakirjat ovat valmistuneet aiemmin. Suomi–sorani-sanakirjan ensimmäinen jakso julkaistiin aiemmasta suunnitelmasta poiketen vasta vuoden 2023 alussa, eikä vuoden 2022 lopussa. Samalla jakso oli suunniteltua hieman laajempi. Toisen jakson laadinta eteni lähes suunnitellusti. Toimintavuonna Kotus on luonut edellytyksiä maahanmuuttajien kotoutumiselle myös lisäämällä tietoa kotoutumisen ja suomi toisena kielenä -opetuksen haasteista julkaisemalla aiheesta asiantuntija-artikkeleita Kielikellossa ja verkkosivuilla ja luennoimalla aiheesta koulutustilaisuuksissa.

Lähinnä korkeakoulutettujen kotimaisten kielten oppimista tukevaa Kielibuusti-hanketta Kotus tuki siten, että se luovutti hankkeen käyttöön laajan suomen kielen idiomaineiston, joka on poimittu *Kielitoimiston sanakirjan* esimerkeistä.

Lisäksi Kotus nosti hallitusohjelma-avauksissaan esille useita kotoutumisen, kotimaisten kielten oppimisen sekä moni- ja rinnakkaiskielisyyden edistämiseen liittyviä kehittämiskohteita ja nosti nämä esille myös hallitusohjelmakuulemisessa. Uudessa hallitusohjelmassa onkin runsaasti näihin liittyviä tavoitteita.

Tavoite 3: Kotuksen kielitiedon digitaaliset palvelut ovat tasavertaisesti saavutettavia.

Tavoite 3	Tavoite 2023	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021
Käyttäjämäärä	4 500 000	8 153 006	4 158 230	5 363 157

Kotus kehitti edelleen verkkojulkaisukokonaisuuttaan kansalaisten ja yhteiskunnan monenlaiset tarpeet huomioiden. Käyttäjämäärät ovat analytiikan mukaan kasvaneet merkittävästi aiemmista vuosista, kun vuonna 2023 otettiin käyttöön uusi analytiikkatyökalu. Tosin evästeettömän kävijäseurannan tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia vuoden 2022 evästeitä käyttävän analytiikkatyökalun tietoihin. Vuoden 2023 käyttäjämäärä antaa joka tapauksessa hyvän kuvan siitä, miten suosittuja Kotuksen verkkopalvelut ovat.

5.2.1.4 Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnallista tuloksellisuutta seurataan OKM:n kanssa tulossopimuksessa sovituilla indikaattoreilla. Työajan kohdentaminen indikaattoreille on tehty Kieku-järjestelmässä.

Toiminnan tuottavuus

Seuraavissa taulukoissa esitetään ministeriön kanssa sovituin indikaattorein eri tulosalueiden toteumat ja tavoitteet vuonna 2023, niiden vertailu sekä kahden aikaisemman vuoden toteumat. Lisäksi vuotta 2023 verrataan vuoteen 2022.

Kotus saavutti tuottavuustavoitteet vuonna 2023 hyvin. Lisäksi vuonna 2023 edistettiin koko Kotuksen voimin ministeriön erillisrahoittamaa verkkopalveluiden yhtenäistämishanketta ja osallistuttiin ministeriön ja muiden hallinnonalan virastojen kanssa Sivistyshallinto 2030 -uudistushankkeeseen.

Seurantakohde: Julkaisut

Julkaisut	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2023	Toteuman ja tavoitteen ero 2023	Vertailu vuoteen 2022
Julkaisut, painotettu kappalemäärä	3 224	3 179	3 217	4 500	-1 283	38
Henkilötyövuodet	15,95	14,80	14,80			0
Julkaisut kpl/htv	202	215	217	182	35	2

Kotuksen vuosittaiseen julkaisuluetteloon https://www.kotus.fi/julkaisut/julkaisuluettelot/julkaisuluettelot_vuosittain/julkaisut_2023 kootuista asiantuntijatyön tuloksista julkaisujen tuloksellisuuslaskennassa ovat mukana muut paitsi hallinnolliset toimitteet sekä sanakirjat ja niiden päivitykset. Sanakirjatyötä seurataan omana kokonaisuutenaan (ks. seurantakohde sanakirjat).

Julkaisujen tuloksellisuutta seurataan laskutavalla, joka ottaa huomioon digitaalisessa ympäristössä käytettävät monenlaiset julkaisut ja antaa julkaisujen kappalemäärälle painokertoimen julkaisun laajuuden mukaan. Laskentatapa tuottaa siis erilaiset kertoimet esimerkiksi laajalle tai suppealle tietokantajulkaisulle, asiantuntija-artikkelille ja yksittäiselle verkkosivuston ohje- tai ajankohtaistekstille. Julkaisuille asetetusta korkeahkosta tavoitearvosta jäätiin selvästi, mutta julkaisuja koskeva tuottavuustavoite saavutettiin ja tuottavuus oli jopa parempi kuin edellisvuonna. Tähän olivat syynä muun muassa henkilöstövaje sekä verkkojulkaisujen yhtenäistämishankkeen vaatima työpanos.

Kotus tuottaa monenlaista kielitietoa kansalaisten ja julkishallinnon tarpeisiin. Valtaosa julkaisuista on verkossa tarjottavia yleistajuisia asiantuntijatekstejä ja -katsauksia. Niiden lisäksi Kotus tuottaa ja päivittää kielenkäytön ja nimistön ohjeita ja opiskelumateriaaleja ja julkaisee erityyppisiä tekstejä kielestä ajankohtaiskolumneista tutkimusartikkeleihin. Toimintavuonna asiantuntijoiden kirjoituksia kielestä ja toimitteita julkaistiin Kotuksen verkkosivujen palstoilla, Kotuksen kielenhuollon verkkolehdistä sekä monissa Kotuksen ulkopuolisissa julkaisuissa, ja niitä jaettiin myös sosiaalisen median kautta. Keskuksen omien asiantuntijoiden lisäksi Kotuksen verkkojulkaisuja oli tuottamassa joukko ulkopuolisia asiantuntijoita.

Seurantakohde: Esitelmät ja asiantuntijatehtävät

Esitelmät ja asiantuntijatehtävät	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2023	Toteuman ja tavoitteen ero 2023	Vertailu vuoteen 2022
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl	396	486	421	500	-79	-65
Henkilötyövuodet	9,67	10,28	13,31			3,03
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl/htv	41	47	32	29	3	-15

Asiantuntijatehtäviin luetaan muun muassa erilaiset asiantuntijalausunnot ja -selvitykset, esiintymiset mediassa sekä osallistuminen kotimaisten ja kansainvälisten työryhmien ja lautakuntien työhön. Kotus välittää kielitietoa ja tutkimustuloksia eri yhteyksissä, niin tieteellisissä konferensseissa kuin laajalle kuulijakunnalle tarkoitettuina seminaareissa ja tapaamisissa. Suhteet mediaan ovat aktiiviset, ja Kotuksen asiantuntemusta käytetään ahkerasti eri mediakanavissa. Esitelmien ja asiantuntijatehtävien yhteismäärä pieneni edelliseen vuoteen verrattuna ja jäi kolme vuotta sitten nostetusta tavoitteesta noin 15 prosenttia, vaikka henkilötyövuosia käytettiin tämän indikaattorin mittaamiin tehtäviin edellisvuotista enemmän ja vaikka esitelmien ja asiantuntijatehtävien määrä henkilötyövuotta kohden edelleen ylitti asetetun tavoitteen. Asiantuntijatehtävissä painottuivat aiempaa enemmän lausunnot ja muut runsaasti valmistelu-aikaa vaativat tehtävät, kun taas nopeasti vastattavien aineistokysymysten määrä väheni alle puoleen aiemmasta.

Seurantakohde: Kielenkäytön opetus

Kielenkäytön opetus	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2023	Toteuman ja tavoitteen ero 2023	Vertailu vuoteen 2022
Kielenkäytön opetus, tuntia	797	1 457	682	850	-168	-775
Henkilötyövuodet	6,36	3,59	2,91			-0,68
Kielenkäytön opetus, tuntia/htv	125	406	234	190	44	-172

Kielenkäytön opetuksen kokonaistuntimäärä jäi tavoitteesta lähes 20 prosenttia, sillä opetukseen ei pystytty suuntaamaan kysynnän mukaista henkilötyövuosimäärää, vaan tähän indikaattoriin käytetty henkilötyövuosimäärä pieneni edelleen. Henkilötyövuotta kohden opetusta annettiin kuitenkin selvästi tavoiteltua enemmän, vaikka E-oppivassa tarjottavan kaikille avoimen Hyvän virkakielen verkkokurssipaketin ja Kotuksen maksullisten verkkokurssien myönteinen vaikutus indikaattorilukemaan jäi ennakoitua ja myös edellisvuotista pienemmäksi.

Seurantakohde: Kielineuvonta

Kielineuvonta	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2023	Toteuman ja tavoitteen ero 2023	Vertailu vuoteen 2022
Kielineuvonta, vastauksia, kpl	7 070	9 509	5 430	6 500	-1 070	-4 079
Henkilötyövuodet	3,38	3,01	2,52			-0,49
Kielineuvonta, vastauksia, kpl/htv	2 092	3 159	2 155	2 167	-12	-1 004

Kielineuvontavastausten kokonaismäärä jäi tavoitteesta noin 15 prosenttia ja pieneni selvästi edellisvuodesta, vaikka henkilötyövuotta kohden vastauksia annettiin lähes tavoiteltu määrä. Vastausten vähenemistä selittää ennen muuta se, että lukuun sisältyvä maksullisena palveluna tarkistettujen paikannimien määrä (963 kpl) palautui tavanomaiselle tasolle edellisvuoden poikkeuksellisen suuresta määrästä (4 078 kpl) ja muodosti enää 18 prosenttia indikaattoriin laskettavien vastausten kokonaismäärästä (vrt. 2022: 43 %). Neuvontaan käytettiin myös aiempaa vähemmän työaika. Lähes neljäsosa kaikista vastauksista annettiin ruotsin kielen neuvonnassa (1 298 kpl, 24 %), mutta ruotsin kielen vastausten määrä pieneni edellisestä vuodesta noin 37 prosenttia muun muassa siksi, että mediakielenhuoltajan työajasta suuri osa kului toimittajia tulevaisuudessa palvelevan kielentarkistustyökalun kehittämiseen. Suomen kielen vastausten kokonaismäärä ilman tarkistettuja paikannimiä pieneni edellisvuoteen verrattuna vain 6 prosenttia ja oli 3 169 kpl, ja tähän määrään sisältyvä sanakirjatoimitusten antama henkilökohtainen neuvonta (599 vastausta) jopa kasvoi noin 7 prosenttia edellisestä vuodesta. Niin suomen kuin ruotsin kielen vastausten määrä on vähenemisestä huolimatta edelleen suuri ja osoittaa tarvetta henkilökohtaiselle palvelulle, joka tukee ja täydentää Kielitoimiston ohjepankkia, sanakirjoja ja muita verkossa julkaistuja aineistoja.

Seurantakohde: Sanakirjat

Sanakirjat	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2023	Toteuman ja tavoitteen ero 2023	Vertailu vuoteen 2022
Sana-artikkeleita, kpl	18 746	67 748	20 936	19 280	1 656	-46 812
Henkilötyövuodet	35,81	37,15	35,01			-2,14
Sana-artikkeleita, kpl/htv	523	1 824	598	433	165	-1 226

Sanakirjojen vuositavoite julkaistujen sana-artikkelien osalta ylittyi. Koska seuranta-kohteena ovat julkaistut sana-artikkelit, niiden määrä voi vaihdella suurestikin vuosittain esimerkiksi sen mukaan, millaisena kokonaisuutena artikkelit julkaistaan. Kotus tuottaa verkkoon sähköisiä sanakirjoja, jotka ovat vapaasti kaikkien käytössä. Verkossa ovat kokonaan luettavissa *Kielitoimiston sanakirja*, *Karjalan kielen sanakirja*, *Suomen etymologinen sanakirja*, *Finlands-svensk ordbok*, *Suomi–ruotsi-suursanakirja*, *Viro–suomi-sanakirja*, *Suomi–kurmandži-sanakirja* ja *Suomi–somali-sanakirja*. Alueellista vaihtelua ja kielen historiaa kuvaavista murre- ja vanhan kirjakielen sanakirjoista on verkossa käytettävissä merkittävä osa. Osittain julkaistuihin sanakirjoihin lisätään vuosittain sanakirja-artikkeleita. Myös nykykielen sanakirjojen *Kielitoimiston sanakirjan*, *Suomi–ruotsi-suursanakirjan* sekä *Viro–suomi-sanakirjan* sana-artikkeleita kartutetaan vuosittain. *Suomi–sorani-sanakirjasta* julkaistiin ensimmäinen jakso, runsaat 10 600 sana-artikkelia.

Seurantakohde: Asiakastyytyväisyys

Kotus teettää vuosittain asiakaskyselyn, jolla selvitetään kielenkäyttäjien näkemyksiä Kotuksen toiminnasta, palveluista ja aineistoista. Loppuvuodesta 2023 verkkosivuilla toteutetun asiakaskyselyn kokonaistulos oli 3,6 asteikolla 1–4 (muunnettuna asteikolle 1–5 tulos on 4,4). Peräti 95 prosenttia vastaajista on toimintaan erittäin tai melko tyytyväisiä. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 1 218 asiakasta, joista ruotsinkielisiä vastaajia oli 180.

Vastaajat pitävät Kotuksen toimintaa kokonaisuudessaan ensiarvoisen tärkeänä. Käyttäjät antavat kiitosta myös Kotuksen tietyistä palveluista, kuten Kielikellosta, Kielitoimiston ohjepankista ja sanakirjoista, ja Kotuksen toivotaan saavan entistä enemmän tilaa julkisessa keskustelussa. Kiitosta saavat sekä Kotuksen verkkopalvelut että henkilökohtaiset palvelut. Verkkopalveluiden sisällöt ja käytettävyys saivat

myös runsaasti kehittämis ehdotuksia. Kotuksen toivotaan olevan entistä enemmän ajan hermolla, minkä lisäksi vastauksissa korostui muun muassa murteisiin ja vähemmistökieliin liittyvän työn tärkeys.

Toiminnan taloudellisuus

Tuotosten ja kustannusten vuosittainen vaihtelu on odotuksenmukaista. Vuodet eivät ole tuotoksiltaan samanlaisia, vaikka toiminnan painopisteet eivät merkittävästi muuttuisi, koska työntekijöiden työaika kohdentuu eri vuosina hieman eri kohteisiin. Lisäksi vuosittaiseen vaihteluun vaikuttaa se, että joitakin tuotoksia valmistellaan usean vuoden ajan.

Vuonna 2023 työaika priorisoitiin ydintehtävien lisäksi edelleen myös verkkopalveluiden yhtenäistämishankkeeseen. Julkaisutoiminnassa, kielineuvonnassa ja sanakirjoissa taloudellisuustavoitteet toteutuivat, vaikka julkaisuissa ja kielineuvonnassa suoritämäärissä jäätiin tavoitteista. Kielenkäytön opetuksessa sekä esitelmissä ja asiantuntijatehtävissä taloudellisuus tavoitetta ei saavutettu, kun tuotettujen suoritteiden määrä jäi alle tavoitteen ja kustannukset lisääntyivät edellisestä vuodesta.

Toiminnan taloudellisuutta seurataan OKM:n kanssa tulossopimuksessa sovitulla indikaattoreilla. Seuraavassa taulukossa esitetään ministeriön kanssa sovituin indikaattorein eri tulosalueiden toteumat ja tavoitteet vuonna 2023, niiden vertailu sekä kahden aikaisemman vuoden toteumat. Lisäksi vuotta 2023 verrataan vuoteen 2022.

Toiminnan taloudellisuus indikaattoreittain

Julkaisut	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2023	Toteuman ja tavoitteen ero 2023	Vertailu vuoteen 2022
Julkaisut, painotettu kappalemäärä	3 224	3 179	3 217	4 500	-1 283	38
Kustannukset	1 113 502	1 038 261	1 167 774			129 513
Euroa/kpl	345	327	363	403	-40	36
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät						
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl	396	486	421	500	-79	-65
Kustannukset	688 710	723 914	1 051 015			327 101
Euroa/kpl	1 739	1 490	2 496	2 180	316	1 006
Kielenkäytön opetus						
Kielenkäytön opetus, tuntia	797	1 457	682	850	-168	-775
Kustannukset	388 740	126 772	151 332			24 560
Kielenkäytön opetus, euroa/tunti	488	87	222	165	57	135
Kielineuvonta						
Kielineuvonta, vastauksia, kpl	7 070	9 509	5 430	6 500	-1 070	-4 079
Kustannukset	200 139	163 462	152 667			-10 795
Kielineuvonta, vastauksia, euroa/kpl	28	17	28	26	2	11
Sanakirjat						
Sana-artikkeleita, kpl	18 746	67 748	20 936	19 280	1 656	-46 812
Kustannukset	2 276 878	2 389 559	2 483 674			94 115
Sana-artikkeleita, euroa/kpl	121	35	119	153	-34	84

Maksullisen toiminnan ja yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat

Kotimaisten kielten keskuksen maksullinen toiminta perustuu OKM:n asetukseen Kotimaisten kielten keskuksen suoritteiden maksuista. Maksullinen toiminta mukaan luettuna kilpailullisen toiminnan kustannusvastaavuus toteutui varsin hyvin.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet

TUOTOT	Tavoite			
	2023	2023	2022	2021
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	146 443	170 000	155 520	127 655
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	0
Tuotot yhteensä	146 443	170 000	155 520	127 655
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0
Henkilöstökustannukset	82 057	100 000	101 278	69 664
Vuokrat	161	0	65	0
Palvelujen ostot	158	20 000	10 639	1 831
Muut erilliskustannukset	0	0	0	668
Erilliskustannukset yhteensä	82 377	120 000	111 982	72 163
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	8 679	15 000	11 748	7 031
Poistot	0	0	0	0
Korot	0	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	21 489	35 000	20 317	13 441
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	30 168	50 000	32 065	20 472
Kokonaiskustannukset yhteensä	112 545	170 000	144 047	92 635
KUSTANNUSVASTAAVUUS	33 898	0	11 473	35 020
(tuotot – kustannukset)	130 %	100 %	108 %	138 %

Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma

Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet

TUOTOT	Tavoite			
	2023	2023	2 022	2021
Kilpailullisen toiminnan tuotot				
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	85 976	170 000	68 875	127 655
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	0
Tuotot yhteensä	85 976	170 000	68 875	127 655
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		0	0	0
Henkilöstökustannukset	48 176	100 000	44 853	69 664
Vuokrat	95	0	29	0
Palvelujen ostot	93	20 000	4 712	1 831
Muut erilliskustannukset	0	0	0	668
Erilliskustannukset yhteensä	48 363	120 000	49 594	72 163
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	5 095	15 000	5 203	7 031
Poistot	0	0	0	0
Korot	0	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	12 616	35 000	8 998	13 441
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	17 711	50 000	14 201	20 472
Kokonaiskustannukset yhteensä	66 074	170 000	63 795	92 635
TULOS	19 902	0	5 080	35 020
(tuotot – kustannukset)	130 %	100 %	108 %	138 %

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmaa ei kertomusvuodelta laadittu, koska yhteisrahoitteisen toiminnan tulot jäivät alle miljoonan euron OKM:n kirjanpitoyksikössä. Kotuksessa yhteisrahoitteista toimintaa oli vuonna 2023 sanakirjatyössä, kun Vanhan kirjasuomen sanakirjaa toimitettiin merkittävältä osin Koneen Säätiön rahoituksella. Svenska folkskolans vänner ja Svenska kulturfonden -säätiöiden rahoituksella koululaisille suunnattua Skrivsäker-hanketta pystyttiin jatkamaan puolella vuodella.

5.2.1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Kotuksen henkilöstön määrä jatkoi laskuaan edellisten vuosien tapaan. Toimintavuoden henkilötyövuosimäärä 67 oli hieman pienempi kuin edellisinä vuosina. Määräaikaisissa työsuhteissa oli projektityöntekijöitä ja korkeakouluharjoittelijoita. Henkilöstön keski-ikä oli korkeahko, 52,2 vuotta, kun se valtiolla keskimäärin on 45,5 vuotta, ja yli 55-vuotiaita oli 52,2 % henkilöstöstä.

Vuonna 2022 laadittiin Kotuksen uusi henkilöstösuunnitelma. Taustalla olivat Kotuksen vähentyneet resurssit, jolloin vapautuneita vakansseja ei ole pystytty kuin harvoin täyttämään. Henkilöstösuunnitelman tarkoituksena on tukea Kotuksen ydintehtävien hoitoa eli turvata välttämättömät lain, työjärjestyksen, strategian ja tulossopimuksen edellyttämät perustehtävät ja -toiminnot. Henkilöstösuunnitelman toteutusta jatkettiin myös vuonna 2023, ja henkilötyövuodet vähenivät edelleen edellisestä vuodesta. Kotuksen henkilöstömenot lisääntyivät vain 1,1 prosenttia edellisestä vuodesta, vaikka valtiolla vuonna 2023 toteutettiin merkittävät palkankorotukset. Tämä on heijastunut myös taloudelliseen tulokseen, sillä asiantuntijavirastona henkilöstömenot Kotuksessa ovat 76,5 % toiminnan kokonaiskuluista.

Henkilöstömäärä ja -rakenne	2021	2022	2023	Vuosi-muutos %
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	69	69	67	-2,9
• naiset	53	55	55	0,0
• miehet	16	14	12	-14,3
Henkilötyövuosimäärä	71,2	68,9	67	-2,8
Keski-ikä (v.)	51,6	51,2	52,2	1,9
• naiset	51,3	51,2	52,2	1,9
• miehet	52,5	51,1	52,2	2,1
Henkilöstömäärät ikäluokittain				
• 15-24			1	0,0
• 25-34	5	7	4	-42,9

Henkilöstömäärä ja -rakenne	2021	2022	2023	Vuosi-muutos %
• 35–44	16	16	16	0,0
• 45–54	12	12	11	-8,3
• 55–64	34	34	33	-2,9
• 65–	2	0	2	0,0
Koulutustasoindeksi	7,0	7,1	6,9	-1,7
Korkeakoulututkinnon suorittaneiden %-osuus	94,2	97,1	94,0	-3,2
Tutkijakoulutuksen suorittaneiden %-osuus	29,0	26,1	26,9	3,0
Vakinaisia	54	52	51	-1,9
• naiset	43	43	43	0,0
• miehet	11	9	8	-11,1
Määräaikaisia	15	17	16	-5,9
• naiset	10	12	12	0,0
• miehet	5	5	4	-20,0
Kokoaikaisia	65	64	62	-3,1
• naiset	49	51	51	0,0
• miehet	16	13	11	-15,4
Osa-aikaisia	4	5	5	0,0
• naiset	4	4	4	0,0
• miehet	0	1	1	0,0
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta	79,2	77,9	79,3	1,8
Henkilöstökulut	2021	2022	2023	Vuosi-muutos %
Kokonaistyövoimakustannukset	4 108 559,9	4 202 229,2	4 208 300,0	0,1
Tehdyn työajan palkkojen %-osuus palkkasummasta	76,4	74,2	75,5	1,7
Välilliset työvoimakustannukset, €/vuosi	1 477 733,2	1 622 589,4	1 573 315,0	-3,0
Välillisten työvoimakust. %-osuus tehdyn työajan palkoista	56,2	62,9	59,7	-5,1

Henkilöstön osaaminen ja koulutus

Kotuslaisten koulutustaso on korkea, koulutustasoindeksi 6,9 (asteikko 1–8), joka on selvästi valtionsektorin keskiarvoa (5,5) korkeampi. Tämä kuvaa hyvin Kotusta asian-tuntijaorganisaationa, missä osaaminen on keskeisessä roolissa ydintehtävien suorittamisessa. Korkeakoulututkinnon suorittaneita on 94,0 % ja tutkijakoulutuksen (tohtori tai lisensiaatti) suorittaneita 26,9 % koko henkilöstöstä, kun se valtiolla on keskimäärin 4,3 %.

Henkilöstön osaamista ja sen kehittymistä tuetaan erilaisilla koulutuksilla ja valmennuksilla. Koko henkilöstölle järjestettiin kaksi yhteistä tutkijoiden pitämää koulutustilaisuutta, joissa teemoina olivat vaikuttavuus sekä tekoäly ja kielimallit. Toimintavuonna henkilöstöllä oli myös mahdollisuus osallistua halutessaan kieli-koulutukseen. Vuonna 2023 koulutukseen käytettiin 1,9 työpäivää/htv (valtiolla keskimäärin 0,7 työpäivää/htv). Koulutus-kustannukset 608,1 €/ htv olivat kuitenkin alle valtion keskiarvon 1 162,4 €/htv.

Henkilöstön koulutus ja kehittäminen	2021	2022	2023	Vuosimuutos %
Koulutuspanostus, työpäivää/henkilötyövuosi	1,8	3,0	1,9	-35,4
Koulutus ja kehittäminen, euroa/htv	502,6	968,6	608,1	-37,2

Toiminnan merkittävät uudistukset

Kotus pyrki toimintavuonna uudistamaan toimintaansa ja toimintatapojaan sekä arvioimaan niiden vaikutuksia toiminnan tuloksellisuuteen. Osana selkeän julkisen kielen vaikutusohjelmaa pilotoitiin suomenkielisen median kielenhuoltoverkostoa tavoitteena tehostaa median kielenhuollon vaikuttavuutta ja kehittää Kotuksen yleiskielityön verkostotyyppistä vaikuttamista. Verkostoon kutsuttiin pilottivaiheessa neljän suuren suomenkielisen median kielenhuoltovastaavat, joille verkosto tarjoaa vertaistukea, ajantasaista tietoa ja mahdollisuuden vaikuttaa. Kotukselle verkosto on suora kanava suositusten välittämiseksi sekä tiedon ja palautteen saamiseksi. Verkoston kautta Kotuksella on mahdollisuus edistää tehokkaasti selkeää julkisen kielen käyttöä isoissa medioissa.

Osana verkkojulkaisemisen yhtenäistämishanketta koottiin tärkeimmät kielenhuollon ohjeet (Kielitoimiston ohjepankki, virka- ja säädöskielen ohjeet sekä uutena kaksi-kielinen Hyvän nimistön opas – Namnplaneringsguiden) yhdeksi kokonaisuudeksi. Näin kielenkäyttäjät löytävät tarvitsemansa tiedon aiempaa sujuvammin yhdestä paikasta. Ohjekokonaisuuden osasta toiseen siirtyminen on vaivatonta, ja kokonaisuus on myös entistä saavutettavampi.

Uutena sisäisenä toimintatapana otettiin käyttöön normitusrekisteri. Kyseessä on Kotuksen sisäinen tietokanta, johon kirjataan Kotuksessa ja suomen kielen lautakunnassa tehdyt suomen yleiskielen normitusta koskevat päätökset perusteluineen. Tavoitteena on parantaa tiedonkulkua ja -hallintaa suomen kielen huoltajien (kielenhuolto-osasto) ja nykykielen sanakirjatoimituksen (sanakirjaosasto) välillä.

Toimintavuonna laadittiin päivitetty, Kielitoimiston sanakirjan vuoden 2022 aineistoon pohjautuva versio Nykysuomen sanalistasta, jossa uutuuksena listan tietueissa on maininta sanaluokasta. Uudistus vastaa toiveeseen esittää tulevaisuudessa sanakirjan sanaluokkamerkinät käyttäjille.

Yhteistyössä Svenska litteratursällskapetin ja Projekt Fredrika -hankkeen kanssa Suomen ruotsalaismurteiden sanakirjan aineistoa saatettiin Wikidatan käyttöön. Tulevaisuudessa tätä aineistoa pystytään hyödyntämään kieliteknologian ja generatiivisen tekoälyn kehitystyössä.

Ruotsinkielisten kielenhuoltokurssien tarjontaa uudistettiin siten, että ne vastaavat paremmin kysyntään ja asiakastarpeeseen. Tilauskurssien lisäksi järjestettiin myös avoimia kursseja. Näin kursseja pystyttiin tarjoamaan uusille asiakasryhmille ja laajentamaan asiakaskuntaa maantieteellisesti.

Työhyvinvointi

Työtyytyväisyysindeksi nousi vuonna 2023 edellisen vuoden tasolta ja oli 3,5 (ed. vuosi 3,4). Kotuksessa kiinnitettiin huomiota erityisesti psykososiaalisen kuormituksen vähentämiseen. Näitä asioita käsiteltiin koko työyhteisön tilaisuuksissa sekä kunkin työyksikön sisäisissä kokouksissa.

Työtyytyväisyyskyselyn (VMBaro) tulokset ja kehittämiskohteet ovat pysyneet hyvin samansuuntaisina kuin edellisvuosina. Vahvuuksia ovat muun muassa osaaminen, oppiminen ja uudistuminen sekä työ- ja toimintaympäristö -osiot, joissa parhaimmat arviot saivat oikeudenmukainen kohtelu työtovereiden taholta, työn ja osaamisen arvostaminen sekä yhdenvertaisuuden toteutuminen. Lisäksi hyvät arviot saivat myös työn ja yksityiselämän yhteensovittaminen, tasa-arvon toteutuminen sekä

työn sisältö ja vaikutusmahdollisuudet. Heikoimpia pisteitä saaneita osa-alueita olivat palkkaukseen liittyvät kysymykset. Kehittämiskohteiksi nousivat myös esihenkilötyöhön ja johtamiseen liittyvät kysymykset, etenkin töiden organisointiin ja päätöksiin liittyvissä asioissa. Avovastauksissa oli useita mainintoja resurssipulaan ja työtaakkaan liittyen.

Sairauspoissaolopäivien määrä henkilötyövuotta kohden (6,7) nousi hiukan edelliseen vuoteen verrattuna, mutta on edelleen alle valtion keskitason (7,9). Työterveyshuollon kustannukset kasvoivat 60,9 prosenttia ja olivat 749,4 €/htv, kun ne valtiolla olivat keskimäärin 576,2 €/htv.

Kotuksessa työhyvinvointiasioita hoitaa johdon ja esihenkilöiden lisäksi laajennettu työsuojelutoimikunta, joka koostuu varsinaisesta työsuojeluhenkilöstöstä päällikköineen ja (vara)valtuutetuineen sekä kahdesta työhyvinvoinnin seurantaan keskittyvästä lisäjäsenestä, joista toinen edustaa henkilöstöä ja toinen työnantajaa.

Työhyvinvointi	2021	2022	2023	Vuosi muutos %
Työtyytyväisyys (VM-Baro)	3,6	3,4	3,5	2,9
Lähtövaihtuvuus, %	2,8	2,9		-100,0
Tulovaihtuvuus, %	2,8	1,4	1,4	0,0
Työkyvyttömyyseläkkeelle, % henkilöstöstä	0,0	0,0	0,0	
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	7,6	6,3	6,7	7,6
Työterveyshuolto, €/htv	557,4	465,6	749,4	60,9
Työtyytyväisyyden edistäminen, €/htv	528,1	747,6	842,8	12,7
Työkunnan edistäminen, €/htv	382,4	871,3	665,7	-23,6

5.2.2 Saavutettavuuskirjasto Celia

5.2.2.1 Johdon katsaus

Perustoiminnan lisäksi Celiassa tehtiin vuoden aikana runsaasti strategian mukaisia, ennakoivia kehittämistoimia. 1.1.2023 voimaan tulleen uuden virastolain myötä viraston nimi muuttui Näkövammaisten kirjastosta Saavutettavuuskirjasto Celiaksi, mikä edellytti paljon työtä muun muassa viestinnältä ja hallinnolta. Myös Celian verkkosivujen sisältöjä, uutiskirjeitä sekä esitteitä uudistettiin ja selkeytettiin.

Asiakaspalvelun uudelleenorganisointia sekä palvelukumppaneiden sopimusten uudistamista jatkettiin. Lisäksi valmistui henkilöstölle suunnattu toimintamalli asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi. Uudet asiakkuustiimit aloittivat toimintansa.

Celian järjestämässä Lukemisen tuki, nyt! -seminaarissa 3.11.2023 julkaistiin Celian laatima laaja selvitys lukemisen apuvälineistä. Uudenlaisen, monikanavaisen oppimateriaalin kehittäminen käynnistettiin.

Kohokuvatuotannon kehittämiseen tähtäävä Taktiilihanke edistyi merkittävästi koordinaattorin rekrytoinnin myötä. Kohokuvamatriisit inventoitiin ja uusien teknologioiden selvittäminen aloitettiin.

Valmistautuminen esteettömyyslainsäädännön voimaantuloon jatkui, ja samoin valmisteltiin osallistumista saavutettavaa julkaisemista edistävään EU-projektiin, jolle myönnettiin Creative Europe -rahoitus kahdeksi vuodeksi.

Tietohallinnon ja ICT:n osalta jatkettiin kyber- ja digiturvaan sekä tietohallintolakiin liittyvien tehtävien toteuttamista sekä integroitiin tietovaranto Datamartia syvemmin tiedolla johtamiseen. Lisäksi toteutettiin verkkojakelualustan kilpailutus.

Henkilöstöasioiden osalta arvioitiin uudistettujen paalutoimenkuvien vaatimukset ja käytiin läpi jokaisen tehtäväkokonaisuudet. Samassa yhteydessä toteutettiin myös osittainen organisaatiomuutos. Työterveyden kanssa toteutettiin kohdennettu työpaikkaselvitys, jonka perusteella päivitettiin työhyvinvointisuunnitelma ja käynnistettiin esihenkilöiden työhohjaus. Myös henkilöstöä koskeva tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitettiin, osaamisen kehittämissuunnitelma valmistui ja osaamisen kehittämissuunnitelma perustettiin. Toimitiloja pienennettiin valtion toimitilastrategian mukaisesti, ja uusiin tiloihin päästiin muuttamaan vuodenvaihteessa 2023–2024. Kahta pitkäaikaista henkilöstön jäsentä muistettiin valtion virka-ansiomerkillä ja Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkillä.

Vuoden aikana kokonaiskustannukset nousivat runsaat 12 %, mutta kirja- ja oppimateriaalilainan keskihinta kuitenkin laski yli 5 % vuodesta 2022. Kirjapalveluiden suoritteiden määrä kasvoi lähes 21 % ja tuottavuus yli 13 %. Saavutettavan julkaisemisen edistämisen suoritteiden määrä kasvoi noin 30 % ja tuottavuus yli 27 %.

Henkilöstömäärä kasvoi hieman yli 2 %, ja työtyytyväisyys nousi runsaat 5 % tasolle 3,8. Sairauspoissaolot vähenivät noin 9 %. Henkilöstökulut nousivat 15,5 % ja työterveyshuollon kustannukset noin 100 %.

Yhteenvetona voidaan todeta, että vuonna 2023 saavutettiin merkittävää kasvua erityisesti suoritteissa ja tuottavuudessa, mikä osoittaa toiminnan tehostuneen ja vaikuttavuuden lisääntyneen. Sivistyshallinto 2030 -hanke ja muut muutokset Celian työ- ja toimintaympäristössä aiheuttavat kuormitusta ja epävarmuutta, mutta työtyytyväisyyden parantuminen ja sairauspoissaolojen pysyminen jotakuinkin ennallaan kuitenkin viittaavat myönteiseen kehitykseen työympäristössä.

5.2.2.2 Tiivistelmä tulossopimuksen tavoitteiden toteutumisesta 2023

Kaikkia tulostavoitteita ei täysin saavutettu, mutta kokonaistilanne parantui selkeästi pandemiavuosista. Tulostavoitteiden toteutumiseen vaikuttivat osaltaan muutokset toimintaympäristössä ja palvelukumppanien toiminnassa sekä Petteri Orpon hallituksen ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet.

Tulostavoitteet toteutuivat

Asiakastavoitteet toteutuivat monelta osin hyvin: verkkoasiakkaiden osuus asiakkaista oli 90 % ja verkkolainajien osuus yli 65-vuotiaista 59,7 %. Uusia asiakkaita tuli palveluiden piiriin 12 834.

Oppimateriaaleja toimitettiin asiakkaille huomattavasti yli tavoitteen: 44 835 kertaa tavoitteen ollessa 30 000. Myös yleisten kirjastojen kautta annettavien CD-äänikirjalainojen määrä 110 500 ylitti tavoitteen 90 000. Celiasta CD-äänikirjalainaus jatkui edelleen aiemmin uudistetulla järjestelyllä.

Kustantajayhteistyö, kuten suositusten, koulutusten sekä neuvonnan tarjoaminen sekä tilaisuuksien järjestäminen, eteni suunnitelmien mukaisesti. Alkuvuonna osallistuttiin pohjoismaisen Inclusive publishing -seminaarin järjestämiseen. Lisäksi järjestettiin kaksi asiantuntijaseminaaria yhteistyössä Suomen kustannusyhdistyksen kanssa. Suomalaisen e-kirjan hyvät käytännöt -suosituksen valmistelu aloitettiin. Tavoitteet vierailuista saavutettavuusverkkosivuilla ylittyivät merkittävästi: sivuilla käytiin yli 95 000 vuoden aikana tavoitteen ollessa 30 000.

Samoin toteutui tavoite yhteistyön kehittäminen palvelukumppanien kanssa. Korkeakoulukirjastoista 93 % oli aktiivisia palvelukumppaneita. Kirjastojen ja koulujen tukea sekä äänikirjapalvelun toimintaa koskevat palvelulupaukset toteutuivat.

Julkaisupolitiikkaa arvioitiin suunnitelman mukaisesti, ja muutostarpeet todettiin vähäisiksi.

Selvitys lukemisen apuvälineistä julkaistiin 3.11.2023 järjestetyssä oppimisen tuen seminaarissa. Lukemisen edistäminen tuotiin osaksi Celian asiakkuustiimien työtä.

Henkilöstön sairauspoissaolot eivät lisääntyneet vaan jäivät juuri alle arvioidun 7 pv/htv. HTV-tavoite 45 ylittyi: toteuma oli vuoden lopussa 46,4. Osaamisen strateginen kehittämissuunnitelma valmistui, ja sen toteutus voitiin aloittaa.

Tulostavoitteisiin päästiin osittain

Asiakaskyselyssä selvitettiin asiakkaiden tyytyväisyyttä Celian palveluihin. Kyselyyn vastasi lähes 2 000 henkilöä, joista 89 % koki Celian palveluiden parantavan elämänlaatuaan. Tyytyväisyys sähköisiin palveluihin oli 4,1, eli tavoitteesta jäätiiin kymmenyksen verran, mutta toisaalta Celian NPS-suosittelemisindeksi oli 68 eli mitaushistorian korkein (2022: 57).

Verkkopalvelustrategian mukainen verkkojakelualustan kilpailutus toteutettiin, mutta hankinta jouduttiin keskeyttämään, koska tarjouksia saatiin vain yksi ja senkin hintataso oli liian korkea. Toiminnallisuuksia päätettiin lähitulevaisuudessa kehittää muilla tavoin.

Lasten ja nuorten strategian toimeenpano eteni vauhdilla, mutta strategian valmistumisen viivästymisen takia varsinaista arviointia ei vielä kannattanut tehdä. Eri-tyisryhmien materiaalitarpoiden selvittäminen aloitettiin, mutta selvitys valmistuu vasta vuonna 2024. Koulujen ja oppilaitosten aktiivisuus uusien käyttäjien saattamisessa palveluiden piiriin jäi vain prosentin päähän tavoitteesta. Koulujen palvelumallin työstäminen jatkuu vuonna 2024.

Aineistohankintoja tehtiin lähestulkoon aikataulun mukaisesti, ja yhteistyössä tuotettujen sekä valmishankintojen osuus oli 44,4 %, eli hyvin lähellä 45 %:n tavoitetta.

Henkilöstöä koskevan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman päivitys valmistui vasta keväällä, joten sen toteuttamisen arviointiin kannattaa ryhtyä vasta myöhemmin.

Henkilöstön koulutuspäiviä toteutui hieman alle tavoitteen eli 2,84 / htv, mutta toisaalta henkilöstön tyytyväisyys osaamiseen, oppimiseen ja uudistumiseen oli 3,93 ja ylitti tavoitteen 3,7.

Tulostavoitteista jäätin

Asiakasmäärän tavoite 80 000 ei toteutunut, vaan asiakkaita oli vuoden lopussa 76 032. Myös palveluiden kokonaiskäyttö jäi tavoitteestaan 15,34 %, mutta kasvua kuitenkin tapahtui vuoteen 2022 verrattuna. Henkilöasiakkaiden lainausaktiivisuus oli edelleen ennakoitua alempi, samoin palvelukumppaneina toimivien kirjastojen aktiivisuus. Myöskään verkkolainojen osuus kokonaislainauksesta, 78,4 %, ei ollut täysin tavoitteen 80 % mukainen.

Lasten ja nuorten kirjastopalvelun käyttöaktiivisuus jäi tavoitteesta (14,7 % / 20 %), mutta tehdyn selvityksen perusteella tähän vaikutti sopivien oppimateriaalien puute. Myös kirjojen käytön tuki oppilaille lähiympäristön taholta oli selvityksen mukaan puutteellista.

Myöskään työn tuottavuustavoite 50 000 suoritetta / htv ei toteutunut; toteutuma oli 41 026. Se kuitenkin kasvoi 14,16 % vuodesta 2022.

5.2.2.3 Tuloksellisuus

Kirjahankinnat ja palveluiden käyttö

Kirjahankintojen määrä kasvoi 4,37 % 1 482 kappaleeseen. Myös valmishankintojen osuus vuosittaisesta kirjahankinnasta nousi 42,5 prosentista 44,4 prosenttiin.

Palveluita säännöllisesti käyttävien lasten ja nuorten osuus pysyi samana, 38 prosentissa. Oppimateriaalitoimitukset vähenivät 4,04 %. Tämä oli strategian mukainen suunta, joka tähtäsi oppimateriaalikustantajien ja muiden vastaavien toimijoiden tukemiseen ja ohjaamiseen.

Saavutettavan julkaisemisen suositusten, neuvonnan ja koulutusten määrä laski 14,42 %. Yleinen tietoisuus saavutettavuudesta on lisääntynyt, ja Celian asiantuntijapalveluiden fokusta on voitu kohdentaa uudelleen.

Asiakkaat ja tyytyväisyys palveluihin

Asiakkaiden määrä palveluiden piirissä kasvoi 75 037:stä 76 032:een eli 1,33 %. Uusien asiakkaiden määrä pysyi lähes ennallaan. Verkkoasiakkaiden osuus kaikista henkilöasiakkaista nousi 89 prosentista 90 prosenttiin. Verkkolainauksen osuus kokonaislainauksesta kasvoi 76 prosentista 77,8 prosenttiin, ja Celian lainauspalveluiden kokonaiskäyttö nousi 5,33 % 1 333 325 lainauskertaan.

Verkkolainaaajien osuus yli 65-vuotiaista kasvoi 52 prosentista 59,7 prosenttiin. Vuosittaisessa asiakastyytyväisyyskyselyssä selvitettiin asiakkaiden tyytyväisyyttä Celian palveluihin. Kyselyyn vastasi 1 975 asiakasta. Suurin osa vastaajista oli henkilöasiakkaita eri ikäryhmistä. Kyselyyn vastasivat myös yhteistyökumppaneiden edustajat, kuten koulujen ja kirjastojen ammattilaiset.

Asiakkaat olivat kokonaisuudessaan erittäin tyytyväisiä Celian palveluihin. Henkilöasiakkaiden kokonaistyytyväisyyden keskiarvo oli hyvä eli 4 asteikolla yhdestä viiteen. Lisäksi henkilöasiakkaista 89 % koki Celian palveluiden parantavan elämänlaatuaan. Kyselyn avointen palautteiden perusteella elämänlaadun paraneminen liittyy erityisesti kahteen asiaan. Ensinnäkin kirjat tuovat iloa ja sisältöä elämään ja ovat monelle tärkeää ajankulua ja henkireikä arjessa. Toiseksi esille nousi Celian kirjojen merkitys opiskelussa. Moni asiakas kokee, että saavutettavat kirjat ovat olleet tärkeä tuki ja avainasemassa opintojen etenemisessä. Kehittämiskohteina nousivat esille selkokielliset ohjeet, kuuntelusovellus sekä kirja- ja oppimateriaalivalikoima.

Asiakastyytyväisyyskyselyn lisäksi selvitettiin pistekirjoitusta lukevien asiakkaiden tyytyväisyyttä Celian palveluihin. Pistelukijoiden kyselyyn vastasi 85 henkilöä, ja he olivat valtaosin melko tyytyväisiä pistekirjoihin, mutta jotkut vastaajat kuitenkin kokivat pistekirjojen tason laskeneen. Pistekirjojen valmistus on monivaiheinen prosessi, ja seuraavana tavoitteena on selvittää, missä vaiheessa tuotannossa virheet syntyvät, jotta niitä päästään korjaamaan.

Yhteistyön ja palveluiden käytön aktiivisuus

Strategian mukaista yhteistyötä yleisten kirjastojen, korkeakoulukirjastojen ja koulujen kanssa jatkettiin. Kokonaisuutta katsoen yhteistyössä oli nähtävissä pientä kasvua. Palvelukumppanien aktiivisuus lisääntyi jonkin verran vuoteen 2022 verrattuna.

Vuoden aikana 79 % yleisistä kirjastoista rekisteröi uusia asiakkaita Celian kirjastopalveluihin (vuonna 2022 76 %). Yleisten kirjastojen kautta asiakkaiksi tulneiden käyttäjien aktiivisuus kasvoi 48,4 prosentista 50 prosenttiin.

Kouluista noin puolet oli aktiivisia asiakkaiden rekisteröinnissä, ja koulujen kautta asiakkaina tulleiden käyttäjien aktiivisuus laski hieman, 15,2 prosentista 15 prosenttiin.

Korkeakoulukirjastot jatkoivat aikaisempien vuosien tapaan aktiivisina: 93 % (2022: 95 %) korkeakoulukirjastoista rekisteröi uusia asiakkaita. Korkeakoulujen kautta asiakkaina tulleiden käyttäjien aktiivisuus laski hieman sekkin: 31,4 prosentista 30 prosenttiin.

Edellä tehty vertailu osoittaa, että useimmat tunnusluvut, kuten asiakasmäärät, verkkopalveluiden käyttö ja henkilötyövuodet, ovat osoittaneet positiivista kehitystä vuosien 2022 ja 2023 välillä. Toisaalta joissakin kohdissa, kuten käyttäjien aktiivisuudessa tietyissä kohderyhmissä, oli pientä laskua.

5.2.2.4 Vaikuttavuus

Tavoite 1: Kehitämme kansalaislähtöisiä julkisia palveluita ja edistämme digitaalisia palveluita.

Celian verkkopalvelustrategia ja tiekartta vuosille 2020–2026 tarkentuivat Väylä-hankkeessa, joka sisälsi kolme projektia: CD-äänikirjalainauksen jatkosuunnittelun, EPUB-formaatin käyttöönoton ja verkkojakelun kilpailuttamisen. Projektien edistäminen jatkui suunnitellusti.

CD-äänikirjalainauksesta ja sen tulevaisuudesta käytiin vuoden aikana runsaasti keskustelua ja analysoitiin alustavasti mm. teknologian elinkaarta. Analyysin perusteella tehtiin päätöksiä korvaavan teknologian kartoituksesta. Kartoituksessa tullaan painottamaan niiden erityisryhmien tarpeita, joille digitaaliset palvelut nykymuodossaan eivät ole mahdollisia. Työ jatkuu vuonna 2024.

Verkkojakelualustan kilpailutus toteutettiin. Hansel toimi kilpailutuksen järjestäjänä, ja projektia koordinoi ulkopuolinen projektipäällikkö. Kilpailutus ei tuottanut toivottua lopputulosta, koska tarjousten määrä ja laatu ei vastannut asetettuja tavoitteita ja kilpailutus jouduttiin siltä osin päättämään. Suurimmat haasteet sopivan ratkaisun löytymiseen liittyivät kustannuksiin ja pilviteknologiaan. Pilviteknologiastrategia tullaan laatimaan vuoden 2024 aikana, jotta kilpailutuksen jälkeistä kehitystilanteen kartoitusta ja jatkotoimenpiteiden suunnittelua voidaan edistää.

Verkkojakelualustan kilpailutuksen jälkeen päätettiin panostaa entistä vahvemmin EPUB-formaatin käyttöönottoon, ja tavoitteena oli saada tekstipohjaisia EPUB-kirjoja asiakkaiden käyttöön. Vuoden lopulla laadittiin alustava suunnitelma

EPUB-formaatin käyttöönnotosta. Projekti koostuu noin vuoden mittaisesta, vuonna 2024 aloitettavasta määrittelyosiosta ja noin 2–3 vuoden mittaisesta toteutusosiosta.

Vuoden aikana jatkettiin vahvaa panostamista valmiussuunnitteluun ja digitaalisen turvallisuuden jatkokehittämiseen. Celia osallistui viidennen kerran Digi- ja väestötietoviraston järjestämään Taisto-harjoitukseen, joka on Suomen suurin digitaalisen turvallisuuden harjoitus.

Tavoite 2: Vahvistamme kaikkien kykyjä ja osaamista sekä edistämme sivistyksellisten oikeuksien yhdenvertaista toteutumista. Tätä teemme ohjaamalla ja opastamalla muita toimijoita saavutettavan julkaisemisen toteuttamisessa.

Celian tehtävänä on toimia saavutettavan julkaisemisen asiantuntijana. Tämä tarkoittaa muun muassa saavutettaviin sisältöihin liittyvää yhteistyötä, ohjausta ja neuvontaa yhteiskunnan eri aloille.

Saavutettavan julkaisemisen edistämistyö koostui koulutuksista ja tapahtumista, konsultoinnista, tilaustöistä, neuvonnasta sekä ohjemateriaalien tuottamisesta. Lisäksi tehtiin kansainvälistä yhteistyötä mm. saavutettavuustapahtumien ja julkaisustandardien parissa sekä osallistuttiin pohjoismaisiin kehitysryhmiin EPUB- ja CSS-määrittelyjen tiimoilta.

EU:n esteettömyysdirektiivi tuli osaksi kansallista lainsäädäntöä keväällä 2023 muun muassa lailla digitaalisista palveluista annetun lain muuttamisesta. Lisäksi sähkökirjoja koskevista saavutettavuusvaatimuksista annettiin valtioneuvoston asetus 179/2023. Celia seurasi muutoksia ja kertoi niistä esimerkiksi kustannusalalle suunnatuissa koulutuksissa. Lain muutoksiin varautumisessa tehtiin aktiivista yhteistyötä Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikön kanssa.

Pohjoismaisten sisarorganisaatioiden – Celia, HBS, MTM, NLB ja Nota – yhteistyössä tuottama, saavutettavaan julkaisemiseen keskittyvä Include! -konferenssi järjestettiin Malmössä 24.–25.4.2023.

Celia osallistui Luova Eurooppa -hankerahoituksen hakukierrokselle osana kuuden muun eurooppalaisen toimijan muodostamaa hankekonsortiota. APACE-hankkeelle ("Accelerating Publishing Accessibility through Collaboration in Europe") saatiin projektirahoitus vuosille 2024–2025.

Saavutettavan julkaisemisen edistämässä ja etenkin suomalaisten kustantamojen opastamisessa Suomen Kustannusyhdistyksen oli edelleen tärkeä yhteistyökumppani, jonka kanssa tuotettiin kaksi seminaaria. 7.9.2023 järjestettiin yleiskustantajille suunnattu, järjestyksessään neljäs saavutettavuusaiheinen seminaari, Saavutettava sähkökirja 2023. 14.9.2023 puolestaan pidettiin oppimateriaalikustantajille tarkoitettu tapahtuma. Oppimateriaalien saavutettavuus oli yhtenä aiheena myös Celian järjestämässä Lukemisen tuki, nyt! -seminaarissa 3.11.2023.

Suomen Kustannusyhdistyksen kanssa alettiin myös työstää ”Suomalaisen e-kirjan hyvät käytännöt” -dokumenttia. Hanketyöryhmässä on Celian saavutettavuusasiantuntijoiden ja Kustannusyhdistyksen edustajien lisäksi kymmenen jäsentä suomalaisista kustantamoista; edustettuina on sekä kaupallisia kustantajia että pieniä tieteellisiä kustantajia. Hyvät käytännöt julkaistaan keväällä 2024.

Saavutettavuusasiantuntijat jatkoivat suomalaisen asiakirjastandardin uudistamistyöryhmässä. Ensimmäisestä versiosta kerättiin lausuntoja, joiden perusteella lopullinen standardi valmistunee keväällä 2024.

Saavutettavuuteen liittyviä tapahtumia, tilaustöitä sekä koulutuksia järjestettiin vuoden aikana. Koulutukset ja luennot, yht. 20 kpl, painottuivat kustannusalan kysymyksiin, kirjastoalan oppilaitoksiin ja tapahtumiin sekä tarkasti määriteltyihin täsmäkoulutuksiin. Kysyntä yleisiä saavutettavuuskoulutuksia kohtaan on selkeästi vähentynyt, kun aihe on tullut tutummaksi.

Vuoden aikana myös arvioitiin kustantajien e-kirjojen saavutettavuutta. Saavutettavuusneuvontaa annettiin edelleen sähköpostitse. Neuvonnan aiheet olivat jonkin verran aiempaa monimutkaisempia tai yksityiskohtaisempia, ja myös esteettömyysdirektiivin myötä tulevat uudet, esimerkiksi sähkökirjoihin kohdistuvat vaatimukset nousivat esiin.

Saavutettavasti- ja Julkaise kaikille -verkkosivujen ylläpito sekä sisältöjen päivittäminen ja valmistelu ruotsinnoksia varten jatkuivat läpi vuoden.

Tavoite 3: Lisäämme osallisuutta kulttuuriin ja kavennamme eri väestöryhmien eroja osallistumisessa. Teemme tätä vahvistamalla palveluidemme saata- vuutta yhteistyökumppaneiden kautta ja edistämällä lukemista.

Vuoden alussa perustettiin kolme asiakkuustiimiä: koulut ja korkeakoulukirjastot, yleiset kirjastot ja rikosseuraamusala sekä piste- ja taktiilitiimi. Näissä virtuaalitiimeissä työskentelee 12 henkilöä eri vastuualueilta.

Tiimit vastaavat oman alueensa asiakkuuksien kehittymisestä ja lukemisen edistämisestä, toimintaympäristön seuraamisesta, sidosryhmäyhteistyöstä ja asiakkuuteen liittyvän tiedon jakamisesta. Vuoden aikana asiakkuustiimit järjestivät koulutuksia ja webinaareja sekä osallistuivat messuille ja tapahtumiin. Tiimien työn avulla tavoitettiin yli 11 000 henkilöä.

Vuosittaisessa asiakastyytyväisyyskyselyssä seurattiin edellisten vuosien tapaan yhteistyökumppaneiden tyytyväisyyttä Celiaan. Heidän tyytyväisyytensä verkkopalveluihin on edelleen korkealla tasolla, ja heistä 75 % suosittelisi erittäin todennäköisesti Celian palveluita.

Tavoite 4: Vahvistamme lasten ja nuorten oppimismahdollisuuksia. Tätä tavoitetta toteutamme kehittämällä tuotteita ja palveluita yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Lasten ja nuorten oppimismahdollisuuksien edistämässä vuoden tärkein ponnistus oli selvitys lukemisen apuvälineistä, joka oli laajin Suomessa toteutettu tutkimus aiheesta. Tutkimusta varten Celian asiantuntijat kiersivät peruskouluissa ympäri maata haastattelemassa lukemisessa tukea tarvitsevia oppilaita. Haastatteluihin osallistui 35 oppilasta. Opettajille suunnattuun kyselyyn vastasi yhteensä 475 opettajaa, heistä suurin osa oli erityisopettajia.

Tutkimuksen mukaan lukemisen apuvälineistä parhaita olivat sellaiset kirjat, joita voi lukea ja kuunnella samanaikaisesti. Hyviksi apuvälineiksi koettiin myös selkoaineistot sekä kustantajien sähköiset materiaalit ja sovellukset. Parhaat apuvälineet tukevat opettajien mukaan niin teknisen lukutaidon kehittymistä, luetun ymmärtämistä kuin lukemiseen motivoitumista.

Opettajien mukaan lukemisen apuvälineitä on tarjolla heikosti. Monia oppikirjoja ei pysty lukemaan ja kuuntelemaan samanaikaisesti. Opettajat kaipasivat tarjolle myös paljon nykyistä enemmän selkokielistä oppimateriaalia, jota tällä hetkellä saa lähinnä itse tekemällä. Lisäksi opettajat kokivat nykyiset sähköiset oppimateriaalit liian monimutkaisiksi niille oppilaille, joilla tuen tarve on suuri.

Selvitykseen pohjautuen Celia suosittelee, että kustantajat alkavat tuottaa tukea tarvitseville oppilaille eriytettyjä oppimateriaalisarjoja. Lisäksi kuntien kannattaa oppimateriaaleja kilpailuttaessaan huomioida teknisen saavutettavuuden lisäksi se, kuinka hyvin ne soveltuvat oppilaille, joilla on tuen tarpeita. Oppimista ja lukemista edistävien organisaatioiden täytyy tunnistaa lukemisessa tukea tarvitsevien tarpeita entistä paremmin ja räätälöidä palvelujaan ottamaan huomioon erilaiset lukemisen taidot ja tavat.

Selvityksen tuloksia hyödynnetään myös Celiassa, jossa aloitettiin uudenlaisen oppimateriaalin kehittäminen. Projektissa tuotettu oppimateriaali julkaistaan vuonna 2024, ja sen käyttämisestä kerätään kokemuksia kouluista.

Lasten ja nuorten aineistojen osuutta aineistohankinnoista kasvatettiin tavoitteen mukaisesti. Niitä hankittiin kokoelmaan 368 kpl (2022:270), ja lasten ja nuorten aineistojen osuus hankintakokonaisuudesta oli 25 % (2022:19 %).

Lisäksi Celia osallistui Helmet-kirjastojen ekaluokkalaishankintaan, johon valitut kirjat tuotettiin sekä DaisyTrio- että pistekirjoiksi, ja Celia oli ensimmäistä kertaa mukana opettajille suunnatun tehtäväpaketin laatimisessa.

Sokeiden lasten lukemisen tukemiseksi aloitettua teemapakettikonseptia jatkettiin edelleen. Kesän jälkeen kouluille tarjottiin syksyaiheista teemapakettia ja jouluksi uudistettua ja päivitettyä jouluaiheista teemapakettia. Paketteihin liittyviä verkkosivuja kehitettiin saadun palautteen perusteella. Valteri-koulu Onervan kanssa käytiin keskustelua lukupiiritoiminnan jatkamisesta ja kehittämisestä vuonna 2024.

Tavoite 5: Ehkäisemme eriarvoistumista ja tuemme yhdenvertaisia mahdollisuuksia lukemisessa. Näitä tavoitteita toteutamme täydentämällä saavutettavaa julkaisemista omalla kirjarajonnallamme.

Celian yleistä kauno- ja tietokirjallisuutta koskeva kokoelmapolitiikka ja oppimateriaaleja käsittelevä tuotantopolitiikka uudistettiin vuonna 2021 yhdeksi julkaisupolitiikaksi, joka määrittelee, miten ja millä periaatteilla Celian kirjat tuotetaan toimii esimerkiksi suhteessa kaupalliseen saavutettavaan julkaisemiseen. Julkaisupolitiikasta on johdettu sekä kauno- ja tietokirjallisuutta että oppimateriaaleja koskevat julkaisuperiaatteet, joissa kuvataan konkreettisesti, mitä aineistoja Celia tuottaa ja millä rajoituksilla. Verkossa julkaistut julkaisuperiaatteet auttavat asiakkaita hankintaehdotusten tekemisessä, ja virastossa ne ohjaavat ja selkeyttävät käytäntöjä tuotantopäätöksiä tehtäessä. Julkaisupolitiikkaa arvioitiin kaksi vuotta julkaisun jälkeen, eikä suuria päivitystarpeita havaittu.

Celian oma kirjat tuotanto täydentää saavutettavassa muodossa olevan kirjallisuuden tarjontaa. Kirjat tuotannon kokonaistavoite toteutui: tavoite oli 1 250 nimekettä, ja aineistoja valmistui 1 482. Oman tuotannon ja kustantajien kanssa yhteistuotantoina tuotettujen äänikirjojen lisäksi vaihtoina tai lahjoituksina hankittiin 257 kirjaa, pääasiassa ruotsin- ja muunkielisiä äänikirjoja. Äänikirjanimekkeitä tuotettiin yhteistyössä kustantajien kanssa 401 kappaletta (vuonna 2022 388 kpl), ja mukaan yhteistyöhön saatiin uusia kustantajia. Yhteistuotannon määrä oli erittäin lähellä tulossopimuksen tavoitetta, jonka tarkoituksena oli pitää tuotanto tasapainoisena.

Kauno- ja tietokirjojen pistekirjakokoelma laajeni edelleen. Tuotettujen pisteoppi-kirjojen määrä puolestaan väheni, koska alakoululaiset siirtyvät yhä aikaisemmin digitaalisten oppimateriaalien käyttöön.

Vuosina 2022–2025 Celiassa on käynnissä taktiilihanke, jonka tarkoituksena on selvittää taktiilituotteiden sekä niissä hyödynnettävien muovikohokuvien ja -karttojen tuottamisen ja tarjonnan uudistamista. Alkuvuodesta hankkeeseen saatiin koordinaattori, ja hanke pääsi vauhtiin: sen piirissä tehtiin tiivistä yhteistyötä mm. oppimis- ja ohjauskeskus Valterin kanssa sekä hankittiin tietoa uudentyyppisistä tuotantotavoista ja materiaaleista myös kansainvälisiä verkostoja hyödyntäen.

Vuoden aikana aloitettiin pilottihanke uudenlaisen monikanavaisen erityisopetuksen oppimateriaalin tuottamiseksi. Jos kokemukset tuotantoprosessista ja asiakaspalaute aineistosta ovat positiivisia, jatkossa materiaalia on mahdollista tuottaa opetussuunnitelman pohjalta ilman kustantajien tuottamaa materiaalia, asiantuntijaopettajien verkostoa hyödyntäen.

Vastuullisuus

Vuonna 2023 vastuullisuustoimenpiteiden määrittely vakiintui ja Celiassa seurattiin osittain samoja toimenpiteitä ja mittareita kuin aiempina vuosina. Tällä tavoin saatiin parempi kuva pitemmän aikavälin vaikutuksista. Toimenpiteet liittyivät YK:n kestävä kehityksen alueisiin ”Hyvä koulutus”, ”Eriarvoisuuden vähentäminen”, ”Yhteistyö ja kumppanuus” ja ”Ilmastotekoja”.

Vuoden aikana edistettiin yhdenvertaista lukemista tekemällä kirjanostoja moninaisista aiheista, kuten Ukrainasta, sateenkaarikirjallisuudesta ja Itämeri-viikolla Itämerestä. Näiden lisäksi näkövammaisia lapsia ja nuoria kannustettiin lukemaan pistekirjoja vuodenaikoihin ja juhliin liittyvien kohokuvapakettien avulla. Henkilöstö koulutettiin selkokielen ja asiakkaiden käyttämien apuvälineiden parissa.

Vastuullisuustyöryhmä teetti kyselyn kodin ja työskentelypisteiden välisestä matkustamisesta. Tarkoituksena oli kerätä tietoa siitä, miten kestävästi henkilöstö tekee tällaisia matkoja. Kyselyn perusteella 85 % henkilöstöstä käyttää jo kestäviä kulkutapoja, kuten kävelyä, pyöräilyä ja julkista liikennettä.

Toimistotilojen vähentäminen loppuvuodesta 2023 oli suuri muutos, jonka seurauksena tilat pienenivät noin puoleen aiemmasta. Tällä on jatkossa vaikutuksia Celian sähkön- ja lämmönkulutukseen. Remontin yhteydessä henkilöstön yhteisiin tiloihin saatiin myös laajemmat kierrätysmahdollisuudet.

5.2.2.5 Toiminnallinen tehokkuus

Kustannukset tulosalueittain 2020–2023

Tulosalue	2020 €	2021 €	2022 €	2023 €	Muutos% 2022/2023
Kirjapalvelut	5 137 753	4 778 254	5 037 512	5 673 251	12,62
Asiantuntija- ja konsultointitoiminta	406 216	451 129	485 398	478 069	-1,51
Yhteensä	5 543 970	5 229 383	5 522 910	6 195 312	12,17

Kirjapalveluiden kustannukset nousivat 12,62 %. Asiantuntijatoiminnan kustannukset puolestaan laskivat 1,51 %. Tulosalueiden kokonaiskustannukset nousivat 12,17 % edellisvuodesta.

Kirja- ja oppimateriaalilainan keskihinta 2020–2023

	2020 €	2021 €	2022 €	2023 €	Muutos% 2022/2023
Kirja- ja oppimateriaalilainan keskihinta	3,14	2,81	3,37	3,19	-5,34

Yleisen kauno- ja tietokirjallisuuden ja oppimateriaalitoimitusten keskihinta laski lähelle vuoden 2020 tasoa ja oli 5,34 % alempi kuin vuonna 2022. Syynä hinnan laskuun oli mm. kirjastopalveluiden kysynnän kasvu.

Työn tuottavuus (suoritteet/tulosalueen htv) 2020–2023

Tulosalueiden htv-määriin on vyörytetty osuus hallinto-, ohjaus- ja tukitoimintojen henkilötyövuosista.

Tulosalue	2020	2021	2022	2023	Muutos% 2022/2023
Kirjapalvelut					
Suoritteet yhteensä, kpl	1 635 262	1 700 088	1 495 696	1 807 790	20,87
Henkilötyövuodet, kpl	39,95	38,54	39,84	42,49	6,65
Suoritteet/htv	40 933	44 112	37 543	42 546	13,33
Saavutettavan julkaisemisen edistäminen					
Suoritteet yhteensä, kpl	108 476	117 229	73 891	95 845	29,71
Henkilötyövuodet, kpl	2,87	3,46	3,84	3,91	1,82
Suoritteet/htv	37 797	38 881	19 242	24 512	27,39
Muu asiantuntijatoiminta, htv	0,29	0,18	0,27	0,13	-51,85

Kirjapalvelut-tulosalueen suoritteisiin on laskettu mukaan yleisen kauno- ja tietokirjallisuuden ja oppimateriaalien hankinnat ja lainat, verkkosivustojen sivulataukset, yhteydenotot eri asiakaspalvelukanavien kautta, järjestetyt messut ja tapahtumat, seminaarit ja webinaarit ja niiden myöhemmät katsojaluvut, YouTube-videoiden katselukerrat, uutiskirjeet, tiedotteet sekä Celia asiakaspalvelussa rekisteröidyt asiakkaat. Tulosalue sisältää myös yhteistyön palvelukumppaneiden, kuten yleisten kirjastojen, koulujen ja oppilaitosten sekä korkeakoulukirjastojen, kanssa.

Kirjapalvelut-tulosalueen suoritteiden määrä kasvoi 20,87 % edellisvuodesta lainauksen kasvun sekä celia.fi-sivuston sivulatausten määrän voimakkaan kasvun ansiosta. Sivuston sisältöjen uudistaminen ja selkiyttäminen vaikuttivat positiivisesti sivuston käyttömääriin. Henkilötyövuodet kasvoivat 6,65 %. Tuloksena kirjapalveluiden tuottavuus kasvoi 13,33 %.

Saavutettavan julkaisemisen edistämisen tulosalue sisältää seminaarit ja koulutukset, neuvonnan, suositukset ja ohjeet sekä saavutettavuussivustojen sivulataukset. Suoritteiden määrä kasvoi merkittävästi 73 891 kappaleesta 95 845 kappaleeseen eli 29,71 %. Henkilötyövuodet kasvoivat 1,82 %. Kasvu johtui saavutettavuussivuston käytön lisääntymisestä. Tuloksena saavutettavan julkaisemisen edistämisen tuottavuus kasvoi 27,39 %.

Muun asiantuntijatoiminnan osuus Celian toiminnasta oli suhteellisen pientä. Tulosalue kattoi mm. työn erilaisissa neuvottelukunnissa, hallituksissa sekä työ- ja ohjausryhmissä. Näitä olivat muun muassa kansainvälinen Daisy-konsortio, Suomen Daisy-konsortio, IFLA, Eblida, Varastokirjaston johtokunta, Pistekirjoituksen neuvottelukunta, Oikeus oppimiseen -neuvottelukunta ja selkokieleen, selkokirjallisuuteen sekä lasten- ja nuortenkirjallisuuden ja kirjastoalan asiantuntijakokoonpanot. Muuhun asiantuntijatoimintaan käytetty htv-määrä väheni 51,85 %.

Yhteenvedona voidaan todeta, että sekä kirjapalveluissa että saavutettavan julkaisemisen edistämiseksi suoritteet yhteensä ja suoritteet henkilötyövuotta kohden kasvoivat merkittävästi vuosien 2022–2023 välillä. Yhteensä tuottavuus tällä mittarilla kasvoi 14,16 % vuodesta 2022.

5.2.2.6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilövoimavarat (htv) tulosalueittain 2020–2023

Tulosalue	2020 htv	2021 htv	2022 htv	2023 htv	Muutos% 2022/2023
Kirjapalvelut, josta	39,95	38,54	39,84	42,49	6,65
Kirjastopalvelut	20,37	20,01	20,54	20,33	-1,02
Oppimateriaalipalvelut	19,58	18,53	19,29	22,16	14,88
Asiantuntija- ja konsultointitoiminta	3,16	3,64	3,84	3,91	1,82
Yhteensä	43,11	42,19	43,68	46,4	6,23

Kirjapalveluiden henkilövoimavarat lisääntyivät vuoden aikana 6,65 % tavoitteen mukaisesti. Suurin muutos tapahtui oppimateriaalipalveluissa, jossa henkilövoimavarojen määrä kasvoi merkittävästi, 14,88 %. Koko viraston tavoitetaso, 45 htv, ylitettiin 1,4 htv:llä. Strategian mukaisesti asiantuntijatoimintaan käytettiin 1,82 % enemmän voimavaroja kuin edellisvuonna. Kaiken kaikkiaan henkilövoimavarojen kokonaismäärä kasvoi 6,23 %. Osa kasvusta johtui osa-aikaisen henkilöstön siirtymisestä kokoaikaiseen työhön.

Henkilöstön määrä ja rakenne 2020–2023

	2020	2021	2022	2023	Muutos% 2022/2023
Henkilöstömäärä ja -rakenne					
Henkilöstön lukumäärä					
• Miehet	13	13	13	14	7,69
• Naiset	33	30	34	34	0
Yhteensä	46	43	47	48	2,13
Henkilötyövuodet	43,11	42,19	43,68	46,4	6,23
Keski-ikä					
• Miehet	46,7	48,8	51,61	52,71	2,13
• Naiset	49,3	50	50,76	50,94	0,35
Ikäjakauma					
• 25–29	2	1	1	1	0
• 30–34	2	2	3	4	33,33
• 35–39	4	4	2	0	-100,00
• 40–44	5	5	8	8	0
• 45–49	8	8	7	8	14,29
• 50–54	7	5	4	5	25,00
• 55–59	10	7	8	6	-25,00
• 60–64	8	11	14	15	7,14
• 65–69			0	1	100
Vakinaiset, määräaikaiset					
• Miehet, vakinaiset	10	12	12	14	16,67
• Miehet, määräaikaiset	3	1	1	0	-100,00
• Naiset, vakinaiset	31	29	32	32	0
• Naiset, määräaikaiset	2	1	2	2	0
Kokoaikaiset/osa-aikaiset					
• Kokoaikaiset	43	41	45	46	2,22
• Osa-aikaiset	3	2	2	2	0
Lähtö- ja tulovaihtuvuus					
• Lähtö	2	5	3	3	0
• Tulo	2	3	6	3	-50,00
Työtyytyväisyys (1–5)	3,47	3,59	3,61	3,80	5,26
Sairauspoissaolot pv/htv	4,73	7,99	7,63	6,94	-9,04

Henkilöstön kokonaismäärä kasvoi 47:stä 48 henkilöön, eli muutos oli 2,13 %. Henkilötyövuodet kasvoivat 6,23 %.

Miesten osuus henkilöstöstä kasvoi 7,7 %, kun taas naisten osuus pysyi ennallaan. Henkilöstön keski-ikä oli molemmissa ryhmissä hieman yli 50 vuotta. Suurimman ikäryhmän muodostivat 60 vuotta täyttäneet tai sitä vanhemmat henkilöt, joten eläkkeelle siirtymiset jatkunevat lähivuosina. Pysyviä tehtäviä hoidettiin vakinaisella henkilöstöllä; vähäinen määräaikainen henkilöstö oli viransijaisia.

Syksyllä toteutetun VMBaro-kyselyn mukaan työtyytyväisyys nousi 5,26 % tasolle 3,8. Kehitystä tapahtui monilla työtyytyväisyyden osa-alueista, keskeisimpinä mahdollisuus kokeilla ja tehdä asioita uudella tavalla, palkkauksen selkeys ja muuttuminen työsuorituksen muuttuessa, työyhteisön innostavuus, ihmisten yhdenvertaisuuden toteutuminen, tiedonsaanti asioiden valmistelusta ja päätöksistä, työpaikan suosittelevuus ja työpaikan arvojen toteutuminen arjessa. Eniten tyytymättömyyttä aiheuttivat johdon onnistuminen työyhteisön tehtävien organisoinnissa, johdon toimiminen esimerkkinä ja suunnannäyttäjänä, johdon strategiset linjaukset, työtilat, keskinäisen vuorovaikutuksen toimivuus sekä viestinnän avoimuus, oikea-aikaisuus ja vuorovaikutteisuus työyhteisössä. Näissäkin oli kuitenkin tapahtunut nousua edellisvuosiin verrattuna, lukuun ottamatta työtiloja.

Työyhteisön sisällä oli muun häirinnän tai epäasiallisen kohtelun kohteeksi vuoden aikana joutunut 43 % kysymykseen vastanneista (15 henkilöä). Esihenkilöiden työhönohjaus aloitettiin, ja varhaiseen välittämiseen ja puuttumiseen alettiin kiinnittää entistä aktiivisempaa huomiota.

Henkilöstökustannukset 2020–2023

Henkilöstökulut sisältävät myös freelancer-työntekijöiden palkkiot. Koulutuskustannukset sisältävät vain maksullisten koulutusten ostot, eivät käytetyn työajan kustannuksia.

	2020	2021	2022	2023	Muutos% 2022/2023
Henkilöstökulut, €	2 462 081	2 414 961	2 633 427	3 041 781	15,51
Työterveyshuollon kustannukset, €/htv	703	993	836	1 704	103,83
Työhyvinvoinnin ja virkistys-toiminnan kustannukset, €/htv	222	364	383	339	-11,5
Koulutuskustannukset, €/htv (sis. vain koulutusten ostot)	830	993	988	667	-32,5

Henkilöstökulut nousivat 15,51 % edellisvuodesta rekrytoinnin ja työn vaativuuden uudelleenarviointien myötä. Sairauspoissaolot vähenivät 9 % edellisvuodesta, mutta työterveyshuollon kustannukset nousivat todella merkittävästi eli 103,83 %. Nousu johtui kuitenkin suureksi osaksi kohdennetusta työpaikkaselvityksestä sekä suunnitelluista työnohjauksista. Työhyvinvoinnin ja virkistystoiminnan kustannukset laskivat 11,5 %. Yhteistä virkistyspäivää vietettiin Haikon kartanolla kulttuurin ja liikunnan merkeissä 2.6.2023. Tiimit järjestivät omia kehittämispäiviään vuoden mittaan, ja pikkujouluna kokoonnuttiin päivällisen ja teatterin äärelle. Lisäksi henkilöstölle tarjottiin kulttuuri-, liikunta- ja työmatkaetu sekä lounasetu.

Koulutuskustannukset htv:tä kohden vähenivät merkittävästi, 830 eurosta 667 euroon eli 32,5 %. Tästä huolimatta osaamisen ylläpitoa ja parantamista koskevan VMBaro-tuloksen 4,2 perusteella työnantajan tukemia osaamisen kehittämisen mahdollisuuksia pidettiin erittäin hyvinä. Maksuttomia koulutuksia ja osaamisen kehittämismahdollisuuksia on myös tarjolla entistä enemmän.

5.2.2.7 Tuloksellisuuden tunnuslukujen kehitys tulossopimuskaudella 2020–2023

	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 toteuma	2023 toteuma
Tuotokset ja laadunhallinta				
Kirjahankinnat, lkm.	1 359	1 466	1 420	1 482
Valmishankintojen osuus vuosittaisesta kirjahankinnasta % (ml. yhteistuotanto)	37	45,3	42,5	44,4
Saavutettavan julkaisemisen suosittukset, neuvonta ja koulutukset, lkm.	58	61	104	89
Palveluita säännöllisesti käyttävien lasten ja nuorten osuus, %	41	43	38	38
Oppimateriaalitoimitukset, lkm.	58 069	55 701	46 722	44 835
Toiminnallinen tehokkuus				
Asiakkaita palveluiden piirissä (henkilöt ja yhteisöt)	78 261	68 239	75 037	76 032
Palveluiden piiriin tulleet uudet asiakkaat	14 714	13 963	12 563	12 834
Verkkoasiakkaiden osuus kaikista henkilöasiakkaista, %	83	88	89	90
Verkkolainauksen osuus kokonaislainauksesta, %	71	74	76	77,8
Celian lainauspalveluiden kokonaiskäyttö	1 239 874	1 253 956	1 265 849	1 333 325

	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 toteuma	2023 toteuma
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Verkkopalveluiden kehittäminen				
Verkkolainajien osuus yli 65-vuotiaista, %	39	49	52	59,7
Tyytyväisyys verkkopalveluihin (1–5)	4,1	4,1	4	4,1
Palvelujen saatavuuden vahvistaminen palvelukumppanien kautta				
Yhteistyökirjastojen lukumäärä, kunnat/toimipisteet	310/479	309/482	309/489	309/494
Sopimuksen tehneiden kirjastojen aktiivisuus: niiden kirjastojen osuus, jotka rekisteröineet asiakkaita, %	76	76	76,3	79
Yleisten kirjastojen kautta asiakkaiksi tulleiden käyttäjien aktiivisuus, %	44	51,5	48,4	50
Sopimuksen tehneiden oppilaitosten aktiivisuus: niiden oppilaitosten osuus, jotka rekisteröineet asiakkaita, %	63	57,1	54,2	49
Koulujen kautta asiakkaiksi tulleiden käyttäjien aktiivisuus, %	16	17,6	15,2	15
Yhteistyökirjastojen lukumäärä: korkeakoulukirjastot	35	35	40	40
Sopimuksen tehneiden korkeakoulu-kirjastojen aktiivisuus: niiden kirjastojen osuus, jotka rekisteröineet asiakkaita, %	87,5	92,5	95	93
Korkeakoulujen kautta asiakkaiksi tulleiden käyttäjien aktiivisuus, %	34	36,6	31,4	30
Henkisten voimavarojen hallinta				
Henkilötyövuodet	43,11	42,19	43,67	46,4
Työtyytyväisyys (1–5)	3,47	3,59	3,61	3,80

Tuotokset ja laadunhallinta

Kirjahankintojen lukumäärä kasvoi maltillisesti vuosien 2022–2023 välillä, ja valmistushankintojen osuus vuosittaisista kirjahankinnoista oli suurimmillaan vuonna 2023. Huomattavaa on, että hankintamäärää kyettiin kasvattamaan, vaikka määräraha ei kasvanut.

Saavutettavan julkaisemisen suositusten neuvonta ja koulutukset lisääntyivät ensin, mutta laskivat hieman vuodesta 2022 vuoteen 2023. Vuosien mittaan tietoisuus saavutettavuudesta on lisääntynyt, ja Celian asiantuntijapalveluiden fokusta voitiin kohdentaa uudelleen.

Palveluita säännöllisesti käyttävien lasten ja nuorten osuus pysyi samana vuosien 2021–2023 välillä.

Oppimateriaalitoimitusten määrä väheni huomattavasti vuosien 2021–2023 välillä. Tämä oli strategian mukainen tavoite, joka tähtää oppimateriaalikustantajien ja muiden vastaavien toimijoiden tukemiseen ja ohjaamiseen.

Toiminnallinen tehokkuus

Asiakkaiden määrä palveluiden piirissä kasvoi vuosien 2021–2022 välillä, mutta laski hieman vuodesta 2022 vuoteen 2023. Tämä johtui mm. tietosuojatoimenpiteistä, jotka osaltaan tukevat aktiivista asiakkuutta.

Uusien asiakkaiden määrä palveluiden piirissä väheni vuosien 2021–2023 välillä, mutta toisaalta verkkoasiakkaiden osuus kaikista henkilöasiakkaista kasvoi jatkuvasti vuosien 2020–2023 välillä. Myös verkkolainauksen osuus kokonaislainauksesta kasvoi jatkuvasti, ja lainauspalveluiden kokonaiskäyttö kasvoi vuosien aikana.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Verkkolainaaajien osuus yli 65-vuotiaista kasvoi merkittävästi vuosien 2020–2023 välillä. Asiakkaiden tyytyväisyys verkkopalveluihin pysyi pääosin ennallaan.

Yhteistyökirjastojen lukumäärä ja aktiivisuus kasvoivat vuosien 2020–2023 välillä, mutta yleisten kirjastojen kautta asiakkaiksi tulleiden käyttäjien aktiivisuus vaihteli. Kirjastojen toimintaan vaikuttavat muutokset ja säästötoimet toimintaympäristössä.

Sopimuksen tehneiden oppilaitosten ja koulujen kautta asiakkaiksi tulleiden käyttäjien aktiivisuus väheni vuosien 2020–2023 välillä. Tämä johtui pääosin siitä, että Celiasta maksutta saatavien oppimateriaalien tarjonta väheni.

Henkisten voimavarojen hallinta

Henkilötyövuodet kasvoivat merkittävästi vuosien 2020–2023 välillä, ja myös tyytyväisyys nousi, mikä heijastaa positiivista kehitystä Celiassa.

5.2.3 Kansallinen audiovisuaalinen instituutti

5.2.3.1 Johdon katsaus

KAVI onnistui saavuttamaan varsin hyvin tulossopimuksen mukaiset tulosalueiden tavoitteet vuonna 2023. Yleinen kustannustason nousu tiukensi taloustilannetta. Sillä ei ollut mittareiden mukaisiin tuloksiin niinkään vaikutusta, vaan vaikutus kohdentui henkilöstöön sekä toiminnan kannalta keskeisten järjestelmien ylläpitoon ja kehittämiseen. KAVI valmistautui uuteen tulossopimuskauteen ja tulossopimuksen valmisteluun. Loppuvuonna muutettiin uusiin toimitiloihin Kaikukatu 2: een. KAVI osallistui aktiivisesti Sivistyshallinto 2030 -uudistushankkeeseen.

Elokuva-arkistoinnin ja digitaalisten palveluiden näkyvintä työtä ovat digitoitavat ja Elonetissa julkaistavat elokuvat. Suomen Filmitoiminnan studiokauden elokuvien lisäksi panostettiin *Talvisota*-televisiosarjan uudelleenmasterointiin, ja muutamia vielä puuttuvia mykkäkauden pitkiä elokuvia digitoitiin. Suunnitellut ja toivotut sovellukset televisioille ja mobiililaitteille toteutettiin uudeksi *Elonet+* -palvelubrändiksi. Sovelluksilla Elonetin elokuvia voi katsoa suoraan esim. AppleTV-laitteilla ja yleisimmillä televisioilla. Elokuvien kansainvälisiä levityssopimuksia saatiin ilahduttavasti solmittua.

Radio- ja tv-arkiston osalta Ritva-tietojärjestelmän uudistus eteni vaiheeseen, jossa ns. beta-versio valmistui julkaistavaksi joulukuussa 2023. Uutta tietojärjestelmää varten kehitetyt innovatiiviset, automaatiota hyödyntävät toiminnallisuudet, kuten tv-ohjelmien lopputekstien automaattinen tunnistaminen saatiin menestyksellisesti valmiiksi erillisinä sovelluksina. Samoin saatiin päätökseen puheentunnistus-projektin ensimmäinen vaihe: suunnittelukilpailu ja sen pohjalta tehty puhutun kielen automaattinen tunnistus. Kehitetyt toiminnallisuudet jäävät odottamaan vielä uuteen järjestelmään integrointia.

Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiseksi KAVIn esitystoiminta on valtakunnallista. Sitä harjoitetaan vuosittain noin tuhannessa näytöksessä yhdeksällä paikkakunnalla ympäri maata. Vuoden 2023 erikoissarjoja ovat olleet muun muassa taiwanilaista elokuvaa esittelevä näytössarja ja lapsiyleisölle suunnattu Disney-yhtiö 100 vuotta -sarja. Festivaaliyhteistyötä Kino Reginassa on päästy jälleen koronavuosien jälkeen tekemään DocPoint – Helsingin dokumenttielokuvafestivaalin ja Rakkautta & Anarkiaa -festivaalin kanssa. KAVIn kirjasto toimii korkeatasoisena ja monia käyttäjäryhmiä palvelevana audiovisuaalisen alan tietokeskuksena. Muuton vuoksi kirjasto oli suljettuna syksystä alkaen.

Mediakasvatuksessa vuoden teema oli kuntien mediakasvatus, jota koskeva selvitys julkaistiin yhdessä Cuporen kanssa. Uusina hankkeina käynnistettiin Creative Europe -rahoitteinen Inclusive and Creative Media Education (ICME) -hanke sekä Puolustusvoimien tilaustyö mediataitojen peruskurssista. Kansainvälinen kiinnostus KAVIn mediakasvatukseen on jatkuvaa ja kasvavaa. Kuvaohjelmaluokittelijakoulutuksia järjestettiin useita ja kuvaohjelmalain uudistamista valmistelleen työryhmän raportin valmisteluun osallistuttiin aktiivisesti. Luokittelukriteereitä uudistettiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön Sivistyshallinto 2030 -uudistushankkeessa KAVI osallistui aktiivisesti ohjausryhmän ja alaryhmien toimintaan. Hankkeen myötä osa vuonna 2023 valmistellusta tulossopimuskaudesta 2024-2027 tulee toteutumaan tulevassa uudessa virastossa. VirastoVahvan käyttöönottoa valmisteltiin. Muutto Sörnäisten rantatieltä Kaikukadulle tapahtui loppuvuodesta. Muuton valmistelu ja muutto olivat suuri ponnistus. Henkilöstön tueksi muuton ja muiden muutosten keskellä toteutettiin Mukavia töitä -muutosvalmennus yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa. Esihenkilöille järjestettiin työpajoja ja valmennusta esimerkiksi työkykyjohtamiseen. Kustannusten nousu ja muutto tiukensivat taloustilannetta entisestään, mikä aiheutti vaikeuksia toteuttaa strategista henkilöstösuunnitelmaa, kehittää toimintaa ja investoida toiminnan kannalta keskeisiin järjestelmiin.

Viestinnässä oli ajankohtaista mm. intranet-uudistuksen suunnittelu ja kavi.fi-sivuston uudistaminen, joista jälkimmäinen liittyi ikärajatiedotuksen kehittämiseen palautteen ja kokemusten pohjalta. Digitaalisesta sisällöntuotannosta KAVIn sosiaalisen median kanavissa on tullut yhä keskeisempi viestinnän osa. Lokakuussa KAVI jätti viestipalvelu X:n. Jatkossa KAVIn someviestintä keskittyy Facebookiin, Instagramiin ja LinkedIniin.

5.2.3.2 Vaikuttavuus

	Tavoite 2023	Toteuma 2023
Elonetistä FINNAan siirtyvät aineistot, kuvat ja videoklipit (kumulatiivinen)	65 000 kuvaa, 3 000 videoklippää ja 410 pitkää elokuvaa	68 291 kuvaa, 2 803 videoklippää ja 394 pitkää elokuvaa
Kävijöiden lukumäärä KAVIn verkkopalveluissa	60 000	85 506
Elokuvateatterikäyttöön digitoitujen pitkien kotimaisten elokuvien määrä (kumulatiivinen)	423	452
Ylen vanhoja digitoituja ohjelmia saatavilla KAVIn katselu- ja kuuntelupisteissä teratavuina (kumulatiivinen)	Radio-ohjelmat 2 ja tv-ohjelmat 77 yhteensä 79 teratavua	Radio-ohjelmat 0 ja tv-ohjelmat 63 yhteensä 63 teratavua.

	Tavoite 2023	Toteuma 2023
Elokuvapolku-verkkopalvelu sivun katselukerrat	80 000	673 630
KAVIn elokuvakasvatukseen osallistuvat lapset ja nuoret	Kino Regina 3 500 hlöä ja muut paikkakunnat 800 hlöä	Kino Regina 3 831 hlöä ja muut paikkakunnat 660 hlöä
Mediakasvatustapahtumiin tai hankkeisiin osallistuvat tahot	2 100	2 600
Mediakasvatuksen oppi-, viestintä ja koulutusmateriaalien lataus	120 000	65 411
Mediakasvatuskoulutusten ja luentojen määrä	29	58
Ikärajojen luotettavuus; valvonta-luokittelussa ennalleen jääneiden ikärajojen prosenttiosuus	74	61

5.2.3.3 Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnan tuottavuus

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2023
Kino Reginan katsojamäärä/vuosi	30 949	36 536	35 000
Kino Reginan katsojat/näytös (keskiarvo)	35	43,5	45
Aluesarjojen katsojamäärä/vuosi	3 909	5 141	3 000

Esitystoiminnan katsojamäärät ylittyivät sekä Kino Reginassa että aluesarjoissa. Vuonna 2023 ei ollut enää rajoituksia tai sulkuja Koronan takia.

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2023
Kuvaohjelmaluetteloon ilmoitetut ohjelmat kpl	11 644	10 325	12 027
Kuvaohjelmaluokittelijoiden luokitteluihin kohdistuva valvonnan määrä	98	82	72
Kuvaohjelmien tarjontaan kohdistuvat valvontatapahtumien määrä	64	35	54

Kuvaohjelmaluetteloon ilmoitettujen ohjelmien määrä laski 1 319 edellisestä vuodesta. KAVI luokitteli vuoden aikana 236 (2022:189) kuvaohjelmaa, joista maksullista luokittelupalvelua oli 25 (2022:12).

Vuonna 2023 kuvaohjelmatiimissä oli osin vuotta henkilöstövajausta, myös muutto uusiin toimitiloihin vei aikaa valvonnalta.

Toiminnan taloudellisuus

Vuonna 2022 hallintopalveluiden ja viestinnän kustannukset olivat 1 947 925 euroa (22,99 % kaikista kustannuksista), joka on vyörytetty tulosalueille. Hallinnon kustannukset nousivat toimitilamuuton takia.

Toiminnallinen tehokkuus	toteuma 2021	toteuma 2022	toteuma 2023	tavoite 2023	vertailu tavoite 2023- toteuma 2023
Elokuva kokoelma- ja arkistotyön menot € / arkistoitu elokuva	25,6	24,85	26,41	23,13	-3,28
Radio- ja tv-arkistoinnin menot € / arkistoitu teratavu	2 278,68	2 782,08	2 155,54	1 407,00	-748,54
Kuvaohjelmia koskevan yleisöpalautteen käsittely €/palaute	19,66	17,33	23,88	33,00	9,12
Kuvaohjelmien luokittelu €/ohjelma (tilauksesta luokitellut)	226,24	138,65	1700,38	150,00	-20,38
Luokittelijoiden valvonta €/ohjelma (uudelleen luokitellut)	268,44	445,26	345,76	375,00	29,24

Arkistoidun elokuvan yksikkökustannuksessa ei päästy tavoitteisiin. Kustannuksista nousi vuokrat ja palkat, myös hallinnon vyörytetty osuus nousi muuttokustannusten takia.

Radio- ja televisio arkistoinnin arkistoidussa teratavumäärä jäätin edellisestä vuodesta, koska vuoteen 2022 verrattuna teratavumäärä väheni, johtuen tallennettavien tv-kanavien vähenemisestä. Kustannuksia nosti uuden järjestelmän tekeminen ja palkkakustannukset sekä hallinnon vyörytys.

Yleisöpalautteen kustannuksessa päästiin hyvin tavoitteisiin. Palautteiden määrä laski edellisestä vuodesta. Kuvaohjelmien luokittelun kustannuksissa ei päästy tavoitteeseen. Tilauksesta luokiteltuja ohjelmia oli 25, kun edellisenä vuonna niitä oli 12. Luokittelijoiden valvonnassa päästiin tavoitteisiin. Uudelleen luokiteltuja on vuonna 2023 82, kun edellisenä vuonna määrä oli 108.

5.2.3.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tiukka taloudellinen tilanne vähentää mahdollisuuksia henkilöstön osaamisen kehittämiseksi. KAVIn alhainen palkkataso hankaloittaa osaavan henkilöstön rekrytointia. KAVIn tehtävien erikoisluonteisuudesta johtuen myös pätevien sijaisten hankkiminen on vaikeaa.

Virkojen täyttämättä jättäminen sekä virkavapaudet ja muut poissaolot rasittavat lähes kaikkien yksiköiden toimintaa.

HENKILÖSTÖ, TYÖHYVINVOINTI JA OSAAMINEN	toteuma 2021	toteuma 2022	toteuma 2023	tavoite 2023	vertailu
					tavoite 2023-
					toteuma 2023
Henkilöstömäärä	95	91	89		
Henkilötyövuodet	81	79	76	76	0
Henkilöstön keski-ikä	47,1	47,1	48,0		
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,72	3,42	3,19	3,6	0,41
Johtajuusindeksi (VMBaro)	3,61	3,19	2,99	3,5	0,51
Terveystenhoitokustannukset €	54 407	54 147	76 743		
Sairauspoissaolot, työp/htv (Tahti)	15,2	13,2	13,6	10	-3,6
Työterveyshuolto, €/htv	672	685	803		
Koulutuskustannukset	38 047	32 868	19 631		

HENKILÖSTÖ, TYÖHYVINVOINTI JA OSAAMINEN	toteuma 2021	toteuma 2022	toteuma 2023	tavoite 2023	vertailu
	tavoite 2023-				
toteuma 2023					
Kouluspäivät (työpäivä / htv)	1,2	0,8	0,7	2	1,3
koulutus ja kehittäminen € / htv	470	416	259		
Koulutustasoindeksi (Tahti)	5,4	5,7	5,5		
Osaamisen kehittäminen (VMBaron kehityskeskustelut osaamisen kehittämisen tukena)	3,12	2,61	2,54	3,2	0,66

KAVI aloitti hallintojohtajana Leena Kostander 26.4.2023. Vuoden alun hallintojohtajan virka oli jaettu neljälle henkilölle. KAVIsta jäi eläkkeelle yksi henkilö. Vakiuisten työntekijöiden lisäksi KAVI:ssa työskenteli kolme siviilipalvelusmiestä ja kuusi harjoittelijaa. Työllisyysmäärärahoilla palkattuna työskenteli yhteensä neljä henkilöä.

KAVI:ssa jatkettiin työn teossa hybridimallia eli oltiin osa viikosta lähityössä (väh.1 pv/viikko).

Kaiku-hankkeella rahoitetuissa Työterveyslaitoksen tuottamissa Mukavia töitä -työpajoissa keskityttiin toimintakulttuuriin muutokseen ja uudistumiseen.

Koulutukseen osallistui vuoden aikana 24 henkilöä ja työpäiviä koulutukseen käytettiin 52,5 työpäivää. Galimatias Oy:n tuottamaan, hallinnonalan yhteiseen kieli-koulutukseen, osallistui Kavista viisi henkilöä.

Sekä ulkomaan että kotimaan festareille osallistuttiin livenä. Käytiin alan tapaamisissa ja oltiin yhteydessä myös etänä. Hallinto osallistui Palkeiden tilaisuuksiin etänä. Henkilöstö käytti myös eOppivan tarjontaa.

5.2.4 Taiteen edistämiskeskus

5.2.4.1 Johdon katsaus

Taiteen edistämiskeskus (Taike) vahvisti vuonna 2023 erityisesti yhteiskunnallisen toimintansa vaikuttavuutta. Keskeinen tavoite on taiteen ja taiteilijoiden työn ja sen vaikuttavuuden tunnetuksi tekeminen yhteiskunnan eri sektoreilla. Tämän ytimessä on paitsi taiteen rooli hyvinvoinnin ja moniarvoisen demokratian vahvistajana myös pyrkimys siihen, että taiteilijan työn merkitys ja mahdollisuudet tunnistettaisiin yhteiskunnassa laajalti.

Taike hoiti lakisääteisiä tehtäviään tehokkaasti, luotettavasti ja tavoitteisiin yltäen. Virasto aloitti vuonna 2023 kaksi alueellista kehittämishanketta, joilla vahvistetaan taiteen ja kulttuurin roolia Itä-Suomen ja Lounais-Suomen alueella. Alueellista näkyvyyttä vahvistettiin myös muilla hankkeilla, ja työ jatkuu vuonna 2024. Lisäksi yhteistyöhankkeita rakennettiin muun muassa taide- ja kulttuurialan järjestöjen ja eri viranomaisten yhteistyöllä. Taiken sidosryhmäverkosto laajeni luovilla aloilla muun muassa Luova verkko –hankkeen kautta ja OKM:stä Taiken avustusten piiriin siirtyneiden uusien järjestöjen myötä.

Taike vahvisti taiteen roolia aikalaiskeskustelussa muun muassa Taideparlamentti-paneeleillaan sekä presidenttiehdokkaiden kulttuuripoliittisella paneelilla. Taike otti vahvan roolin kulttuuripoliittisen selonteon valmistelussa.

Vuonna 2023 Taike sai strategiatyönsä päätökseen ja uusi strategia otettiin ilolla ja innostuksella vastaan viraston sisällä. Yhteisen vision päivittäminen jäi vuoden 2024 tehtäväksi.

Viraston panostus sisäiseen viestintään, avoimuuden lisäämiseen sekä HR-prosesseihin näkyi parantuneissa VM-baron tuloksissa loppuvuodesta.

Taiken johto koki muutoksia vuonna 2023: Heikki Korhonen aloitti Taiken henkilöstöpäällikkönä 18.1.2023. Paula Tuovinen lopetti Taiken johtajana 31.5.2023. Tämän jälkeen johtajan tehtävää hoiti taiteen tukemisen päällikkö Henri Terho 1.6.-31.7.2023, kunnes Kaisa Rönkkö aloitti viisivuotiskautensa viraston johtajana 1.8.2023.

5.2.4.2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yleistietolaatikko Taikesta

	2021 toteuma	2022 toteuma	2023 toteuma
Valtionavustus- ja apurahahakemukset	13 169	13 388	16 413
Myönteiset valtionavustus- ja apurahapäätökset	2 418	2 488	2 376
Korona-apurahahakemukset	15 608	8 532	-
Myönteiset korona-apurahapäätökset	11 809	7 219	-
Taiteilijaeläkehakemukset	552	609	623
Myönteiset taiteilijaeläkepäätökset	63	63	62
Apuraha-/avustushakemuksen käsittelyaika (keskimäärin viikkoa)	12,5*	13*	14
Tukimuotojen lukumäärä	17**	20***	16
Toimielinten lukumäärä	24	24	24
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet (sis. määräaikaiset rahap.)	68,2	70,6	70,9
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,5	3,5	3,8

*korona-apurahojen käsittelyajat eivät mukana

** ml. korona tukimuodot 19

*** ml. korona tukimuodot 22

Taike toteutti toiminnassaan lakisääteisiä tehtäviä edistään **taiteilijoiden toimeentuloa ja työllisyyttä** sekä tulossopimuksen mukaisia tavoitteita sovitun mukaisesti jakamalla OKM:n osoittamat määrärahat apurahoina yksilöille ja avustuksina taideyhteisöille. Apuraha/avustushakemusten määrä nousi edellisen vuoden noin 13 400 hakemuksesta lähes 16 500 hakemukseen. Myös taitelijaeläkehakemusten määrä pysyi yli 600 hakemuksessa.

Taiken asiantuntijapalvelut jatkoivat toimintaa taiteilijoiden työskentelyedellytysten vahvistamisessa. Julkisen taiteen sekä kulttuurihyvinvoinnin asiantuntijapalveluissa on vaikutettu sekä taiteilijoiden työtä mahdollistavissa rakenteissa että sparrattu uusia käynnistyviä hankkeita ja toimintamuotoja. Kuntien kulttuuritoiminnan asiantuntijapalvelut on vahvistanut maakunnallisia ja kuntien kulttuuritoiminnan verkostoja ja jakanut hyviä käytäntöjä mm. taiteilijoiden työllistämiseen.

Kulttuurisen moninaisuuden kehittämissuunnitelmassa painopisteenä oli sekä viraston sisäisen moninaisuuden osaamisen vahvistaminen että uusien dialogikorttien avulla järjestettävät koulutukset. Taiken työ taiteilijoiden työhyvinvoinnin osalta lisääntyi uudella yhteistyöhankkeella Työterveyslaitoksen sekä Muusikkojen liiton ja Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liiton kanssa. Samoin työ taiteilijoiden sosiaaliturvakysymysten taustalla ja yhteistyö sosiaaliturvakomitean kanssa jatkui.

Vuosi 2023 oli Taiken ESR+-ohjelmakauden koordinaatiohankkeen Luova verkko ensimmäinen täysi vuosi. Taike tuki sekä hankehakijoiden työtä että oli laajemmin rakentamassa uudenaikaisia yhteistyömalleja työ- ja elinkeinoministeriön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Taike jatkaa oman tehtävänsä vahvistamista osana luovan alan rakenteita.

Taike käynnisti vuoden 2023 aikana kaksi uutta alueellista kehittämishanketta, kohdealueinaan Itä-Suomen ja Lounais-Suomen alueet. Lisäksi jatkettiin kolmivuotista audiovisuaalisten tuotantojen käsikirjoitushanketta Filmiapaja, jonka kohdealueina ovat Lapin sekä Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnat. Hanke tekee laajaa yhteistyötä Oulun kulttuuripääkaupunkihankkeen kanssa.

Taike osallistui tulossopimuskaudellaan asiantuntijana ja yhteistyössä taiteen ja kulttuurin toimialan tiedon kartuttamiseen ja jakamiseen useissa kehittämishankkeissa, joista osa edistää myös julkisen hallinnon digitaalisaatiokehitystä ja avointa hallintoa. Näistä keskeisimpinä hankkeina mainittavia ovat OKM:n Taidejakulttuuri.fi-palvelun kehitystyö ja Suomen Kuntaliiton kulttuuritilasto KULTTI -järjestelmä.

Lisäksi Taike toimitti toimialaan liittyvää tietoa kumppaniensa tutkimushankkeisiin, kuten Cuporen Taiteilijana Suomessa -tutkimushankkeelle ja vuonna 2023 julkaistuun Taiteen ja kulttuurin barometriin, jonka teemana oli taiteilijoiden työhyvinvointi. Barometrin mukaan keskeisinä kuormitustekijöinä nähdään edelleen toimeentulon useat epäkohdat. Lisäksi suurimmalta osalta puuttuvat työterveyspalvelut ja muut työntekijäedut. Vastanneista 40 % ilmoitti harkinneensa alan vaihtoa tai vaihtaneensa ammattia viimeisen vuoden aikana. Ammatinvaihtamishalukkuus korostui erityisesti nuorilla taiteilijoilla sekä esittävien taiteiden aloilla.

Taiken tulossopimuksen toisena tavoitteena on **vahvistaa demokraattisen ja tasa-arvoisen yhteiskunnan kehitystä taiteen ja kulttuurin avulla sekä vahvistaa viraston toiminnan strategisuutta ja palveluita.**

Taiken strategia 2030 tavoitteet vahvistettiin vuonna 2023 ja ne huomioitiin uutta tulossopimusta valmisteltaessa.

Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihankkeessa edistyi ja ensimmäiset pilottihaut Haeavustuksia.fi-järjestelmässä toteutettiin syksyllä 2023. Kaikkiaan Taiken sähköisten hakemusten osuus oli 98 %, joka oli edellisvuotta hieman korkeampi.

Vuoden 2023 aikana Taiken työntekijöitä suorittivat VA-digiin liittyvän asiantuntijakoulutuksen, ja virastossa on valmisteltu aktiivisesti tulevan järjestelmän käyttöönoton tuomaa muutosta. Taikesta riippumattomat järjestelmän kehittämissiivheet vuoden aikana ovat vaikuttaneet myös suoraan Taiken aikatauluihin ja resurssitarpeisiin. Järjestelmästä puuttuu vielä Taikelle keskeisesti tärkeitä toiminnallisuuksia ja tämä on luonut epävarmuutta vuoden aikana mm. Salama-järjestelmästä tapahtuvaan irrottautumisen ajankohtaan ja siihen liittyvien toimenpiteiden käynnistämiseen.

Toinen merkittävä digitalisaatiota edistävä kehittämiskokonaisuus valmistui vuoden 2023 aikana, kun Taike sai menestyksellisesti päätökseen digitalisoinnin kehittämisprojektissa Valtorin tarjoaman VirastoVahva-asianhallintaratkaisun käyttöönoton asianhallinnan ja arkistoinnin säädösvaatimusten mukaisena (ARKKI/360/eArchive). Toimenpide on keskeinen osa viraston toimintojen sekä valtionavustusprosessien digitalisointia viraston valmistautuessa irrottautumaan Salama-järjestelmästä lähivuosina.

Kolmas digitalisointia edistävä toimenpide tulossopimuskauden aikana kohdistui alueelliseen toimintaan. Taikkeen vakiinutettiin osana uutta organisaatiota tieto- ja tapahtumapalvelutoiminta, jonka toteutustapa edistää alueellista yhdenvertaisuutta etä- ja hybriditilaisuuksilla, jotka välitetään verkon kautta. Taike verkostoineen järjesti kaikkiaan 91 tilaisuutta 16 maakunnassa ja 21 kaupungissa eri puolilla Suomea. Taiteen ja kulttuurin ammattilaisia tilaisuuksien osallistujista oli 57 %.

5.2.4.3 Toiminnallinen tuloksellisuus

Taiken tulossopimuksen toiminnan tuloksellisuutta kuvaavassa osiossa on sovittu, että **Taikessa uudistetaan viraston yhteydessä toimivien vertaisarviointia tekevien luottamuselinten toimintaa ja rakennetta sekä parannetaan virastorakennetta ja alueellisia palveluita.**

Syksyllä 2023 OKM jatkoi Taiken toimikuntalaitoksen uudistustyötä, jota varten järjestettiin kutsutyöpaja, verkkoavoriihi sekä avoin webinaari. Tarkoitus on, että uusi toimikuntarakenne tulisi voimaan vuonna 2026. Siinä tarkoitus on ottaa käyttöön asiantuntijapooleja ja asiantuntijapaneelleja päätöksenteon joustavuuden vahvistamiseksi ja esteellisyyksien aiheuttamien ongelmien parempaan hallintaan.

Vuonna 2023 maksettiin pilottikokeiluna arviointipalkkioita valtion taidetoimikuntien taiteilija-apurahoja koskevasta arvioinnista. Pilotti arvioitiin sisäisesti syksyllä 2023 ja OKM:n kanssa valmisteltiin yhdessä uutta arviointipalkkiomallia. Lisäksi luottamuselinten ja Taiken johdon vuoropuhelua jatkettiin säännöllisillä tapaamisilla.

Vuonna 2023 valmistui Taiken asiantuntijapilottien ulkoinen arviointi, jonka pohjalta jatketaan työtä palvelujen jatkuvuuden varmistamiseksi. Palvelujen uudesta rakenteesta tehdään ratkaisuja keväällä 2024.

Viestinnässä kehitettiin erityisesti työyhteisöviestintää VM-baron tulosten pohjalta. Keväällä avattiin uusi, entistä yhteisöllisempi intranet. Syksyllä käynnistettiin sisäisen viestinnän kehittämisen projekti, jonka ensimmäiset tulokset valmistuivat toimintavuoden aikana.

5.2.4.4 Toiminnallinen tehokkuus

Taiken tulossopimuksessa toiminnan tuloksellisuutta kuvaavassa osiossa on sovittu, että **virasto toimii tehokkaasti ja taloudellisesti**. Tavoitteiksi on asetettu hakeusten käsittelyprosessin sekä valtionavustusten selvitysprosessin tehostaminen. Tavoitteiden saavuttamista kuvaavat alla esitetyt mittariarvot.

	lähtötaso 2021	2022	2023
Mittari:	47,1 M€ +61,3 M€ =	45.1 M€ + 52 M€ +0,5	49,6 M€/24,5 htv
Jaetut eurot/va-toiminta htv	108,4 M€** / 26 htv =	M€+1,3 M€+2 M€ = 101 M€ / 22,9 htv =	2 M€/1 htv
	4,17 M€ / 1 htv	2 M€ / 1 htv*	
		4,4 M€/1 htv**	
Mittari:	apurahat 7*viikkoa /	apurahat 6,8* viikkoa/	apurahat:
Selvitysten keskimääräinen käsittelyaika apurahoissa/ yhteisöavustuksissa	yhteisöt 15 viikkoa	yhteisöjen avustukset 14,6 viikkoa	5,2 viikkoa, yhteisöjen avustukset 20,8 viikkoa

*mukana eivät ole korona-apurahat

** mukana korona-apurahat ja avustukset

Valtionavustustoimintaa on tehostettu kehittämällä toimintaprosesseja ja valtionavustusten tarkastustoimintaa. Tarkastustoimintaa varten on laadittu uusi tarkastussuunnitelma, jossa täsmennetään sisäisiä vastuita. Kasvavien hakemuserien myötä osa valtionavustusten taloustarkastamisesta on ulkoistettu tilintarkastusyhteisölle. Valtionavustusten käsittelyn osalta oleellista on yhtenäisten käytäntöjen tarkentaminen sekä sisäiset menettelytapoihin liittyvät ohjeet. Toimintaprosesseja on arvioitu aiempaa laajemmin myös osana tulevaa va-digiin (haeavustuksia.fi) siirtymistä varten. Ensimmäisiä uuden järjestelmän pilottihakuja varten valtionavustusten vaikuttavuustavoitteita ja arviointiperusteita on osin määritelty uudelleen.

Osana tuloksellista toimintaa sekä valtion toimitilastrategian toimeenpanoa Taiketiivistää tilankäyttöään. Taiken Joensuun toimipiste muutti keväällä 2023 Senaattikiinteistöjen hallinnoimiin valtion virastojen yhteiskäyttöisiin toimitiloihin.

5.2.4.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Vuonna 2023 Taikessa oli töissä 76 henkilöä, joista 59 oli naisia ja 17 miehiä. Vakituisessa virka- tai työsuhteessa oli 40 henkilöä ja määräaikaisia 36 henkilöä, joista rahapelitoiminnan määrärahoilla palkattuja määräaikaisia taiteenedistäjiä oli 22. Henkilötyövuosia vuonna 2023 oli 70,9, joista hankerahoitettujen osuus oli 5,3 henkilötyövuotta.

Henkilöstömäärä	2021	2022	2023	Muutos %
yhteensä	73	72	76	5,6
• naiset	56	55	59	7,3
• miehet	17	17	17	0,0
vakituiset	36	39	40	0,26
määräaikaiset	37	33	36	0,9
• joista läänintaiteilijat ja taideasiantuntijat*	25	22	22	0,0
henkilötyövuodet	68,2	70,6	70,9	0,3

Lähde: Tahti ja *Kieku

Henkilöstökulut

Vuonna 2022 henkilöstökulut olivat yhteensä 4 402 656,7 euroa ja välilliset työvoimakustannukset olivat 1 482 073,0 euroa.

Henkilöstökulut	2021	2022	2023	Vuosi muutos %
kokonaistyövoimakustannukset, €/vuosi	3 949 931,6	4 031 941,2	4 402 656,7	6,7
tehdyn työajan palkkojen %-osuus palkkasummasta	75,7	76,7	79,0	0,3
välilliset työvoimakustannukset, €/vuosi	1 435 341,8	1 520 089,8	1 482 073,0	3,4
henkilötyövuoden hinta, €	57 888,7	58 417,4	62 119,1	6,3

Lähde: Tahti

Vuoden 2023 aikana Taikessa pyrittiin aktiivisesti reagoimaan edellisvuoden VMBaro -työtyytyväisyyskyselyssä sekä työpaikkaselvityksissä esille nousseisiin teemoihin, joita käsiteltiin yhdessä henkilöstön kanssa. Erytisesti tunnistettiin tarvetta panostaa sisäiseen viestintään, työyhteisön vuorovaikutukseen ja toimintakulttuuriin sekä johtamiseen ja palkkausperusteiden ymmärrettävyyteen. Taikessa toteutettiin syksyn 2023 aikana sisäisen viestinnän kehittämisprojekti, jossa linjattiin ja selkiytettiin avoimuuteen, viestintään sekä myös työvälineisiin liittyviä vastuita ja toimintatapoja. Työyhteisön toimintakulttuurin kehittämiseksi sekä VMBarossa esille nousseiden epäasiallisen käytöksen kokemusten vähentämiseksi laadittiin Taikkeen vastuullisen käyttäytymisen periaatteet työyhteisössä. Samalla sanoitettiin mitä tarkoitamme eri käsitteillä ja minkälaista toimintaa jokainen voi työpaikalla toiselta odottaa. Epäasiallisen kohtelun selvittämisprosessi kuvattiin ja henkilöstölle järjestettiin teemaan liittyvä asiantuntijaluento. Johtamisen ja esihenkilötyön kehittämiseksi käynnistettiin säännölliset esihenkilökokoukset ja valmisteltiin valmentavaan johtamiseen ja työotteeseen liittyvää koulutuskokonaisuutta, joka toteutetaan vuonna 2024. Palkkauksen ymmärrettävyyttä lähdettiin kohentamaan yhteistoiminnallisessa palkkatiimissä, jossa päätettiin mm. uudistaa Taiken tehtäväkuvauspohja sekä ottaa käyttöön uusia viitetehtäväkuvauksia. Tehdyillä toimenpiteillä on ollut näkyvät vaikutukset VMBaron tuloksiin, jotka kääntyivät vuonna 2023 merkittävästi paremmiksi kyselyn jokaisella osa-alueella. Henkilöstön kokonaistyytyväisyys parani 0,33 (2022; 3,45, 2023; 3,78) ja Taike saavutti tai ylitti valtion keskiarvotason lähes jokaisen osa-alueen kohdalla.

5.2.5 Varastokirjasto

5.2.5.1 Johdon katsaus

Kirjaston ydintoiminnot vuonna 2023 toteutuivat vakiintuneella tavalla, eli aineistoa vastaanotettiin ja käsiteltiin kokoelmaan ennakoidun mukaisesti sekä välitettiin kaukolainoja asiakaskirjastoille. Vuoden aikana edistettiin useita yhteishankkeita. Näistä tarkemmin seuraavissa kappaleissa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Sivistyshallinto 2030: virasto on osallistunut OKM:n *Sivistyshallinto 2030* -hankkeen (aik. *konsernin kehittämishanke*) ohjaus- ja alakohtaisiin työryhmiin. Henkilöstö on osallistunut tiedotustilaisuuksiin ja viraston johtokuntaa on informoitu hankkeen etenemisestä. Linjatut toimenpiteet on huomioitu *Varastokirjaston tulossopimuksessa 2024–2027* ja *Talouden ja toiminnan suunnitelmassa (TTS) 2025–2028*. Konkreettisin, henkilöstöön vaikuttava ja kansalaisille näkyvin toimi hankkeessa on se, että nykyisistä 11 virastosta muodostetaan suurempia kokonaisuuksia, jolloin virastomäärä vähenee viiteen: vuoden 2026 alusta alkaen Varastokirjasto, Saavutettavuuskirjasto Celia sekä Kansallisarkisto muodostavat yhden uusista virastoista.

Uudisrakennus: Senaatti-kiinteistöt käynnisti opetus- ja kulttuuriministeriön puolella v. 2022 Varastokirjaston uudisrakennushankkeen ja solmi alkuvuonna 2023 hankesopimuksen rakennusliike SRV:n kanssa. Rakennushanke toteutetaan kokonaisvastuurakentamisen (KVR) urakkana. Kirjaston johto osallistui rakennuksen suunnittelukokouksiin, koko henkilöstö puolestaan tilojen toiminnalliseen suunnitteluun etenkin työskentely- ja kokoelmatilojen osalta. Vuoden 2024 aikana toteutetaan muuton ja kalustamisen kilpailutukset. Kuopion eteläpuolelle sijoittuva uudisrakennus valmistuu vuoden 2024 loppuun mennessä, muuttotoimet käynnistetään alkuvuonna 2025. Kirjaston toiminta aloitetaan uusissa tiloissa syksyllä 2025.

Kaukolainauksen kehittäminen: vuonna 2023 päättyneen Airut-hankkeen aikana etsittiin ratkaisuja kaukolainauksen käytänteiden sujuvoittamiseksi kirjastojärjestelmien välillä ja artikkelien lähettämässä suoraan loppukäyttäjäasiakkaalle. Osa hankkeen tavoitteista jäi toteutumatta, kuten kaukolainojen prosessointi eri kirjastojärjestelmien välillä. Sen sijaan Kapioston ja Varastokirjaston *Artikkelitilaukset suoraan loppukäyttäjälle* -pilottikokeilu osoittautui onnistuneeksi, uudeksi toimintatavaksi ja otetaan osaksi Varastokirjaston palvelutoimintaa vuonna 2025.

Kokoelmatyö sekä asiakas- ja kaukopalvelu: aineistoa vastaanotettiin yhteensä 1,9 hyllykilometriä (hkm) ja voitiin vähentää kirjastojen tilatarvetta. Aineisto käsiteltiin viiveettä, asetetun tavoitteen mukaisesti alle 6 kuukaudessa sen vastaanottamisesta. Vuoden aikana kokoelma karttui painetulla ja musiikkiaineistolla 1 543

hyllymetrin verran (hm). Vuoden lopussa Varastokirjaston kokoelman laajuus oli noin 106 hyllykilometriä. Vuodelle 2024 siirtyi käsittelyä odottavaa aineistoa 485 hm.

Vuonna 2023 annettiin 68 700 kaukolainaa (v. 2022: 65 600). Luku sisältää myös pdf-muodossa välitetyt artikkelitilaukset. Arvio vuoden 2023 tilauksista oli 71 800 lainaa, joten tuohon tavoitteeseen ei ylletty. Kaukolainatilaukset käsiteltiin pääsääntöisesti saapumispäivän aikana. Palvelu on ollut ajantasaista.

Henkilöstö: Henkilöstön määrä on pysynyt vakiintuneella tasolla: 18 virkaa, 17,49 htv. Vuoden aikana eläköityi yksi henkilö ja vapautunut virka täytettiin. Työtyytyväisyyskysely VMBaro toteutettiin lokakuussa, samaten kehityskeskustelut. Henkilöstön työtyytyväisyys pysyi korkealla tasolla ollen kolmatta vuotta peräkkäin 3,91. Kannustavina tekijöinä ovat muun muassa työyhteisön toimintakulttuuri, ajantasainen viestintä, mahdollisuus tehdä ja kokeilla asioita uudella tavalla sekä johdon toiminta. Työyhteisön toimintakulttuuri koetaan oikeudenmukaisena ja tasa-arvoisena. Kehittämisen osa-alueina nähdään palkkauksen perusteiden kehittäminen.

Sairauspoissaolojen määrä vuonna 2023 oli 11,44 päivää/htv ja ylittää vuodelle asetetun tavoitteen 9 pv/htv (2022: 9,09 päivää/htv). Tunnistetaan, että vähäisen henkilöstön virastossa yksikin pitkä sairauspoissaolo vaikuttaa poissaolojen keskiarvoon merkittävästi.

Talous: Kirjaston talousarvio vuodelle 2023 oli 1 751 000,00 euroa, ollen 3,73 % edellisvuotta suurempi (2022: 1 688 000 €). Siirtomäärärahaa vuodelle 2024 siirtyi 276 408,96 euroa. Talouden toteumaa seurattiin säännönmukaisesti.

5.2.5.2 Tuloksellisuus

Varastokirjasto toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja tuloksellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Tavoite 1: Varastokirjasto asettaa aineistonsa käyttöön nopeasti ja tehokkaasti.

Toimenpide: Kokoelmiin otettu aineisto asetetaan viiveettä tarvitsijoiden käyttöön. Aineistotiedot ovat löydettävissä kansallisista, avoimista tietokannoista. Varastokirjasto hyödyntää sähköisiä ja perinteisiä aineiston välityskanavia kulloisenkin tilanteen mukaisesti.

Mittarit ja toteutuma: 1) vastaanotettu aineisto käsitellään 6 kuukauden sisällä sen vastaanottamisesta, 2) kaukolainatilauksiin vastataan 24 tunnin sisällä. Tavoitteet toteutuivat.

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2023
Tarkastetun aineiston käsittelyaika <6 kk	<6	<6	<6	<6
Lainauspalvelun nopeus <24 h	<24 h	<24 h	<24 h	<24h

Tavoite 2: Varastokirjasto huomioi toiminnassaan ennakoivasti toimintaympäristön muutokset: valtionhallinnon taloudelliset reunaehdot, digitaalisaation ja normien purkamisen sekä hallinnollisen taakan purkamisen.

Toimenpide: Varastokirjaston sähköinen aineistonvälitys takaa kirjastoille kokonaistaloudellista hyötyä. Seurataan viraston budjetin toteumaa aktiivisesti ja reagoiden sekä hyödynnetään valtionhallinnon keskitettyjä palveluja toiminnassa.

Mittarit ja toteutuma: asiakaskirjastoille välitettyjen tilausten määrä ja prosenttiosuus kokonaistilauksista. Kaikkien tilausten yhteismäärä jäi alle asetetun tavoitteen. Joko PDF- tai OCR-muotoon skannattujen artikkelitoimitusten määrä nousi edellisvuodesta hieman.

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2023
Tilausten määrä yhteensä	66 716	65 617	68 677	85 000
PDF- tai OCR-tilaukset (kpl)	7 028	5 157	5 461	-
PDF/OCR: prosenttiosuus kaikista tilauksista	10,5 %	7,86 %	7,89 %	-

Kopioston ja Varastokirjaston *artikkelien suoratoimituksen pilottihanke* on nopeuttanut tilausprosessia kyseisten aineistojen osalta. Varastokirjasto on välittänyt hankkeessa mukana olevien kirjastojen ja tietopalvelujen asiakkaille artikkeliskannaukset suoraan loppukäyttäjäasiakkaalle. Mukana olevat kirjastot ja tietopalvelut: Aalto-yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Kansalliskirjasto, Luonnonvarakeskus LUKE, Oulun yliopisto ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL. Pilottihanke jatkuu vuoden 2024 ajan. Vuonna 2025, Varastokirjaston toiminnan käynnistyessä muuton jälkeen, artikkelien suoratoimitusta jatketaan osana kirjaston normaalitoimintaa.

5.2.5.3 Vaikuttavuus

Tavoite 1: Varastokirjasto vähentää kirjastojen kokoelmatilarvetta.

Toimenpide: Varastokirjasto ottaa vastaan määritellyn kokoelmapolitiikkansa mukaista tieteellisistä ja yleisistä kirjastoista siirrettyä aineistoa.

Toteuma: Aineistoa vastaanotettiin 1 854 hyllymetriä. Määrää voi pitää hyvänä, vaikka tulossopimukseen kirjattuun 2 000 hm:n määrään ei päästy. Tavoite ei toteutunut.

Kirjastot ovat tehneet kokoelmapolitiikan mukaista aineistontarkistamista. Tämä näkyi vastaanotetun aineiston määrässä siten, että Varastokirjastoon ei lähetetä kokoelmasta jo löytyvää aineistoa.

Tavoite 2: Varastokirjasto säilyttää kirjastojen kokoelmistaan poistaman vähemmän käytetyn aineiston.

Toimenpide: Varastokirjaston kokoelmiin liitetään Suomessa säilyttämisen arvoista aineistoa. Muu aineisto voidaan poistaa lähettävän kirjaston, mutta myös Varastokirjaston toimesta.

Toteuma: Aineistoa käsiteltiin 2 006 hyllymetriä, määrään sisältyy vuodelta 2022 siirtynyt käsittelemätön aineistomäärä 517 hm. Määrä on tulossopimuksen tavoitteen mukainen. Käsitellystä aineistosta kokoelmiin otettiin 1 543 hm aineistoa. Tavoite toteutui.

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2023
Tav. 1: Vastaanotettu (hm)	2 920	2 611	1 854	2 000
Tav. 2: Käsitelty (hm)	2 192	3 118	2 006	2 000

Tavoite 1: Koulutus- ja osaamistaso nousee.

Toimenpide: Varastokirjasto tukee koulutuksen ja osaamisen kehittämistä ja osallistuu kirjastojen palvelujen kehittämiseen nopealla aineistovälittämällä.

Mittari ja toteuma: Lainaupalvelun nopeus: kaukolainatilaukset on käsitelty alle 24 tunnissa tilauksen saapumisesta. Tavoite toteutui.

Tavoite 2: Kansalaislähtöisiä julkisia palveluita kehitetään. Edistetään digitaalisia palveluita ja esteettömyyttä sekä selkeää hallinnollista kieltä.

Toimenpide: Vaari-Finna on esteettömästi käytettävissä ja kaikille avoin.

Mittari ja toteuma: Hakujen määrä (kpl/v.): 726 606 kpl. Tavoite: 600 000 kpl – tavoite toteutui.

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tulossopimuksen tavoite 2023
Tav. 1: Lainauspalv.nopeus (<24 h)	<24 h	<24 h	<24 h	<24 h
Tav. 2: Hakujen määrä (kpl/v)	728 676	756 717	726 606	600 000

5.2.5.4 Toiminnallinen tehokkuus

Varastokirjasto toimii tehokkaasti, laadukkaasti ja taloudellisesti sekä huomioi valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Tavoite 1: Varastokirjasto asettaa aineistonsa käyttöön nopeasti ja tehokkaasti.

Toimenpide: Kokoelmiin otettu aineisto asetetaan viiveettä tarvitsijoiden käyttöön. Aineistotiedot ovat löydettävissä kansallisista, avoimista tietokannoista.

Mittari ja toteuma: Vastaanotettu aineisto käsitellään kuuden (6) kuukauden sisällä ja asetetaan käytettäväksi. Kokoelmaan otettu aineisto on löydettävissä avoimesta Vaari-Finnasta heti luetteloitietueen lisäämisen jälkeen. Tavoite toteutui.

Toiminnan tuottavuus

Aineiston vastaanotto, käsittely ja säilyttäminen: Aineistoa käsiteltiin 2 006 hyllymetriä (hm). Vastaanottoon ja käsittelyyn osallistui 11,76 henkilötyövuotta (htv), luku sisältää hallinnon jyvitetyn osuuden 1,31 htv.

Aineistoa käsiteltiin 171 hm/htv. Alla vuosien 2021–2023 toteumatiedot:

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tulossopimuksen tavoite 2023
Käsitelty (hm)	2 192	3 118	2 006	2 000
HTV	12,72	11,78	11,76	-
Käsitelty aineisto = tuottavuus (hm/htv)	172	265	171	235

Vuoteen 2022 verraten aineistoa käsiteltiin noin kolmannes vähemmän, tuottavuus aleni edellisvuodesta. Määrällisesti päästiin tulossopimuksen tavoitteeseen. Aineiston vastaanoton ja käsittelyn määrä on ollut tasapainossa, eikä käsittelyyn liittyviä ruuhkia kertynyt. Kirjastot ilmoittavat Varastokirjastoon hyvissä ajoin, mikäli ovat aikeissa lähettää poikkeuksellisen paljon käsiteltävää aineistoa. Vuonna 2023 ei vastaanotettu poikkeuksellisen suuria aineistolähetyksiä ja henkilöstöpanosta voitiin laajemmin käyttää muissa toiminnoissa.

Käsitellystä painetusta aineistosta monografioiden osuus oli n. 73 %. Sarja-aineistoa vastaanotettiin edellisvuoteen nähden merkittävästi vähemmän (2022: 1154 hm, 2023: 505 hm), kokonaiskäsittelystä n. 24 %. Musiikkiaineistoja käsiteltiin kokoelmaan aiempia vuosia enemmän, n. 3 % vuoden kokonaiskäsittelystä. Painettuja aineistoja vastaanotetaan kaikilta kirjastosektoreilta sekä yksityisiltä tahoilta, musiikkiaineistoja lähettävät pääasiassa yleiset kirjastot. Aineiston vastaanotto ja käyttöön asettaminen tehtiin viiveettä ja vakiintuneen kokoelmapolitiikan mukaisesti.

Tuottavuutta on kuvattu suhteuttamalla luetteloitujen tietueiden määrä henkilötöyö- vuosiin:

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tulosopimuksen tavoite 2023
Luetteloituja tietueita	64 871*	64 967*	63 037*	50 000
HTV	12,22	11,78	11,25	-
Luetteloitu aineisto = tuottavuus (tietuetta/htv)	5 308	5 515	5 603	5 515 **

* Luku sisältää vain lisätyt emotietueet. Osakohteet siirtyvät automaattisesti *Vaari*-tietokantaan, mikäli Melindassa on ko. emotietueeseen sisältyviä osakohteita. Osakohteet eivät sido työpanosta. Luku sisältää myös toisten kirjastojen omistajuusmerkitsemät tietueet (1 909 CD-levyä).

** Ei tulosopimukseen kirjattu luku. Laskukaava: luetteloidut tietueet, tavoite/vastaanoton ja käsittelyn toteutuneet HTV:tä ko. vuonna.

Tuottavuus kasvoi hieman, vaikka luetteloitujen tietueiden määrä henkilötöyövuotta kohti aleni. Henkilötöyön määrä oli edellisvuotta hivenen alhaisempi. Vastaanotettu aineisto on käsitelty palvelulupauksen mukaisesti kuuden (6) kuukauden sisällä sen saapumisesta Varastokirjastoon.

Vastaanotetun ja kokoelmaan päätyneen aineiston määrästä johtuen luetteloitujen tietueiden tulosopimustavoite ylittyi. Aineiston luettelointimäärään nähden työhön resursoitiin riittävästi henkilöstöä.

Aineiston käyttö: Tilaustapahtumia oli 68 677. Luku sisältää ensilainaukset, uusinnat, artikkelitilaukset sekä virheelliset tilaukset. Henkilötöyövuosia toimintoon käytettiin 5,10. Luku sisältää jyvitetyn osuuden hallinnon henkilötöyövuosista (0,64 htv). Tilauksia henkilötöyövuotta kohden oli 11 965.

Vuosien 2021–2023 vertailutiedot:

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tulosopimuksen tavoite 2023
Tilauksia	66 716	65 617	68 677	85 000
Henkilötöyövuosia	4,85	4,88	5,74	-
Tilauksia / htv = tuottavuus	13 756	13 446	11 965	16 575

Tuottavuus laski aineiston käytön osalta ja toimintoon osoitettiin edellisvuotta enemmän henkilöresursseja. Tilaukset jakautuivat

- postitettaviin lainoihin ("kirjat") 91,73 % 62 999 kpl
- skannauksina lähetettäviin ("artikkelit") 7,95 % 5 461 kpl
- Virheellisiä/puutteellisia tietoja sisältävät til. 0,32 % 217 kpl

Toiminnan taloudellisuus

Aineiston vastaanotto, käsittely ja säilyttäminen: Vuonna 2023 aineiston vastaanottoon, käsittelyyn ja säilyttämiseen liittyvät kustannukset olivat 1 435 857 euroa. Suurimmat kustannuslajit ovat mainituille toiminnoille jyvitetty henkilöstö- ja vuokratkustannukset sekä palvelujen ostokustannukset.

Aineiston käsittelyn määrät ja yksikkökustannukset, euroa/hyllymetri 2021–2023

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tulosopimuksen tavoite 2022
Käsitelty (hm)	2 192	3 118	2 006	2 000
Kustannukset	1 321 239	1 345 783	1 435 857	-
Euroa / hm	603	432	715	366

Aineistoa käsiteltiin 2 006 hyllymetriä. Vastaanottoon ja käsittelyyn osallistui 11,76 henkilötyövuotta (v. 2022: 12,29 htv). Aineiston käsittelyn yksikkökustannukset (euroa/hm.) nousivat lähes kolmanneksella vuoden 2022 toteumaan nähden. Syynä tähän on käsitellyn aineistomäärän vähäisempi määrä kuin edellisvuonna.

Kirjastot palasivat toiminnoissaan covid-pandemiaa edeltäneeseen aikaan: kokoelmatyötä tehtiin kirjastotiloissa ja aineistoja siirrettiin Varastokirjastoon kohtuullinen määrä. On kuitenkin selkeästi havaittu, että paitsi kirjastojen asiakkaat, myös kirjastojen henkilökunta hyödyntävät aiempaa useammin etätyöskentelymahdollisuuksia. Tällä voi olla vaikutusta kirjastojen tekemään kokoelmatyöhön ja siten aineistosiirtojen määrään.

Aineiston käyttö: Vuonna 2023 aineiston käyttöön liittyvät kustannukset olivat 327 575 euroa. Suurimmat kustannuslajit ovat toiminnolle jyvitetty henkilöstö- ja vuokratkustannukset sekä palvelujen ostokustannukset.

Aineiston käytön yksikkökustannukset euroa/tilaus 2021–2023

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tulosopimuksen tavoite 2023
Tilauksia	66 716	65 617	68 677	85 000
Kustannukset	251 490	262 738	327 575	-
Euroa/tilaus	3,76	4,00	4,77	4,00

Tilaustapahtumia oli vuoden aikana 68 677. Aineiston käyttöön eli kirjaston asiakaspalveluun osallistui 5,74 henkilötyövuotta (v. 2022: 4,88 htv), eli lähes henkilötyövuoden enemmän kuin vuotta aiemmin. Aineiston käytön yksikkökustannus ylitti tulosopimuksen tavoitteen, toimintoon osoitettiin edellisvuotta enemmän henkilötyöpanosta.

Tilaustapahtumien määrä kasvoi vuodesta 2022. Tilausmäärät lisääntyivät hie-
man artikkelien, mutta etenkin monografioiden osalta. Tavoitteeseen ei kuitenkaan päästy.

Kirjastojen e-aineistojen hankinta ja käyttö on kasvanut entisestään. Aineistoja on saatavilla verkoista ja verkostoista joko kohtuullisin kustannuksin tai maksutta. Näillä seikoilla nähdään olevan vaikutusta painetun aineiston käytön vähentymiseen. Vaikka Varastokirjaston palvelut, mukaan lukien lainaus- ja skannauspalvelu, ovat maksuttomia, haasteena on asiakaslähtöisten palvelujen kehittäminen ja erityisesti kaukolainauksen sujuvoittaminen. Haasteena nähdään myös laajan ja syvän kokoelman tuntemuksen lisääminen. Tässä yhtenä keinona nähdään kirjastojen kanssa tehtävä aktiivinen yhteistyö.

Toimitettujen tilausten määrä vaikuttaa Varastokirjaston toiminnan menokehitykseen, esimerkkinä rahti- ja postikustannukset 2020–2023:

2020	rahtikustannukset	11 935,42 €
2021	rahtikustannukset	19 210,46 €
2022	rahtikustannukset	16 967,85 €
2023	rahtikustannukset	16 835,56 €

- Rahtikustannukset nousseet 60,95 % vuodesta 2020 vuoteen 2021
- Rahtikustannukset vähentyneet -11,67 % vuodesta 2021 vuoteen 2022
- Rahtikustannukset pysyneet v. 2023 lähes samana kuin vuonna 2022

2020	postikustannukset	55 933,49 €
2021	postikustannukset	60 298,26 €
2022	postikustannukset	64 269,16 €
2023	postikustannukset	71 840,63 €

- Postikustannukset kasvaneet 7,8 % vuodesta 2020 vuoteen 2021
- Postikustannukset kasvaneet 6,59 % vuodesta 2021 vuoteen 2022
- Postikustannukset kasvaneet 11,78 % vuodesta 2022 vuoteen 2023

Maksullisen toiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat

Varastokirjastolla ei ole maksullista toimintaa.

5.2.5.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Varastokirjastossa työskenteli 19 virkamiestä, henkilötyövuosimäärä oli 17,49. Sukupuolijakauma: 6 miestä, 13 naista.

Viranhaltijat

	2021	2022	2023
Kokoaikaiset/vakituiset	18	17	18
Osa-aikaiset/määräaikaiset	1	1	1

Henkilöstön koulutustaso (lähde: tutkiahallintoa.fi)

	2021	2022	2023
Keskiasteen koulutus	22 %	24 %	21 %
Korkea-asteen koulutus	78 %	76 %	79 %

Henkilöstön määrä

	2021	2022	2023
Henkilöstön lukumäärä	19	18	19 (13 n, 6 m)
Muutos-% (ed. vuodesta)	0	- 5,55 %	+ 5,55 %

Lähtö- ja tulovaihtuvuus (% henkilöstöstä)

	2021	2022	2023
Lähtövaihtuvuus kpl	0	2	1
Tulovaihtuvuus kpl	0	1	2
Lähtövaihtuvuus %	0 %	11,11 %	5,26 %
Tulovaihtuvuus %	0 %	5,55 %	10,52 %

Henkilöstön keski-ikä vuosina 2021–2023

	2021	2022	2023
Naiset	49,92	44,42	51,38
Miehet	56,43	56,00	51,17
Henkilöstön keski-ikä	53,14	50,21	51,32
Yli 55-vuotiaiden osuus	53 %	55 %	58 %

Henkilöstön keski-ikä oli 51,32 vuotta, kun se valtiolla on keskimäärin 47,3 vuotta (v. 2022, lähde: tutkiahallintoa.fi).

Ikäjakauma v. 2023 (hlöä/vuosiväli)

35–40: 5   41–50: 0   51–60: 9   60–68: 4

Sairauspoissaoljen määrä vuonna 2023 oli 11,44 päivää/htv (2022: 9,09 päivää / htv). Sairauspoissaoljen kasvuun vaikuttaa erityisesti yksittäinen pitkä sairausloma. Työterveyshuollosta vastasi Mehiläinen. Työterveyden kustannukset olivat 1 534 euroa/htv. Vuoteen 2023 ajoittui useita ikäkausitarkastuksia sekä näiden toimesta tapahtuneita jatkoläheteitä.

	2021	2022	2023	Tavoite 2023
Sairauspoissaolot pv/htv	5,23	9,09	11,44	< 9
Työterveyshuolto (e/htv)	596	1 164	1 534	

Henkilöstökulut. Kustannuksiin on laskettu henkilöstön palkkakustannukset sivukuluineen:

	2021	2022	2023
Henkilötyövuodet	17,58	17,17	17,49
Kustannukset (€)	797 101	801 919	844 937
€/htv	45 341	46 705	48 310

Työajan kohdentuminen (17,49 htv):

- aineiston vastaanotto 0,45 htv
- luettelointi ja käsittely 10,00 htv
- aineiston käyttö 5,10 htv
- hallinnolliset tehtävät (työnjohto, tukitoiminnot) 1,94 htv

Harjoittelijat, työkokeilijat ja työelämään tutustujat vuonna 2023:

- logistiikka-alan opiskelija, työharjoittelupaikka: 2 kuukautta
- TET-jakso, perusasteen koululainen: 1 viikko
- yhdyskuntapalvelus

Henkilöstön koulutus ja osaaminen

Vuonna 2023 ammattitaitoa kehitettiin verkkokoulutuksin. Koulutustarpeita ja -toiveita kootaan vuotuisista kehityskeskusteluista, viraston toimintaan ja kehittämiseen liittyvistä tarpeista sekä valtion henkilöstötutkimus VMBaron tuloksista.

Koulutukseen käytetty aika saadaan Kieku-työajanseurantajärjestelmästä. Koulutuskustannuksiin on laskettu käytetyn työajan osuus sekä koulutuksen muut kulut (matkakulut, päivärahat, kurssimaksut, kouluttajien palkkiot). Etäosallistuminen on vakiintunut käytänteeksi, jolloin useamman virkamiehen on ollut mahdollista liittyä koulutustilaisuuksiin. Näin toimien kustannuksia on syntynyt ainoastaan käytetystä työajasta sekä mahdollisista osallistumismaksuista.

Osaamisen kehittämiseen liittyviä tunnuslukuja

	2021	2022	2023	Tulosopimuksen tavoite 2023
Koulutuskustannukset (€/htv)	1 000	402	339	-
Koulutukseen käytetty aika (tpv/htv)	3,58	0,68	1,73	3,5

Koulutuspäivien määrässä jäätiin alle tavoitteen. Vuoden aikana osallistuttiin pääasiassa verkkotilaisuuksina järjestettyihin koulutuksiin, kuten kirjastoalan tai henkilöstöhallinnon koulutuksiin.

Varastokirjaston työtyytyväisyyttä mitataan VMBarolla vuosittain. Työtyytyväisyyteen kannustavasti vaikuttavia seikkoja ovat muun muassa työyhteisön toimintakulttuuri ja viestintä, mahdollisuus tehdä ja kokeilla asioita uudella tavalla sekä johdon toiminta. Työyhteisön toimintakulttuuri koetaan oikeudenmukaisena sekä tasa-arvoisena. Kehittämisen osa-alueina nähdään etenkin palkkauksen kokonaisuus.

Työhyvinvoinnin tunnusluku

	2021	2022	2023	Tulosopimuksen tavoite 2023
Työtyytyväisyysindeksi (ast. 1-5)	3,91	3,91	3,91	>=4,0

Työtyytyväisyysindeksi on pysynyt edelleen korkeana. Vuonna 2023 VMBaro toteutettiin lokakuussa. Vastaajia oli 88 % henkilöstöstä.

	2021	2022	2023
Työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen (e/hvt)	437	429	702

Tulossopimukseen asetettujen tavoitteiden mukaan Varastokirjasto on vastuullinen työnantaja, joka arvioi toimintaansa jatkuvasti. Tavoitteena oli ammattitaitoinen, motivoitunut, oikein kohdistettu ja joustava henkilöstö. Toiminnan tuloksellisuuden, tehokkuuden sekä työhyvinvoinnin toteutumien mukaan tavoite saavutettiin.

Vuoden aikana työssäjaksamista ja työtyytyväisyyttä edistettiin muun muassa yhteisillä opinto- ja virkistysmatkoilla. Työnantaja tukee omaehtoista kulttuurin ja liikunnan harrastusta ePassi-henkilöstöedulla. Lisäksi käytössä on Break Pro -taukoliikuntasovellus.

6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Ministeriön sisäistä toimintaa ja organisaatiota koskevat linjaukset

Linjaukset 2023	Toteuma ja sen analyysi
Toteutetaan opetus- ja kulttuuriministeriön strategiaa 2030 sen linjausten mukaisesti. Osastojen ja toimintayksiköiden toiminnalla, ministeriön laadunhallintatyöllä sekä yhteistyöryhmien toiminnalla tuetaan ministeriön strategian toimeenpanoa. Vahvistetaan strategian seuranta.	Ministeriön strategia on voimassa ja se vaikutti ministeriön toimintaan läpäisevästi. Ministeriön yhteistyöryhmät asetettiin uudelle kaudelle 2023–2027. Uusina yhteistyöryhminä perustettiin kestävän kehityksen yhteistyöryhmä ja tietohallinnon yhteistyöryhmä. Strategian seuranta otettiin soveltuvin osin huomioon Sivistyskatsauksen valmistelussa.
Päätetään hallituskauden keskeiset hankkeet. Valmistaudutaan ministeriössä ja sen toimialoilla tulevaan hallituskauteen. Käynnistetään uuden hallitusohjelman toimeenpano. Valmistellaan virastojen uudet tulossopimukset kaudelle 2024–2027	Hallituskauden keskeiset hankkeet saatiin päätökseen ja niiden toimeenpanosta raportointiin osana VNK:n keskitettyä hallitusohjelman seuranta. Hallituskauteen varautumiseksi tuotettiin OKM:n osuudet tulevaisuuslainsäädäntöön sekä laadittiin OKM:n hallinnonalan virkanäkemykset ja hallitusohjelmakortit hallitusneuvottelujen tueksi. Uuden hallituskauden alussa osastot käynnistyvät uudistusten toimeenpanon hallitusohjelman pohjalta. Ministeriö ja virastot neuvottelivat marraskuussa uudet tulossopimukset kaudelle 2024–2027.
Vahvistetaan toimialan näkyvyyttä ja merkityksellisyyttä. Parannetaan tietopohjaa ja analyysikapasiteettia ministeriön toiminnan tueksi. Vahvistetaan systemaattista toimintaympäristön seuranta ja analyysia. Laajennetaan ennakointiajattelua kaikille toimialoille. Laaditaan riskienhallintapolitiikka. Laaditaan kriittisille toimintaprosesseille jatkuvuussuunnitelma. Jatketaan kansallisen hankintastrategian toimeenpanoa.	OKM:n ensimmäinen sivistyskatsaus valmistui. Riskienhallintapolitiikan valmistelu ja riskien hallinnan kehittäminen käynnistyi syksyllä 2023. HAL: Ministeriön jatkuvuudenhallinnan kehittämistä jatkettiin toimintavuoden aikana mm. laatimalla uusia jatkuvuussuunnitelmia. Ministeriö jatkoi kansallisen hankintastrategian pohjalta laadittua toimintasuunnitelman toimenpiteiden toteuttamista.

Linjaukset 2023

Vahvistetaan osaamista toimintaympäristön vaatimusten ja ministeriön strategisten tavoitteiden suuntaisesti. Kehitetään ministeriön strategista henkilöstösuunnittelua. Luodaan selkeitä osaamis- ja urapolkuja. Vahvistetaan henkilöstön tekemisen yhteiskunnallista merkityksellisyyttä tukevaa keskustelukulttuuria. Kehitetään assistenttityötä kehittämishankkeen tulosten pohjalta. Lisätään kriiseihin, riskeihin ja hybrdivaikuttamiseen liittyvää tietoutta. Lisätään viestintä- ja hyvän virkakielen osaamista.

Jatketaan laatutyötä ja ministeriön toimintakulttuurin kehittämistä. Yhdenmukaistetaan prosesseja osastoilla ja toimintayksiköissä. Prosessien kuvaamisesta siirrytään prosessien kehittämiseen. Kehitetään toimintatapoja sidosryhmien kanssa käytävän dialogin ja osallistamisen vahvistamiseksi. Laatutyöstä ja sen tuloksista viestitään koko henkilöstölle. Kehitetään uusia työn tekemisen tapoja ja niiden osaamista. Ministeriön työskentelyä ja toimintatapoja uudistetaan, siten että työprosessit vastaavat nykyistä paremmin käytössä olevia resursseja. Tämä edellyttää myös johdon tasolla tehtävien priorisointia ja valintoja. Lisätään töiden suunnitelmallisuutta ja tiedonkulkua.

Toteutetaan opetus- ja kulttuuriministeriön yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyötä tehtyjen linjausten mukaisesti. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolinjaukset otetaan huomioon kaikessa ministeriön toiminnassa. Osastojen, toimintayksiköiden ja yhteistyöryhmien toiminnalla tuetaan ministeriön yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolinjausten toimeenpanoa. Oteetaan käyttöön digitaalisen yhdenvertaisuussuunnittelun raportointityökalu (YVV).

Toteuma ja sen analyysi

Aloitettu strategisen henkilöstösuunnittelun kehittäminen sekä toiminnan ja talouden yhteensovittaminen henkilöstösuunnitteluun. Työ käynnissä ja tavoitteena saada malli käyttöön huomioiden vuoden 2025 toiminnan suunnittelua varten syksyn 2024 aikana.

Assistenttityön kehittämishankkeen johtopäätöksiä ja toimenpide-ehdotuksia käsiteltiin ministeriön johdon kanssa. Assistenttityön prosessien kehittäminen käynnistyi työpajoissa. Hankkeen toteutusta ja tuloksia käsiteltiin assistenttihenkilöstön kanssa osasto- ja yksikkökohtaisissa keskustelutilaisuuksissa.

Henkilöstön riskitietoutta pyrittiin parantamaan erityisesti riskienhallintapolitiikan ja jatkuvuudenhallinnan kehittämisen avulla.

Ministeriön laatutyötä jatkettiin. Osana ministeriön toiminnan kehittämistä jatkettiin ministeriön prosessien kuvaamista ja tarkistettiin olemassa olevien ydinprosessien kuvaukset. Laatutyöstä viestittiin henkilöstötilaisuudessa ja verkkosivuilla. Syksyllä 2023 päätettiin, että itsearviointia ei toteuteta vuonna 2024.

Ministeriössä ja virastoissa otettiin käyttöön yhdenvertaisuustyökalu ja toteutettiin sen avulla ensimmäinen arviointikierros kaikissa virastoissa.

Linjaukset 2023	Toteuma ja sen analyysi
Otetaan käyttöön valtioneuvoston uusi sähköinen päätöksentekojärjestelmä.	VAHVA PTS on otettu käyttöön tyydyttävästi. Kehitetään ja tuetaan uusia yhteisiä toimintatapoja PTS-yhteistyöverkoston kanssa. PTS-asiantuntija palvelun toimintamalli otetaan käyttöön.
Kehitetään sidosryhmäyhteistyötä sidosryhmäkyselyn pohjalta saatujen tulosten pohjalta	Sidosryhmätyön tueksi ja kehittämiseksi laadittiin käsikirja ja sitä tukevia aineistoja ml. hyvät käytännöt osastoilta. Käsikirja viimeistellään ja julkaistaan käyttöön vuonna 2024. Sidosryhmäkyselyn tuloksia otettiin huomioon myös ministeriön laatutyössä.
Kehitetään ministeriön johtamista. Arvioidaan johtamista. Kehitetään yhtenäisiä johtamisen periaatteita ja toimintatapoja. Toteutetaan esihenkilöitä koskeva 360 asteen arviointi osana johtamisen arviointia ja kehittämistä.	360-asteen arvioinnin toteuttamisvaihtoehdoista käytiin keskustelu johdon ja henkilöstön kanssa. Arviointiprosessi päätettiin toteuttaa sekä esihenkilöille että asiantuntijoille.

Opetus- ja kulttuuriministeriön henkilöstö

Selite	2019	2020	2021	2022	2023
Henkilöstömäärä	254	252	258	255	263
• Naiset	188	188	188	179	186
• Miehet	66	64	70	76	77
Henkilötyövuodet	250,3	247,3	258,8	253,8	260,2
Sukupuolijakauma (%)					
• Naiset	74	75	73	70	71
• Miehet	26	25	27	30	29
Vakinaiset	187	189	188	182	189
• Naiset	142 (76 %)	141	138	124	127
• Miehet	45 (24 %)	48	50	58	62
Määräaikaiset	67	63	70	73	74
• Naiset	46	47	50	55	59
• Miehet	21	16	20	18	15

Selite	2019	2020	2021	2022	2023
Ikärakenne					
• Keski-ikä	48,7	49,0	48,8	48,2	47,8
• 45 vuotta täyttäneiden osuus (%)	66	66	66	64	63
Sairauspoissaolot pv/htv	7	4,5	5,5	8,6	8,1
Kokonaistyövoimakustannukset (€)	18 364 055	18 651 913	19 701 980	19 615 817	21 257 688

*Taulukkoon sisältyy ministeriön palveluksessa olevien henkilötyövuodet ja palkkakustannukset kokonaisuudessaan.

7 Tilinpäätösanalyysi

Opetus- ja kulttuuriministeriö kirjanpitoyksikkönä

Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikköön kuuluivat vuonna 2023 opetus- ja kulttuuriministeriön lisäksi seuraavat virastot: Kotimaisten kielten keskus (KOTUS), Saavutettavuuskirjasto Celia (CELIA), Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI), Taiteen edistämiskeskus (TAIKE) ja Varastokirjasto.

7.1 Rahoituksen rakenne

Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettävissä ollut rahoitus (talousarvio ja siirtyneet määrärahat)

Vuonna 2023 opetus- ja kulttuuriministeriön käytettävissä olleet määrärahat olivat edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat mukaan lukien 3 342,3 miljoonaa euroa. Käytettävissä olevat määrärahat vähenivät 2 %. Hallinnonalan tuloarviotilit olivat yhteensä 452 milj. euroa.

Tuotot

Kirjanpitoyksikön tuotot olivat tilikaudella 2023 yhteensä 3,4 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuotoista noin 0,3 milj. euroa muodostui julkisoikeudellisista suoritteista ja 0,1 milj. euroa erillislakien perusteella hinnoitelluista suoritteista saaduista maksuista sekä noin 0,6 milj. euroa liiketaloudellisten suoritteiden tuotoista. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja kertyi noin 0,8 milj. euroa, josta 0,5 milj. euroa muilta valtion virastoilta saatua rahoitusta, 0,1 milj. euroa EU:lta saatua rahoitusta ja 0,2 milj. euroa muita yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikölle käyttöön asetetut määrärahat

Valtioneuvoston kanslia asetti opetus- ja kulttuuriministeriön käyttöön 29 993,00 euroa momentilta 23.01.03 (Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkausmenot) vuoden 2022 määrärahasta ja 36 348,67 euroa vuoden 2023 määrärahasta.

Ulkoministeriö osoitti opetus- ja kulttuuriministeriön käyttöön 175 000 euroa momentilta 24.90.20 (Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö) vuoden 2023 määrärahasta.

Maa- ja metsätalousministeriön momentilta 30.10.63 (Harvaan asuttujen alueiden elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittäminen) asetettiin Taiteen edistämiskeskuksen käyttöön 2 550 000 euroa vuoden 2021 määrärahasta.

Työ- ja elinkeinoministeriö osoitti kirjanpitoyksikön virastojen käyttöön yhteensä 137 497,19 euroa momentilta 32.30.51.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti kirjanpitoyksikön virastojen käyttöön momentilta 33.20.52 yhteensä 48 224,16 euroa.

Sosiaali- ja terveysministeriön momentilta 33.60.39 (Palvelurakenteen kehittäminen, lapsistrategia) osoitettiin opetus- ja kulttuuriministeriön käyttöön 30 000 euroa vuoden 2022 määrärahasta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahojen käyttöön asettamiset kirjanpitoyksiköille vuonna 2023 momenteittain:

230125 Terveet tilat 2028: Opetushallitukselle vuoden 2021 määrärahasta yhteensä 180 000 euroa ja vuoden 2022 määrärahasta yhteensä 120 000 euroa

290130 Lasten ja nuorten harrastustoiminta: Etelä-Suomen aluehallintovirastolle 5 239 574 euroa vuoden 2022 määrärahasta ja vuoden 2023 määrärahasta 11 760 425 euroa

290153 Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen: Työ- ja elinkeinoministeriölle 70 000 euroa vuoden 2022 määrärahasta ja 141 631 euroa vuoden 2023 määrärahasta

291020 Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot: Opetushallitukselle yhteensä 1 124 000 euroa vuoden 2022 määrärahasta ja yhteensä 2 175 756 euroa vuoden 2023 määrärahasta

292021 Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot: Opetushallitukselle vuoden 2021 määrärahasta 5 861 950,70 euroa, vuoden 2022 määrärahasta 7 434 214,13 euroa ja vuoden 2023 määrärahasta 3 128 340 euroa

294020 Korkeakoululaitoksen yhteiset menot: Opetushallituksen käyttöön vuoden 2021 määrärahasta 250 000 euroa ja vuoden 2022 määrärahasta 82 500 euroa

294053 Rahapelitoiminnan tuotot tieteen edistämiseen: Kansallisarkiston käyttöön 5 721 100 euroa ja Suomen ympäristökeskuksen käyttöön 62 706,21 euroa vuoden 2023 määrärahasta

298050 Eräät avustukset: Museoviraston käyttöön 944 000 euroa vuoden 2022 määrärahasta ja 1 000 000 euroa vuoden 2023 määrärahasta

298052 Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen: Museovirastolle 200 000 euroa ja Etelä-Suomen aluehallintovirastolle 2 200 000 euroa vuoden 2023 määrärahasta

298055 Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus- ja säilyttäminen: Museovirastolle 173 030 euroa vuoden 2023 määrärahasta

299030 Avustukset Liikkuva -ohjelmiin: Etelä-Suomen aluehallintovirastolle yhteensä 844 581 euroa ja Maahanmuuttovirastolle 11 000 euroa vuoden 2021 määrärahasta

299050 Rahapelitoiminnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen: Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen käyttöön yhteensä 1 161 300 euroa, Etelä-Suomen aluehallintoviraston käyttöön yhteensä 10 585 180 euroa ja Suomen Akatemian käyttöön 30 000 euroa vuoden 2023 määrärahasta

299056 Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen: Etelä-Suomen aluehallintoviraston käyttöön 354 383 euroa vuoden 2021 määrärahasta ja 671 145 euroa vuoden 2023 määrärahasta

299150 Rahapelitoiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen: Etelä-Suomen aluehallintoviraston käyttöön yhteensä 9 060 0000 vuoden 2023 määrärahasta, 35 000 euroa Oikeusministeriön käyttöön vuoden 2023 määrärahasta

299151 Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö: Etelä-Suomen aluehallintovirastolle 2 805 000 euroa vuoden 2022 määrärahasta ja yhteensä 22 272 000 euroa vuoden 2023 määrärahasta

299152 Valtionosuudet kuntien nuorisotoimeen ja eräät avustukset: Etelä-Suomen aluehallintoviraston käyttöön 4 140 000 euroa vuoden 2023 määrärahasta.

7.2 Talousarvion toteutuminen

Opetus- ja kulttuuriministeriölle osoitetuissa määrärahoissa tapahtuneet muutokset

Opetus- ja kulttuuriministeriölle osoitetut määrärahat kasvoivat lisätalousarviot mukaan lukien yhteensä vuonna 2023 noin 306,1 milj. eurolla (verrattuna vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon). Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyön määrärahataso väheni yhteensä 17,7 milj. eurolla, ammatillisen ja lukiokoulutuksen menojen määrärahat kasvoivat yhteensä 60,8 milj. eurolla ja korkeakouluopetuksen ja tutkimuksen määrärahat 83,4 milj. eurolla. Liikuntatoimen määrärahat kasvoivat 7,0 milj. euroa ja nuorisotoimen määrärahat 1,7 milj. euroa.

Esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin kohdennettiin talousarviossa 15,2 milj. euroa valtionavustuksina. Perusopetukseen valmistavaan opetukseen sekä turvapaikanhakijoiden ja tilapäisen suojelun piirissä olevien lasten varhaiskasvatukseen (maahanmuuttokokonaisuus) kohdennettiin yhteensä 100 milj. euroa. Oppilas- ja opiskelijahuollon palvelujen vahvistamista perusopetuksessa ja toisella asteella jatkettiin jakamalla avustuksia 12 milj. euroa.

Ammattikorkeakoulujen T&K –toiminnan vahvistamiseen kohdennettiin pysyvästi 5 milj. euroa lisäystä. Kertaluonteisesti lisäystä kohdennettiin 6,3 milj. euroa varhaiskasvatuksen opettajien lisäaloituspaikkoihin ja 10 milj. euroa Itäisen Suomen korkeakoulujen opiskelupaikkojen lisäämiseen elinvoima-aloille ja tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistamiseen.

Oppivelvollisuuden laajentamisen ja maksuttoman toisen asteen toimeenpanoa jatkettiin ja siihen kohdistettiin aiempien päätösten mukaisesti 102 milj. euroa. Ammatillisen koulutuksen rahoituspohjaa vahvistettiin pysyvästi 50 milj. eurolla. Hoiva-avustajakoulutuksen järjestämiseen osoitettiin 18,6 milj. euroa ja ukrainalaisille pakolaisille järjestettävään koulutukseen 8,5 milj. euroa. Lisäksi ankuritoiminnan vahvistamiseen ja muuhun nuorten jengiytymistä ja rikollisuutta ennaltaehkäisevään toimintaan toisella asteella kohdistettiin 4,6 milj. euroa.

Taiteen ja kulttuurin määrärahat luvussa 29.80 vähenivät vuonna 2023 talousarviossa edelliseen vuoteen nähden. Vähenemiseen vaikutti erityisesti koronatukien myöntämisen päättyminen. Vuonna 2023 esittävän taiteen ja museoiden sekä taiteen perusopetuksen valtionosuuksia maksettiin yhteensä 243,2 milj. euroa. Taiteen ja kulttuurin toimialalle myönnettiin valtionavustuksia ja apurahoja yhteensä 173,6 milj. euroa, josta Suomen kestävän kasvun ohjelmaan kuuluvan kulttuuri- ja luovien alojen uudistumisen rakennetuen osuus oli 8,8 milj. euroa. Kansallisten taidelaitosten toimintaan osoitettiin valtionrahoitusta yhteensä 63,1 milj. euroa.

Opintotukimenot olivat 791 milj. euroa (kasvua vuoteen 2022 noin 105 milj. euroa). Opintolainojen valtiontakauksesta aiheutuvat menot ja valtion takaajana maksettavaksi tulevien lainojen määrä (53 milj. euroa) kasvoivat eniten. Opintoraha- ja asumislisämenot olivat noin 494 milj. euroa, sisältäen muun muassa kasvua opintorahojen indeksikorotuksista (+ 10,6 milj. euroa). Korkeakouluopiskelijoiden lähiopiskelun yleistettyä ateriatukimenot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna lähes 30 prosenttia ollen 32 milj. euroa. Koulumatkatukimenot kasvoivat oppivelvollisuusuu-distukseen sisältyvän koulumatkatukioikeuden toteutuessa täydessä laajuudessa sekä HSL:n siirrettyä koulumatkatuen uudeksi laskuttajaksi (+18,9 milj. euroa).

Vuoden 2023 talousarviorahoitus liikuntatoimeen pysyi edellisvuoden (n. 160 milj. euroa) tasossa. Käytettävissä olevaan määrärahatasoon vaikuttivat pandemian haittojen ehkäisemisestä muodostunut siirtomäärärahakanta sekä lisätalousarvioissa myönnettyt korona-avustukset vuonna 2022 (7,5 milj. euroa) ja vuoden 2023 liikuntapaikkarakentamisen lisärahoitus 5 milj. euroa. Vuonna 2023 rahapelitoiminnan tuoton alenemaa kompensoitiin talousarviossa kertaluonteisesti 3,1 milj. eurolla. Hallituksen tavoitteena on kääntää kaikkien ikäryhmien liikkuminen kasvuun. Tavoitteen toteuttamiseksi laadittiin liikunnallisen elämäntavan ja toimintakyvyn poikkihallinnollinen ohjelma, jonka rahoitus ja toimeenpano toteutetaan tällä hallituskaudella.

Nuorisotyön vuoden 2023 lopullinen määrärahataso 83 milj. euroa aleni laskennallisesti 5,3 milj. euroa edellisvuodesta. Etsivän nuorisotyön hallitusohjelmarahoitus 4,5 milj. euroa poistui ja sitä kompensoitiin vuoden 2022 siirtomäärärahaosuudella. Vuoden 2022 määrärahatasoon vaikutti lisätalousarvion pandemiavaikutusten ehkäisemisen rahoitus 7 milj. eurolla. Vuoden 2023 lisämäärärahat 5,5 milj. euroa kohdennettiin nuorisotyön vahvistamiseen nuorten väkivaltaisen käytöksen ja rikosten ehkäisemiseksi sekä oppilaitoksissa tehtävään nuorisotyöhön. Vuonna 2023 rahapelitoiminnan tuoton alenemaa kompensoitiin talousarviossa kertaluonteisesti 1,1 milj. eurolla.

Talousarviossa toteutuneet rakenteelliset muutokset on sisällytetty liitteeseen 1.

Talousarvion ja lisätalousarvion toteutuminen

Tulotilille 12.29.88 tilitetyt Veikkaus Oy:n varsinaiset tuotot vuodelle 2023 olivat yhteensä 245,4 milj. euroa, mikä oli 145,9 milj. euroa budjetoitua vähemmän. Tähän vaikutti osaltaan maksuperusteisesti budjetoitujen tuottojen vuoden 2023 viimeisen tilityksen (63,6 milj. euroa) kohdentuminen vuodelle 2024. Varsinaisen tuottojen lisäksi jakamattomia voittovaroja tuloutettiin tulomomentille 12.29.88 yhteensä 7 milj. euroa.

Opintotukitoiminnan tuloja kertyi 55,7 milj. euroa budjetoitua enemmän takausvastuusaatavien lisäysten ollessa ennakoitua suuremmat. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muiden tulojen momentille 12.29.99 kertyi tuloja yhteensä 14,2 milj. euroa, mikä muodostuu pääasiassa valtionosuuksien ja –avustusten palautuksista.

Esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin osoitettuja valtionosuus ja –avustusmäärärahoja jäi käyttämättä 95,2 milj. euroa, vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin osoitettuja valtionosuus ja –avustusmäärärahoja 0,4 milj. euroa ja valtionosuus ja -avustusmäärärahoja ammatilliseen koulutukseen 2,1 milj. euroa. Valtionosuus ja -avustusmäärärahaa lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin jäi käyttämättä 5 milj. euroa. Opintoraha ja asumislisämomentilta jäi määrärahaa käyttämättä 21,1 milj. euroa etuuksien käytön jäätyä ennakoitua pienemmäksi.

Tilinpäätöksessä peruutetut siirretyt määrärahat (13,2 milj. euroa) on eritelty tilinpäätöksen liitteellä 4. Suurimmat perutut määrärahat olivat Kulttuurialojen yhteisöt –määräraha (2,1 milj. euroa) ja jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittämisen määräraha (0,5 milj. euroa). Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman mukaisten menojen ja avustusten maksamiseen liittyvä määräraha (9,8 milj. euroa) peruutettiin ja budjetoitiin uudelleen lisätalousarviossa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot –momentin (29.01.29) määrärahan käyttö ylittyi 2 975 023 eurolla, opintolainojen valtiontakaus -momentin (29.70.52) 1 961 428 eurolla ja korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon –momentin (29.80.40) 59 029 eurolla. Ylityksiin myönnettiin ylitysluvat.

Siirrettyjen määrärahojen käyttö ja muutokset siirretyissä määrärahoissa

Vuodelle 2024 siirtyi edelliseltä vuodelta 106,2 milj. euroa. Vastaavasti vuodelle 2023 siirtyi 164,2 milj. euroa, joten siirtomäärärahakanta pieneni 58,0 milj. euroa. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittämiseen osoitettuja määrärahoja siirtyi seuraavalle vuodelle 22,2 milj. euroa. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteisiin menoihin osoitettuja määrärahoja siirtyi 4,6 milj. euroa. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteisiin menoihin osoitettuja määrärahoja siirtyi 5 milj. euroa. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteisiin menoihin osoitettuja määrärahoja siirtyi 17,3 milj. euroa ja valtionrahoitusta yliopistojen toimintaan 16,4 milj. euroa.

Kulttuurin ja taiteen vastualueen eräiden avustusten momentin määrärahoja siirtyi 19,7 milj. euroa sisältäen mm. aikaisemmilta vuosilta siirtyneitä valtionavustuspäämäärärahoja koronaepidemian vaikutusten vähentämiseen kulttuurin ja taiteen vastualueella (11,8 milj. euroa). Liikunnan ja huippu-urheilun edistämiseen osoitettuja määrärahoja siirtyi 3,2 milj. euroa ja valtionosuudet kuntien nuorisotoimeen ja erät avustukset –momentin määrärahoja 3,6 milj. euroa.

Kirjanpitoyksikköön kuuluvien virastojen toimintamenomomenttien siirtomääräraha-kanta pieneni edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintamenomenteilta siirtyi määrärahoja vuodelle 2024 yhteensä 5,2 milj. euroa, kun vuodelta 2022 vuodelle 2023 määrärahoja siirtyi 5,6 milj. euroa.

7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikön toiminnan tuottoja kertyi yhteensä 3,4 milj. euroa, joista maksullisen toiminnan tuottoja oli 0,9 milj. euroa ja muita toiminnan tuottoja 2,5 milj. euroa. Tuotot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 3,6%. Muista toiminnan tuotoista 51 % kertyi yhteistoiminnan kustannusten korvauksista ja 32% yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoista.

Toiminnan kulut olivat yhteensä 90,8 milj. euroa. Kulujen määrä on noin 8,9 milj. euroa pienempi kuin edellisenä vuonna. Kuluista henkilöstökulujen osuus on 43 %, palvelujen ostojen 51%, vuokrien 4 % ja muiden kulujen osuus 2 %.

Palvelujen ostot olivat yhteensä 46,0 milj. euroa, mikä on 5,6 milj. euroa enemmän kuin edellisellä tilikaudella. Palvelujen ostojen nousu selittyy pääasiassa kasvaneilla ICT käyttöpalvelukuluilla. ICT käyttöpalveluista (23,3 milj. euroa) valtaosa on korkeakoulujen yhteiseen käyttöön hankittuja käyttöpalveluita. Tietotekniikan asiantuntijapalveluihin käytettiin 8,7 milj. euroa, muihin asiantuntija- ja tutkimuspalveluihin 6,2 milj. euroa ja talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusmaksuihin noin 0,6 milj. euroa. Matkustuspalveluiden kustannukset nousivat 1,1 milj. euroon, mikä on 0,2 miljoonaa euroa suuremmat kuin edellisenä vuonna.

Rahoitustuotot 3,6 milj. euroa muodostuu lähes kokonaisuudessaan opintolainojen takausvastuusuorituksista kertyvistä koroista. Rahoituskulut olivat vuonna 2023 yhteensä 7,4 miljoonaa euroa, mikä on 9,1 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2022. Rahoituskulut muodostuivat pääasiassa epävarmojen opintolainojen takausvastuusaatavien tileistä poistoista ja maksuvapautuksista. Muista satunnaisista tuotoista, 0,6 milj. euroa, pääosa muodostuu Kansallisgallerian kokoelmiin saaduista taidelahjoituksista.

Siirtotalouden kulut, 6 557 milj. euroa, muodostuvat pääosin opetus- ja kulttuuriministeriön maksamista lakisääteisistä valtionosuuksista, valtion rahoituksesta yliopistoille, harkinnanvaraisista valtionavustuksista, opintotuen maksuista ja kansainvälisten järjestöjen rahoitus- ja maksuosuuksista. Verot ja veronluonteiset maksut, 252,4 milj. euroa, muodostuvat veikkausvoittovarojen tuloutuksista.

7.4 Tase

Kansallisomaisuuden tasearvo kasvoi 2,2 milj. eurolla, mikä johtuu pääosin Kansallisgallerian ja valtion taideteostoimikunnan taidehankinnoista. Koneiden ja laitteiden tasearvo oli 0,3 milj. euroa. Muut aineelliset hyödykkeet, 7,9 milj. euroa, muodostuu valtion taidekokoelmien taidehankinnoista. Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset euromääräisistä sijoitukset ovat 2012,9 milj. euroa, josta 1258,0 milj. euroa muodostuu pääomasijoituksista julkisoikeudellisiin yliopistoihin. Myyntisaamiset pysyivät edellisen vuoden tasolla ollen 0,3 milj. euroa.

Saadut ennakot olivat yhteensä 19,7 milj. euroa ja ostovelat 6,8 milj. euroa.

Siirtovelat (7,0 milj. euroa) muodostuu pääosin lomapalkkaveloista. Muut lyhytaikaiset velat, 86 milj. euroa, muodostuu lähes kokonaisuudessaan harkinnanvaraisten valtionavustusten maksamattomista eristä. Rahastojen pääoman arvo säilyi lähes ennallaan.

8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriön johto vastaa siitä, että ministeriössä toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähdyn asianmukaiset sisäisen valvonnan menettelyt, jotka varmistavat opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, ministeriön hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen, sekä ministeriön johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot ministeriön taloudesta ja toiminnasta. Menettelyjen on myös käsitettävä opetus- ja kulttuuriministeriön vastattavana ja välitettävänä olevien varojen hoidon sekä ne ministeriön toiminnat ja tehtävät, jotka se on antanut toisten virastojen ja laitosten yhteisöjen ja yksityisten tehtäväksi, tai joista se muuten vastaa. Ministeriön sisäisen valvonnan menettelyissä on lisäksi otettava huomioon Euroopan yhteisön oikeudesta aiheutuvat ministeriön toimintaan kohdistuvat vaikutukset.

Opetus- ja kulttuuriministeriön sisäisen valvonnan arviointi perustuu soveltuvin osin valtiovarain controller -toiminnon suosituksen mukaiseen sisäisen valvonnan arviointikehikkoon.

Sivistyshallinnon rakenneuudistus

Hallitusohjelman mukaan tavoitteena on selkiyttää opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan kuuluvaa virastorakennetta, keventää päällekkäistä hallintoa ja vahvistaa virastojen tuloksellista ohjausta sivistyshallinto 2030 -loppuraportin suuntaisesti huomioiden nykyisten yksiköiden erilaiset tehtävät. Opetus- ja kulttuuriministeriö on 10/2023 asettanut Sivistyshallinto 2030 -uudistushankkeen. Valmistelua ohjaa ohjausryhmä ja lisäksi asetettiin neljä alatyöryhmää valmistelemaan lainsäädäntöön, henkilöstöön, viestintään sekä digitalisaatioon ja tietohallintoon liittyviä asioita. Lisäksi aikaisemmassa vaiheessa asetettu yhteisiä palveluita ja ohjausta koskevan valmisteluryhmän työ sisällytetään uudistushankkeeseen.

Lasten, nuorten ja perheiden ministeriryhmä linjasi joulukuussa 2023 Sivistyshallinto 2030 -hankkeen suuntaviivoista.

Laadunhallintatyö

Laadunhallintatyötä on jatkettu CAF-mallilla (Common Assessment Framework). Arvioinnin tuloksista valitaan vuosittaiset kehittämiskohteet ministeriön tulossuunnitelmaan ja osastojen/yksikköjen omiin vuosisuunnitelmiin. Viime vuosien kohteita ovat olleet mm. toimintaprosessien kuvaaminen, perehdyttämisen kehittäminen ja sidosryhmäkyselyn vakiinnuttaminen. CAF-malliin liittyvä itsearviointi on suoritettu viimeksi vuonna 2022, ja sen mukaisia kehittämistehtäviä on hyödynnetty tulossuunnittelussa ja tuloskeskusteluissa myös vuonna 2023. CAF-arviointi toteutetaan suunnitelman mukaan joka toinen vuosi, jolloin seuraava arviointivuosi olisi 2024. Arviointia on kuitenkin päätetty lykätä johtuen käynnissä olevasta sivistyshallinnon rakenneuudistuksesta, jonka valmistelussa arvioidaan kaikki prosessit vuosien 2024 ja 2025 aikana.

Riskienhallinta

Vuoden 2023 tulossuunnitelmaa varten ministeriön ja hallinnonalan riskejä on arvioitu tulossuunnitelman valmistelussa ja tulosneuvotteluissa sekä tulosohjausmenettelyssä. Riskit on käsitelty kansliapäällikön johtoryhmässä. Ministeriön toiminnassa arvioidaan riskejä osana johtamista.

Ministeriössä käynnistettiin vuonna 2023 riskienhallintapolitiikan laatiminen. Riskienhallinnalle nimettiin vastuuhenkilö, joka projektoi ja koordinoi riskienhallintapolitiikan laatimista ja jalkauttamista. Kansliapäällikön johtoryhmässä käsitellyn aikataulun mukaan riskienhallintapolitiikka valmistuu ja riskienhallintapolitiikan mukainen riskienhallinnan jalkautus alkaa vuonna 2024.

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen ohjesääntö ja menettelytapaohje päivitettiin vuonna 2023.

Osana sivistyshallinnon rakenneuudistuksen valmisteluryhmän toimintaa asetettiin pienryhmiä valmistelevaan esityksiä tavoitetilan mukaisista yhteisistä toiminnoista. Yksi tunnistettu toiminto oli sisäinen tarkastus. Sivistyshallinnon virastojen sisäisten tarkastajien pienryhmä teki esityksen siitä, miten sisäisen tarkastuksen vaikutavuutta sivistyshallinnossa vahvistetaan, ja miten virastojen sisäisten tarkastusten toimintaa voidaan tarkastella enemmän yhtenä kokonaisuutena ja luoda yhtenäisempiä sisäisen tarkastuksen toimintamalleja. Osana esitystä toteutettiin sivistyshallinnon ministeriön ja virastojen sisäisen tarkastuksen nykytilan kartoitus sekä hyvien käytäntöjen kartoitus.

Ilmoittajansuojelukanava

Ministeriö on ottanut vuonna 2023 käyttöön ilmoittajansuojelulain edellyttämän sisäisen ilmoituskanavan.

Ministeriö on nimeämispäätöksellä nimittänyt käsittelyryhmän, joka vastaa ilmoittajansuojelukanavan ilmoitusten käsittelystä. Opetus- ja kulttuuriministeriössä samat henkilöt käsittelevät sekä lain 10 §:n mukaisesti sisäiseen ilmoituskanavaan tulleet ilmoitukset sekä 18 §:n mukaisesti oikeuskanslerinviraston opetus- ja kulttuuriministeriölle (toimivaltainen viranomaisen) siirtämät ilmoitukset. Ministeriön kirjanpitoyksikköön kuuluvat virastot vastaavat oman ilmoituskanavan toteuttamisesta, mikäli ovat ilmoittajansuojelulain perusteella siihen velvollisia.

Arvioinnin ja asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella sisäinen valvonta on olennaisilta osin järjestetty asianmukaisella tavalla.

Kotimaisten kielten keskus

Sisäinen toimintaympäristö ja toimintarakenteet

Työjärjestyksen mukaan Kotuksen johtaja vastaa laitoksen sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta. Toiminnan organisointi ja sisäiset toimintatavat ovat perustuneet strategiaan, toiminta- ja taloussuunnitelmaan, osastojen, yksiköiden ja projektien suunnitelmiin sekä henkilöstön tehtäväkuvauksiin ja vuosittaisiin kehityskeskusteluihin. Toiminnan suunnittelussa on otettu huomioon OKM:n tilinpäätöskannanotto. Sisäisen valvonnan vastuista on määrätty sekä työjärjestyksessä että taloussäännössä.

Johtaja, osastonjohtajat ja yksikönpäälliköt vastasivat sisäisestä valvonnasta mm. menoseurannan osalta. Lisäksi he vastasivat osaltaan matkasuunnitelmien ja laskujen käsittelystä sekä poissaolojen ja työajan seurannasta. Käytössä olevat sähköiset järjestelmät, kuten Kieku, vähentävät valvontariskejä ja parhaimmillaan järjeistävät työtä.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden tuotanto hallinnon palvelukeskuksessa on vakiintunut samoin kuin toimialariippumattomien ICT-palvelujen tuottaminen Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin palveluina.

Tavoitteiden asettaminen

Kotus on pyrkinyt asettamaan hankkeidensa, projektiansa ja toimintojensa tavoitteet realistisesti ja tiedossa olevia muutoksia arvioiden sekä siten suunnannut toimintaansa lain antamissa puitteissa. Tulosindikaattorien perusteella näyttää siltä, että tavoitteiden asettamisessa vuositasolla on onnistuttu.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta

Kotuksen keskeiset riskialueet ovat talouteen, henkilöstöön ja tietoturvaan liittyviä. Riskienhallintaa arvioidaan säännöllisesti osana johtamista.

Talousriski on toteutunut, sillä taloudelliset toimintamahdollisuudet ovat heikentyneet tuntuvasti viimeisten 12 vuoden aikana. Tämän takia henkilöstöä on vähennetty ja tehtäviä karsittu.

Erityisesti resurssivähennykset ovat vaikuttaneet tulevaisuuteen varautumiseen, sillä tulevaisuusinvestointeja (esimerkiksi kieliteknologian hyödyntämiseen) ei ole ollut mahdollista tehdä. Henkilöstösuunnitelmassa on linjattu, että vuosina 2022–2024 pyrittäisiin rekrytoimaan kolmen lähtevän työntekijän tilalle yksi uusi työntekijä tavoitteena turvata välttämättömät perustehtävät ja -toiminnot. Kukin työtehtävä harkitaan kuitenkin erikseen ottaen huomioon Kotuksen senhetkinen määrärahatilanne sekä mahdolliset ministeriöstä tai muualta tulevat valtionhallinnon linjaukset ja velvoitteet sekä Sivistyshallinto 2030- hankkeen tavoitteet.

Toimenpiteet talouteen liittyvien riskien osalta ovat tiukka talouskuri, siirtomäärärahojen hyödyntäminen ja tehtävien karsiminen. Lisäksi pyritään hyödyntämään ulkopuolista rahoitusta tekemällä yhteistyötä eri säätiöiden kanssa erityisesti sanakirjatyössä. Selvitetään myös maksullisen palvelutoiminnan kasvattamisen mahdollisuuksia ja siihen liittyviä kokeiluja.

Henkilöstöriskejä ovat henkilöstön riittävyys ydintoimintoihin, osaamisen keskittyminen avainhenkilöille, osaamisen siirtyminen eläköityviltä sekä henkilöstön resilienssi ja hyvinvointi muutoksissa. Kotuksen pitkään jatkunut heikko taloustilanne on johtanut henkilöstön voimavarojen vähenemiseen ja avainhenkilöiden kuormittumiseen. Pyrimme yhä enemmän tiimityöhön sekä osaamisen jakamiseen.

Sijaishenkilöjärjestelmällä turvaamme sen, että kenenkään lyhyempi tai pidempi poissaolo ei aiheuta kohtuutonta häirtä asioiden hoidolle. Samalla varmistetaan, että työntekijät ja esihenkilöt voivat rauhoittaa loma-aikansa työasioista huolehtimiselta.

Toimenpiteenä henkilöstöön liittyvien riskien osalta on, että välttämättömät vapautuvat paikat täytetään suunnitellusti henkilöstösuunnitelman linjausten mukaan ja sijaisjärjestelyistä huolehditaan. Työterveyshuollon kanssa on keskusteltu eri vaihtoehdoista muutoshallinnan tueksi henkilöstölle.

Kotuksen tietoturva- ja tietosuojapolitiikka-asiakirjassa on määritelty tietoturvallisuuden tavoitteet, vastuulliset henkilöt ja toteutuskeinot samoin kuin käytännön vastuut. Tietojärjestelmien käytösäännöt, sähköpostin käsittelysäännöt ja tietoturvapoikkeamien käsittelyohje koskevat kaikkia Kotuksen tietojärjestelmiä käyttäviä. Tietoturvapoikkeamista raportoidaan kirjallisesti.

Kotuksen asettaman viraston tiedonhallintaryhmän tehtävänä on tietoturvallisuuden kehittäminen ja hyvän tiedonhallintatavan edistäminen.

Ilmoittajansuojelukanava

Toimintavuonna 1.4. otettiin käyttöön ilmoituskanava, jonka välityksellä Kotuksen työntekijät, sidosryhmät ja yhteistyökumppanit voivat turvallisesti ilmoittaa väärinkäytösepäilyistä tai muusta epäeettisestä toiminnasta. Toimintavuonna ei jätetty yhtään ilmoitusta.

Valvonta

Toiminnan seuranta- ja valvontavastuut on määritelty työjärjestyksessä, vuotuisessa toimintasuunnitelmassa sekä tarkemmin osasto- ja yksikkökohtaisissa suunnitelmissa ja projektisuunnitelmissa. Havaitut poikkeamat käsitellään viivytyksettä ja korjaavat toimenpiteet suoritetaan ripeästi. Sekä toimintaprosessien että tukiprosessien kuvauksia pyritään koko ajan tarkentamaan. Taloushallinto tuottaa järjestelmällisesti tietoa toiminnan kustannuksista ja talouden tilasta johdon ja hankkeiden vastuuhenkilöiden tarpeisiin. Työaika kohdennetaan ottaen huomioon valitut toiminnan seurannan indikaattorit.

Tiedonkulku ja informaation käytettävyys

Kotus on aktiivisesti seurannut toimintaympäristönsä muutoksia. Kotuksen edustajat osallistuvat yhteistyöhön tai heillä on välittömät yhteydet tehtäväalueen kannalta keskeisille foorumeille niin yliopistoissa kuin valtionhallinnossakin sekä keskeisiin muihin sidosryhmiin. Yhteyksiä voi pitää pääosin riittävinä.

Sisäinen tiedonkulku tapahtuu pääosin intranetissä, Teamsissa ja sähköpostitse, koko henkilöstön yhteisissä kokouksissa, osastojen ja yksiköiden kokouksissa sekä eri alueiden ryhmäpalavereissa. Kaikilla kotuslaisilla on useita kanavia saada asiansa esille ja yhteiseen käsittelyyn. Sisäisen tiedonkulun varmistamiseksi ja avoimuuden lisäämiseksi johtaja on lähettänyt henkilöstölle toimintavuonna kirjeen ajankohtaisista asioista lähes joka kuukausi.

Kehittämistarpeet

Kotus tunnistaa sisäisessä toiminnassaan seuraavat kehittämistarpeet:

- tiedonhallinnan kokonaisuuden ja toimintojen sekä arkistoinnin kehittäminen
- ydintehtäviin keskittyminen henkilöstön hyvinvoinnin turvaamiseksi
- tulevaisuuden asiakaspalveluprosessien kehittäminen

Tässä esitetyt kehittämiskohteet ovat pitkäaikaisia ja jatkuvia. Tiedonohjaussuunnitelmaa on päivitetty ja jatkuvuussuunnittelussa on päästy alkuun. Kotuksen arkistointia ei ole kuitenkaan tarkoituksenmukaista kehittää enempää erillisenä (esim. sähköistää) ennen uutta virastorakennetta. Työtehtävien priorisointia on tehty tehostetusti, mutta tulevaisuudessa on jatkettava ydintehtäviin keskittymistä ja jopa lopetettava tiettyjä toimintoja, mikäli taloustilanteeseen ei saada parannusta.

Vahvistuslausuma

Edellä olevaan perustuen todetaan, että sisäisen valvonnan menettelyt ovat turvanneet viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden sekä viraston hallinnassa olevat varat ja omaisuuden. Menettelyt antavat viraston johtamisen ja tulosohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot taloudesta ja toiminnasta vuonna 2023.

Saavutettavuuskirjasto Celia

Saavutettavuuskirjasto Celian johtokunta on vahvistanut Celialle sisäisen valvonnan ohjesäännön 1.6.2007. Tässä ohjesäännössä määrättävät sisäisen valvonnan menettelyt ja järjestelyt kattavat viraston maksupistetehtävät ja viraston vastuulle kuuluvat muut tehtävät. Ohjesääntöä noudatetaan virastossa ja sen vastuulla olevissa itse hoidetuissa tai ulkoistetuissa tehtävissä. Celian sisäisen valvonnan järjestelyistä ja johdon vastuista on määrätty lisäksi viraston työjärjestyksessä sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikön taloussäännössä. Sisäisellä valvonnalla ja riskienhallinnalla varmistetaan, että virastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt.

Celia tunnistaa ja arvioi toiminnan riskejä osana tulossopimuksen arviointia, toiminnan ja talouden suunnittelua, kehittämistä ja tietohallintoa, valmiussuunnittelua ja työsuojelua. Sisäistä valvontaa toteutetaan myös osana Celian johtamisprosesseja ja johtoryhmätyöskentelyä.

Vuonna 2023 Celia jatkoi kyber- ja digiturvaan sekä tietohallintolakiin liittyvien tehtävien toteuttamista. Kehityskohteina tunnistetaan tarve kehittää viraston GDPR-käytäntöjä sekä dokumentaatiota sekä tarkentaa riskienhallintasuunnitelmaa. Riskienhallinnan kehittäminen sisältyy tulostavoitteena tulossopimuskaudelle 2024–2027.

Saavutettavuuskirjasto Celian sisäisen valvonnan arvioidaan olevan toiminnan laajuuteen ja laatuun nähden asianmukaisella tasolla.

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti

Viraston tiukasta taloudellisesta tilanteesta johtuen resurssit toiminnan kehittämiseen ovat hyvin pienet. Siirtyvän määrärahan kutistuttua toiminta kestää yhä huonommin toimintaympäristön muutoksesta johtuvia yllättäviä kustannuspaineita. Vuosille 2025-2026 kohdennettu talouden säästösuunnitelma pitää sisällään toimenpiteitä, joiden toteutuminen edellyttää yhteisen tahtotilan saavuttamista neuvotteluteitse kahden merkittävän sopimuskumppanin kanssa.

Taiteen edistämiskeskus

Taiteen edistämiskeskus noudattaa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan taloussääntöä, missä on annettu yleiset määräykset sisäisestä valvonnasta. Sisäisellä valvonnalla ja riskienhallinnalla varmistetaan, että virastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt.

Taike tunnistaa ja arvioi toiminnan riskejä osana toiminnan ja talouden suunnittelua, projektitoimintaa, valmiussuunnittelua, työsuojelutoimintaa ja tietohallintoa. Sisäisen valvonnan näkökohdat otetaan huomioon osana Taiken normaaleja johtamisprosesseja ja johtoryhmätyöskentelyä.

Taiteen edistämiskeskus otti käyttöön vuoden 2023 alussa voimaan tulleen ilmoittajansuojelulain voimaantulon edellyttämän ilmoituskanavan sekä laati prosessikuvauksen ilmoitusten käsittelylle. Lisäksi Taike päivitti valmiussuunnittelun ja digiturvallisuuden dokumentaation osana riskienhallinnan vuosikelloa. Kehityskohteina tunnistetaan tarve vahvistaa viraston pitkäjänteistä varautumista tarkentamalla riskienhallintasuunnitelmaa. Tämä kehitystyö on sisällytetty tulostavoitteena tulossopimuskaudelle 2024–2027.

Viraston toimintaan, järjestelmiin tai tietosuojaan liittyviä tietoturvauhkia tai loukkauksia ei ole tapahtunut vuoden 2023 aikana.

Taiken sisäisen valvonnan arvioidaan olevan toiminnan laajuuteen ja laatuun nähden asianmukaisella tasolla.

Varastokirjasto

Varastokirjaston johto on valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti vastuussa sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Sisäisen valvonnan tarkoitus on antaa kohtuullinen varmuus siitä, että kirjaston toiminta on tehokasta ja tarkoituksenmukaista, toimintaan liittyvä raportointi on luotettavaa ja toiminnassa noudatetaan lakeja ja hyvän hallinnon vaatimuksia.

Varastokirjaston sisäisen valvonnan tilaa on vuoden aikana arvioitu valtionhallinnon yleisohjeiden, opetus- ja kulttuuriministeriön tulosneuvottelun sekä sisäisen tarkastuksen mukaisesti. Näiden mukaan

- Toimintaympäristön tila on hyvä
- Tavoitteiden asettaminen: toimintaa suunnitellaan ennakoiden sekä johdonmukaisesti, seuranta ja ohjaus ovat kunnossa.
- Kirjaston sisäiset valvontatoimenpiteet ovat asianmukaisia
- Informaatio ja tiedonkulku ovat asianmukaisia
- Seuranta on asianmukaista

9 Arviointien tulokset

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö

Oppimisen ja osallisuuden arviointia toteutettiin kansallisen arviointisuunnitelman arviointien sekä kansainvälisten OECD:n ja IEA:n (International Association for the Evaluation of Educational Achievement) tutkimusten avulla. OECD:n PISA 2022 pääkokeen tulokset julkaistiin joulukuussa 2023. PISA 2025 tutkimuksen Suomen osuuden toteutus kilpailutettiin alkuvuodesta 2023. Suomi osallistuu PISA 2025 tutkimuksessa myös vieraan kielen (englanti) arviointiin, jonka valmisteluna osallistuttiin OECD:n toteuttamaan pilottitutkimukseen syksyllä 2023. IEA:n tutkimuksista PIRLS 2021 neljäsluokkalaisten lukutaitotutkimuksen tulokset julkaistiin keväällä 2023. Kansallisten ja kansainvälisten oppimistutkimusten mukaan suomalaisnuorten osaaminen on edelleen heikentynyt.

Osaamisen heikentyminen ja eriytyminen näkyvät jo neljäsluokkalaisten PIRLS-lukutaitotuloksissa ja toistuu yhdeksäsluokkalaisten PISA-tutkimuksessa. Perustaitojen heikentyminen ja hyvinvoinnin haasteet korostuivat koko OECD:n alueella pandemia-aikana. PISA 2022 -tutkimuksessa suomalaisnuorten keskiarvo oli 484 pistettä, joka on 64 pistettä vähemmän kuin huippuvuonna 2006 (548 pistettä). Samalla heikon matematiikan osaamisen oppilaiden (alle suoritustaso 2) osuus on noussut vuoden 2003 seitsemästä prosentista vuoden 2022 noin 25 prosenttiin. Vähintään erinomaisten matematiikan osaajien (suoritustason 5 tai 6 saavuttaneiden oppilaiden) osuus on vastaavasti pienentynyt.

OKM:n rahoittamana on toteutettu mittavaa tutkimustoimintaa varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen sektorilla. Esimerkkeinä hankkeista ovat muun muassa tutkimukset väestökehityksen vaikutuksista varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen järjestämiseen, kaksivuotisen esiopetuskokeilun seurannasta, varhaiskasvatuksen opettajien työurista, koulutuksen tuottamasta osaamisesta sekä varhaiskasvatuksen tuen uudistuksen toteutumisesta, perusopetuksen opetussuunnitelman arviointiuudistusten toimeenpanosta kunnissa ja kouluissa ja uudistettujen arviointiperiaatteiden toimivuudesta, perusopetuksen turvallisuuskulttuurin kehittämisestä, sekä valtakunnallisesta oppimaan oppimisen arvioinnista. Hankkeet ovat olleet eri vaiheissa. Suurin osa hankkeista on ollut käynnissä jo edellisellä vuonna ja osa on jo raportointivaiheessa. Muuttuva väestö -tutkimuksen mukaan väestönmuutos vaikuttaa merkittäväällä tavalla opetuksen järjestämiseen ja oppimisympäristöihin tulevaisuudessa. Tutkimus-hankkeen tuottaman väestöennusteen

mukaan lasten ja nuorten määrä vähenee lähes koko Suomessa, mutta vieraskielisten tai taustaltaan vieraskielisten lasten määrä kasvaa huomattavasti vuoteen 2040 mennessä. Tutkijoiden mukaan väestönmuutokseen liittyvät haasteet eivät ole ratkaistavissa pelkästään koulutuspolitiikan keinoin, vaan kyseessä on monitahoinen ja -tasoinen kokonaisuus, joka ulottuu myös alue-, työvoima- ja maahanmuuttopolitiikkojen kentille.

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen vuoden 2023 julkaistuissa raporteissa korostuivat erityisesti matematiikan oppimistulosten arviointi, kiusaamista ehkäisevien sekä hyvinvointia ja työrauhaa parantavien menetelmien arviointi sekä arviointi sitout-tavan koulu yhteistyön hankkeiden vaikuttavuudesta. Matematiikan oppimistulosarvioinnissa havaittiin, että osaaminen on edelleen heikentynyt ja oppimiserot kasvaneet.

Kiusaamista ehkäisevien menetelmien arviointi tuotti tietoa erilaisten menetelmien toimivuudesta sekä tuloksellisuudesta. Arvioinnin avulla levitetään tietoa erilaisten menetelmien käytettävyydestä, jotta opetuksen järjestäjät ja koulut voisivat valita itselleen sopivimmat menetelmät. Menetelmien juurtumista kouluun edesauttoivat menetelmän käyttöön sitoutunut henkilöstö, johdon tuki sekä menetelmän sitominen osaksi koulun muuta toimintaa ja hyvinvointityötä.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskuksen Karvin vuonna 2023 julkaisemia varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön arviointeja:

Paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien toteutuminen päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/Karvi_2823_0.pdf

PÄIVÄKODIN JOHTAJAN TYÖ: Johtamiskokonaisuudet, varajohtamisen rakenteet ja johtajan työhön kohdistuvat odotukset https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/Karvi_2923.pdf

Valssi-käsikirja https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/Valssin-kasikirja-final-7_2023.pdf

Matematiikan ja äidinkielen taidot alkuopetuksen aikana – Perusopetuksen oppimistulosten pitkittäisarviointi 2018–2020 <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/matematiikan-ja-aidinkielen-aidot-alkuopetuksen-aikana-perusopetuksen-oppimistulosten-pitkittaisarviointi-2018-2020>

”Paljon on tehty, mutta paljon on vielä kehitettävää” – Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuspilotin arviointi 2022 <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/paljon-tehty-mutta-paljon-viela-kehittavaa-saamen-kielten-etayhteyksia-hyodyntavan-opetuspilotin-arviointi-2022>

KIELELLISIÄ TAITOJA JA KOULUNKÄYNTIVALMIUKSIA Valmistavan opetuksen ja oman äidinkielen opetuksen tila ja vaikuttavuus -arviointi <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/kielellisia-taitoja-ja-koulunkayntivalmiuksia>

MATEMATIIKKA COVID-19-PANDEMIAN VARJOSSA II Menetelmälliset ratkaisut matematiikan 9. luokan arvioinnissa keväällä 2021 <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/matematiikka-covid-19-pandemian-varjossa-ii-menetelmalliset-ratkaisut-matematiikan-9-luokan-arvioinnissa-kevaalla-2021>

B1-ruotsin oppimistulokset perusopetuksen päättövaiheessa 2022 https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/KARVI_1023.pdf

Kiusaamisen vastaiset menetelmät auttavat jäsentämään koulun kiusaamisen vastaista työtä <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/kiusaamisen-vastaiset-menetelmat-auttavat-jasentamaan-koulun-kiusaamisen-vastaista-tyota>

Kiusaamisen vastaisten menetelmien arviointi – Seitsemän arviointiin valitun menetelmän käytettävyys, juurrutettavuus ja tuloksellisuus <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/kiusaamisen-vastaisten-menetelmien-arviointi-seitseman-arviointiin-valitun-menetelman-kaytettavyys-juurrutettavuus-ja-tuloksellisuus>

Kiusaaminen näyttäytyy eri tavoin koulun henkilöstölle kuin oppilaille ja heidän huoltajilleen <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/kiusaaminen-nayttaytyy-eri-tavoin-koulun-henkilostolle-kuin-oppilaille-ja-heidan-huoltajilleen>

Oppilaiden ja huoltajien roolia on tärkeää vahvistaa koulun kiusaamisen vastaisessa työssä <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/oppilaiden-ja-huoltajien-roolia-tarkeaa-vahvistaa-koulun-kiusaamisen-vastaisessa-tyossa>

Kiusaamiseen puuttuminen vaatii luottamuksellisen suhteen rakentamista koulun henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien välille <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/kiusaamiseen-puuttuminen-vaatii-luottamuksellisen-suhteen-rakentamista-koulun-henkiloston-oppilaiden-ja-huoltajien-valille>

Erilaisia lähestymistapoja ja vaihtelevia asenteita – opetuksen järjestäjien kokemuksia poissaoloihin liittyvien toimintatapojen kehittämistä <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/erilaisia-lahestymistapoja-ja-vaihtelevia-asenteita-opetuksen-jarjestajien-kokemuksia-poissaoloihin-liittyvien-toimintatapojen-kehittamisesta>

Huoltajat ovat usein epätietoisia koulun toimintatavoista oppilaiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja poissaoloihin puuttumiseksi <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/huoltajat-ovat-usein-epatietoisia-koulun-toimintatavoista-oppilaiden-hyvinvoinnin-edistamiseksi-ja-poissaoloihin-puuttumiseksi>

Luokanohjaajana toimiminen vaatii opettajilta monenlaista osaamista. Yläkoulun luokanohjaajien kokemuksia työtä tukevista rakenteista, kouluun kiinnittymisen tukemisesta ja poissaoloihin puuttumisesta <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/luokanohjaajana-toimiminen-vaatii-opettajilta-monenlaista-osaamista>

Eriarvoistumisen ehkäiseminen edellyttää maahanmuuttotaustaisen väestön kieli- ja perustaitojen turvaamista <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/eriarvoistumisen-ehkaiseminen-edellyttaa-maahanmuuttotaustaisen-vaeston-kieli-ja-perustaitojen-turvaamista>

Koulutus- ja kasvatustalouden laadunhallinnan keskeiset elementit <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/koulutus-ja-kasvatustalouden-laadunhallinnan-keskeiset-elementit>

”Porukkaan kuulumista, ulkopuolisuutta ja yksilöllisiä toiveita” – oppilaiden kokemuksia kouluhyvinvoinnin edistamisestä <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/porukkaan-kuulumista-ulkopuolisuutta-ja-yksilollisia-toiveita-oppilaiden-kokemuksia-kouluhyvinvoinnin-edistamisesta>

Sitouttavan koulu yhteistyön arviointi – Arvioinnin loppuraportti <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/sitouttavan-koulu-yhteistyon-arviointi-arvioinnin-loppuraportti>

A-ruotsin oppimistulokset perusopetuksen päättövaiheessa 2022 <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/ruotsin-oppimistulokset-perusopetuksen-paattovaiheessa-2022>

”English has a pretty big role in my life” – Näkökulmia englannin opetuksen ajankohtaisiin teemoihin perusopetuksessa <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/english-has-pretty-big-role-my-life-nakokulmia-englannin-opetuksen-ajankohtaisiin-teemoihin-perusopetuksessa>

Opinto-ohjauksen toteutuminen – Arviointituloksia oppivelvollisuusikäisten koulutuksista <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/opinto-ohjauksen-toteutuminen-arviointituloksia-oppivelvollisuusikaisten-koulutuksista>

Matematiikkaa covid-19-pandemian varjossa III Syventäviä analyyseja matematiikan 9. luokan arvioinnista keväällä 2021 <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/matematiikkaa-covid-19-pandemian-varjossa-iii>

Matematiikkaa covid-19- pandemian varjossa IV Opettajat ja poikkeuksellisen heikosti ja hyvin suoriutuneiden oppilaiden osaaminen ja akateemiset tunteet 9. luokan matematiikan arvioinnissa keväällä 2021 <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/matematiikkaa-covid-19-pandemian-varjossa-iv>

Viitekehys matematiikan kansallisiin oppimistulosarviointeihin vuosiluokilla 1–9 <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/viitekehys-matematiikan-kansallisiin-oppimistulosarviointeihin-vuosiluokilla-1-9>

Lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus

Selvitys koskien oppivelvollisuuden laajentamisen maksuttomuuden toteutumista

Oppivelvollisuuden laajentamisen maksuttomuuden uudistus on opetus- ja kulttuuriministeriön Owl Group Oy:ltä tilaaman selvityksen mukaan onnistunut hyvin erityisesti opiskelijoiden näkökulmasta. Myös henkilöstö on ollut pääsääntöisesti tyytyväisiä käytössä oleviin oppimateriaaleihin ja laitteisiin. Uudistus on vauhdittanut digitaaliseen oppimateriaaliin siirtymistä. Kustannustehokkuudessa havaittiin kuitenkin vielä kehittämisen tarvetta, vaikka tilanne onkin parantunut uudistuksen alkuvaiheesta. Selvitys toteutettiin marraskuun 2022 ja marraskuun 2023 välisenä aikana tekemällä asiantuntijahaastatteluita, koulutuksen järjestäjien haastatteluita sekä kyselyjä ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjille, henkilöstölle ja opiskelijoille. Selvityksen kyselyihin vastasi kaikkiaan yli 8 000 henkilöä eri puolilta Suomea.

Opinto-ohjauksen toteutuminen – arviointituloksia oppivelvollisuusikäisten koulutuksista

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) toteuttaa opinto-ohjauksen arvioinnin vuosina 2022–2024 osana opetus- ja kulttuuriministeriön Opinto-ohjauksen kehittämisohjelmaa. Arviointi kohdistuu oppivelvollisuuden laajentamisen

mukanaan tuomiin uusiin tai vahvistettuihin opinto-ohjauksen muotoihin perusopetuksessa, toisella asteella sekä valmentavissa koulutuksissa. Arvioinnin kohteina ovat opinto-ohjauksen riittävyys, ohjaustarpeiden tunnistaminen, opinto-ohjauksen resursointi sekä opinto-ohjaukseen liittyvän yhteistyön toimivuus kouluissa ja oppilaitoksissa. Väiliraportti ensimmäisen vaiheen tuloksista julkaistiin marraskuussa 2023.

Arvioinnin ensimmäisen vaiheen tulosten mukaan opinto-ohjauksen organisointi eri koulutuksissa toteutuu hyvin, mutta ohjaukseen käytettävän ajan sekä henkilöstömäärän riittävyyteen tulee kiinnittää huomiota. Arviointitulosten mukaan jaetun vastuun näkökulmaa ohjauksen toteuttamisessa on aiheellista vahvistaa. Tulokset viittaavat tarpeeseen selvittää psykologipalvelujen saatavuutta, sillä yhteistyön toimivuus psykologipalvelujen kanssa arvioitiin kaikissa koulutuksissa toimivan heikommin kuin yhteistyön koulu- tai opiskeluterveydenhuollon ja kuraattoripalvelujen kanssa.

Sekä ammatillisen koulutuksen että lukiokoulutuksen henkilöstö arvioi, että keskeyttämishuonon alaiset opiskelijat tunnistetaan melko hyvin ja heillä on yhdenvertaiset mahdollisuudet tarvitsemaansa lisäohjaukseen. Keskeistä on varhainen puuttuminen ja opiskelijan pääseminen oikeanlaisen tuen ja ohjauksen piiriin, kun opintojen etenemiseen liittyy haasteita. Tämä vaatii riittävien ohjausresurssien takaamista osana kaikkien henkilöstöryhmien työtä sekä selkeitä ohjausprosesseja ja vastuita. Arvioinnin mukaan tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA) sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa (TELMA) opiskelijat saavat yksilöllistä ohjausta, mutta yksilölliset valinnan mahdollisuudet opintojen suorittamisessa eivät aina toteudu.

Näyttötoiminnan laatu ja näytöissä osoitettu osaaminen

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) toteutti ammatillisen koulutuksen näyttötoiminnan laatua koskevan selvityksen vuonna 2022 osa opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen koordinoimaa ammatillisen koulutuksen laatua ja tasa-arvoa parantavaa Oikeus osata -kehittämishjelmaa. Selvitys toteutettiin ilman erillisiä tiedonkeruita ja siinä hyödynnettiin Karvin ja muiden tahojen toteuttamien arviointien ja selvitysten tuloksia, kansallisia amis- ja työelämäpalautteita sekä Koski-rekisteriä, jonka aineisto kattoi noin 350 000 opiskelijan näyttöjen tiedot.

Karvin selvityksen mukaan koulutuksen järjestäjien vaihtelevat näyttöjen toteuttamis- ja arviointikäytännöt ovat haaste opiskelijoiden yhdenvertaisuuden toteuttamiselle. Arviointikäytännöissä ja näyttöpaikoissa on vaihtelua erityisesti alojen ja järjestäjien välillä. Kaikki opiskelijat eivät pääse näyttämään osaamistaan aidoissa

työelämän tilanteissa, koska näyttöjä järjestetään yhä paljon oppilaitosympäristöissä. Näyttöjen arvosanoihin vaikuttaa se, kuka tai ketkä osallistuvat näytön arviointiin ja näytetäänkö osaaminen oppilaitoksessa vai työpaikalla. Myös työpaikkaohjaajien ohjaus- ja arviointiosaaminen vaihtelee paljon. Koronapandemialla ei näyttänyt olleen merkittäviä vaikutuksia näyttöympäristöihin, näyttöjen arviointiin tai arvosanoihin.

Ammatillisen koulutuksen tila – työelämälähtöisyys ja yksilölliset opintopolut ovat vahvistuneet, laadussa kuitenkin vaihtelua ja yhdenvertaisuuden toteutumisessa puutteita

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) tarkasteli ammatillisen koulutuksen tilaa kuvaavassa policy brief –raportissa tekemiensä arviointien pohjalta, miten ammatillisen koulutuksen uudistuksen tavoitteita on saavutettu, miten opiskelijoiden yhdenvertaisuus toteutuu ja millaista osaamista ammatillinen koulutus tuottaa. Karvin arvion mukaan opintojen yksilöllinen suunnittelu ja henkilökohtaistaminen ovat vakiintuneet ammatilliseen koulutukseen, mutta opiskelijoiden mahdollisuudet tehdä opintojen sisältöihin, oppimisympäristöihin tai aikataulutukseen liittyviä yksilöllisiä valintoja toteutuvat heikosti. Myös opiskelijoiden ohjaus- ja tukitarpeita tunnistetaan melko hyvin, mutta kaikki opiskelijat eivät kuitenkaan saa tarvitsemaansa ohjausta ja tukea riittävästi ja oikea-aikaisesti. Työelämässä oppiminen on kokonaisuudessaan lisääntynyt, mutta noin puolella koulutuksen järjestäjistä on ongelmia löytää osaamisen hankkimiseen soveltuvia työpaikkoja. Lisäksi työpaikalla tapahtuvassa ohjauksessa on kehitettävää. Työllistymisen kannalta olisi tärkeää, että opiskelijoilla olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet näyttää osaamistaan aidoissa työelämän tilanteissa ja että työelämän edustaja osallistuisi osaamisen arviointiin. Näin ei kuitenkaan aina ole. Suurimmalla osalla koulutuksen järjestäjistä on Karvin mukaan toimiva laadunhallintajärjestelmä, mutta järjestäjien välillä on kuitenkin vaihtelua laadunhallinnan toimivuudessa, eivätkä erot ole kaventuneet viime vuosina.

Karvin arvion mukaan toiminnan tasalaatuisuuden ja opiskelijoiden yhdenvertaisten mahdollisuuksien turvaamiseksi tarvitaan kehittämistoimia, joilla voidaan parantaa opintoihin liittyviä valinnanmahdollisuuksia, ohjauksen ja tuen saatavuutta, työelämässä oppimisen laatua sekä yhtenäistää näyttöjen toteutusta ja arviointia. Vahvoja toimia tarvitaan myös opiskelijoiden hyvinvointiin liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi ja opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseksi.

Lukiokoulutusta uudistetaan – uudistuvatko lukiot?

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) toteuttaa lukiouudistuksen tavoitteiden toteutumisen arviointia vaiheittain vuosina 2022–2024. Arvioinnin ensimmäisessä vaiheessa on arvioitu lukioiden paikallisten opetussuunnitelmien valmistelua ja käyttöönottoa. Uudet opetussuunnitelmien perusteet (LOPS 2019) tulivat voimaan 1.8.2021. Ensimmäisen vaiheen arviointiaineistot koostuvat lukiokoulutuksen järjestäjille ja lukioille suunnatuista kyselyistä sekä eri sidosryhmien kuulemistilaisuuksista.

LOPS-uudistuksessa luovuttiin kurssirakenteesta ja siirryttiin uudenlaiseen järjestelmään, jossa opintojaksot muodostetaan paikallisesti LOPS:ssa määritellyistä moduuleista. Lukiokoulutuksen rakenteellinen uudistus moduuleihin ja opintojaksoihin on työllistänyt lukioita, eikä työ ole aina sujunut ongelmitta. Myös tietojärjestelmien yhteensopimattomuus on aiheuttanut pulmia. Suurimmassa osassa lukioita oli otettu opiskelijoiden hyvinvointi, erityisopetus ja muu oppimisen tuki huomioon valmistelussa ja niiden toteuttamisessa koettiin onnistumista.

Opetussuunnitelmauudistuksen toteuttaminen on pitkäkestoinen prosessi. Lukioiden paikallisten opetussuunnitelmien valmistelu ajoittui koronapandemia-aikaan, ja vireillä oli myös muita lukiokoulutukseen liittyviä uudistuksia, joten aika opetussuunnitelmien valmisteluun oli rajallinen. Lukiokoulutukseen viime vuosina tehdyt peräkkäiset laajamittaiset uudistukset ovatkin Karvin arvioinnin mukaan työllistäneet lukiokoulutuksen toimijoita liikaa ja voineet johtaa siksi uudistusten vaillinaiseen toteutumiseen. Lukiokoulutusta on kehitetty ja toteutettu myös erilaisilla hankerahoituksilla, jotka osaltaan ovat vieneet opettajien ja rehtorien työaikaan. Arvioinnin tulokset osoittavat, että vuonna 2021 voimaan tulleen opetussuunnitelmauudistuksen kaltaiset laajat kokonaisuudistukset edellyttäisivät valtakunnan tasolla nykyistä enemmän suunnittelua ja ajallista koordinaatiota.

Nuoriso- ja liikuntapolitiikka

Mielekästä vapaa-aikaa, kavereita ja koordinaatiota – Harrastamisen Suomen mallin arviointi

https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/KARVI_1223.pdf

Harrastamisen Suomen mallista valmistui Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen tekemä arviointi maaliskuussa 2023. Arvioinnissa todettiin, että Harrastamisen Suomen malli on lyhyessä ajassa lunastanut paikkansa merkityksellisenä toimintana lapsille ja nuorille sekä huoltajille, ohjaajille ja kuntien päättäjille. Lasten mielestä

harrastukseen sitoutumisessa on erityisen tärkeää vuorovaikutus ja aito yhteys ohjaajan kanssa. Harrastuksen mieluisuutta lisäsivät myös mahdollisuudet vaikuttaa harrastuksen sisältöön, tekemisen laatu, paineettomuus ja yhteisöllisyys. Mieluisa ja maksuton harrastus vaikuttaa myönteisesti lasten yhdenvertaisuuteen ja koulujen arkeen. Harrastamisen Suomen mallin toiminnalle olisi paljon enemmän kysyntää kuin mitä tällä hetkellä pystytään tarjoamaan rahoituksen rajallisuuden vuoksi. Maksuttomuus mahdollistaa osallistumismahdollisuuden kaikille lapsille ja nuorille, taustasta riippumatta. Elämisen kustannusten noustessa maksuttoman harrastuksen merkitys kasvaa yhä suuremmaksi. Maksuttomuus antaa myös lapsille ja nuorille mahdollisuuksia kokeilla eri harrastuksia. Koulut ovat avainasemassa siinä, kuinka hyvin Harrastamisen Suomen mallin toimintaa on mahdollista toteuttaa koulupäivän yhteydessä. Raportissa ehdotetaan lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamista, harrastusten kokeilumahdollisuuksien lisäämistä ja valtakunnallisen tason tilasto- ja seurantatiedon keruuseen panostamista.

Liikuntatoimijoiden tilannekuva – koronasta palautuminen ja energiakriisin vaikutukset

<https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2023/03/Liikuntatoimijoiden-tilannekuva-%E2%80%93-koronasta-palautuminen-ja-energiakriisin-vaikutukset-VLN-julkaisu-2023-2.pdf>

Valtion liikuntaneuvosto julkaisi maaliskuussa selvityksen liikuntatoimijoiden koronasta palautumisesta ja energiakriisin vaikutuksista. Tulosten mukaan koronapandemia ja siihen liittyvät rajoitukset vaikuttivat liikunta-alan toimijoihin vaihtelevasti niin toimijaryhmittäin kuin eri toimijaryhmien sisällä. Kunnissa liikuntapalveluiden tarjonta oli pääosin palautunut koronaa edeltävälle tasolle, mutta asiakkaat eivät olleet palanneet käyttämään palveluja samaan tahtiin. Liikunta- ja urheiluseuroista koronapandemian aikana toimintamahdollisuudet heikentyivät yli puolella (52 %), pysyivät ennallaan 40 prosentilla ja paranivat 8 prosentilla. Selvityksessä saatiin tuloksia myös lajiliitoista ja liikuntajärjestöistä sekä yrityksistä.

Terveyttä edistävä liikkuminen ja liikunta osana sosiaali- ja terveydenhuoltoalan koulutussisältöjä

<https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2023/06/Terveytta%CC%88-edista%CC%88va%CC%88-liikkuminen-ja-liikunta-osana-sote-alan-koulutuksia.pdf>

Valtion liikuntaneuvosto julkaisi kesäkuussa selvityksen terveyttä edistävästä liikkumisesta ja liikunnasta osana sosiaali- ja terveydenhuoltoalan koulutussisältöjä. Selvityksessä käsiteltiin toisen asteen koulutuksista lähihoitajan tutkintoa, ammatti- korkeakouluista sairaanhoitajan, terveydenhoitajan, fysioterapeutin, sosionomin ja geronomin tutkintoja sekä yliopistokoulutuksista lääketieteen lisensiaatin ja sosiaalityöntekijän tutkintoja. Opetussuunnitelmien perusteella liikkumisen ja liikunnan edistämisen suoranaisten rooli on vähäinen selvityksen kohteena olevien sosiaali- ja terveydenhuoltoalan koulutuksissa. Poikkeuksena voidaan pitää fysioterapiakoulutusta, jossa liikkumisen teemoja käsitellään muita tutkintoja enemmän. Selvityksen tulosten perusteella laadittiin yleiset ja koulutusalaakohtaiset kehittämissuosituksen.

Ministeriökohtaiset arvioinnit valtionhallinnosta liikunnan ja liikkumisen edistäjänä vuosina 2019-2023

Valtion liikuntaneuvosto julkaisi touko-lokakuussa ministeriökohtaiset arvioinnit valtionhallinnosta liikunnan ja liikkumisen edistäjänä vuosina 2019-2023. Kunkin ministeriön arvioinnissa käytiin läpi ministeriön perustiedot, yleiset tavoitteet, kosketuspinta ja intressi sekä toimenpiteet (mm. strategiat ja suunnitelmat sekä normi-, resurssi- ja informaatio-ohjaus) liittyen liikkumisen, liikunnan ja urheilun edistämiseen. Arvioinnissa tehtiin analyysi ja esitettiin kehittämissuosituksia liikkumisen, liikunnan ja urheilun edistämiseksi kyseisellä hallinnonalalla valtionhallinnossa.

- Opetus- ja kulttuuriministeriön arviointi
- Ympäristöministeriön arviointi
- Oikeusministeriön arviointi
- Liikenne- ja viestintäministeriön arviointi
- Valtiovarainministeriön arviointi
- Työ- ja elinkeinoministeriön arviointi
- Puolustusministeriön arviointi
- Sosiaali- ja terveysministeriön arviointi
- Sisäministeriön arviointi
- Valtioneuvoston kanslian arviointi
- Ulkoministeriön arviointi
- Maa- ja metsätalousministeriön arviointi

Valtakunnallisen nuorisotyön ja –politiikan ohjelman 2020-2023 arviointi

<https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2023/04/VANUPO-arviointi-2020-2023.pdf>

Valtion nuorisoneuvosto julkaisi keväällä 2023 arvioinnin valtakunnallisesta nuorisotyön ja –politiikan ohjelmasta (VANUPO) 2020-2023. Arvioinnista on säädetty valtioneuvoston asetuksessa nuorisotyöstä ja -politiikasta (3§). Arvioinnissa tarkasteltiin VANUPO:n toteutumista (1) poikkihallinnollisuuden onnistumisen, (2) nuorisopoliittisten tavoitteiden toteutumisen sekä (3) osaamiskeskusten painopisteiden ja ohjauksen näkökulmista. Lisäksi arvioitiin VANUPO:ssa määriteltyä (4) nuorisoalan eurooppalaista ja kansainvälistä toimintaa. Poikkihallinnollinen yhteistyö on pääsääntöisesti onnistunut hyvin, mutta VANUPO:n merkitystä ministeriöiden välisen yhteistyön edistäjänä nuorisopoliittisissa kysymyksissä ei nähty kovin suurena. Hallituksen 71 nuorisopoliittisesta tavoitteesta arvioinnin mukaan on toteutunut kolme neljäsosaa. Valtion nuorisoneuvosto kehottaa harkitsemaan toimenpiteiden määrän vähentämistä seuraavassa ohjelmassa sekä kiinnittämään huomiota niiden muotoilujen konkreettisuuteen. Osaamiskeskusten painopisteiden onnistumista selvitetiin kyselyllä osaamiskeskusten henkilöstölle sekä aluehallintoviraston virkamiesten haastatteluilla. Niiden perusteella VANUPO:ssa on tunnistettu nuorisoalalle tärkeitä teemoja ja osaamiskeskusten painopisteet vastaavat alan kehittämistarpeisiin. Painopisteiden kokonaisuuden onnistuminen sen sijaan jakaa mielipiteitä. Kansalliset tavoitteet nuorisoalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle sisälsivät viisi toimenpidettä, joista kolme katsottiin onnistuneiksi ja kaksi nähtiin läpileikkävina ja selkeitä toimenpiteitä ei niiden luonteen vuoksi voitu osoittaa. Valtakunnallisen nuorisotyön ja –politiikan 2020-2023 ohjelman kaudelle osuneista pandemiasta ja Venäjän hyökkäyssodasta huolimatta ohjelma on toteutunut kokonaisuudessaan hyvin.

Kotimaisten kielten keskus

Toimintavuonna ei tehty arviointeja.

Saavutettavuuskirjasto Celia

Toimintavuonna ei tehty arviointeja.

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti

Toimintavuonna ei tehty arviointeja.

Taiteen edistämiskeskus

Toimintavuonna ei tehty arviointeja.

Varastokirjasto

Toimintavuonna ei tehty arviointeja.

10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Opetus- ja kulttuuriministeriössä oli vuonna 2023 vireillä yhdeksän oikeudenkäyntiasiaa.

Kotimaisten kieltenkeskuksen toimintavuonna ei havaittu virheitä tai väärinkäytöksiä.

Saavutettavuuskirjasto Celian toimintavuonna ei havaittu virheitä tai väärinkäytöksiä.

Kansallisessa audiovisuaalisessa instituutissa ei ole havaittu väärinkäytöksiä vuonna 2023.

Taiteen edistämiskeskuksella oli vuoden 2023 lopussa vireillä 5 oikeudenkäyntiasiaa hallintotuomioistuimissa. Yleisissä tai erityistuomioistuimissa ei ollut vireillä oikeudenkäyntiasioita.

Varastokirjaston toimintavuonna ei havaittu virheitä tai väärinkäytöksiä.

10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Kansallisia varoja koskevat takaisinperintäpäätökset

Opetus- ja kulttuuriministeriö teki vuonna 2023 yhteensä 12 takaisinperintäpäätöstä, jotka koskivat harkinnanvaraisten valtionavustusten takaisinperintää. Päätösten yhteismäärä oli 2 538 269,94 euroa, josta korkoa 13 552,96 euroa. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisia perusteettoman edun takaisinperintäpäätöksiä tehtiin kymmenen. Päätösten määrä oli yhteensä 2 416 461 euroa.

Kotimaisten kielten keskuksen toimintavuonna ei tehty takaisinperintää.

Saavutettavuuskirjasto Celian toimintavuonna ei tehty takaisinperintää.

Taike teki vuonna 2023 yhteensä 25 takaisinperintäpäätöstä, jotka koskivat harkinnanvaraisten valtionavustusten takaisinperintää. Päätösten yhteismäärä oli 114 267 euroa.

Varastokirjaston toimintavuonna ei tehty takaisinperintää.

KAVIn toimintavuonna ei tehty takaisinperintää.

EU-rahoitukseen liittyvät epäsäännönmukaisuusilmoitukset ja takaisinperintäpäätökset

Vuonna 2023 ei tullut esille EU-rahoitukseen liittyviä epäsäännönmukaisuuksia tai takaisinperintöjä.

11 Talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2023	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11.	Verot ja veronluonteiset tulot	75 937,96	71 041	71 041,15	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	75 937,96	71 041	71 041,15	0,00	100
12.	Sekalaiset tulot	416 580 748,26	451 890 687	368 694 831,01	-83 195 856,05	82
12.29.70.	Opintotukitoiminnan tulot	34 975 785,76	33 300 000	88 964 143,95	55 664 143,95	267
	12.29.70.1. Takausvastuiden lyhennykset	4 013 302,58	4 000 000	5 276 696,43	1 276 696,43	132
	12.29.70.2. Takausvastuusaatavien lisäys	27 645 655,99	26 000 000	80 390 951,82	54 390 951,82	309
	12.29.70.3. Korkotulot	3 316 827,19	3 300 000	3 296 495,70	-3 504,30	100
12.29.88.	Opetus- ja kulttuuriministeriön osuus rahapelitoiminnan tuotoista	364 240 000,00	391 250 000	252 390 000,00	-138 860 000,00	65
12.29.99.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot	11 766 766,71	14 168 367	14 168 367,28	0,00	100
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	5 583 447,46	13 161 731	13 161 731,30	0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	14 748,33	10 588	10 588,48	0,00	100
13.	Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	180,32	138	138,46	0,00	100
13.03.01.	Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	180,32	138	138,46	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		416 656 866,54	451 961 867	368 766 010,62	-83 195 856,05	82

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			siirto seuraavalle vuodelle				Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle		
23.	Valtioneuvoston kanslia	275 504,15	131 401	51 400,57	80 000,00	131 400,57	0,00	302 727,72	419 076,39	149 076,39	270 000,00
23.01.03.	Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (S2)	25 504,15	36 349	36 348,67		36 348,67	0,00	29 993,00	66 341,67	66 341,67	
	23.01.03.1. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkasuomenot	25 504,15	36 349	36 348,67		36 348,67	0,00	29 993,00	66 341,67	66 341,67	
23.01.25.	Terveet tilat 2028 (S3)	250 000,00	80 000		80 000,00	80 000,00	0,00	272 734,72	352 734,72	82 734,72	270 000,00
	23.01.25.1. Terveet tilat 2028 (KPY)	250 000,00	80 000		80 000,00	80 000,00	0,00	272 734,72	352 734,72	82 734,72	270 000,00
23.01.29.	Arvonlisäveromenot (A)		15 052	15 051,90		15 051,90	0,00				
24.	Ulkoministeriön hallinnonala		175 000		175 000,00	175 000,00	0,00	58 000,00	233 000,00	58 000,00	175 000,00
24.90.20.	Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (S3)		175 000		175 000,00	175 000,00	0,00		175 000,00		175 000,00
24.90.68.	Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (S3)							58 000,00	58 000,00	58 000,00	0,00
28.	Valtiovarainministeriön hallinnonala	35 119,31						0,00	0,00	0,00	0,00
28.01.29.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	35 119,31									
29.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	6 745 443 349,17	6 876 110 945	6 658 009 469,81	81 757 748,49	6 739 767 218,30	136 343 726,20	138 475 992,74	3 337 755 765,74	3 218 992 742,38	105 625 278,37
29.01.01.	Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (S2)	20 250 000,00	22 482 000	20 319 809,87	2 162 190,13	22 482 000,00	0,00	1 615 142,98	24 097 142,98	21 934 952,85	2 162 190,13
	29.01.01.1. Toimintamenot (KPY)	18 850 000,00	20 932 000	20 169 955,40	762 044,60	20 932 000,00	0,00	1 194 822,05	22 126 822,05	21 364 777,45	762 044,60
	29.01.01.2. Kehittämishankkeiden rahoittaminen (EK) (enintään)	1 100 000,00	1 200 000	25 208,95	1 174 791,05	1 200 000,00	0,00	247 294,25	1 447 294,25	272 503,20	1 174 791,05
	29.01.01.2.2. Muut kehittämishankkeet		1 200 000	25 208,95	1 174 791,05	1 200 000,00	0,00		1 200 000,00	25 208,95	1 174 791,05
	29.01.01.3. Arkkitehtuuri- ja designmuseon hankevalmistelu (KPY)	300 000,00	300 000	124 645,52	175 354,48	300 000,00	0,00	173 026,68	473 026,68	297 672,20	175 354,48
	29.01.01.4. DSM-direktiivin mukainen riidantarkaisuelin (KPY)		50 000		50 000,00	50 000,00	0,00		50 000,00		50 000,00
29.01.21.	Kansainvälinen yhteistyö (S2)	1 767 000,00	2 297 000	1 833 238,47	463 761,53	2 297 000,00	0,00	768 650,36	3 065 650,36	2 601 888,83	463 761,53
	29.01.21.1. Kansainvälinen yhteistyö	1 767 000,00	2 297 000	1 833 238,47	463 761,53	2 297 000,00	0,00	768 650,36	3 065 650,36	2 601 888,83	463 761,53

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			siirto seuraavalle vuodelle				Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle		
29.01.29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	8 949 703,28	10 386 958	10 386 957,71		10 386 957,71	0,00					
29.01.30. Lasten ja nuorten harrastustoiminta (S2)	5 515 955,40	2 739 575	1 757 350,00	982 225,00	2 739 575,00	0,00	232 432,01	2 972 007,01	1 989 745,25	982 225,00	
29.01.50. Eräät avustukset (K)	1 597 000,00	1 597 000	1 597 000,00		1 597 000,00	0,00					
29.01.50.01. Svenska Finlands folkting (EK)	773 000,00	773 000	773 000,00		773 000,00	0,00					
29.01.50.02. Paasikivi-Seura (EK)	10 000,00	10 000	10 000,00		10 000,00	0,00					
29.01.50.03. Tammenlehvän perinneliitto (EK)	63 000,00	63 000	63 000,00		63 000,00	0,00					
29.01.50.04. Ruotsinkielisen viittomakielen elvytysohjelma (EK)	131 000,00	131 000	131 000,00		131 000,00	0,00					
29.01.50.05. Vähemmistökielisen sanomalehdistön tuki (EK)	500 000,00	500 000	500 000,00		500 000,00	0,00					
29.01.50.06. OKKA-säätiö (EK)	60 000,00	60 000	60 000,00		60 000,00	0,00					
29.01.50.07. UKK-Seura (EK)	10 000,00	10 000	10 000,00		10 000,00	0,00					
29.01.50.08. Vapaa-ajattelijain Liitto ry (EK)	50 000,00	50 000	50 000,00		50 000,00	0,00					
29.01.51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (K)	3 750 000,00	3 775 000	3 774 999,00		3 774 999,00	1,00					
29.01.51.1. Avustus Ortodoksiselle kirkolle (EK)	2 652 000,00	2 737 000	2 737 000,00		2 737 000,00	0,00					
29.01.51.2. Avustukset Suomen Merimieskirkolle (EK)	134 000,00	134 000	134 000,00		134 000,00	0,00					
29.01.51.2.1. Yleisavustus Suomen Merimieskirkon toimintaan	82 000,00	82 000	82 000,00		82 000,00	0,00					
29.01.51.2.2. Merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslainten hoitoon (EK) (enintään)	52 000,00	52 000	52 000,00		52 000,00	0,00					
29.01.51.4. Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille (EK)	824 000,00	824 000	823 999,00		823 999,00	1,00					
29.01.51.5. Avustus uskontojen vuoropuhelun edistämiseen (EK)	80 000,00	80 000	80 000,00		80 000,00	0,00					
29.01.51.6. Lintulan luostarin kehittäminen (EK)	50 000,00										

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen			Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot					
			siirto seuraavalle vuodelle						Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle		
29.01.51.7. Avustus covid-19-epidemian aiheuttamien vaikutusten vähentämiseen uskonnollisten kesätapahtumien järjestäjille (EK)	10 000,00												
29.01.52. Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin (A)	118 856 000,00	122 661 000	122 661 000,00		122 661 000,00	0,00							
29.01.53. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (S2)	16 923 151,80	22 739 869	581 587,01	22 158 281,99	22 739 869,00	0,00	16 489 428,65	39 229 297,65	6 871 807,63	22 158 281,99			
29.01.53.1. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (KPY)	6 810 000,00	4 216 500	79 997,22	4 136 502,78	4 216 500,00	0,00	6 600 930,76	10 817 430,76	6 161 730,30	4 136 502,78			
29.01.53.1.1. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (KPY)	6 810 000,00						6 600 930,76	6 600 930,76	6 081 733,08	0,00			
29.01.53.2. Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman mukaisten menojen ja avustusten maksaminen, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRFP3C211) (EK) (varattu)		18 523 369	501 589,79	18 021 779,21	18 523 369,00	0,00		18 523 369,00	501 589,79	18 021 779,21			
29.01.53.2. Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman mukaisten menojen ja avustusten maksaminen, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari 3) (EK) (varattu)	10 113 151,80						9 888 497,89	9 888 497,89	208 487,54	0,00			
29.01.53.2.1. Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman mukaisten menojen ja avustusten maksaminen, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari 3)	10 113 151,80						9 888 497,89	9 888 497,89	208 487,54	0,00			
29.01.66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (A)	2 117 384,51	2 246 000	2 200 467,38		2 200 467,38	45 532,62							
29.10.20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (S3)	153 132 270,00	45 288 944	43 195 281,97	2 093 662,03	45 288 944,00	0,00	34 976 543,20	80 265 487,20	75 692 706,10	4 572 781,10			
29.10.20.1. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteiset menot (KPY)	5 861 000,00	44 887 434	43 194 840,19	1 692 593,81	44 887 434,00	0,00	8 768 512,41	53 655 946,41	51 963 352,60	1 692 593,81			
29.10.20.1.01. Jakamaton (KPY)		6 159 434	4 467 889,59	1 691 544,41	6 159 434,00	0,00	3 192 337,10	9 351 771,10	7 660 226,69	1 691 544,41			

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			siirto seuraavalle vuodelle				Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
29.10.20.1.02. Valtionavustukset esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa edistävään toimenpiteisiin (EK) (enintään)		35 228 000	35 227 330,00	670,00	35 228 000,00	0,00		35 228 000,00	35 227 330,00	670,00
29.10.20.1.1. Jakamaton (KPY)	5 861 000,00		0,00		0,00	0,00	5 576 175,31	5 576 175,31	5 576 175,31	0,00
29.10.20.1.12. Ankkuritoiminnan tukeminen (KPY)		3 500 000	3 499 620,60	379,40	3 500 000,00	0,00		3 500 000,00	3 499 620,60	379,40
29.10.20.2. Vapaan sivistystyön ja sivistystyötä tekevien järjestöjen hankkeet, elinikäinen oppiminen ja kansainvälinen yhteistyö (KPY)	397 000,00	401 510	441,78	401 068,22	401 510,00	0,00	153 506,34	555 016,34	151 468,08	403 548,26
29.10.20.2.01. Vapaa sivistystyö, sivistystyötä tekevät järjestöt ja elinikäinen oppiminen, jakamaton (KPY)		401 510	441,78	401 068,22	401 510,00	0,00		401 510,00	441,78	401 068,22
29.10.20.2.1. Jakamaton, vapaa sivistystyö, sivistystyötä tekevät järjestöt ja elinikäinen oppiminen (KPY)	397 000,00						153 506,34	153 506,34	151 026,30	2 480,04
29.10.20.3. Varhaiskasvatustalouden uudistaminen (EK)	8 750 000,00						310 874,50	310 874,50	310 873,51	0,99
29.10.20.4. Perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (EK)	68 470 670,00						4 978 729,23	4 978 729,23	4 313 563,26	665 165,97
29.10.20.4.1. Jakamaton, perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (KPY)	68 470 670,00						4 893 838,19	4 893 838,19	4 228 672,22	665 165,97
29.10.20.5. Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (EK)	69 653 600,00						20 764 920,72	20 764 920,72	18 953 448,65	1 811 472,07
29.10.30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (A)	506 885 830,67	553 221 000	458 003 532,90		458 003 532,90	95 217 467,10				
29.10.30.01. Eräät määrärahat esi- ja perusopetukseen (KPY)	363 584 320,00	411 535 000	368 437 738,00		368 437 738,00	43 097 262,00				
29.10.30.01.01. Perusopetus, vaikeimmin kehitysvammaiset (KPY)	59 543 123,00	57 449 000	57 597 194,00		57 597 194,00	-148 194,00				
29.10.30.01.02. Perusopetus, muut vammaisoppilaat (KPY)	205 897 569,00	206 359 000	206 042 556,00		206 042 556,00	316 444,00				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen	Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		
			siirto seuraavalle vuodelle			Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.30.01.03. Perusopetukseen valmistava opetus (KPY)		81 020 000	57 349 912,00	57 349 912,00	23 670 088,00			
29.10.30.01.03. Maahanmuuttajien perusopetukseen valmistava opetus (KPY)	46 532 096,00							
29.10.30.01.04. Tutkintokoulutukseen valmistava koulutus (KPY)		8 300 000	3 886 570,00	3 886 570,00	4 413 430,00			
29.10.30.01.04. Lisäopetus / tutkintokoulutukseen valmistava koulutus (KPY)	6 346 331,00							
29.10.30.01.05. Sisäoppilaitoslisä (KPY)	2 104 335,00	2 850 000	1 960 595,00	1 960 595,00	889 405,00			
29.10.30.01.06. Muiden kuin oppivelvollisten perusopetus (KPY)	38 330 646,00	50 823 000	37 703 009,00	37 703 009,00	13 119 991,00			
29.10.30.01.07. Koulukotikorotus (KPY)	479 763,00	824 000	494 635,00	494 635,00	329 365,00			
29.10.30.01.08. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleva 5-vuotiaille järjestettävä esiopetus (KPY)	4 001 032,00	3 512 000	3 111 108,00	3 111 108,00	400 892,00			
29.10.30.01.09. Yksityisten kielikoulujen 5-vuotiaille järjestettävä esiopetus (KPY)	349 425,00	398 000	292 159,00	292 159,00	105 841,00			
29.10.30.02. Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus (KPY)	50 045 996,00	50 240 000	48 975 224,00	48 975 224,00	1 264 776,00			
29.10.30.03. Ulkomailla toimivien koulujen valtionrahoitus (KPY)	3 499 576,00	3 907 000	3 662 150,00	3 662 150,00	244 850,00			
29.10.30.04. Yksityisen opetuksen järjestäjän alkava ja laajeneva rahoitus (KPY)	63 728,00	3 163 000	19 206,00	19 206,00	3 143 794,00			
29.10.30.05. Muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen aineenopetus (KPY)		3 800 000	3 700 044,00	3 700 044,00	99 956,00			
29.10.30.05. Joustavan perusopetuksen lisä ja muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen aineenopetus (EK) (enintään)	9 645 912,00							
29.10.30.05.1. Muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen aineenopetus (KPY)	3 730 790,00							
29.10.30.05.2. Joustavan perusopetuksen lisä (KPY)	5 915 122,00							

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen	Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		
			siirto seuraavalle vuodelle			Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.30.06. Joustavan perusopetuksen lisä (KPY)		6 000 000	5 539 991,00	5 539 991,00	460 009,00			
29.10.30.06. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 44 §:n mukaiset avustukset (EK) (enintään)	1 868 429,00							
29.10.30.06.4. Avustukset yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin (KPY)	1 868 429,00							
29.10.30.07. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 44 §:n mukaiset avustukset (EK) (enintään)		2 076 000	1 924 176,00	1 924 176,00	151 824,00			
29.10.30.07.4. Avustukset yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin (KPY)		2 076 000	1 924 176,00	1 924 176,00	151 824,00			
29.10.30.11. Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämisen tuki (KPY)	118 932,58							
29.10.30.12. Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämisen tuki (KPY)		500 000	62 456,90	62 456,90	437 543,10			
29.10.30.12. Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen (EK) (enintään)	11 600 000,00							
29.10.30.13. Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen (EK) (enintään)		12 000 000	12 000 000,00	12 000 000,00	0,00			
29.10.30.13. Avustukset yksityisille opetuksen järjestäjille aikuisten perusopetukseen (EK) (enintään)	1 333 558,00							
29.10.30.14. Avustus turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien lasten varhaiskasvatukseen (EK) (enintään)	7 138 689,50	60 000 000	13 682 547,00	13 682 547,00	46 317 453,00			
29.10.30.15. Avustus koronaepidemiasta johtuvan oppimisvajeen paikkaamiseen (EK) (enintään)	57 986 689,59							
29.10.31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (A)	172 398 718,37	178 616 000	178 257 939,00	178 257 939,00	358 061,00			

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen	Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		
			siirto seuraavalle vuodelle			Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.31.1. Valtiosuus käyttökustannuksiin	172 374 237,00	178 566 000	178 257 939,00	178 257 939,00	308 061,00			
29.10.31.1.1. Kansalaisopistot (KPY)	87 389 820,00	90 739 000	90 497 336,00	90 497 336,00	241 664,00			
29.10.31.1.2. Kansanopistot (KPY)	47 438 394,00	44 437 000	44 397 955,00	44 397 955,00	39 045,00			
29.10.31.1.3. Opintokeskukset (KPY)	17 383 676,00	18 033 000	18 006 923,00	18 006 923,00	26 077,00			
29.10.31.1.4. Kesäyliopistot (KPY)	5 034 301,00	5 027 000	5 041 345,00	5 041 345,00	-14 345,00			
29.10.31.1.5. Maahanmuuttajien kotouttamiskoulutus (EK) (enintään)	15 128 046,00	16 830 000	16 815 859,00	16 815 859,00	14 141,00			
29.10.31.1.6. Kansanopistojen oppivelvollisille suunnattu koulutus (EK) (enintään)		3 500 000	3 498 521,00	3 498 521,00	1 479,00			
29.10.31.2. Valtionavustukset (EK) (enintään)	24 481,37	50 000			50 000,00			
29.10.31.2.4. Rakenteellisen kehittämisen avustukset kansalaisopistoille (KPY)		50 000			50 000,00			
29.10.31.2.5. Rakenteellisen kehittämisen avustukset (KPY)	24 481,37							
29.10.31.2.5.1. Kansalaisopistot (KPY)	24 481,37							
29.10.51. Valtionavustus järjestöille (K)	7 384 800,00	7 655 000	7 655 000,00	7 655 000,00	0,00			
29.10.51.2. Eräiden naisjärjestöjen valtionavustuksista annetun lain mukaisiin avustuksiin (EK)	918 000,00	918 000	918 000,00	918 000,00	0,00			
29.10.51.3. Valtionavustus neuvontajärjestöille ja vapaan sivistystyön järjestöille (EK)		6 737 000	6 737 000,00	6 737 000,00	0,00			
29.10.51.3. Valtionavustus neuvontajärjestöille, vapaan sivistystyön järjestöille ja eräille muille järjestöille (EK)	6 466 800,00							
29.10.51.3.1. Kotitalousneuvontajärjestöjen toimintaan (KPY)	2 066 000,00	2 416 000	2 416 000,00	2 416 000,00	0,00			
29.10.51.3.2. Käsi- ja taideteollisuusjärjestöjen toimintaan (KPY)	2 395 000,00	2 495 000	2 495 000,00	2 495 000,00	0,00			
29.10.51.3.3. Opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistys- ja kulttuuritoimintaan (KPY)	1 117 000,00	1 117 000	1 117 000,00	1 117 000,00	0,00			

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			siirto seuraavalle vuodelle				Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle		
29.10.51.3.4. Vapaan sivistystyön keskusjärjestöjen toimintaan, muiden järjestöjen sivistystoimintaan sekä vapaan sivistystyön toimijoiden yhteistyö- ja tiedotustoimintaan (KPY)		709 000	709 000,00		709 000,00	0,00					
29.10.51.3.4. Vapaan sivistystyön keskusjärjestöjen toimintaan ja muiden järjestöjen sivistystoimintaan (KPY)	496 800,00										
29.10.51.3.5. Kriittisen korkeakoulun toimintaan (KPY)	128 000,00										
29.10.51.3.6. Sofia-opiston kannatusyhdistys ry:n ulkosuomalaisten sivistystoimintaan (KPY)	83 000,00										
29.10.51.3.7. Karjalan Liitto ry:n toimintaan (KPY)	181 000,00										
29.20.21. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot (S3)	9 278 334,00	6 000 360	955 513,50	5 044 846,50	6 000 360,00	0,00	1 625 317,33	7 625 677,33	2 580 830,83	5 044 846,50	
29.20.21.1. Jakamaton (KPY)		6 000 360	955 513,50	5 044 846,50	6 000 360,00	0,00		6 000 360,00	955 513,50	5 044 846,50	
29.20.21.1. Jakamaton	9 278 334,00						1 625 317,33	1 625 317,33	1 625 317,33	0,00	
29.20.30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (A)	1 046 762 940,00	1 043 403 000	1 041 291 235,00		1 041 291 235,00	2 111 765,00					
29.20.30.1. Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitukseen sekä strategiarahoitukseen (EK)	1 005 631 411,00	998 958 000	998 998 656,00		998 998 656,00	-40 656,00					
29.20.30.1.1. Ammatillisen koulutuksen määräraha (ei sisällä alv-kompensatioita) (KPY)	2 031 624 453,00	2 062 909 000	2 062 959 564,00		2 062 959 564,00	-50 564,00					
29.20.30.1.1.1. Perusrahoitus (KPY)	1 442 267 458,00	1 433 536 000	1 433 604 573,00		1 433 604 573,00	-68 573,00					
29.20.30.1.1.2. Suoritusrahoitus (KPY)	382 904 998,00	409 582 000	409 582 000,00		409 582 000,00	0,00					
29.20.30.1.1.3. Vaikuttavuusrahoitus (KPY)	191 451 997,00	204 791 000	204 790 998,00		204 790 998,00	2,00					

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen	Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		
			siirto seuraavalle vuodelle			Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.20.30.1.1.4. Strategiarahoitus (KPY)	15 000 000,00	15 000 000	14 981 993,00	14 981 993,00	18 007,00			
29.20.30.1.2. Kuntien rahoitusosuus ammatillisen koulutuksen rahoitukseen (KPY)	-1 025 993 042,00	-1 063 951 000	-1 063 960 908,00	-1 063 960 908,00	9 908,00			
29.20.30.2. Arvonlisäverokompensaatiot (KPY)	39 621 987,00	42 909 000	40 757 264,00	40 757 264,00	2 151 736,00			
29.20.30.2.1. Korvaus eräisiin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyviin arvonlisäverojen kustannuksiin (KPY)	39 621 987,00	41 909 000	40 757 264,00	40 757 264,00	1 151 736,00			
29.20.30.2.2. Luovutetun kiinteistön ja käyttöomaisuuden osalta suoritettavan arvonlisäveron korvaus (KPY)		1 000 000			1 000 000,00			
29.20.30.3. Opetusmetsäkompensaatio (EK)	1 509 542,00	1 536 000	1 535 315,00	1 535 315,00	685,00			
29.20.35. Valtionosuus ja -avustus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin (A)	238 635 732,00	276 131 000	271 122 664,00	271 122 664,00	5 008 336,00			
29.20.35.01. Laskennalliset kustannukset (KPY)	733 927 372,00	803 302 000	784 911 888,00	784 911 888,00	18 390 112,00			
29.20.35.01.1. Kunnallinen tutkintokoulutus, nuorten oppimäärä (KPY)		687 285 000	674 270 004,00	674 270 004,00	13 014 996,00			
29.20.35.01.1. Kunnallinen lukiokoulutus, nuorten opetussuunnitelma (KPY)	630 424 377,00							
29.20.35.01.2. Yksityinen tutkintokoulutus, nuorten oppimäärä (KPY)		71 203 000	68 023 733,00	68 023 733,00	3 179 267,00			
29.20.35.01.2. Yksityinen lukiokoulutus, nuorten opetussuunnitelma (KPY)	64 049 872,00							
29.20.35.01.3. Kunnallinen tutkintokoulutus, aikuisten oppimäärä (KPY)		22 554 000	21 151 354,00	21 151 354,00	1 402 646,00			
29.20.35.01.3. Kunnallinen lukiokoulutus, aikuisten opetussuunnitelma (KPY)	20 423 051,00							
29.20.35.01.4. Yksityinen tutkintokoulutus, aikuisten oppimäärä (KPY)		7 580 000	6 117 763,00	6 117 763,00	1 462 237,00			
29.20.35.01.4. Yksityinen lukiokoulutus, aikuisten opetussuunnitelma (KPY)	6 388 426,00							

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			siirto seuraavalle vuodelle				Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle		
29.20.35.01.5. Kunnallinen tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (KPY)		1 362 000	1 959 913,00		1 959 913,00	-597 913,00					
29.20.35.01.5. Erityinen koulutustehtävä (KPY)	12 641 646,00										
29.20.35.01.6. Yksityinen tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (KPY)		377 000	357 937,00		357 937,00	19 063,00					
29.20.35.01.7. Erityinen koulutustehtävä (KPY)		12 941 000	13 031 184,00		13 031 184,00	-90 184,00					
29.20.35.02. Kuntien rahoitusosuus lukiokoulutukseen (KPY)	-495 291 640,00	-527 171 000	-513 789 224,00		-513 789 224,00	-13 381 776,00					
29.40.03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (S2)	4 589 000,00	4 625 000	3 810 099,53	814 900,47	4 625 000,00	0,00	719 822,47	5 344 822,47	4 529 922,00	814 900,47	
29.40.04. Varastokirjaston toimintamenot (S2)	1 688 000,00	1 751 000	1 474 591,04	276 408,96	1 751 000,00	0,00	288 435,81	2 039 435,81	1 763 026,85	276 408,96	
29.40.20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (S3)	34 866 000,00	39 995 200	24 369 579,91	15 625 620,09	39 995 200,00	0,00	20 881 508,34	60 876 708,34	43 591 184,29	17 285 524,05	
29.40.20.1. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot	20 981 000,00	20 732 200	7 621 779,91	13 110 420,09	20 732 200,00	0,00	17 199 796,32	37 931 996,32	23 844 977,80	14 087 018,52	
29.40.20.1.1. Jakamaton	20 981 000,00	20 732 200	7 621 779,91	13 110 420,09	20 732 200,00	0,00	17 199 796,32	37 931 996,32	23 844 977,80	14 087 018,52	
29.40.20.2. Datanhallinnan ja suurteholaskennan infrastruktuurien rakentaminen ja ylläpitäminen (EK) (enintään)		7 663 000	5 163 000,00	2 500 000,00	7 663 000,00	0,00		7 663 000,00	5 163 000,00	2 500 000,00	
29.40.20.2. Julkisen keskitetyn sähköisen säilytys- ja arkistopalvelun toteuttamiskustannukset (EK) (enintään)	200 000,00						12 965,43	12 965,43	0,00	12 965,43	
29.40.20.3. Korkeakoulujen opiskelupaikkojen lisääminen elinvoima-aloille ja tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistaminen (EK) (enintään)		10 000 000	9 984 800,00	15 200,00	10 000 000,00	0,00		10 000 000,00	9 984 800,00	15 200,00	
29.40.20.3. Jatkuvan oppimisen digitalisointiohjelma, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)	7 000 000,00						3 000 000,00	3 000 000,00	3 000 000,00	0,00	
29.40.20.4. Jatkuvan oppimisen digitalisointiohjelma, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRFP3C2I1) (EK) (varattu)		1 000 000	1 000 000,00		1 000 000,00	0,00		1 000 000,00	1 000 000,00		

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			siirto seuraavalle vuodelle				Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
29.40.20.4. Digitaalinen infrastruktuuri osajien maahanmuuton tueksi, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)	335 000,00						668 746,59	668 746,59	0,00	668 746,59
29.40.20.5. Opettajankoulutuksen tutkimusperusteinen kehittäminen (EK) (enintään)		600 000	600 000,00		600 000,00	0,00		600 000,00	600 000,00	0,00
29.40.20.5. Helsingin yliopistolle Luonnontieteellisen keskusmuseon toimintaan (EK) (enintään)	600 000,00								-1 593,51	1 593,51
29.40.20.6. Turun yliopiston opettajankoulutuslaitokselle yksinäisyyttä vähentävän ohjelman kehittämisen, pilotoinnin ja vaikuttavuustutkimuksen koordinointiin (EK) (enintään)	250 000,00									
29.40.20.7. Korkeakoulujen vieraskielisen koulutuksen lisäämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksaminen(EK) (enintään)	5 500 000,00									
29.40.50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (S2)	1 876 415 000,00	1 999 188 000	1 983 242 000,00	15 946 000,00	1 999 188 000,00	0,00	19 454 000,00	2 018 642 000,00	2 002 676 000,00	15 946 000,00
29.40.50.1. Laskennallisin perustein määräytyvä perusrahoitus(EK)	1 729 634 000,00	1 813 954 000	1 801 778 000,00	12 176 000,00	1 813 954 000,00	0,00	15 834 000,00	1 829 788 000,00	1 817 612 000,00	12 176 000,00
29.40.50.2. Korvaus eräisiin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyviin arvonlisäverojen kustannuksiin (EK)	136 054 000,00	173 741 000	173 741 000,00		173 741 000,00	0,00		173 741 000,00	173 741 000,00	0,00
29.40.50.3. Yliopistolain (558/2009) mukainen yliopistojen harkinnanvarainen rahoitus (EK) (enintään)	5 727 000,00	11 493 000	7 723 000,00	3 770 000,00	11 493 000,00	0,00	3 600 000,00	15 093 000,00	11 323 000,00	3 770 000,00
29.40.50.4. Yliopistojen harkinnanvarainen rahoitus, korkeakoulutuksen aloituspaikkojen lisääminen EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)	5 000 000,00						20 000,00	20 000,00	0,00	0,00
29.40.53. Rahapelitoiminnan tuotot tieteen edistämiseen (A)	34 349 730,81	21 995 194	21 986 367,00		21 986 367,00	8 826,79				
29.40.53.02. Tiedepoliittisten tavoitteiden edistäminen	34 349 730,81	21 995 194	21 986 367,00		21 986 367,00	8 826,79				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			siirto seuraavalle vuodelle				Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
29.40.55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (S2)	921 196 000,00	954 190 000	953 722 450,00	467 550,00	954 190 000,00	0,00	4 915 000,00	959 105 000,00	958 621 450,00	467 550,00
29.40.55.1. Laskennallisin perustein määräytyvä perusrahoitus(EK)	839 456 000,00	880 665 000	880 665 000,00		880 665 000,00	0,00	2 744 000,00	883 409 000,00	883 400 000,00	0,00
29.40.55.2. Korvaus eräisiin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyviin arvonlisäverojen kustannuksiin (EK)	58 740 000,00	56 500 000	56 500 000,00		56 500 000,00	0,00		56 500 000,00	56 500 000,00	0,00
29.40.55.3. Ammattikorkeakoululain (932/2014) mukainen ammattikorkeakoulujen harkinnanvarainen rahoitus (EK) (enintään)		16 675 000	16 207 450,00	467 550,00	16 675 000,00	0,00		16 675 000,00	16 207 450,00	467 550,00
29.40.55.3. Ammattikorkeakoululain (932/2014) mukainen ammattikorkeakoulujen muu harkinnanvarainen rahoitus (EK) (enintään)	12 650 000,00						2 164 000,00	2 164 000,00	2 164 000,00	0,00
29.40.55.4. Opetusmetsien käyttöoikeuksiin liittyvä kompensatio ammattikorkeakouluille (EK)	350 000,00	350 000	350 000,00		350 000,00	0,00		350 000,00	350 000,00	0,00
29.40.55.5. Ammattikorkeakoulujen harkinnanvarainen rahoitus, korkeakoulutuksen aloituspaikkojen lisääminen EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)	10 000 000,00						7 000,00	7 000,00	0,00	0,00
29.40.89. Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoitukseen (K)	67 000 000,00									
29.70.01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (S2)	652 000,00	669 000	628 996,50	40 003,50	669 000,00	0,00	29 229,71	698 229,71	658 226,21	40 003,50
29.70.52. Opintolainojen valtiontakaus (A)	135 917 541,92	187 100 000	189 061 427,68		189 061 427,68	-1 961 427,68				
29.70.52.1. Takausvastuusuoritukset (KPY)	31 439 366,97	80 000 000	85 190 476,83		85 190 476,83	-5 190 476,83				
29.70.52.2. Maksuvapautukset (KPY)	9 990 317,63	10 000 000	7 409 972,53		7 409 972,53	2 590 027,47				
29.70.52.3. Korkoavustukset (KPY)	126 473,04	700 000	2 829 709,58		2 829 709,58	-2 129 709,58				
29.70.52.4. Takausvastuusaatavien tileistä poistot (KPY)	6 545 576,43	6 000 000				6 000 000,00				
29.70.52.5. Opintolainahyvitys (KPY)	87 815 807,85	90 400 000	93 631 268,74		93 631 268,74	-3 231 268,74				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			siirto seuraavalle vuodelle				Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
29.70.55. Opintoraha ja asumislisä (A)	467 864 816,71	515 200 000	494 099 439,65		494 099 439,65	21 100 560,35				
29.70.55.1. Korkeakouluopiskelijoiden opintorahat (KPY)	313 833 853,39	343 600 000	343 210 850,10		343 210 850,10	389 149,90				
29.70.55.2. Muiden oppilaitosten opiskelijoiden opintorahat (KPY)	138 354 877,71	155 600 000	135 264 016,06		135 264 016,06	20 335 983,94				
29.70.55.3. Asumislisä (KPY)	15 676 085,61	16 000 000	15 624 573,49		15 624 573,49	375 426,51				
29.70.57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (A)	25 169 332,99	35 564 000	32 169 797,69		32 169 797,69	3 394 202,31				
29.70.57.1. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (KPY)	22 761 132,00	33 150 000	29 675 838,90		29 675 838,90	3 474 161,10				
29.70.57.2. Opiskelijaravitulojen ylimääräisen avustus (KPY)	2 408 200,99	2 414 000	2 493 958,79		2 493 958,79	-79 958,79				
29.70.59. Koulumatkatuki (A)	56 799 326,54	85 000 000	75 742 752,55		75 742 752,55	9 257 247,45				
29.80.01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (S2)	38 610 000,00	4 595 000	3 833 331,74	761 668,26	4 595 000,00	0,00	928 134,12	5 523 134,12	4 653 065,86	761 668,26
29.80.01.1. Toimintamenot (KPY)	4 310 000,00						736 102,17	736 102,17	736 102,17	0,00
29.80.01.2. Korona-avustusten myöntämisestä aiheutuviin Taiteen edistämiskeskuksen menoihin (KPY)	100 000,00						89 631,95	89 631,95	89 631,95	0,00
29.80.01.3. Covid-19-epidemian vaikutusten vähentämiseen taiteen ja kulttuurin alan henkilöille, toiminimille ja yksinyrittäjille. (EK) (enintään)	34 200 000,00						102 400,00	102 400,00	-6 000,00	0,00
29.80.05. Saavutettavuuskirjasto Celian toimintamenot (S2)		5 683 000	4 947 580,72	735 419,28	5 683 000,00	0,00		5 683 000,00	4 947 580,72	735 419,28
29.80.05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (S2)	5 669 000,00						1 085 848,71	1 085 848,71	1 085 848,71	0,00
29.80.06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (S2)	7 239 000,00	7 599 000	7 148 727,92	450 272,08	7 599 000,00	0,00	937 875,62	8 536 875,62	8 086 603,54	450 272,08
29.80.06.1. Toimintamenot (KPY)	6 989 000,00	7 339 000	6 931 287,51	407 712,49	7 339 000,00	0,00	859 651,07	8 198 651,07	7 790 938,58	407 712,49
29.80.06.2. Esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatuki (EK) (enintään)	250 000,00	260 000	217 440,41	42 559,59	260 000,00	0,00	78 224,55	338 224,55	295 664,96	42 559,59

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen	Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		
			siirto seuraavalle vuodelle			Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (K)	4 894 000,00	4 200 000	4 182 050,00	4 182 050,00	17 950,00			
29.80.30.1. Avustukset valtakunnalliseen ja alueellisiin kehittämistehtäviin (KPY)	2 774 000,00	2 880 000	2 880 000,00	2 880 000,00	0,00			
29.80.30.2. Avustukset kirjastojen sisältötuotantoon, yleisten kirjastojen erityisiin tehtäviin sekä yleisten kirjastojen tietokanta- ja aineistopalvelujen tuottamiseen (KPY)	900 000,00	900 000	900 000,00	900 000,00	0,00			
29.80.30.3. Avustus viittomakielisen kirjaston toimintaan (KPY)	220 000,00	220 000	220 000,00	220 000,00	0,00			
29.80.30.4. Vankien lukupiiritoiminnan sekä lukutaidon kehittymiseen ja kirjallisuuden harrastamiseen tähtävien toimien järjestäminen (KPY)		200 000	182 050,00	182 050,00	17 950,00			
29.80.30.4. Yleisten kirjastojen e-kirjaston kehittäminen (KPY)	1 000 000,00							
29.80.31. Valtionosuus ja -avustus esittävän taiteen ja museoiden käyttökustannuksiin (A)		141 111 000	140 923 630,00	140 923 630,00	187 370,00			
29.80.31. Valtion osuus ja avustus teattereiden, orkestereiden ja museoiden käyttökustannuksiin (A)	139 932 232,00							
29.80.31.1. Valtionosuus teattereiden, orkestereiden ja museoiden käyttökustannuksiin (KPY)	136 932 232,00	138 111 000	137 923 630,00	137 923 630,00	187 370,00			
29.80.31.2. Esittävän taiteen valtionosuusuu- distukseen liittyvät harkinnanvaraiset valtio- navustukset (EK) (enintään)	3 000 000,00	3 000 000	3 000 000,00	3 000 000,00	0,00			
29.80.34. Valtionosuus ja -avustus taiteen perusopetuk- sen käyttökustannuksiin (A)	89 573 624,24	93 267 000	93 193 082,97	93 193 082,97	73 917,03			
29.80.34.01. Taiteen perusopetus (opetustun- tikohtainen) (KPY)	89 034 005,00	92 676 000	92 610 292,00	92 610 292,00	65 708,00			
29.80.34.01.1. Musiikin perusopetuksen val- tionosuus (KPY)	80 388 731,00	83 408 000	83 520 733,00	83 520 733,00	-112 733,00			
29.80.34.01.2. Muiden taiteenalojen opetus- tuntikohtainen valtionosuus (KPY)	8 645 274,00	9 268 000	9 089 559,00	9 089 559,00	178 441,00			

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			siirto seuraavalle vuodelle				Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle		
29.80.34.02. Avustukset opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille (EK) (enintään)	500 000,00	510 000	510 000,00		510 000,00	0,00					
29.80.34.02.1. Avustukset opetuksen järjestäjille, jakamaton	500 000,00	510 000	510 000,00		510 000,00	0,00					
29.80.34.04. Selvitykset ja kehittäminen (EK) (enintään)	39 619,24	81 000	72 790,97		72 790,97	8 209,03					
29.80.34.04.1. Jakamaton (KPY)	39 619,24	81 000	72 790,97		72 790,97	8 209,03					
29.80.40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käytötappioon (A)	85 814,67	252 000	311 028,58		311 028,58	-59 028,58					
29.80.41. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (S3)	26 648 000,00	27 648 000	27 198 000,00	450 000,00	27 648 000,00	0,00	0,01	27 648 000,01	27 198 000,00	450 000,00	
29.80.41.1. Yksityisen kopioinnin hyvityksen järjestämiseen (EK) (enintään)	11 000 000,00	11 000 000	11 000 000,00		11 000 000,00	0,00		11 000 000,00	11 000 000,00	0,00	
29.80.41.2. Suojattujen teosten tekijöille maksettavaan lainauskorvaukseen ja sen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin (EK) (enintään)	15 648 000,00	15 648 000	15 648 000,00		15 648 000,00	0,00	0,01	15 648 000,01	15 648 000,00	0,00	
29.80.41.3. E-lainauskorvausten maksaminen (EK) (enintään)		1 000 000	550 000,00	450 000,00	1 000 000,00	0,00		1 000 000,00	550 000,00	450 000,00	
29.80.50. Eräät avustukset (S3)	90 085 000,00	26 274 000	21 666 802,85	4 607 197,15	26 274 000,00	0,00	20 527 540,17	46 801 540,17	24 765 902,03	19 733 134,40	
29.80.50.01. Avustus Bulevardin Teatteriyhdistyksen toimintaan ja tilakustannuksiin (KPY)		1 574 000	1 574 000,00		1 574 000,00	0,00		1 574 000,00	1 574 000,00	0,00	
29.80.50.01. Avustus Bulevardin Teatteriyhdistyksen toimintaan ja tilakustannusten kattamiseen (KPY)	718 000,00										
29.80.50.02. Rakentamisen prosenttiperaatteen edistäminen (KPY)	500 000,00	500 000	500 000,00		500 000,00	0,00		500 000,00	485 288,39	0,00	
29.80.50.03. Lastenkulttuurin yleis- ja hankeavustukset (KPY)	1 000 000,00	1 000 000	1 000 000,00		1 000 000,00	0,00	7 197,55	1 007 197,55	1 004 307,55	2 890,00	
29.80.50.03. Kulttuurimatkailun vahvistaminen (KPY)							2 430,76	2 430,76	-22 206,55	0,00	
29.80.50.04. Kansallisgallerian arvonlisäveromenojen korvaaminen (KPY)	300 000,00										

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			siirto seuraavalle vuodelle				Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
29.80.50.05. Euroopan kulttuuripääkaupunki-hanke vuonna 2026 (KPY)	500 000,00	1 600 000	1 600 000,00		1 600 000,00	0,00		1 600 000,00	1 600 000,00	0,00
29.80.50.05. Lastenkulttuurin yleis- ja hankeavustukset (KPY)							20 067,07	20 067,07	20 053,61	0,00
29.80.50.06. Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnittelu- ja selvitysvaiheen kustannukset (KPY)		300 000	300 000,00		300 000,00	0,00		300 000,00	300 000,00	0,00
29.80.50.06. Kansallisgallerian tilakustannuksista ja muista perusparannuksista aiheutuvat kustannukset (KPY)	1 909 000,00						1 857 079,00	1 857 079,00	1 857 079,00	0,00
29.80.50.07. Kulttuurin ja luovien alojen innovatiivisten palvelujen sekä tuotanto- ja toimintamallien kehittäminen, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRFP3C4I3) (EK) (varattu)		9 000 000	8 482 452,84	517 547,16	9 000 000,00	0,00		9 000 000,00	8 482 452,84	517 547,16
29.80.50.07. Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnittelu- ja selvitysvaiheen kustannukset (KPY)	300 000,00									
29.80.50.08. Kulttuurin ja luovien alojen innovatiivisten palvelujen sekä tuotanto- ja toimintamallien kehittäminen, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)	14 000 000,00						200 504,36	200 504,36	-132 976,04	333 480,40
29.80.50.09. Turun tuomiokirkon peruskorjauksen avustaminen (KPY)		4 000 000	4 000 000,00		4 000 000,00	0,00		4 000 000,00		4 000 000,00
29.80.50.09. Kansallisteatterin peruskorjaus (KPY)	18 685 000,00									
29.80.50.10. Suomen Kansallisoopperan ja -baletin tilakustannukset ja muista perusparannuksista aiheutuvat kustannukset (KPY)		800 000	800 000,00		800 000,00	0,00		800 000,00	800 000,00	0,00
29.80.50.10. Kansallisoopperan ja baletin väistötiloista aiheutuvat kustannukset (KPY)	800 000,00									

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			siirto seuraavalle vuodelle				Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
29.80.50.11. Erä- ja luontokulttuurimuseon investointihankkeensuunnittelu (KPY)		300 000	300 000,00		300 000,00	0,00	0,00	300 000,00	300 000,00	0,00
29.80.50.11. Näyttelypalkkomallin vakiinnuttaminen (KPY)	944 000,00									
29.80.50.12. Lukulahja lapselle -ohjelman jatkaminen (KPY)		300 000	300 000,00		300 000,00	0,00		300 000,00	300 000,00	0,00
29.80.50.12. Eräät talousarviokäsittelyssä lisätyt määrärahat (KPY)	3 185 000,00						62 269,99	62 269,99	62 269,99	0,00
29.80.50.13. Tekstin talon käynnistäminen (KPY)		300 000	300 000,00		300 000,00	0,00		300 000,00	300 000,00	0,00
29.80.50.13. Avustukset elokuvien tuotantoon Suomen elokuvasäätiön kautta myönnettäväksi (KPY)	14 774 000,00									
29.80.50.14. Suomen sanataideopetuksen seura ry:lle mm. lukutaitotyön edistämiseen (KPY)		200 000	200 000,00		200 000,00	0,00	2 096 350,87	2 296 350,87	196 481,08	0,00
29.80.50.14. Kulttuurin, taiteen ja luovien alojen toiminnan turvaaminen koronapandemiasta selviytymiseksi, LTA 1 (KPY)	28 170 000,00						11 823 334,43	11 823 334,43	23 767,58	11 799 566,56
29.80.50.14. Kulttuurin, taiteen ja luovien alojen toiminnan turvaaminen koronapandemiasta selviytymiseksi (KPY)							158 306,14	158 306,14	-4 500,00	0,00
29.80.50.14.1. Korona-avustusten käsittelystä aiheutuviin menoihin (KPY)	180 000,00						50 334,43	50 334,43	23 767,58	26 566,85
29.80.50.14.2. Avustukset covid-19-epidemian vuoksi kulttuurin, taiteen ja luovien alojen toiminnan turvaamiseen (KPY)	27 990 000,00						11 773 000,00	11 773 000,00	0,00	11 773 000,00
29.80.50.14.2. Valtionosuutta saavat teatterit, orkesterit ja museot (KPY)							158 306,14	158 306,14	-4 500,00	0,00
29.80.50.14.3. Kulttuuriaalojen yhteisöt (KPY)							2 062 641,83	2 062 641,83	-3 518,92	0,00
29.80.50.14.4. Taide- ja kulttuurifestivaalit ja kesäteatterit (KPY)							27 285,12	27 285,12	0,00	0,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen			Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			siirto seuraavalle vuodelle						Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.50.14.5. Kulttuuriperintöalan yhteisöt ja seurantalojen ylläpitokustannukset (KPY)								6 423,92	6 423,92	0,00	0,00
29.80.50.15. Taidetestaajat-toiminnan jatkaminen (KPY)		1 000 000	1 000 000,00		1 000 000,00	0,00			1 000 000,00	1 000 000,00	0,00
29.80.50.15. Paimion parantolan kiinteistön käyttö- ja ylläpitokustannukset (KPY)	2 800 000,00							2 800 000,00	2 800 000,00	1 170 000,00	1 630 000,00
29.80.50.16. Eräät erillismäärärahat taiteen ja kulttuurin edistämiseen (KPY)		2 890 000	2 804 250,01	85 749,99	2 890 000,00	0,00			2 890 000	2 804 250,01	85 749,99
29.80.50.16. Suomen Ilmailumuseon investointihanke (EK) (enintään)	1 500 000,00							1 500 000,00	1 500 000,00	140 000,00	1 360 000,00
29.80.50.16. Kulttuurin ja luovien alojen innovatiivisten palvelujen sekä tuotanto- ja toimintamallien kehittäminen, EU:n elpymis- ja palautusmissuunnitelma (RRF pilari 3) (EK) (varattu)										-0,33	0,00
29.80.50.17. Avustukset seurantalojen yms. talojen sähkö- ja lämmityskustannuksiin (KPY)		2 300 000	2 300 000,00		2 300 000,00	0,00			2 300 000,00	2 300 000,00	0,00
29.80.50.18. Avustukset ammatillisten museoiden energiakustannuksiin (KPY)		210 000	206 100,00	3 900,00	210 000,00	0,00			210 000,00	206 100,00	3 900,00
29.80.51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (A)	16 678 428,48	17 586 000	17 221 578,62		17 221 578,62	364 421,38					
29.80.51.1. Valtion taiteilija-apurahat ja taiteilijaprofessoriapurahat (KPY)	13 964 428,48	14 486 000	14 388 578,62		14 388 578,62	97 421,38					
29.80.51.2. Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahat ja avustukset (KPY)	2 714 000,00	3 100 000	2 833 000,00		2 833 000,00	267 000,00					
29.80.52. Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen (A)	154 036 030,19	174 448 000	174 364 275,90		174 364 275,90	83 724,10					
29.80.52.01. Elokvataide ja muu kuvaohjelmatuotanto (KPY)	9 915 000,00	27 429 000	27 429 000,00		27 429 000,00	0,00					
29.80.52.02. Esittävä taide: musiikki, tanssi, teatteri ja sirkus (KPY)	15 082 500,00	18 199 000	18 185 000,00		18 185 000,00	14 000,00					
29.80.52.02.1. Rahoituslain mukaiset valtionosuudet esittävälle taiteelle (KPY)	4 438 000,00	7 545 000	7 545 000,00		7 545 000,00	0,00					

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen	Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		
			siirto seuraavalle vuodelle			Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.52.02.2. Muu esittävän taiteen edistäminen (KPY)	10 644 500,00	10 654 000	10 640 000,00	10 640 000,00	14 000,00			
29.80.52.03. Kirjallisuus (KPY)	985 000,00	985 000	985 000,00	985 000,00	0,00			
29.80.52.04. Visuaalinen ja rakennustaide sekä muotoilu (KPY)	5 351 776,29	5 345 000	5 341 000,00	5 341 000,00	4 000,00			
29.80.52.04.1. Kuvataiteen tekijöille suoritetavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaiset apurahat, maksuperusteisesti budjetoitu määräraha (EK) (enintään)	960 000,00	960 000	960 000,00	960 000,00	0,00			
29.80.52.04.2. Muu visuaalisen ja rakennustaitteen sekä muotoilun edistäminen (KPY)	4 391 776,29	4 385 000	4 381 000,00	4 381 000,00	4 000,00			
29.80.52.05. Kulttuurin tuotanto ja levitys (KPY)	14 866 242,25	14 796 000	14 730 656,45	14 730 656,45	65 343,55			
29.80.52.06. Kirjastot ja tiedon saatavuus (KPY)	4 680 426,38	4 682 000	4 684 796,78	4 684 796,78	-2 796,78			
29.80.52.07. Kulttuuripalvelut ja kulttuuritoiminta (KPY)	21 323 000,00	21 512 000	21 509 868,77	21 509 868,77	2 131,23			
29.80.52.08. Museot ja kulttuuriperintö (KPY)	6 013 000,00	8 364 000	8 364 000,00	8 364 000,00	0,00			
29.80.52.08.1. Rahoituslain mukaiset valtionosuudet ja avustukset museoille (KPY)	2 820 000,00	5 160 000	5 160 000,00	5 160 000,00	0,00			
29.80.52.08.2. Muu museoiden ja kulttuuriperinnön edistäminen (KPY)	1 496 000,00	1 507 000	1 507 000,00	1 507 000,00	0,00			
29.80.52.08.3. Seurantaloiden korjausavustukset ja valistustyö (KPY)	1 697 000,00	1 697 000	1 697 000,00	1 697 000,00	0,00			
29.80.52.09. Kulttuuritilat (KPY)	5 390 000,00	5 390 000	5 390 000,00	5 390 000,00	0,00			
29.80.52.10. Kansalliset kulttuurilaitokset (KPY)	67 344 085,27	64 898 000	64 896 953,90	64 896 953,90	1 046,10			
29.80.52.10.1. Valtion rahoitus Suomen Kansallisopperan Säätiölle (EK) (enintään)		38 197 000	38 197 000,00	38 197 000,00	0,00			
29.80.52.10.1. Avustus käyttökustannuksiin Suomen Kansallisopperan Säätiölle (EK) (enintään)	38 197 000,00							

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			siirto seuraavalle vuodelle				Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle		
29.80.52.10.2. Valtion rahoitus Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiölle (EK) (enintään)		11 391 000	11 391 000,00		11 391 000,00	0,00					
29.80.52.10.2. Avustus käyttökustannuksiin Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiölle (EK) (enintään)	11 391 000,00										
29.80.52.10.3. Valtion rahoitus Kansallisgallerialle (EK) (enintään)		13 465 000	13 465 000,00		13 465 000,00	0,00					
29.80.52.10.3. Avustus käyttökustannuksiin Kansallisgallerialle (EK) (enintään)	13 165 000,00										
29.80.52.10.4. Valtion julkisten rakennusten taidehankintoihin, valtion taidekokoelmien hoitoon ja valtion taideteostoimikunnan toimintaan, maksuperusteisesti budjetoitu määräraha (KPY)		1 040 000	1 038 953,90		1 038 953,90	1 046,10					
29.80.52.10.4. Valtion julkisten rakennusten taidehankinnat ja valtion taidekokoelmien hoito, maksuperusteisesti budjetoitu määräraha (KPY)	1 046 085,27										
29.80.52.10.5. Avustus Cultura säätiölle (KPY)		805 000	805 000,00		805 000,00	0,00					
29.80.52.10.5. Avustus Suomen Elokuvasäätiön toimintaan (EK) (enintään)	2 740 000,00										
29.80.52.10.6. Avustus Cultura säätiölle (KPY)	805 000,00										
29.80.52.11. Kulttuurikasvatus sekä kulttuuripolitiikan tutkimus ja kehittäminen (KPY)	3 085 000,00	2 848 000	2 848 000,00		2 848 000,00	0,00					
29.80.53. Valtionavustus tilakustannuksiin (K)	24 532 868,64	27 113 000	26 477 079,58		26 477 079,58	635 920,42					
29.80.55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (S3)	1 926 981,00	2 026 970	2 026 970,00		2 026 970,00	0,00	0,12	2 026 970,12	2 026 969,55		0,00
29.80.58. Valtionrahoitus luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahaston pääomaan (S3)	7 500 000,00						2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00		0,00
29.80.72. Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen (S3)	839 000,00	839 000	350 133,48	488 866,52	839 000,00	0,00	556 458,65	1 395 458,65	906 592,13		488 866,52

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			siirto seuraavalle vuodelle				Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
29.80.89. Rahoitus Suomen arkkitehtuuri- ja designmu- seosäätiölle ja kiinteistöosakeyhtiölle (S3)		2 000 000		2 000 000,00	2 000 000,00	0,00		2 000 000,00		2 000 000,00
29.80.89. Rahoitus Arkkitehtuuri- ja designmuseon sää- tiölle ja kiinteistöosakeyhtiölle (S3)	4 973 000,00						4 353 000,00	4 353 000,00	273 000,00	4 080 000,00
29.90.30. Avustukset Liikkuva -ohjelmiin sekä eräät avustukset (S3)							2 843 465,42	2 843 465,42	2 383 331,30	0,00
29.90.30.2. Liikkuva opiskelu -ohjelmaan (KPY)									-1 212,10	0,00
29.90.30.5. Covid-19-epidemiasta aiheutuva resurssien lisääminen liikunta- ja urheiluseu- roille (KPY)							155 537,51	155 537,51	-37 260,68	0,00
29.90.30.6. Covid-19-epidemiasta aiheutuvat avustukset valtakunnallisille ja alueellisille lii- kuntajärjestöille sekä valtakunnallisille sar- joille (KPY)							142 927,91	142 927,91	-3 465,70	0,00
29.90.30.7. Covid-19-epidemiasta aiheu- tuva peruuntuneiden tai tappiota kärsineiden urheilu- ja liikuntatapahtumien sekä tulevien tapahtumien tukeminen (KPY)							2 545 000,00	2 545 000,00	2 425 269,78	0,00
29.90.50. Rahapelitoiminnan tuotot urheilun ja liikunta- kasvatuksen edistämiseen (A)	89 532 016,52	108 240 020	107 875 754,07		107 875 754,07	364 265,93				
29.90.50.01. Liikunnan kansalaistoimintaan (KPY)	35 384 648,00	45 000 000	43 021 376,00		43 021 376,00	1 978 624,00				
29.90.50.01.1. Liikuntajärjestöjen yleisavus- tuksiin (KPY)	32 405 000,00	42 000 000	40 039 000,00		40 039 000,00	1 961 000,00				
29.90.50.01.2. Seuratukeen (KPY)	2 979 648,00	3 000 000	2 982 376,00		2 982 376,00	17 624,00				
29.90.50.02. Huippu-urheiluun (KPY)	12 190 499,99	12 280 000	12 731 666,56		12 731 666,56	-451 666,56				
29.90.50.02.1. Huippu-urheiluyksikölle (KPY)		6 000 000	6 500 000,00		6 500 000,00	-500 000,00				
29.90.50.02.2. Urheilijoiden apurahoihin, mak- superusteisesti budjetoitu määräraha (EK) (enintään)		2 300 000	2 274 666,56		2 274 666,56	25 333,44				
29.90.50.02.2. Huippu-urheiluyksikölle (KPY)	6 000 000,00									

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		
			siirto seuraavalle vuodelle				Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.90.50.02.3. Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskukselle, Urheiluakatemioiden ja Urheilijoiden ammatinedistämissäätiölle (KPY)		3 950 000	3 950 000,00		3 950 000,00	0,00			
29.90.50.02.3. Urheilijoiden apurahoihin, maksuperusteisesti budjetoitu määräraha (EK) (enintään)	2 233 499,99								
29.90.50.02.4. Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskukselle, Urheiluakatemioiden ja Urheilijoiden ammatinedistämissäätiölle (KPY)	3 950 000,00								
29.90.50.02.5. Pro Urheilu -tunnustuspalkinnot (EK) (enintään)		30 000	7 000,00		7 000,00	23 000,00			
29.90.50.02.6. Pro Urheilu -tunnustuspalkinnot (EK) (enintään)	7 000,00								
29.90.50.03. Liikunnan ja urheilun suurtahtumiin (KPY)	2 000 000,00	2 000 000	1 925 000,00		1 925 000,00	75 000,00			
29.90.50.04. Liikunnan ja urheilun eettiseen toimintaan (KPY)	3 678 817,14	3 608 700	3 605 074,86		3 605 074,86	3 625,14			
29.90.50.04.1. Antidoping-toimintaan ja SUEK:in toimintaan (KPY)	3 125 000,00	3 150 000	3 150 000,00		3 150 000,00	0,00			
29.90.50.04.2. Liikunnan yhteiskuntavastuu (KPY)	553 817,14	458 700	455 074,86		455 074,86	3 625,14			
29.90.50.05. Kansainväliseen yhteistyöhön (KPY)	112 296,05	162 500	162 296,77		162 296,77	203,23			
29.90.50.05.1. Kansainväliseen yhteistyöhön (KPY)		162 500	162 296,77		162 296,77	203,23			
29.90.50.05.1. Jakamaton (KPY)	112 296,05								
29.90.50.06. Liikunnan yhdenvertaiseen saatavuuteen (KPY)	20 459 680,00	26 086 611	26 536 680,00		26 536 680,00	-450 069,00			
29.90.50.06.1. Liikuntapaikkojen perustamishankkeisiin (KPY)	18 638 500,00	24 172 680	24 870 630,00		24 870 630,00	-697 950,00			
29.90.50.06.2. Liikunnan koulutuskeskusten liikunta- ja vapaa-aikatoimien avustuksiin (KPY)	1 821 180,00	1 905 000	1 666 050,00		1 666 050,00	238 950,00			

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen	Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		
			siirto seuraavalle vuodelle			Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.90.50.06.3. Päiväkotien pihojen liikunta-edellytysten parantamiseen ja luonnonmu-kaistamiseen (KPY)		8 931			8 931,00			
29.90.50.07. Liikunnallisen elämäntavan edis-tämiseen (KPY)	5 665 726,00	5 053 209	5 053 209,00	5 053 209,00	0,00			
29.90.50.07.1. Liikkuva perhe, varhaiskasvatus, koulu & opiskelu-toimintaan (KPY)	2 450 000,00	2 450 000	2 450 000,00	2 450 000,00	0,00			
29.90.50.07.2. Liikkuvat -hanketukiin (KPY)	1 575 726,00	963 209	963 209,00	963 209,00	0,00			
29.90.50.07.3. Liikkuva aikuinen -toimintaan (KPY)	1 420 000,00	1 420 000	1 420 000,00	1 420 000,00	0,00			
29.90.50.07.4. Ikiliikkuja -toimintaan (KPY)	220 000,00	220 000	220 000,00	220 000,00	0,00			
29.90.50.08. Liikunnan koulutuskeskuksille (KPY)	871 869,00	4 547 000	4 551 621,00	4 551 621,00	-4 621,00			
29.90.50.08.1. Valtionosuudet alueellisten lii-kunnan koulutuskeskusten toimintaan (KPY)	571 869,00	572 000	571 870,00	571 870,00	130,00			
29.90.50.08.2. Liikunnan koulutuskeskusten opintaseteliavustuksiin, harkinnanvaraisiin avustuksiin sekä laatu- ja kehittämishankkei-siin (KPY)	300 000,00	300 000	300 000,00	300 000,00	0,00			
29.90.50.08.3. Valtionosuudet valtakunnal-listen liikunnan koulutuskeskusten toimin-taan (KPY)		3 675 000	3 679 751,00	3 679 751,00	-4 751,00			
29.90.50.09. Liikunta-alan tiedolla johtami-seen (KPY)	7 919 743,97	8 153 000	8 088 290,00	8 088 290,00	64 710,00			
29.90.50.09.1. Liikuntatieteellisiin tutkimus-projekteihin (KPY)	2 335 000,00	2 330 000	2 284 000,00	2 284 000,00	46 000,00			
29.90.50.09.3. Suomen Akatemialle liikunta-tieteellisten tutkimusten arvioinnin hallinto-kustannuksiin (EK) (enintään)	61 503,67	80 000	80 000,00	80 000,00	0,00			
29.90.50.09.4. Tiedolla johtamisen kehittämi-seen (KPY)	1 153 240,30	1 373 000	1 354 290,00	1 354 290,00	18 710,00			

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			siirto seuraavalle vuodelle				Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle		
29.90.50.09.5. Tieteellisille yhteisöille, tiedonvälitysyhteisöille ja kehittämissyhteisöille (KPY)	3 800 000,00	3 800 000	3 800 000,00		3 800 000,00	0,00					
29.90.50.09.6. Urheiluvoimistelun professuuriin (KPY)	70 000,00	70 000	70 000,00		70 000,00	0,00					
29.90.50.09.7. Suomen Urheilumuseosäätiölle (EK) (enintään)	400 000,00	400 000	400 000,00		400 000,00	0,00					
29.90.50.09.8. Kansainvälisiin kongresseihin (KPY)	100 000,00	100 000	100 000,00		100 000,00	0,00					
29.90.50.10. Liikunnan aluehallinnon toimintaan (KPY)	220 000,00	212 000	175 000,00		175 000,00	37 000,00					
29.90.50.11. Valtion liikuntaneuvoston toimintaan (KPY)	440 736,37	480 000	474 539,88		474 539,88	5 460,12					
29.90.50.12. Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi (KPY)	588 000,00	657 000	1 551 000,00		1 551 000,00	-894 000,00					
29.90.52. Valtionsuudet kunnille ja liikunnan koulutuskeskuksille (A)		33 798 000	33 797 787,00		33 797 787,00	213,00					
29.90.52. Valtionsuudet kunnille ja liikunnan koulutuskeskuksille sekä eräisiin avustuksiin (A)	51 793 771,22										
29.90.52.1. Valtionsuudet valtakunnallisille liikunnan koulutuskeskuksille (KPY)	17 124 846,00	14 132 000	14 132 000,00		14 132 000,00	0,00					
29.90.52.2. Valtionsuudet kuntien liikunta-toimintaan (KPY)	19 615 055,00	19 666 000	19 665 787,00		19 665 787,00	213,00					
29.90.52.3. Liikuntaa edistävien järjestöjen yleisavustuksiin	9 595 000,00										
29.90.52.4. Avustukset covid-19-epidemian vuoksi liikunnan ja urheilun tapahtumille sekä sarjojen toiminnan turvaamiseen, LTA 1 (KPY)	5 458 870,22										
29.90.54. Avustus Helsingin Olympiastadionin perusrannus- ja uudistamishankkeeseen (S3)							500,00	500,00	0,00	0,00	
29.90.56. Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen (S3)	4 700 000,00	5 328 855	2 700 000,00	2 628 855,00	5 328 855,00	0,00	2 747 310,06	8 076 165,06	4 913 126,46	3 151 424,60	
29.90.56.1. Ikäihmisten liikkumishanke -pilotointiin (KPY)	500 000,00	500 000		500 000,00	500 000,00	0,00	945 617,00	1 445 617,00	434 003,00	1 000 000,00	

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen	Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			siirto seuraavalle vuodelle			Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
29.90.56.2. Lajien tehostamistukeen, ml. vammaisurheilu (KPY)	700 000,00	700 000	700 000,00	700 000,00	0,00		700 000,00	700 000,00	0,00
29.90.56.3. Seuratuven nostoon (KPY)	1 300 000,00	1 300 000	1 300 000,00	1 300 000,00	0,00	1 451 693,06	2 751 693,06	1 429 123,46	1 322 569,60
29.90.56.4. Urheilukatemoille ja valmennuskeskuksille (KPY)	2 000 000,00	2 000 000	2 000 000,00	2 000 000,00	0,00	350 000,00	2 350 000,00	2 350 000,00	0,00
29.90.56.5. Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelman jatkaminen (KPY)		828 855	828 855,00	828 855,00	0,00		828 855,00		828 855,00
29.90.56.5. Nuorten liikunta-aktiivisuuden edistäminen (KPY)	200 000,00								
29.91.50. Rahapelitoiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen (A)	30 192 013,21	32 265 000	32 130 599,02	32 130 599,02	134 400,98				
29.91.50.01. Valtakunnalliset nuorisotalon järjestöt (KPY)	18 599 900,00	18 600 000	18 600 800,00	18 600 800,00	-800,00				
29.91.50.02. Lakisääteiset kansalliset toimikunnat: Valtion nuorisoneuvosto, arviointi- ja avustustoimikunta ja Saamelaiskäräjien nuorisoneuvosto (KPY)	540 013,21	700 000	642 038,02	642 038,02	57 961,98				
29.91.50.03. Etsivä nuorisotyö ja muu nuorten sosiaalinen vahvistaminen (KPY)		800 000	800 000,00	800 000,00	0,00				
29.91.50.03. Sosiaalinen nuorisotyö (KPY)	800 000,00								
29.91.50.03.2. Sosiaalinen nuorisotyö (KPY)		800 000	800 000,00	800 000,00	0,00				
29.91.50.05. Kokeilu, kehittäminen, tutkimus ja kansainvälinen yhteistyö (KPY)	5 346 100,00	7 165 000	7 119 771,00	7 119 771,00	45 229,00				
29.91.50.05.1. Nuorisotyön kokeilu, koulutus, tutkimus ja kv. yhteistyö (KPY)	846 500,00	950 000	1 191 800,00	1 191 800,00	-241 800,00				
29.91.50.05.2. Nuorisotyön tiedontuotanto (KPY)	391 000,00	315 000	50 971,00	50 971,00	264 029,00				
29.91.50.05.3. Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi (KPY)	1 184 000,00	1 000 000	977 000,00	977 000,00	23 000,00				
29.91.50.05.5. Valtakunnalliset nuorisotalon osaamiskeskukset (KPY)	2 924 600,00	4 900 000	4 900 000,00	4 900 000,00	0,00				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			siirto seuraavalle vuodelle				Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle		
29.91.50.06. Valtakunnalliset nuorisokeskukset (KPY)	4 906 000,00	5 000 000	4 967 990,00		4 967 990,00	32 010,00					
29.91.51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (S2)		180 000	180 000,00		180 000,00	0,00		180 000,00	180 000,00		0,00
29.91.51. Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö ja valtion osuudet kuntien nuorisotoimeen (S2)	10 713 000,00						349,00	349,00	0,00		0,00
29.91.51.2. Etsivän nuorisotyön tukeminen (KPY)	2 805 000,00	0				0,00	0,00	0,00			0,00
29.91.51.3. Valtionosuus kuntien nuorisotoimeen (KPY)	7 748 000,00	0				0,00	349,00	349,00	0,00		0,00
29.91.51.4. Liikkuva nuorisotyö (Walkers on Wheels) (KPY)		180 000	180 000,00		180 000,00	0,00		180 000,00	180 000,00		0,00
29.91.51.4. Nuorisotyön ja nuorten syrjäytymisen vastaisen työn edistäminen (KPY)	160 000,00										
29.91.52. Valtionosuudet kuntien nuorisotoimeen ja eräät avustukset (S2)		15 140 000	11 579 980,00	3 560 020,00	15 140 000,00	0,00		15 140 000,00	11 560 981,24		3 560 020,00
29.91.52. Eräät avustukset (S2)	4 578 000,00										
29.91.52.1. Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta (KPY)	1 320 000,00	1 200 000	1 200 000,00		1 200 000,00	0,00		1 200 000,00	1 198 027,30		0,00
29.91.52.2. Nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistäminen (KPY)	800 000,00	550 000	550 000,00		550 000,00	0,00		550 000,00	550 000,00		0,00
29.91.52.3. Valtionosuus kuntien nuorisotoimeen (KPY)		7 690 000	7 689 980,00	20,00	7 690 000,00	0,00		7 690 000,00	7 672 953,94		20,00
29.91.52.3. Nuorisolakiin (1285/2016) perustaviin valtionavustuksiin (KPY)	2 458 000,00										
29.91.52.3.1. Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta	250 000,00										
29.91.52.3.2. Nuorisoalan osaamiskeskukset	2 208 000,00								-17 026,06		0,00
29.91.52.5. TAT-yrittäjyyskasvatus (KPY)		200 000	200 000,00		200 000,00	0,00		200 000,00	200 000,00		0,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t) käyttö 2023	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			siirto seuraavalle vuodelle				Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
29.91.52.6. Nuorisotyön vahvistaminen nuorten väkivaltaisen käytöksen ja rikosten ehkäisemiseksi sekä oppilaitoksissa tehtävä nuorisotyö (KPY)		2 000 000	1 940 000,00	60 000,00	2 000 000,00	0,00		2 000 000,00	1 940 000,00	60 000,00
29.91.52.7. Oppilaitoksissa tehtävän hanke- muotoisen nuorisotyön jatkaminen ja laajentaminen (KPY)		3 500 000		3 500 000,00	3 500 000,00	0,00		3 500 000,00		3 500 000,00
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala							3 486 176,43	3 486 176,43	3 483 030,31	0,00
30.10.63. Maaseudun kehittäminen (S3)							3 486 176,43	3 486 176,43	3 483 030,31	0,00
30.10.63.6. Harvaan asuttujen alueiden elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittäminen							3 486 176,43	3 486 176,43	3 483 030,31	0,00
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	168 925,41	142 282	142 282,17		142 282,17	0,00	0,00	136 478,24	136 478,24	0,00
32.01.29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	8 164,38	5 804	5 803,93		5 803,93	0,00				
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (S2)	160 761,03	136 478	136 478,24		136 478,24	0,00		136 478,24	136 478,24	0,00
32.30.51.07. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)	160 761,03	136 478	136 478,24		136 478,24	0,00		136 478,24	136 478,24	0,00
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	1 570 689,23	47 849	47 848,72		47 848,72	0,00	233 299,45	233 299,45	92 459,26	120 000,00
33.20.50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (A)	8 933,14		0,00		0,00	0,00				
33.20.50.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	8 933,14		0,00		0,00	0,00				
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (A)	41 756,09	47 849	47 848,72		47 848,72	0,00				
33.20.52.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	41 756,09	47 849	47 848,72		47 848,72	0,00				
33.60.39. Palvelurakenteen kehittäminen (S3)	1 520 000,00						233 299,45	233 299,45	92 459,26	120 000,00
33.60.39.07. Ikäohjelma	1 520 000,00						186 699,45	186 699,45	62 459,26	120 000,00
33.60.39.08. Lapsistrategia							46 600,00	46 600,00	30 000,00	0,00
Määrärahatilit yhteensä	6 747 493 587,27	6 876 607 476	6 658 251 001,27	82 012 748,49	6 740 263 749,76	136 343 726,20	142 556 196,34	3 342 263 796,25	3 222 911 786,58	106 190 278,37

12 Valtuudet

Opetus- ja kulttuuriministeriön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Vuoden 2023 valtuudet				Talousarvio- menot 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve 2025	Määräraha- tarve 2026	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
				Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu v. 2024 TA:ssa						
29.90.50 Rahapeli-toiminnan voittovarot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen	26 000	0	0	0	0	0	0	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Aikaisempien vuosien valtuudet	26 000	0	0	0	0	0	0	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Vuonna 2023 käytettävissä olleet valtuudet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29.40.04 Varastokirjaston toimintamenot	0	0	2 000	2 000	1 982	18	0	0	0	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vuonna 2023 käytettävissä olleet valtuudet ⁴⁾	0	0	2 000	2 000	1 982	18	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	26 000	0	2 000	2 000	1 982	18	0	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

²⁾ Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.

⁴⁾ Korkotukilainojen lainakannan enimmäismääränä tai valtionapuun oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määriteltyjä valtuuksia.

13 Tuotto- ja kululaskelma

Opetus- ja kulttuuriministeriön tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2023 - 31.12.2023		1.1.2022 - 31.12.2022	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	882 874,05		914 291,49	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 266,85		7 402,00	
Muut toiminnan tuotot	<u>2 519 663,40</u>	3 403 804,30	<u>2 608 517,03</u>	3 530 210,52
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	449 722,36		512 521,22	
Henkilöstökulut	38 847 249,55		36 034 122,24	
Vuokrat	3 660 235,98		3 437 473,05	
Palvelujen ostot	45 895 823,25		40 247 219,52	
Muut kulut	1 877 788,99		1 662 059,47	
Poistot	<u>99 887,87</u>	<u>-90 830 708,00</u>	<u>73 031,56</u>	<u>-81 966 427,06</u>
JÄÄMÄ I	-87 426 903,70		-78 436 216,54	
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	3 604 649,90		3 470 591,71	
Rahoituskulut	<u>-7 425 848,23</u>	-3 821 198,33	<u>-16 535 929,04</u>	-13 065 337,33
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	<u>584 000,00</u>	<u>584 000,00</u>	<u>212 600,00</u>	<u>212 600,00</u>
JÄÄMÄ II	-90 664 102,03		-91 288 953,87	

	1.1.2023 - 31.12.2023		1.1.2022 - 31.12.2022	
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle pl. hyvinvointialuehallinto	2 217 815 715,44		2 277 422 453,76	
Siirtotalouden kulut sosiaaliturvarahastoille	656 521 812,77		637 775 757,13	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	73 596 825,62		76 950 614,13	
Siirtotaloudenkulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	1 571 104 735,01		1 575 046 180,35	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	27 444 977,71		71 828 114,42	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	3 759 626,44		7 649 878,50	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	2 007 280 301,17		1 877 772 955,74	
Muut siirtotalouden kulut	<u>-477 171,42</u>	<u>-6 557 046 822,74</u>	<u>-219 591,60</u>	<u>-6 524 226 362,43</u>
JÄÄMÄ III	-6 647 710 924,77		-6 615 515 316,30	
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	252 390 000,00		364 240 000,00	
Perityt arvonlisäverot	71 041,15		75 937,96	
Suoritettut arvonlisäverot	<u>-10 802 077,83</u>	<u>241 658 963,32</u>	<u>-9 318 595,21</u>	<u>354 997 342,75</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	<u>-6 406 051 961,45</u>		<u>-6 260 517 973,55</u>	

14 Tase

Opetus- ja kulttuuriministeriön tase

	31.12.2023		31.12.2022	
VASTAAVA				
KANSALLISOMAISUUS				
Muu kansallisomaisuus	59 470 981,65	<u>59 470 981,65</u>	57 277 071,42	<u>57 277 071,42</u>
KANSALLISOMAISUUS YHTEENSÄ		59 470 981,65		57 277 071,42
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET				
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	319 286,64		411 004,14	
Kalusteet	173 817,58		8 013,50	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>7 924 392,84</u>	8 417 497,06	<u>7 924 392,84</u>	8 343 410,48
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	986 770,15		1 002 560,07	
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	<u>2 011 908 270,33</u>	<u>2 012 895 040,48</u>	<u>2 011 908 270,33</u>	<u>2 012 910 830,40</u>
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET YHTEENSÄ		2 021 312 537,54		2 021 254 240,88
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	312 493,90		290 169,73	
Siirtosaamiset	491 904,28		55 643,66	
Muut lyhytaikaiset saamiset	182 424 228,46		118 642 596,60	
Ennakkomaksut	<u>125 250 592,64</u>	308 479 219,28	<u>102 915 584,78</u>	221 903 994,77
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	1 984,45		1 915,35	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-454,28		-465,38	
Muut pankkitilit	669 289,25		1 465 663,26	
Muut rahat ja pankkisaamiset	<u>376 279,69</u>	<u>1 047 099,11</u>	<u>368 853,91</u>	<u>1 835 967,14</u>

	31.12.2023	31.12.2022
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ	309 526 318,39	223 739 961,91
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>2 390 309 837,58</u>	<u>2 302 271 274,21</u>

	31.12.2023	31.12.2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
VALTION PÄÄOMA		
Valtion pääoma 1.1.1998	333 624 223,95	333 624 223,95
Edellisten tilikausien pääoman muutos	1 806 548 875,44	1 712 957 092,58
Pääoman siirrot	6 534 648 893,06	6 354 109 756,41
Tilikauden tuotto-/kulujaämä	<u>-6 406 051 961,45</u>	<u>2 268 770 031,00</u>
		<u>-6 260 517 973,55</u>
		2 140 173 099,39
RAHASTOJEN PÄÄOMAT		
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	<u>376 279,69</u>	<u>376 279,69</u>
		<u>368 853,91</u>
		368 853,91
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
Saadut ennakot	19 743 171,41	21 670 068,18
Ostovelat	6 761 998,06	9 148 020,49
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	772 805,75	696 058,30
Edelleen tilitettävät erät	919 479,51	846 394,65
Siirtovelat	7 007 694,16	6 592 272,55
Muut lyhytaikaiset velat	<u>85 958 378,00</u>	<u>121 163 526,89</u>
		<u>122 776 506,74</u>
		161 729 320,91
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	121 163 526,89	161 729 320,91
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>2 390 309 837,58</u>	<u>2 302 271 274,21</u>

LIITTEET

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutuma-laskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen

Momentilta 29.40.51 vähennettiin 3 416 000 rahapelitoiminnan tuoton alenemisen kompensaa-tion muu-toksesta johtuen

Momentilta 29.50.53 vähennettiin 1 629 000 euroa arpajaisveron väliaikaisen alentamisen päätty-misestä johtuen

Momentilta 29.80.31 vähennettiin 5 620 000 rahapelitoiminnan tuottojen tuloutuksen laskun kompen-soimisesta johtuen

Momentilta 29.80.50 vähennettiin 14 774 000 euroa rahapelitoiminnan tuottojen vähenemisen kompen-soinnista johtuen

Momentilta 29.80.52 vähennettiin 3 584 000 euroa arpajaisveron väliaikaisen alentamisen päätty-misestä johtuen

Momentilta 29.90.50 vähennettiin 2 328 000 euroa arpajaisveron väliaikaisen alentamisen päätty-misestä johtuen

Momentilta 29.91.50 vähennettiin 838 000 euroa arpajaisveron väliaikaisen alentamisen päätty-misestä johtuen

Momentille 29.01.01 siirrettiin 65 000 euroa momentilta 29.10.20 erityisasiantuntijan palkkaukseen

Momentilta 29.01.01 siirrettiin 50 000 euroa momentille 23.01.01 laajennettuun hankintatukeen

Momentille 29.01.01 siirrettiin 3 000 000 euroa momentilta 29.10.01 toimintaedellytysten turvaamiseksi ja kehittämishankkeisiin

Momentilta 29.01.02 siirrettiin 259 000 euroa momentille 29.80.31 (kertaluonteisen siirron päättyminen)

Momentille 29.01.02 siirrettiin 295 000 euroa momentilta 29.80.31 Luova Eurooppa -ohjelman hallin-noinnista aiheutuvien menojen maksamiseen ja kansalliseen vastinrahoitukseen

Momentille 29.01.02 siirrettiin 40 000 euroa momentilta 29.01.53 Palvelukeskuksen sääntelemättömän koulutuksen rekisteriä varten

Momentille 29.01.02 siirrettiin 170 000 euroa momentilta 29.91.50 Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjel-man kansalliseen rahoitusosuuteen

Momentille 29.01.04 siirrettiin 10 000 000 euroa momentilta 32.30.51 jatkuvan oppimisen vahvistamiseen
Momentille 29.01.04 siirrettiin 121 000 euroa momentilta 29.01.53 Palvelukeskuksen sääntelemättömän koulutuksen rekisteriä varten
Momentilta 29.01.21 siirrettiin 179 000 euroa momentille 24.01.01 erityisasiantuntijan palkkaamiseksi Suomen Lontoon-suurlähetystöön
Momentille 29.10.20 siirrettiin 250 000 euroa momentilta 32.20.40 AV-kannustinjärjestelmän käyttöönottoon
Momentilta 29.10.20 siirrettiin 350 000 euroa momentille 28.90.30 kiusaamisen ehkäisemiseen ja opetuksesta epäämiseen
Momentille 29.10.20 siirrettiin 500 000 euroa momentilta 29.10.31 vapaan sivistystyön osuuteen oppilashuollosta
Momentilta 29.10.20 siirrettiin 210 000 euroa momentille 29.10.51 vapaan sivistystyön yhteistyö- ja tiedotustoimintaan
Momentille 29.10.20 siirrettiin 80 000 euroa momentilta 28.30.01 varhaiskasvatuksen tilastotuotannon aloittamiseen
Momentilta 29.10.20 siirrettiin 30 000 euroa momentille 28.30.01 varhaiskasvatuksen tilastotuotannon tukemiseen
Momentille 29.20.01 siirrettiin 122 000 euroa momentilta 29.20.21 Saamelaisalueen koulutuskeskuksen toimitilojen keskittämiseksi Inariin
Momentille 29.40.02 siirrettiin 1 467 000 euroa momentilta 28.70.20 sähköisen arkistoinnin tuottavuushankkeeseen
Momentille 29.40.20 siirrettiin 163 000 euroa momentilta 32.01.49 Euro QCI -hankkeeseen
Momentille 29.40.20 siirrettiin 270 000 euroa momentilta 24.01.01 Team Finland Knowledge (TFK) -verkoston Moskovan erityisasiantuntijan palkkaukseen
Momentille 29.80.30 siirrettiin 200 000 euroa momentilta 25.40.01 vankilakirjastoille
Momentille 29.80.31 siirrettiin 250 000 euroa momentilta 32.20.40 audiovisuaaliselle kannustinjärjestelmälle (siirron palautus)
Momentille 29.80.50 siirrettiin 1 284 000 euroa momentilta 29.80.53 Bulevardin Teatteriyhdistys ry:n vuokra-avustukseen
Momentilta 29.80.50 siirrettiin 300 000 euroa momentille 29.80.52 Kansallisgallerian arvonnäköveromeneihin
Momentilta 29.80.50 siirrettiin 1 909 000 euroa momentille 29.80.53 Kansallisgallerian tilakustannuksiin ja muihin perusparannuksista aiheutuviin kustannuksiin
Momentille 29.80.50 siirrettiin 800 000 euroa momentilta 29.80.53 Suomen Kansallisoopperan tilahankkeisiin

---

Momentille 29.80.75 siirrettiin 150 000 euroa momentilta 31.10.20 höyrylaiva S/S Saimaan hallinnansiirtoon

---

Momentilta 29.91.51 siirrettiin 7 748 000 euroa momentille 29.91.52 kuntien nuorisotyön valtionosuuksiin

---

Tuotto- ja kululaskelmaa ja tasetta koskevat muutokset

Ei tiedossa olevia muutoksia.

---

2. Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

---

Ulkomaanrahan määräiset velat samoin kuin ulkomaanrahan määräiset saamiset ja muut sitoumukset on muunnettu Suomen rahaksi käyttämällä Euroopan keskuspankin noteeraamaa vuodenvaihteen valuuttakurssia.

---

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.

Ei ilmoitettavia tietoja.

---

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset

---

Ei ilmoitettavia tietoja.

---

5. Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvouden tietojen kanssa

---

Vuoden 2022 tilinpäätöksessä liitteen 12 (Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut) toimintamäärärahojen perusteella tehdyistä tavanomaisista sopimuksista ja sitoumuksista esitetyistä tiedoista puuttui kahden kirjanpitoyksikköön kuuluvan viraston vuokrasopimusten osalta tieto talousarviomenoista 2022 (yhteensä 1 304 128 euroa) ja määrärahatarpeesta 2023 (yhteensä 1 412 751 euroa).

---

5. Selvitys tilinpäätösvouden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa

---

Ei ilmoitettavia tietoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
29.01.01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	20 542 902,44		20 698 760,10	22 860 950,23				22 350 986,06		
	Bruttotulot	292 902,44		378 950,23	378 950,23				416 033,21		
	Nettomenot	20 250 000,00	22 482 000	20 319 809,87	2 162 190,13	22 482 000,00	0,00	1 615 142,98	24 097 142,98	21 934 952,85	2 162 190,13
29.40.03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	5 030 932,15		4 211 942,02	5 026 842,49				4 931 764,49		
	Bruttotulot	441 932,15		401 842,49	401 842,49				401 842,49		
	Nettomenot	4 589 000,00	4 625 000	3 810 099,53	814 900,47	4 625 000,00	0,00	719 822,47	5 344 822,47	4 529 922,00	814 900,47
29.40.04. Varastokirjaston toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	1 689 130,00		1 474 996,04	1 751 405,00				1 763 431,85		
	Bruttotulot	1 130,00		405,00	405,00				405,00		
	Nettomenot	1 688 000,00	1 751 000	1 474 591,04	276 408,96	1 751 000,00	0,00	288 435,81	2 039 435,81	1 763 026,85	276 408,96
29.80.01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	38 641 029,09		4 247 360,67	5 009 028,93				5 067 094,79		
	Bruttotulot	31 029,09		414 028,93	414 028,93				414 028,93		
	Nettomenot	38 610 000,00	4 595 000	3 833 331,74	761 668,26	4 595 000,00	0,00	928 134,12	5 523 134,12	4 653 065,86	761 668,26
29.80.05. Saavutettavuuskirjasto Celian toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot			4 958 005,59	5 693 424,87				4 958 005,59		
	Bruttotulot			10 424,87	10 424,87				10 424,87		
	Nettomenot		5 683 000	4 947 580,72	735 419,28	5 683 000,00	0,00		5 683 000,00	4 947 580,72	735 419,28
29.80.05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	5 676 631,04							1 085 848,71		
	Bruttotulot	7 631,04									
	Nettomenot	5 669 000,00						1 085 848,71	1 085 848,71	1 085 848,71	0,00
29.80.06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	8 084 874,37		7 996 788,96	8 447 061,04				8 934 664,58		
	Bruttotulot	845 874,37		848 061,04	848 061,04				848 061,04		
	Nettomenot	7 239 000,00	7 599 000	7 148 727,92	450 272,08	7 599 000,00	0,00	937 875,62	8 536 875,62	8 086 603,54	450 272,08
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (Arviomääräraha)	Bruttomenot	41 756,09		47 848,72	47 848,72						
	Bruttotulot	0,00									
	Nettomenot	41 756,09	47 849	47 848,72		47 848,72	0,00				

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

		Talousarvio	Ylitys	Ylitys
Pääloukan ja momentin numero ja nimi		(TA + LTA:t)		%
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala				
29.01.29.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	34 000 000,00	2 975 023,47	8,75 %
29.70.52.	Opintolainojen valtiontakaus	187 100 000,00	1 961 427,68	1,05 %
29.80.40.	Korvaus Suomenlinnan huoltolii- kenteen käyttötappioon	252 000,00	59 028,58	23,42 %
Pääloukat yhteensä		221 352 000,00	4 995 479,73	2,26 %

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala		13 161 731,30
Vuosi 2021		2 796 488,75
29.80.41.2. Suojattujen teosten tekijöille maksettavaan lainauskorvaukseen ja sen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin (EK) (enintään)	0,01	
29.80.50.02. Rakentamisen prosenttiperaatteen edistäminen (KPY)	14 711,61	
29.80.50.03. Kulttuurimatkailun vahvistaminen (KPY)	24 637,31	
29.80.50.05. Lastenkulttuurin yleis- ja hankeavustukset (KPY)	13,46	
29.80.50.12. Eräät eduskunnan päättämät määrärahat (KPY)	465,10	
29.80.50.14.2. Valtionosuutta saavat teatterit, orkesterit ja museot (KPY)	162 806,14	
29.80.50.14.3. Kulttuurialojen yhteisöt (KPY)	2 066 160,75	
29.80.50.14.4. Taide- ja kulttuurifestivaalit ja kesäteatterit (KPY)	27 285,12	
29.80.50.14.5. Kulttuuriperintöalan yhteisöt ja seurantaloiden ylläpitokustannukset (KPY)	6 423,92	
29.80.50.16. Kulttuurin ja luovien alojen innovatiivisten palvelujen sekä tuotanto- ja toimintamallien kehittäminen, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)	0,33	
29.80.55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen	0,57	
29.90.30.2. Liikkuva opiskelu -ohjelmaan (KPY)	1 212,10	
29.90.30.5. Covid-19-epidemiasta aiheutuva resurssien lisääminen liikunta- ja urheiluseuroille (KPY)	192 798,19	
29.90.30.6. Covid-19-epidemiasta aiheutuvat avustukset valtakunnallisille ja alueellisille liikuntajärjestöille sekä valtakunnallisille sarjoille (KPY)	146 393,61	
29.90.30.7. Covid-19-epidemiasta aiheutuva peruuntuneiden tai tappiota kärsineiden urheilu- ja liikuntatapahtumien sekä tulevien tapahtumien tukeminen (KPY)	119 730,22	
29.90.54. Avustus Helsingin Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishankkeeseen	500,00	
29.90.56.1. Ikäihmisten liikkumishanke pilotointiin (KPY)	11 614,00	

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
30.10.63.6. Harvaan asuttujen alueiden elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittäminen	3 146,12	
33.60.39.07. Ikäohjelma	1 990,19	
33.60.39.08. Lapsistrategia	16 600,00	
Vuosi 2022		10 365 242,55
29.01.30. Lasten ja nuorten harrastustoiminta	36,76	
29.01.53.1.1. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (KPY)	519 197,68	
29.01.53.2.1. Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman mukaisten menojen ja avustusten maksaminen, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3)	9 680 010,35	
29.40.50.4. Yliopistojen harkinnanvarainen rahoitus, korkeakoulutuksen aloituspaikkojen lisääminen EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)	20 000,00	
29.40.55.1. Laskennallisin perustein määräytyvä perusrahoitus (EK)	9 000,00	
29.40.55.5. Ammattikorkeakoulujen harkinnanvarainen rahoitus, korkeakoulutuksen aloituspaikkojen lisääminen EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)	7 000,00	
29.80.01.3. Covid-19-epidemian vaikutusten vähentämiseen taiteen ja kulttuurin alan henkilöille, toiminimille ja yksinyrittäjille. (EK) (enintään)	108 400,00	
29.91.51.3. Valtionosuus kuntien nuorisotoimeen (KPY)	349,00	
29.91.52.1. Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta (KPY)	1 972,70	
29.91.52.3.2. Nuorisoalan osaamiskeskukset	17 026,06	
33.60.39.07. Ikäohjelma	2 250,00	
Pääluokat yhteensä		13 161 731,30
Vuosi 2021		2 796 488,75
Vuosi 2022		10 365 242,55

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2023	2022
Henkilöstökulut	32 655 608,77	30 344 620,96
Palkat ja palkkiot	32 300 068,80	30 446 404,48
Tulosperusteiset erät	0,00	27 940,66
Lomapalkkavelan muutos	355 539,97	-129 724,18
Henkilösivukulut	6 191 640,78	5 689 501,28
Eläkekulut	5 554 284,83	5 215 826,04
Muut henkilösivukulut	637 355,95	473 675,24
Yhteensä	38 847 249,55	36 034 122,24
Johdon palkat ja palkkiot, josta	1 858 183,57	1 731 599,30
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	1 780,00	8 220,00
Johto	1 060,00	1 440,00
Muu henkilöstö	720,00	6 780,00

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 6

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 7

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

	2023	2022	Muutos 2023-2022
Rahoitustuotot			
Korot euromääräisistä saamisista	3 604 511,44	3 470 443,96	134 067,48
Osingot	138,46	180,32	-41,86
Muut rahoitustuotot	0,00	-32,57	32,57
Rahoitustuotot yhteensä	3 604 649,90	3 470 591,71	134 058,19
Rahoituskulut			
Korot euromääräisistä veloista	85,78	34,98	50,80
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	7 425 762,45	16 535 894,06	-9 110 131,61
Rahoituskulut yhteensä	7 425 848,23	16 535 929,04	-9 110 080,81
Netto	-3 821 198,33	-13 065 337,33	9 244 139,00

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 9.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2023					31.12.2022		
	Kappale- määrä	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Omistus- osuus %	Myynti- oikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet			2 415,00			138,46	3 239,32	2 415,00
Aktia Pankki A	322	3 033,24	2 415,00			138,46	3 239,32	2 415,00
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet			984 355,15			0,00		984 355,15
CSC - Tieteen tieto- tekniikan keskus	7 000		241 927,15	70,00				241 927,15
Hevosopisto Oy, Ypäjä	3		742 428,00	25,00				742 428,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä			986 770,15			138,46		986 770,15

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2023	Kirjanpitoarvo 31.12.2022
Oppilaitokset	2 010 763 270,33	2 010 763 270,33
Aalto-korkeakoulusäätiön peruspääoma	532 416 683,33	532 416 683,33
Centria-ammattikorkeakoulun pääoma	1 824 788,90	1 824 788,90
Diakonia-ammattikorkeakoulun pääoma	1 519 288,21	1 519 288,21
Haaga-Helia ammattikorkeakoulun pääoma	3 339 928,95	3 339 928,95
Helsingin yliopiston muu oma pääoma	348 689 703,28	348 689 703,28
Humanistisen ammattikorkeakoulun pääoma	1 001 627,24	1 001 627,24

	Kirjanpitoarvo 31.12.2023	Kirjanpitoarvo 31.12.2022
Hämeen ammattikorkeakoulun pääoma	2 939 552,15	2 939 552,15
Itä-Suomen yliopiston muu oma pääoma	122 795 428,86	122 795 428,86
Jyväskylän ammattikorkeakoulun pääoma	3 008 428,63	3 008 428,63
Jyväskylän yliopiston muu oma pääoma	99 842 374,33	99 842 374,33
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun pääoma	3 132 473,10	3 132 473,10
Kajaanin ammattikorkeakoulun pääoma	1 503 230,57	1 503 230,57
Kansallisgallerian peruspääoma	19 990 683,82	19 990 683,82
Karelia-ammattikorkeakoulun pääoma	2 291 016,17	2 291 016,17
Kymenlaakson ammattikorkeakoulun pääoma	1 597 000,00	1 597 000,00
Lahden ammattikorkeakoulun pääoma	2 623 954,34	2 623 954,34
Lapin ammattikorkeakoulun pääoma	2 768 216,99	2 768 216,99
Lapin yliopiston muu oma pääoma	29 635 326,52	29 635 326,52
Lappeenrannan teknillisen yliopiston muu oma pääoma	63 645 814,50	63 645 814,50
Laurea-ammattikorkeakoulun pääoma	2 561 478,64	2 561 478,64
Metropolia Ammattikorkeakoulun pääoma	6 480 117,92	6 480 117,92
Oulun ammattikorkeakoulun pääoma	3 520 953,56	3 520 953,56
Oulun yliopiston muu oma pääoma	131 423 379,87	131 423 379,87
Saimaan ammattikorkeakoulun pääoma	1 949 548,75	1 949 548,75
Satakunnan ammatikorkeakoulun pääoma	2 291 353,68	2 291 353,68
Savonia-ammattikorkeakoulun pääoma	3 419 274,00	3 419 274,00
Seinäjoen ammattikorkeakoulun pääoma	3 117 469,89	3 117 469,89
Suomalais-virolaisen kulttuurisäätiön pääoma	7 000 000,00	7 000 000,00
Svenska handelshögskolanin muu oma pääoma	71 504 873,12	71 504 873,12
Taideyliopiston muu oma pääoma	49 660 291,60	49 660 291,60
Tampereen ammattikorkeakoulun pääoma	5 044 058,50	5 044 058,50
Tampereen korkeakoulusäätiön peruspääoma	50 000,00	4 360 000,00
Tampereen yliopiston muu oma pääoma	80 780 090,81	80 780 090,81
TTY-Säätiön peruspääoma	119 208 128,00	114 898 128,00
Turun ammattikorkeakoulun pääoma	5 387 047,10	5 387 047,10

	Kirjanpitoarvo 31.12.2023	Kirjanpitoarvo 31.12.2022
Turun yliopiston muu oma pääoma	131 154 487,17	131 154 487,17
Tutkimuksen vaikuttavuuden tukisäätiön pääoma	150 000,00	150 000,00
Vaasan ammattikorkeakoulun pääoma	1 937 192,71	1 937 192,71
Vaasan yliopiston muu oma pääoma	32 260 627,88	32 260 627,88
Yrkeshögskolan Arcadan pääoma	5 147 000,00	5 147 000,00
Yrkeshögskolan Novian pääoma	5 594 000,00	5 594 000,00
Åbo Akademin muu oma pääoma	96 556 377,24	96 556 377,24
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	1 145 000,00	1 145 000,00
Paimion parantola -säätiö peruspääoma	500 000,00	500 000,00
ADM-Säätiö peruspääoma	25 000,00	25 000,00
Kiinteistö Oy ADM:n muu oma pääoma	620 000,00	620 000,00
Yhteensä	2 011 908 270,33	2 011 908 270,33

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 11.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Voimassa olevat takaukset ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektori	Voimassa 31.12.2023	Voimassa 31.12.2022	Voimassa Muutos 2023-2022	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2023
Kotitaloudet	6 056 105 450,62	5 505 428 605,90	550 676 844,72	6 490 491 000,62
Valtion takaamien opintolainojen pääomat	6 056 105 450,62	5 505 428 605,90	550 676 844,72	6 490 491 000,62
Opintotukilaki (28/1972), laki korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta (111/1992), opintotukilaki (65/1994)				
Takaukset yhteensä	6 056 105 450,62	5 505 428 605,90	550 676 844,72	6 490 491 000,62
Voimassa olevat takuut ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä				
Sektori	Voimassa 31.12.2023	Voimassa 31.12.2022	Voimassa Muutos 2023-2022	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2023
Julkisyhteisöt	137 019 774,00	0,00	137 019 774,00	1 000 000 000,00
Ateneumin taidemuseo	118 073 890,00	0,00	118 073 890,00	
Sinebrychoffin taidemuseo	17 812 394,00	0,00	17 812 394,00	
Vaasan kaupunki/Tikanojan taidekoti	1 133 490,00	0,00	1 133 490,00	

Sektorit	Voimassa 31.12.2023	Voimassa 31.12.2022	Voimassa Muutos 2023-2022	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2023
Laki taidenäyttelyiden valtion- takuusta (411/1986)				1 000 000 000,00
Takuut yhteensä	137 019 774,00	0,00	137 019 774,00	1 000 000 000,00
Takaukset ja takuut yhteensä	6 193 125 224,62	5 505 428 605,90	687 696 618,72	7 490 491 000,62
Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain				
Valuutta	Vasta-arvo	Jakauma	Tilinpäätös- päivän kurssi	
	€	%	€	
Euro	6 193 125 224,62	100,0	1,0000	
Yhteensä	6 193 125 224,62	100,0		
Muut monivuotiset vastuut				

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio-menot 2023	Määrärahatarve 2024	Määrärahatarve 2025	Määrärahatarve 2026	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	1 832 181,68	2 437 038,84	4 300 717,12	8 314 695,87	9 667 339,90	24 719 791,73

Sektorit	Voimassa 31.12.2023	Voimassa 31.12.2022	Voimassa Muutos 2023-2022	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2023		
Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset						
€	Talousarvio-menot 2023	Määrärahatarve 2024	Määrärahatarve 2025	Määrärahatarve 2026	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
	OKM maksusuudet Unescolle (asetus 549/1956)	1 355 944,52	1 409 000,00	1 409 000,00	1 409 000,00	5 636 000,00
	Hankintasopimus UEF	180 658,58	361 317,15	332 884,08	0,00	694 201,23
	Hankintasopimus Pisa 2025 tutkimushanke	357 644,57	894 111,42	894 111,42	536 466,85	3 218 801,10
	Valtionavustus tilakustannuksiin, Hansaaren kulttuurikeskuksen vuokrasopimus	850 000,00	850 000,00	850 000,00	293 000,00	2 843 000,00
	Valtionavustus tilakustannuk- siin, Siida	1 463 102,00	1 552 228,00	1 552 228,00	7 160 214,00	11 816 898,00
	Valtion vastuu yliopistojen vuok- rasopimuksista (yliopistolain voi- maanpanolain 559/2009 5 §:n mukainen toissijainen vastuu)	50 199 512,93	52 314 636,19	50 583 842,58	207 194 047,62	352 095 996,09
	Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	54 406 862,59	57 381 292,76	55 622 066,07	216 592 728,47	376 304 896,42
	Muut monivuotiset vastuut yhteensä	56 239 044,27	59 818 331,60	59 922 783,19	226 260 068,37	401 024 688,15

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat 31.12.2023	Varat 31.12.2022	Käyttötarkoitus
Apteekkari Ester Fagerlundin rahasto	376 279,69	368 853,91	Saavutettavuus- kirjasto Celian kirjatuotannon edistäminen
Yhteensä	376 279,69	368 853,91	

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisällyttämättömät rahastoidut varat

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 14.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 15

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 16.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Vuoden 2022 tilinpäätöksessä liitteen 12 (Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut) toimintamenomäärärahojen perusteella tehdyistä tavanomaisista sopimuksista ja sitoumuksista esitetyistä tiedoista puuttui kahden kirjanpitoyksikköön kuuluvan viraston vuokrasopimusten osalta tieto talousarvio-menoista 2022 (yhteensä 1 304 128 euroa) ja määrärahatarpeesta 2023 (yhteensä 1 412 751 euroa).

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

	Kansallinen audio- visuaalinen instituutti yhteensä	Kino Regina ja aluesarjat	Digitointi	Kino Tulio	Luokittelu- palvelu
TUOTOT					
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	287 532,97	272 221,22	7 785,50	6 246,25	1 280,00
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tuotot yhteensä	287 532,97	272 221,22	7 785,50	6 246,25	1 280,00
KOKONAISKUSTANNUKSET					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 345,08	5 345,08	0,00	0,00	0,00
Henkilöstökustannukset	195 376,54	183 491,60	5 194,87	3 623,59	3 066,48
Vuokrat	227 528,10	227 528,10	0,00	0,00	0,00
Palvelujen ostot	199 630,41	199 630,41	0,00	0,00	0,00
Muut erilliskustannukset	16 022,44	6 408,02	6 046,97	2 723,14	844,31
Erilliskustannukset yhteensä	643 902,57	622 403,21	11 241,84	6 346,73	3 910,79
Tukitoimintojen kustannukset	113 989,71	94 998,13	12 871,66	5 772,19	347,73
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Korot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut yhteiskustannukset	8 837,41	8 837,41	0,00	0,00	0,00
Osuus yhteiskustannuk- sista yhteensä	122 827,12	103 835,54	12 871,66	5 772,19	347,73
Kokonaiskustannukset yhteensä	766 729,69	726 238,75	24 113,50	12 118,92	4 258,52
TULOS	-479 196,72	-454 017,53	-16 328,00	-5 872,67	-2 978,52
Käytetty MPL 7.1 §:n mukai- nen hintatuki	295 664,96	295 664,96	0,00	0,00	0,00
TULOS HINTATUEN JÄLKEEN	-183 531,76	-158 352,57	-16 328,00	-5 872,67	-2 978,52
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	338 224,55	338 224,55	0,00	0,00	0,00

Kuvaus Kansallisen audiovisuaalisen instituutin kustannuslaskennan periaatteista:

Esitystoiminnan osalta erityiskustannukset saadaan ta-tililtä 2980062 ja toimintona Kino Regina ja aluesarjat. Ilmaisnäytösten ja koululaisnäytösten osuus Kino Reginassa 5,45 % ja aluesarjoissa 6,83% on otettu pois sekä erilliskustannuksista että yhteiskustannuksista, koska näytökset eivät ole maksullista palvelutoimintaa. Yhteiskustannuksista tukitoimintojen osuus saadaan hallinnon ja viestinnän vyörytyksistä ja muut yhteiskustannukset kuvaohjelmayksiköön kirjatusta tunneista Kino Reginalle (Kino Reginassa esitettävien elokuvien luokittelut).

Digitointi, Kino Tulion vuokraus ja luokittelupalvelu kuuluvat arkistopalveluihin. Tuotot on saatu suoritteelle kirjatusta tuotoista. Vuonna 2023 virkavapaudet sekä KAVIn muutto uusiin tiloihin vaikutti Kino Tulioon. Kino Tulio suljettiin asiakkailta syyskuun lopussa. Työaikakirjanpitoon ei oltu kirjattu suoritteille mitään Kino Tulion osalta. Kino Tulion osalta on laskelmaan arvioitu kahden henkilön vuokraukseen käytetty aika yhteensä 88,5 tuntia. Luokittelupalvelun henkilöstökustannukset on otettu jakopalkoista suoritteella oleva summa. Tämä perustuu prosenttiosuuteen, joka ko. toiminnan työajasta on kohdennettu kilpailullisen toiminnan suoritteille. Kustannuksia ei kirjata suoritetasolle. Henkilökustannuksiin on lisäksi otettu tämän prosenttiosuuden mukainen osuus toiminnoille kohdentamattoman työajan kustannuksista. Muut erilliskustannukset kohdennetaan kilpailulliselle toiminnalle samalla periaatteella. Prosenttia on käytetty myös yhteiskustannuksiin sisältyvien hallinnon ja viestinnän kustannusten kohdentamisessa. Muutto nosti myös hallinnon kuluja ja näin ollen myös vyörytettyjä osuuksia.

Kaikki suoritteet kuuluvat hintatuen piiriin. Hintatuki on käytetty esitystoimintaan. Arkistopalveluiden kustannusvastaavuus oli vuonna 2023 ylijäämäinen.

Kotimaisten kielten keskus

TUOTOT	
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	85 976,44
Tuotot yhteensä	85 976,44
KOKONAISKUSTANNUKSET	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	
Henkilöstökustannukset	48 175,52
Vuokrat	94,69
Palvelujen ostot	93,01
Erilliskustannukset yhteensä	48 363,22
Tukitoimintojen kustannukset	5 095,44
Muut yhteiskustannukset	12 616,18
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	17 711,62
Kokonaiskustannukset yhteensä	66 074,84
TULOS	19 901,60
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	
TULOS HINTATUEN JÄLKEEN	19 901,60
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	

Kuvaus Kotimaisten kielten keskuksen kustannuslaskennan periaatteista:

Vuoden 2023 kilpailullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman myyntituotot olivat kaikkiaan 85 976 euroa. Kilpailullisen toiminnan tuottojen osuus kokonaisyntituotoista on 58,71 prosenttia. Tuotot koostuvat julkaisuiden myynnistä, esitelmä- ja asiantuntijatehtävistä, kielen käytön opetuksesta, nimistöpalveluista sekä muista tuotoista (mm. digitoinnista). Tuloslaskelma on laadittu samojen laskentaperiaatteiden mukaisesti kuin kustannusvastaavuuslaskelma. Kilpailullisen toiminnan kustannusten osuus maksullisen toiminnan kokonaiskustannuksista on laskettu samalla prosenttiosuudella eli kilpailullisen toiminnan kustannusten prosenttiosuus maksullisen toiminnan kokonaiskustannuksista on 58,71 prosenttia. Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelmalla ei lasketa valtion budjettitalouden sisäisiä myyntejä kilpailulliseksi myyntituotoksi. Kotuksessa maksullisen toiminnan kokonaiskustannuksista ei ole mahdollista erotella vain kilpailullisen toiminnan kokonaiskustannuksia muuten kuin laskemalla kilpailullisen toiminnan prosenttiosuus maksullisen toiminnan kokonaiskustannuksista.

Kotuksessa maksullista palvelua seurataan sisäisenä suorite-seurantakohteena. Kotuksella on vain maksuperustelain muut suoritteet -osa-alueenmukaista toimintaa. Kotuksessa ei ole käytössä toimintolaskentaa, jolla kustannuksia voitaisiin seurata toiminnoittain tai tuotteittain.

Kilpailullisen toiminnan erilliskustannukset

Erilliskustannuksien henkilöstökustannukset on otettu Kiekun maksetut palkat -raportilta. Toteutuneet henkilöstökustannukset euroina on eriytetty muista henkilöstökustannuksista suorite-seurantakohteen avulla. Palvelujen ostoissa ovat mukana suoraan kyseisille toiminnoille kohdistetut ohjelmisto-, vuokra- ja muut -kulut. Kotuksessa maksullisen toiminnan erilliskustannuksista ei ole mahdollista erotella vain kilpailullisen toiminnan erilliskustannuksia muuten kuin laskemalla kilpailullisen toiminnan prosenttiosuus (58,71 prosenttia) maksullisen toiminnan erilliskustannuksista.

Kilpailullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista

Tukitoimintojen kustannuksissa on mukana hallintoyksikön ja johdon henkilöstökustannukset. Laskentaperusteena on käytetty henkilön kokonaisansiota. Henkilöstökulujen jyvittämisen perusteena seurantakohteille on käytetty volyympihajasta laskentaperustetta henkilötyövuosien kokonaisjakautuman ja maksullisen palvelun osuuden suhteessa. Muissa yhteiskustannuksissa on vuokra-, siivous-, puhelin-,

sähkö-, kulunvalvonta-, palvelukeskusmenot ja laitevuokrat sekä perustietotekniikkamenot. Muiden yhteiskustannusten laskentaperusteena on käytetty seuraavaa kaavaa: $\text{kustannukset} / \text{kokonaishtv} * \text{seurantakohteelle kohdistettu työaika (htv)}$.

Kotuksessa ei ole käytössä toimintolaskentaa, jolla kustannuksia voitaisiin seurata toiminnoittain tai tuotteittain. Kotuksessa maksullisen toiminnan yhteiskustannuksista ei ole mahdollista erotella vain kilpailullisen toiminnan yhteiskustannuksia muuten kuin laskemalla kilpailullisen toiminnan prosenttiosuus (58,71 prosenttia) maksullisen toiminnan yhteiskustannuksista.

Allekirjoitukset

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätös vuodelta 2023 on hyväksytty

Helsingissä 28. helmikuuta 2024

Anna-Maja Henriksson
Opetusministeri

Sari Multala
Tiede- ja
kulttuuriministeri

Sandra Bergqvist
Liikunta-, urheilu-
ja nuorisoministeri

Anita Lehikoinen
Kansliapäällikkö

Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.

Kotimaisten kielten keskus

Olemme tänään hyväksyneet Kotimaisten kielten keskuksen tilinpäätöksen.

Helsingissä 28.2.2024

Leena Nissilä

Johtaja

Kotimaisten kielten keskus

Annikki Niiranen

Hallintopäällikkö

Kotimaisten kielten keskus

Saavutettavuuskirjasto Celia

Tilinpäätös, joka sisältää tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot ja toimintakertomuksen, on hyväksytty johtokunnan kokouksessa 8. päivänä helmikuuta 2024.

Riia Palmqvist

Opetusneuvos

Opetushallitus

johtokunnan puheenjohtaja

Minna von Zansen

Johtaja

Saavutettavuuskirjasto Celia

johtokunnan sihteeri

Sarianna Reinikainen

varapuheenjohtaja

Jarkko Hautala

jäsen

Nina Hyvönen

jäsen

Matthias Jakobsson

jäsen

Laura Jänisniemi

jäsen

Sakari Kilkki

jäsen

Ari Lahtinen

jäsen

Karoliina Mäki

jäsen

Markku Möttönen

jäsen

Tuija Piili-Jokinen

jäsen

Jouni Pääkkölä

jäsen

Sami Määttä

jäsen

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti

Allekirjoitussivu opetus- ja kulttuuriministeriön vuoden 2023 tilinpäätösasiakirjaa varten

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti on tänään hyväksynyt viraston toimintakertomuksen tiivistelmän ministeriön vuoden 2023 toimintakertomusta varten.

Helsinki 7.2.2024

Riitta Vanhatalo
johtaja

Leena Kostiander
hallintojohtaja

Taiteen edistämiskeskus

Taiteen edistämiskeskus on hyväksynyt viraston toimintakertomuksen opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätösasiakirjaa 2023 varten.

7.2.2024 Helsingissä

Kaisa Rönkkö
johtaja

Henri Terho
taiteen tukemisen päällikkö

Varastokirjasto

HYVÄKSYMME JA ALLEKIRJOITAMME

Varastokirjaston vuoden 2023 tilinpäätöksen, joka sisältää toimintakertomuksen, tuotto- ja kululaskelman sekä taseen.

Minna von Zansen
johtokunnan puheenjohtaja

Jussi Kärki
johtokunnan varapuheenjohtaja

Anne Lehto
johtokunnan jäsen

Suvi Pirnes-Toivanen
johtokunnan jäsen

Jouni Pääkkölä
johtokunnan jäsen

Liisa Savolainen
johtokunnan jäsen

Johanna Vesterinen
kirjastonjohtaja

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Meritullinkatu 10
PL 29, 00023 Valtioneuvosto
p. 0295 16001
okm.fi

ISSN 1799-0351 PDF
ISBN 978-952-263-743-7 PDF